

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ ๒ การประยุกต์ใช้และออกแบบโปรแกรมสื่อความหมาย
เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

An Application and Design of Interpretation Program in
Propulsion Tourism at National Parks

โดย

นางอนุชยา ชำนาญคิด และคณะ

ธันวาคม ๒๕๕๙

เลขที่สัญญา RDG๕๘๕๐๐๓๗

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อย ๒ การประยุกต์ใช้และออกแบบโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อ
ขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

An Application and Design of Interpretation Program in
Propulsion Tourism at National Parks

คณะผู้วิจัย	สังกัด
๑. นางอนุชญา ชำนาญคิด	สมาคมอุทยานแห่งชาติ
๒. นายครรชิต ศรีนพวรรณ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๓. นางสาวพรจันทร์ บุชบา	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๔. นางสาวหทัยกาญจน์ ศุภพรโอฬาร	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๕. นายณัฐพงษ์ บันเทิง	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ชุดโครงการการศึกษาปรับปรุงและบังคับใช้กฎระเบียบและมาตรการพิเศษเพื่อ

สนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช. สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้และออกแบบโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติสำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทุกคน ได้แก่ ผศ.สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ ดร.ทรงธรรม สุขสว่าง คุณสุเทพ เกื้อสังข์ คุณวิโรจน์ สิตประเสริฐนันท์ และคุณวรุณกาญจน์ ฐิติธรรมภรณ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ การศึกษาวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ตลอดจนขอขอบคุณ ผศ.สุภาวดี โพธิยะราช ผู้ประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ภายใต้ฝ่ายอุตสาหกรรม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และคณะเจ้าหน้าที่จาก สกว. ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกและประสานงานต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง คณะผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิด้านอุทยานแห่งชาติที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านความเห็นเกี่ยวกับด้านการพัฒนาโปรแกรมการสื่อความหมาย ตลอดจนแนะนำการจัดทำแผนงานจนประสบผลสำเร็จ ตลอดจนเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ตลอดจนนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้อง และเพื่อนที่ให้ความสนใจในการศึกษาวิจัย ตลอดจนนักวิจัยในโครงการวิจัย รวมทั้งผู้ช่วยนักวิจัย ผู้เก็บข้อมูลทุกท่านที่ทุ่มเท และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทำให้โครงการวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จ ลุล่วง ด้วยดี

ผู้วิจัย

นางอนุชยา ชำนาญคิด

ธันวาคม ๒๕๕๙

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

๑. รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัย

๑.๑ ชื่อเรื่อง การประยุกต์ใช้และออกแบบโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อขับเคลื่อนให้เกิด การท่องเที่ยวสีเขียวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

An Application and Design of Interpretation Program in
Propulsion Tourism at National Parks

๑.๒ ชื่อคณะผู้วิจัย

๑.๒.๑ หัวหน้าโครงการวิจัย นางอนุชยา ชำนาญคิด สมาคมอุทยานแห่งชาติ

๑.๒.๒ ผู้ร่วมวิจัย

๑. นายครรชิต ศรีนพวรรณ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒. นางสาวพรจันทร์ บุชบา	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๓. นางสาวหทัยกาญจน์ ศุภพรโอฬาร	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๔. นายณัฐพงษ์ บันเทิง	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๒. สรุปโครงการวิจัย

๒.๑ ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การท่องเที่ยวที่רבกวนหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวที่ขาดความรับผิดชอบ ทำให้เกิดการละเมิดกฎระเบียบ ตลอดจนการมีพฤติกรรมในการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสมได้ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากมาย ปัญหาเหล่านี้ได้ทวีความรุนแรงสร้างความเสื่อมโทรมขยายวงกว้างและรุนแรงมากขึ้นทั้งในอุทยานแห่งชาติทางบกและอุทยานแห่งชาติทางทะเล บางปัญหาได้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงส่งผลให้ความหลากหลายทางชีวภาพเสื่อมถอย

สิ่งมีชีวิตที่มีค่าหายากใกล้สูญพันธุ์หลายชนิดสูญหายออกจากพื้นที่ บางกรณีได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติทุกระดับตั้งแต่สิ่งมีชีวิตบนบกจวบจนในท้องทะเล กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ยังก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว อาทิ การเกิดอุบัติเหตุจากการที่ลงเล่นน้ำในจุดที่อันตราย เช่น น้ำตก ชายทะเล หรือ แม้แต่การให้อาหารสัตว์ป่า เช่น ช้างป่า ลิง ด้วยความเชื่อว่าได้ทำบุญเลี้ยงสัตว์ป่ากลับเป็นการทำให้สัตว์ป่าเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเข้ามาใกล้ชิดเกินไปจนก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่สัตว์ป่าทำร้ายนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ การศึกษาครั้งนี้จึงนำแนวคิดการพัฒนาและออกแบบโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ จะทำการสร้างเครื่องมือและกลไกในการแก้ไขปัญหาด้วยการพัฒนารูปแบบโปรแกรม และนำเสนอแนวทางการสื่อความหมายเพื่อสื่อสารให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเรื่องการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ และพัฒนากิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดทัศนคติที่ดีสำนึกและเกิดเจตคติที่ดีในการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติอย่างถูกต้องโดยไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง ผลการศึกษาสามารถนำไปขยายผลเพื่อปรับใช้กับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆ ทั้งในอุทยานแห่งชาติทางบก และอุทยานแห่งชาติทางทะเลได้เป็นอย่างดี

๒.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๒.๑ เพื่อประเมินศักยภาพ และประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อความหมายด้านการใช้ กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

๒.๒.๒ เพื่อศึกษาออกแบบพัฒนาโปรแกรม และจัดทำแนวทางข้อเสนอการปรับปรุงโปรแกรม การสื่อความหมายที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการและข้อบังคับเพื่อใช้ควบคุม และขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

๒.๓ ขอบเขตการวิจัย

ทำการประเมินศักยภาพ และประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อความหมายด้านการใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัย ในอุทยานแห่งชาติทั้งทางบก และทางทะเล

เนื้อหาการวิจัยจะมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องการออกแบบ พัฒนา โปรแกรม และข้อเสนอแนวทางการสื่อความหมายที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรการ ข้อบังคับ เพื่อใช้ควบคุม และขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวอย่างยั่งยืน โดยเลือกใช้พื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นกรณีศึกษา และทำการพัฒนารูปแบบให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวางทั้งในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางบกและทางทะเล

๒.๔ วิธีการดำเนินการวิจัย

๒.๔.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- (๑) นักท่องเที่ยวที่เข้าพักค้างและเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
- (๒) ผู้ประกอบกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่
- (๓) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- (๔) เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทางบก และทางทะเล ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ด้านการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติจากส่วนกลาง
- (๕) ผู้ทรงคุณวุฒิในส่วนงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ

๒.๔.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (๑) การศึกษาเชิงปริมาณ ด้วยการสำรวจภาคสนาม และการใช้แบบสอบถาม
- (๒) การศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกำหนดกลุ่มเป้าหมาย
- (๓) การใช้เทคนิคการประชุมระดมความคิด FOCUS GROUP
- (๔) การใช้เทคนิคการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

๒.๔.๓ การวิเคราะห์ข้อมูล

- (๑) การวิเคราะห์เพื่อประเมินสถานภาพและศักยภาพตามแผนงานวิจัย โดยใช้เทคนิคการประชุมระดมความคิด ประกอบการวิเคราะห์โดย SWOT analysis
- (๒) การประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบโปรแกรมสื่อความหมายในด้านสถานภาพการบังคับใช้กฎระเบียบ มาตรการ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
- (๓) การจัดกลุ่มประเด็นสถานภาพการบังคับใช้กฎระเบียบ มาตรการ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบระบบและโปรแกรมสื่อความหมายให้เหมาะสมโดยการพิจารณาตามลำดับความสำคัญและจำเป็น เพื่อนำมาเลือกใช้โปรแกรมการสื่อที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพ
- (๔) การศึกษาออกแบบโปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมในการใช้กฎระเบียบฯ เพื่อควบคุม และขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ
- (๕) การจัดทำแนวทางการสื่อความหมายที่เหมาะสมในการใช้กฎระเบียบฯ เพื่อใช้ควบคุม และขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติ และแนวทางการนำไปใช้ในทางปฏิบัติที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และการจัดทำแนวทางกรอบแนวนโยบายในด้านการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

๒.๕ การศึกษาความคิดเห็นต่อการสื่อความหมายในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการท่องเที่ยว

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีคหุเทศก์ ผู้ส่องสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสอดคล้องกัน ได้แก่ ด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับ ควรเน้นให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด จริงจัง ให้ความเท่าเทียม และควรมีการพิจารณาบทลงโทษที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติให้เพิ่มความรุนแรงขึ้น เพื่อให้เกิดความหลาบจำ ต้องมีการปรับและลงโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมาย อย่างจริงจัง เคร่งครัดมากขึ้น ด้านการสื่อความหมายควรใช้เจ้าหน้าที่ในการบรรยายให้มากขึ้น ป้ายสื่อต่างๆ ควรมีรูปแบบและเอกลักษณ์ ควรเพิ่มสื่อความหมายด้านกฎระเบียบให้ทราบก่อนเข้าอุทยานแห่งชาติ ควรมีการนำเสนอรูปแบบการสื่อความหมายเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับที่ใช้บังคับนักท่องเที่ยวที่มีรูปแบบที่ได้ความหมายอย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย ควรเพิ่มประชาสัมพันธ์ ติดป้ายให้ชัดเจน เพิ่มการประชาสัมพันธ์ออกสื่อทางโทรทัศน์ ทางวิทยุกระจายเสียง และตามมวลชนต่างๆ ควรต้องมีการประชาสัมพันธ์โดยเจ้าหน้าที่ก่อนเข้าอุทยานแห่งชาติอย่างชัดเจน จริงจัง และต่อเนื่อง ควรเพิ่มด้านสื่อความหมายให้มากขึ้น และควรติดประกาศไว้ตามแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจน เป็นมาตรฐานเดียวกัน ปรับปรุงป้ายสื่อให้ทันสมัย เข้าใจง่าย และเพียงพอ รวมทั้งจัดทำแผ่นพับแจก และควรมีหลายภาษา อาทิ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน หรือทำ application บนโทรศัพท์มือถือ ควรจัดทำด้านสื่อความหมายในด้านสื่อออนไลน์ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้อย่างรวดเร็ว และเข้าใจต่างๆ เร็วขึ้น ควรจัดทำคู่มือแบบพกพา โดยมีรวบรวมทั้งระเบียบการใช้ที่พัก ระเบียบการใช้สถานที่ และอัตราค่าบริการต่างๆ ควรปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการท่องเที่ยวมีใจรักในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไม่ใช่มาเพื่อสังสรรค์บันเทิง จัดให้มีการอบรมมัคหุเทศก์ที่ใช้พื้นที่อุทยานแห่งชาติ พัฒนาคุณภาพนักท่องเที่ยวโดยโปรแกรมต่างๆ และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ควรมีการประชุมชี้แจงกลุ่มบริษัททัวร์เพื่อทำความเข้าใจ และกำชับให้มัคหุเทศก์ช่วยควบคุมดูแลนักท่องเที่ยว และช่วยประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจ และช่วยกันดูแลแหล่งท่องเที่ยว โดยไม่กระจายเสียงให้เสียงดังๆ ควรมีการปิดพื้นที่ป่าเพื่อการฟื้นตัวบ้าง มีกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการช่วยดูแลรักษาป่าธรรมชาติให้หลากหลาย ให้เจ้าหน้าที่กวดขันตามกฎระเบียบ และปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักท่องเที่ยว และสอดส่องให้ทั่วถึงมากกว่านี้

๒.๖ การประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อความหมายด้านการใช้ กฎหมาย ระเบียบ มาตรการและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการท่องเที่ยวนันทนาการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ ประเมินระดับความรุนแรงของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อพื้นที่ศึกษา ทำการศึกษาความคิดเห็นต่อการสื่อความหมายในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา เพื่อการประเมินศักยภาพ และประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อความหมายด้านการใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ และ

ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นต่อการกำหนดแนวทางการใช้โปรแกรมสื่อความหมายเพื่อบังคับใช้กฎระเบียบเพื่อควบคุมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติ โดยสรุปแล้วพบว่า ระบบสื่อความหมายอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยเฉพาะกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ยังมีไม่เพียงพอ ไม่ครอบคลุม กฎ ระเบียบ ที่ควรทราบ และยังขาดโปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงควรพัฒนารูปแบบ การสื่อความหมายที่น่าสนใจและจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาศึกษาและทำความเข้าใจก่อนเข้าพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้แก่

๑. การพัฒนาโปรแกรมการบรรยายโดยนักสื่อความหมายที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นครั้งแรก คณะนักเรียนที่เข้ามาศึกษาหาความรู้ และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีมีัคคุเทศก์ประจำ

๒. ป้ายสื่อความหมาย ป้ายเตือน ป้ายรณรงค์ต่างๆ ที่มีการให้ความรู้โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสื่อสารองค์ความรู้ที่ทันสมัย อาทิ ระบบ QR – code เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเหตุผลความจำเป็นทางวิชาการในการควบคุมการท่องเที่ยวไม่ให้เกิดการรบกวนและทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. พัฒนาและออกแบบ คู่มือ สมุดภาพเพื่อการเรียนรู้ กฎระเบียบ ข้อควรปฏิบัติตนในระหว่างการท่องเที่ยว โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสื่อสารองค์ความรู้ที่ทันสมัย แจกจ่ายเป็นสมุดคู่มือท่องเที่ยวประจำรถยนต์ ให้นักท่องเที่ยวได้ทำความเข้าใจในระหว่างการท่องเที่ยวบนเขาใหญ่ และให้นำคืนเมื่อเดินทางกลับออกไป

๔. ป้ายรณรงค์ มาตรการ ๔ ม. ที่มีนำเสนออยู่ เป็นสิ่งที่ดีมาก แต่ควรเพิ่มสาระความรู้ทางวิชาการ โดยใช้ระบบ QR – code เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเหตุผลความจำเป็นทางวิชาการที่ต้องรณรงค์ห้ามทิ้งขยะห้ามขับรถเร็ว ห้ามให้อาหารสัตว์ป่า และห้ามส่งเสียงดัง

๕. ประยุกต์ใช้ระบบติดต่อสายด่วน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีช่องทางแจ้งข่าวสาร แจ้งข่าวเตือน ข่าวขอความช่วยเหลือและข่าวต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและโต้ตอบได้โดยตรงแบบอัตโนมัติ โดยใช้หมายเลขสายด่วน ๑๓๖๒ ที่สามารถเชื่อมโยงมายัง ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้โดยตรง

๒.๗ การประยุกต์ใช้โปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมมาใช้ในการควบคุมและจัดการ ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎระเบียบให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิดการป้องกันนำการปราบปราม และการทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึก และเต็มใจให้ความร่วมมือจะช่วยให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่แท้จริง จึงได้กำหนดแผนงานเพื่อใช้ควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ เป็นแผนงานกลยุทธ์ในการพัฒนา จำนวน ๔ แผนงาน รวม ๘ กิจกรรม ดังนี้

แผนงานที่ ๑ การพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างองค์ความรู้ ประกอบด้วย ๑ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรม สัมมนา ฝึกปฏิบัติการ จำนวน ๓ โครงการ ได้แก่ โครงการฝึกอบรมเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยว โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องรักษาความปลอดภัยและกู้ภัย และการสัมมนาผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ถูกต้องในการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ

แผนงานที่ ๒ พัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายและรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๓ กิจกรรม ได้แก่ การจัดให้มีนักสื่อความหมายประจำจุดท่องเที่ยว การพัฒนาและจัดทำคู่มือศึกษาธรรมชาติ อาทิคู่มือปฏิบัติงาน (Handbook) การจัดทำสมุดภาพ เพื่อการเรียนรู้กฎระเบียบ การปฏิบัติตน ประจํารถยนต์ การจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพาสำหรับนักท่องเที่ยว การพัฒนาสมุดภาพการ์ตูนสื่อความหมายเที่ยวอุทยานอย่างน้กอนุรักษ์ และการพัฒนาระบบป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ

แผนงานที่ ๓ การพัฒนาการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม/โครงการ เพื่อนช่วยเพื่อน ภายใต้แนวคิดส่งเสริมให้มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่ทำหน้าที่เป็น ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติในการควบคุมดูแลให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว และการพัฒนากิจกรรมอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ให้เป็นแนวร่วมในรูปแบบกิจกรรม *ตาสับประรดช่วยดูแลประชาสัมพันธ์ และแจ้งข่าว*

แผนงานที่ ๔ บริหารการจัดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม ได้แก่การจัดตั้งศูนย์สื่อสารประจำอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยการจัดตั้งสถานีสื่อสารเต็มรูปแบบประจำอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อาทิ การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application) การประยุกต์ใช้สายด่วน ๑๓๖๒ ในระบบอัตโนมัติเชื่อมโยงตรงไปยังอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ การจัดตั้งระบบวิทยุกระจายเสียงชุมชน ออกอากาศให้ครอบคลุมจุดท่องเที่ยวบนเขาใหญ่ พัฒนาระบบเสียงตามสายกระจายข่าว ออกอากาศเฉพาะพื้นที่จำเป็น เช่น ลานกางเต็นท์ ด่านเก็บค่าธรรมเนียม และการจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็ว

๒.๘ แนวคิดการพัฒนาต้นแบบโปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสม

จากแผนงานการจัดการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อน และจัดการให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว ได้เลือกใช้โปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมเพื่อบังคับใช้กฎระเบียบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดโปรแกรมการสื่อความหมายให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบเพื่อให้เป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว ขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อใช้ต้นแบบการพัฒนาโปรแกรมการสื่อความหมาย จำนวน ๖ โครงการ ดังนี้

๒.๘.๑ โครงการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Handbook) ด้านการควบคุมการท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ เพื่อออกแบบและจัดทำคู่มือที่รวบรวมกฎระเบียบ การใช้กฎระเบียบที่ถูกต้อง พร้อมเนื้อหาสาระเป็นคำอธิบายทางวิชาการที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย เป็นการเพิ่มพูนความรู้ เสริมสร้างความเข้าใจ ในการใช้กฎระเบียบเพื่อควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ถูกต้องและเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการ การท่องเที่ยวต่างๆ ตำรวจท่องเที่ยว และตำรวจภูธรที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง เป็นธรรม ชอบธรรม มีมาตรฐานเดียวกัน

๒.๘.๒ โครงการจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา วัตถุประสงค์ เพื่อออกแบบ และจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัว ที่ถูกต้องในการท่องเที่ยว สิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ พร้อมบทกำหนดโทษ และเหตุผลทางวิชาการที่จำเป็นต้องควบคุมไม่ให้เกิดผลเสียต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยจะใช้เป็นคู่มือประจำตัวนักท่องเที่ยว ระหว่างการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ และช่วยเป็นเครื่องมือที่ป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวอ้างว่าไม่ทราบกฎระเบียบ

๒.๘.๓ โครงการจัดทำสมุดภาพประจำรถยนต์ (MOBILE Guided Book) วัตถุประสงค์ เพื่อออกแบบ และจัดทำสมุดภาพพร้อมข้อความสั้นๆ ประยุกต์เทคนิคการให้ความรู้ที่ทันสมัย เช่น QR-code เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในการท่องเที่ยว สิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ พร้อมบทกำหนดโทษ โดยแจกให้ผู้ควบคุมรถยนต์ทุกคน หรือหัวหน้าคณะนำเที่ยวที่มากับรถยนต์ทุกคนที่เดินทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อนำไปเป็นคู่มือแก่นักท่องเที่ยวได้ศึกษาในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว บนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และนำส่งคืนเมื่อเดินทางกลับ

๒.๘.๔ โครงการจัดทำสื่อความหมายออนไลน์ในรูปแบบสมุดภาพการ์ตูนเที่ยวอุทยานอย่าง นกอนุรักษ์ วัตถุประสงค์ เพื่อออกแบบและพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย โดยออกแบบสื่อความหมาย ออนไลน์ ประเภทการ์ตูนให้การแนะนำการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ให้เข้าถึงนักเรียนและนักท่องเที่ยว ยุคใหม่ ที่นิยมใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ การนำเสนอผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป (Application) ในระบบ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และระบบอินเทอร์เน็ต สามารถสื่อสารได้อย่างสะดวกรวดเร็วและกว้างขวาง จะช่วยให้นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ เป็นนักท่องเที่ยวที่ใส่ใจการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นได้

๒.๘.๕ โครงการออกแบบและจัดทำป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ วัดอุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึง กฎระเบียบ การปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง เหมาะสม การท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี ในการท่องเที่ยวบนเขาใหญ่ โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการนำเสนอข้อมูลข่าวสารแบบผสมผสาน โดยใช้ป้ายกับการใช้ QR- code ให้นักท่องเที่ยวสามารถค้นหาข้อมูลอธิบายเรื่องราวรายละเอียดเหตุผล ได้ด้วยตนเอง

๒.๘.๖ โครงการพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application) วัดอุประสงค์เพื่อเพิ่มช่องทางและประสิทธิภาพในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าถึง แลกเปลี่ยน เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วกว้างขวาง โดยเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Application) จัดทำ Fan page บน Facebooks โดยใช้ชื่อว่า *ท่องเที่ยวอุทยานฯ ด้วยใจรัก* โดยมีเจ้าหน้าที่ดูแลและพัฒนา ระบบอย่างต่อเนื่อง

๒.๙ บทสรุป

ผลของการศึกษาได้นำเสนอครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในปรับปรุงพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย เพื่อใช้ควบคุมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแนวทางการบังคับใช้ที่ตรงกับความต้องการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถนำไปขยายผลเพื่อปรับใช้กับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สำหรับในภาพรวมหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งอุทยานแห่งชาติทางบก และอุทยานแห่งชาติทางทะเล สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้เป็นอย่างดี

๓. ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัย

๓.๑ ผลสำเร็จของการวิจัย

๑. ได้มีการประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อความหมายด้านการใช้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

๒. ได้แผนการจัดการเพื่อใช้ควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ เป็นแผนงานกลยุทธ์ในการพัฒนาที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของปรัชญาการจัดการอุทยานแห่งชาติ และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

๓. ได้แนวทางการพัฒนาต้นแบบโปรแกรมการสื่อความหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในอุทยานแห่งชาติ

๓.๒ ความคุ้มค่าของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่มุ่งเน้นให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติในพื้นที่ได้จริง โดยใช้กรณีศึกษาที่เหมาะสมมาเป็นต้นแบบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในอุทยานแห่งชาติทุกแห่งได้อย่างกว้างขวาง เป็นงานวิจัยที่ตรงกับความต้องการของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง มีช่องทางให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องชัดเจน จึงนับได้ว่า เป็นงานวิจัยที่คุ้มค่าสามารถพัฒนาต่อยอดได้เป็นอย่างดี

๔. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

๔.๑ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในฐานะหน่วยงานที่ควบคุมดูแล และบริหารจัดการพื้นที่ เป็นหน่วยงานที่นำไปใช้โดยตรง ซึ่งจะเป็นต้นแบบให้กับอุทยานแห่งชาติ และพื้นที่คุ้มครองอื่นๆ ได้มาศึกษา และนำไปปรับใช้ได้อย่างกว้างขวาง

๔.๒ ส่วนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการศึกษาค้นคว้า วิจัย และค้นหาต้นแบบในการจัดการอุทยานแห่งชาติ การท่องเที่ยวและนันทนาการ การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ การจัดการสิ่งแวดล้อม จะใช้เพื่อการสาธิตและเผยแพร่ ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับอุทยานแห่งชาติ และพื้นที่คุ้มครองทั่วประเทศ

๔.๓ หน่วยงานสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้แก่ อุทยานแห่งชาติทุกแห่ง และพื้นที่คุ้มครองต่างๆ สามารถนำต้นแบบโปรแกรมการสื่อความหมายเพื่อควบคุมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง

๔.๔ องค์กรและชมรมการท่องเที่ยวรอบพื้นที่ศึกษา สามารถนำไปใช้ในการควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

๔.๕ สมาคมอุทยานแห่งชาติในฐานะองค์กรภาคเอกชนทางวิชาการ ได้องค์ความรู้และแนวทางที่เหมาะสมในการขับเคลื่อนให้เกิดการควบคุมการท่องเที่ยวไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำลายฐานทรัพยากรธรรมชาติเป็นการยกระดับการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการใช้และออกแบบโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อขับเคลื่อนให้เกิด การท่องเที่ยวสีเขียวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เป็นโครงการย่อยของแผนงานวิจัยเรื่องการศึกษาปรับปรุง และบังคับใช้กฎระเบียบ และมาตรการพิเศษเพื่อสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อความหมายด้าน การใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติ เพื่อทำการออกแบบพัฒนาโปรแกรม และจัดทำแนวทางข้อเสนอการปรับปรุงโปรแกรม สื่อความหมายที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการและข้อบังคับ เพื่อใช้ควบคุมและ ขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

จากการประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อความหมายด้านการใช้กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ พบว่าการประยุกต์ใช้โปรแกรมสื่อ ความหมายที่เหมาะสมมาใช้ในการควบคุมและจัดการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติจะต้องให้ความสำคัญต่อ การบังคับใช้กฎระเบียบให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิดการป้องกันให้นักท่องเที่ยวไม่กระทำความผิด จะต้องมาก่อนการปราบปรามจับกุม หรือบังคับใช้กฎหมาย โดยใช้สื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพเพื่อ ให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ มีความเข้าใจ มีจิตสำนึก และเต็มใจให้ความร่วมมือจะช่วยให้เกิดการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนที่แท้จริง จึงได้กำหนดแผนการจัดการเพื่อใช้ควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๔ แผนงาน รวม ๘ กิจกรรม ได้แก่ แผนงานที่ ๑ การพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างองค์ความรู้ ประกอบด้วย ๑ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรม สัมมนา ฝึกปฏิบัติการ จำนวน ๓ โครงการ ได้แก่ โครงการฝึกอบรมเรื่องการใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยว โครงการอบรม เชิงปฏิบัติการเรื่องรักษาความปลอดภัยและภัย และการสัมมนาผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ถูกต้องในการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ แผนงานที่ ๒ พัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย ประกอบด้วย ๓ กิจกรรม ได้แก่ การจัดให้มีนักสื่อความหมายประจำจุด ท่องเที่ยว การพัฒนาและจัดทำคู่มือศึกษารธรรมชาติ อาทิ คู่มือปฏิบัติงาน (Handbook) การจัดทำสมุด ภาพ เพื่อการเรียนรู้กฎระเบียบ การปฏิบัติตนประจำวัน การจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพาสำหรับนักท่องเที่ยว การพัฒนาสมุดภาพการ์ตูนสื่อความหมายเที่ยวอุทยานอย่างนัก อนุรักษ์ การพัฒนาระบบป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ แผนงานที่ ๓ การพัฒนาการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม ได้แก่ โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน ภายใต้แนวคิด ส่งเสริมให้มัคคุเทศก์และผู้ประกอบกิจการ ท่องเที่ยวในพื้นที่ทำหน้าที่ช่วยในการควบคุมดูแลให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว และการพัฒนากิจกรรม อาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ให้เป็นแนวร่วมในรูปแบบกิจกรรมโครงการ ตาสับปรอด ช่วยดูแล ประชาสัมพันธ์ และแจ้งข่าว แผนงานที่ ๔ บริหารการจัด การท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม

ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์สื่อสารประจำอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อาทิ การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application) การประยุกต์ใช้สายด่วน ๑๓๖๒ ในระบบอัตโนมัติเชื่อมโยงตรงไปยังอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ การจัดตั้งระบบวิทยุกระจายเสียงชุมชน ออกอากาศให้ครอบคลุมจุดท่องเที่ยวบนเขาใหญ่ พัฒนาระบบเสียงตามสายกระจายข่าวออกอากาศเฉพาะพื้นที่จำเป็น เช่น ลานกางเต็นท์ ด่านเก็บค่าธรรมเนียม และการจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็ว

ทั้งนี้ได้เสนอให้ทำการพัฒนาต้นแบบโปรแกรมสื่อความหมาย เพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยวขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน ๖ โครงการ ได้แก่ ๑. โครงการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Handbook) ด้านการควบคุมการท่องเที่ยว ๒. โครงการจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา ๓. โครงการจัดทำสมุดภาพประจำรถยนต์ (MOBILE Guided Book) เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบการปฏิบัติตนในการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ๔. โครงการจัดทำสื่อความหมายออนไลน์ในรูปแบบสมุดภาพการ์ตูนเที่ยวอุทยานอย่างนักอนุรักษ์ ๕. โครงการออกแบบและจัดทำป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ และ ๖. โครงการพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application) โดยพัฒนา Fan Page บน Facebook ชื่อท่องเที่ยวอุทยานฯ ด้วยใจรักษ์

ผลการศึกษานี้ สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย เพื่อใช้ควบคุมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแนวทางการบังคับใช้ที่ตรงกับความต้องการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถนำไปขยายผลเพื่อปรับใช้กับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สำหรับในภาพรวมหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งอุทยานแห่งชาติทางบก และอุทยานแห่งชาติทางทะเล สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้ต่อไป

Abstract

The study on an application and design of interpretation program in propulsion tourism at National Parks is the sub-project of research plan, a study on improvement and enforcement of rules regulation and special measure to support for sustainable tourism in Khaoyai National Park. The objective is to evaluate the capacity and efficiency of the application of interpretation program interprets the laws, regulations, measures and regulations related to the management of tourism in national parks. Design and develop guidelines and offer an updated interpretation of the applicable laws, regulations, measures and regulations to take control and drive the green sustainable tourism in national parks.

The evaluation of program performance and interpretation of the law. Regulations relating to the management of tourism in national parks. The application program used to convey the right to control and manage tourism in national parks will be featured on the effective enforcement of rules under the protection would have to come before the crackdown. The interpretation is effective to provide travelers with the knowledge, understanding and awareness. Willingness to cooperate it will provide a real sustainable tourism. Management plan to control tourism activities in national plans, including four of eight events, including one plan to develop and strengthen knowledge consists of one activity, include workshops, seminars, training operations of three projects, training for law enforcement measures to control travel, project workshop on security and rescue, seminars and businesses related to tourism in the national park regulations valid in the National Park. Plan 2 interpretive program consists of three activities include the provision of an interpretation of a playoff spot, development and preparation of studies from nature, such an operation manual (Handbook) preparation book for learning the rules, conduct regular car, preparation guide correctly (Guided book) portable version for tourists, development of the comic book interpretation, car park conservationist, development of interpretive signage genius. Plan 3 the development consists of two engaging activities include Peer Education Program to guide and promote the concept of business tourism in the area is responsible for assisting in the control of the green tourism and development activities, volunteers Khao Yai National Park to form a

united front activities. The pineapple eye care and public informed. Plan 4 tourism management consists of two activities including including the establishment of regular communication Khaoyai National Park, including network development and social programs (Application), application hotline on 1362 automation system linked directly to Khaoyai National Park, establishment of a community radio broadcasters to cover a playoff spot on his head, voice broadcast news distribution system specific requirements, such campsite, tollgate and the establishment of mobile units soon.

It has offered to develop a meaningful program to control the tour to driving the green tourism in Khaoyai National Park all 6 projects including 1. project of operation manual (Handbook) tourism control 2. project of travel guide correctly (Guided book) portable 3. Project of car book image (MOBILE Guided Book) to educate about the rules and procedures in their trips in the national park 4. Project of meaningful online book format comics tourism with conservation 5. project of design and interpretive signage and intelligent and 6. Project of development of social networks and programs (Application) developed by Fan Page on Facebook with the name National Park's conservation.

The results of this study can be used to develop a meaningful program to control tourism in Khaoyai National Park effectively. And that enforcement needs to fix the problem properly effective. It can also be extended to apply to the natural attractions in the area as well. Overall, the agency responsible for the National Land and Marine National Park can be applied to improve the interpretive program for the control to effectively manage travel more in the future.

สารบัญ

หน้า

กิติกรรมประกาศ	(๑)
บทสรุปผู้บริหาร	(๒)
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๑๓)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความสำคัญและที่มาของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการ	๒
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๒
๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา	๒
๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	๓
๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่	๓
๑.๓.๔ ขอบเขตด้านเวลา	๓
๑.๓.๕ สมมุติฐานของการวิจัย	๔
๑.๔ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๔.๑ กฎระเบียบและข้อบังคับเพื่อควบคุมการท่องเที่ยว	๔
๑.๔.๒ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	๕
๑.๔.๓ โปรแกรมการสื่อความหมาย	๕
๑.๕ กรอบการวิจัย	๖
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ	๖
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑.๑ แนวคิดการสื่อความหมาย	๗
๒.๑.๒ หลักการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	๘
๒.๑.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโปรแกรมการสื่อความหมายธรรมชาติ (Interpretation)	๙

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

๒.๒ กฎระเบียบและมาตรการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	๑๕
๒.๒.๑ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	๑๕
๒.๒.๒ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑	๑๗
๒.๒.๓ ระเบียบและมาตรการในการควบคุมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	๑๙
๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๕
๒.๓.๑ ด้านการบังคับใช้กฎหมาย	๒๕
๒.๓.๒ ด้านมาตรการทางกฎหมายในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติ	๒๗
๒.๓.๓ ด้านโปรแกรมการสื่อความหมาย	๒๙
บทที่ ๓ การดำเนินการวิจัย	๓๒
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๓๒
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๒
๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๓
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๔
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๓๕
๔.๑ พื้นที่ศึกษา	๓๕
๔.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	๓๕
๔.๑.๒ การจัดการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	๓๗
๔.๒ สภาพปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา	๔๖
๔.๒.๑ ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการของอุทยานแห่งชาติ	๔๖
๔.๒.๒ ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของนักท่องเที่ยว	๔๘
๔.๒.๓ ปัญหาที่เกิดจากธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการธุรกิจ ท่องเที่ยวต่างๆ	๕๐
๔.๓ ความคิดเห็นต่อการสื่อความหมายในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการ ท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา	๕๑
๔.๓.๑ กรณีความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	๕๑
๔.๓.๒ กรณีความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติและผู้ที่เกี่ยวข้อง	๖๔
๔.๓.๓ กรณีความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ	๘๖

สารบัญ (ต่อ)

๔.๔ การประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมายด้านการบังคับใช้ กฎ ระเบียบต่างๆ กรณีอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	๙๙
๔.๔.๑ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด่านเนินหอม	๑๐๐
๔.๔.๒ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	๑๑๔
๔.๔.๓ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่	๑๒๐
๔.๔.๔ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่าทางบก จังหวัดนครราชสีมา	๑๒๗
๔.๔.๕ บริเวณบ้านพักแรม ค่ายพักแรม และลานกางเต็นท์	๑๓๐
๔.๔.๖ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวและจุดชมวิว	๑๓๘
๔.๔.๗ กิจกรรมการท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	๑๔๘
๔.๕ แผนการจัดการเพื่อใช้ควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	๑๕๓
๔.๕.๑ แผนการพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างองค์ความรู้	๑๕๓
๔.๕.๒ แผนงานพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายและรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว	๑๕๔
๔.๕.๓ แผนงานพัฒนาการมีส่วนร่วม	๑๕๕
๔.๕.๔ แผนงานบริหารการจัดการท่องเที่ยว	๑๕๕
๔.๖ การพัฒนาต้นแบบการสื่อความหมายและโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว	๑๗๓
๔.๖.๑ โครงการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Handbook) ด้านการควบคุมการท่องเที่ยว	๑๗๓
๔.๖.๒ โครงการจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา	๑๗๖
๔.๖.๓ โครงการจัดทำสมุดภาพประจำรถยนต์ (MOBILE Guided Book) เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบการปฏิบัติตนในการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	๑๗๙
๔.๖.๔ โครงการจัดทำสื่อความหมายออนไลน์ในรูปแบบสมุดภาพการ์ตูนเที่ยวอุทยานอย่างนักรัก	๑๘๑
๔.๖.๕ โครงการออกแบบและจัดทำป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ	๑๘๓
๔.๖.๖ โครงการพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application)	๑๘๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๘๘
๕.๑ สรุป อภิปรายผล	๑๘๘
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๑๙๐
เอกสารอ้างอิง	๑๙๒
ภาคผนวก	๑๙๖
ภาคผนวกที่ ๒-๑ รายชื่อนักวิจัย	๑๙๗
ภาคผนวกที่ ๒-๒ ตัวอย่างการพัฒนาต้นแบบการสื่อความหมายและโปรแกรม สื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที้ยว เรื่อง คู่มือปฏิบัติงาน (handbook) ด้านการควบคุมการท่องเที้ยว	๑๙๙
ภาคผนวกที่ ๒-๓ แสดงแนวพัฒนาต้นแบบการสื่อความหมายและโปรแกรม สื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที้ยว เรื่อง คู่มือท่องเที้ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา	๒๐๑
ภาคผนวกที่ ๒-๔ แนวทางพัฒนาต้นแบบการสื่อความหมายและโปรแกรม สื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที้ยว เรื่อง สมุดภาพประจำรถยนต์ (MOBILE Guided Book)	๒๐๓
ภาคผนวกที่ ๒-๕ แสดงแนวพัฒนาต้นแบบการสื่อความหมายและโปรแกรม สื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที้ยว เรื่อง จัดทำสื่อความหมายออนไลน์ในรูปแบบสมุดภาพการ์ตูน เที้ยวอุทยานอย่างนักอนุรักษ์	๒๐๖
ภาคผนวกที่ ๒-๖ แสดงแนวพัฒนาต้นแบบการสื่อความหมายและโปรแกรม สื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที้ยว เรื่อง ป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ	๒๐๘
ภาคผนวกที่ ๒-๗ แสดงแนวพัฒนาต้นแบบการสื่อความหมายและโปรแกรม สื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที้ยว เรื่อง การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป	๒๑๐

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่ ๔-๑	ความคิดเห็นของนักท่งเทียวดต่อสาเหตุที่ทำให้เกิดผลกระทบ ต่ออุทยานแห่งชาติด้านการท่งเทียวด	๕๒
ตารางที่ ๔-๒	ความคิดเห็นของนักท่งเทียวดต่อกลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบ ต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่งเทียวด	๕๓
ตารางที่ ๔-๓	ความคิดเห็นของนักท่งเทียวดต่อระดับความรุนแรงของปัญหา การบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่งเทียวดที่เกิดขึ้นปัจจุบัน	๕๕
ตารางที่ ๔-๔	ความคิดเห็นของนักท่งเทียวดถึงระดับความรุนแรงของปัญหา ผลกระทบที่เกิดจากนักท่งเทียวด	๕๘
ตารางที่ ๔-๕	ระดับความเข้าใจของนักท่งเทียวดต่อข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ	๖๐
ตารางที่ ๔-๖	ความรู้ของนักท่งเทียวดเกี่ยวกับระวางโทษในการกระทำผิด ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔	๖๑
ตารางที่ ๔-๗	ความเห็นของนักท่งเทียวดเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบ ระบบสื่อสาร และโปรแกรมการสื่อความหมาย	๖๒
ตารางที่ ๔-๘	ระดับความต้องการของนักท่งเทียวดต่อการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย ให้ความรู้แก่นักท่งเทียวด เพื่อความเข้าใจ กฎ ระเบียบของอุทยานแห่งชาติ	๖๓
ตารางที่ ๔-๙	ความรู้ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านระวางโทษ ตาม มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	๖๖
ตารางที่ ๔-๑๐	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อสาเหตุที่ทำให้ เกิดผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่งเทียวด	๖๘
ตารางที่ ๔-๑๑	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อกลุ่มบุคคล ที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่งเทียวด	๖๘
ตารางที่ ๔-๑๒	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อระดับความรุนแรง ของปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่งเทียวดที่เกิดขึ้นปัจจุบัน	๖๙
ตารางที่ ๔-๑๓	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อระดับความรุนแรง ของปัญหาที่เกิดจากนักท่งเทียวด	๗๒
ตารางที่ ๔-๑๔	ระดับความต้องการของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ต่อการพัฒนา โปรแกรมสื่อความหมายให้ความรู้แก่นักท่งเทียวด เพื่อความเข้าใจ กฎ ระเบียบ ของอุทยานแห่งชาติ	๗๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ ๔-๑๕	ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติทั่วไป ต่อสาเหตุที่ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว	๗๗
ตารางที่ ๔-๑๖	ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติทั่วไป ต่อกลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว	๗๘
ตารางที่ ๔-๑๗	ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติทั่วไป ต่อระดับความรุนแรงของปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการ ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นปัจจุบัน	๘๐
ตารางที่ ๔-๑๘	ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติทั่วไป ถึงระดับความรุนแรงของปัญหาผลกระทบที่เกิดจากนักท่องเที่ยว	๘๒
ตารางที่ ๔-๑๙	ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติทั่วไป ต่อการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อความเข้าใจ กฎ ระเบียบของอุทยานแห่งชาติ	๘๔
ตารางที่ ๔-๒๐	ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ต่อสาเหตุที่ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว	๘๗
ตารางที่ ๔-๒๑	ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ต่อกลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว	๘๘
ตารางที่ ๔-๒๒	ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ต่อกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	๘๙
ตารางที่ ๔-๒๓	ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ต่อระดับความรุนแรงของปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการ ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นปัจจุบัน	๙๐
ตารางที่ ๔-๒๔	ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ต่อระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว	๙๓
ตารางที่ ๔-๒๕	ระดับความเข้าใจของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ต่อข้อมูลข่าวสารด้าน กฎ ระเบียบ และคำแนะนำการท่องเที่ยว ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ	๙๕
ตารางที่ ๔-๒๖	ความรู้ของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ เกี่ยวกับระวางโทษในการกระทำผิดตาม มาตรา ๑๖ แห่ง พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	๙๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ ๔-๒๗	ความเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบ ระบบสื่อสาร และโปรแกรม การสื่อความหมาย	๙๗
ตารางที่ ๔-๒๘	ระดับความต้องการของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ต่อการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อ สร้างความเข้าใจ กฎ ระเบียบของอุทยานแห่งชาติ (เรียงตามลำดับ)	๙๘
ตารางที่ ๔-๒๙	การสื่อความหมายบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด้านเนินหอม	๑๐๑
ตารางที่ ๔-๓๐	การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้าน การบังคับใช้ กฎ ระเบียบ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด้านเนินหอม	๑๑๐
ตารางที่ ๔-๓๑	การสื่อความหมายบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	๑๑๔
ตารางที่ ๔-๓๒	การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบน อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	๑๑๙
ตารางที่ ๔-๓๓	การสื่อความหมายบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่	๑๒๑
ตารางที่ ๔-๓๔	การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่	๑๒๕
ตารางที่ ๔-๓๕	การสื่อความหมายบริเวณหน้าศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ ทางบก จังหวัดนครราชสีมา	๑๒๗
ตารางที่ ๔-๓๖	การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ บริเวณศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรม อุทยานแห่งชาติทางบก จังหวัดนครราชสีมา	๑๒๘
ตารางที่ ๔-๓๗	การสื่อความหมายบริเวณลานกางเต็นท์ลำตะคอง และบริเวณลานกางเต็นท์ ผากล้วยไม้	๑๓๐
ตารางที่ ๔-๓๘	การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ บริเวณลานกางเต็นท์ลำตะคอง และบริเวณลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้	๑๓๕
ตารางที่ ๔-๓๙	การสื่อความหมายบริเวณจุดท่องเที่ยวและจุดชมวิว	๑๓๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ ๔-๔๐	การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ บริเวณจุดท่องเที่ยวและจุดชมวิว	๑๔๖
ตารางที่ ๔-๔๑	การสื่อความหมายบริเวณกิจกรรมการท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	๑๔๘
ตารางที่ ๔-๔๒	การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ บริเวณกิจกรรมการท่องเที่ยวบน อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	๑๕๐
ตารางที่ ๔-๔๓	แผนงาน กิจกรรม โครงการ เพื่อพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย เพื่อควบคุมให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว	๑๕๗
ตารางที่ ๔-๔๔	รูปแบบโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ควบคุมการท่องเที่ยว แยกตามกลุ่มเป้าหมาย	๑๗๑

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑-๑	การคมนาคมเข้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	๔
ภาพที่ ๔-๑	แผนที่แสดงขอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และเส้นทางคมนาคม	๓๕
ภาพที่ ๔-๒	ป้ายบอกสถานที่น้ำตกเหวสุวัตและน้ำตกเหวสุวัต	๓๗
ภาพที่ ๔-๓	ป้ายบอกสถานที่น้ำตกเหวนรกและน้ำตกเหวนรก	๓๘
ภาพที่ ๔-๔	น้ำตกผากล้วยไม้	๓๘
ภาพที่ ๔-๕	น้ำตกกองแก้ว	๓๙
ภาพที่ ๔-๖	จุดชมทิวทัศน์ผาเดียวดายและป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ	๓๙
ภาพที่ ๔-๗	จุดชมวิวิทิวทัศน์เขาเขียวและป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ	๔๐
ภาพที่ ๔-๘	บริเวณจุดชมวิวิทิวทัศน์ กม. ๓๐ และวิวิทิวทัศน์เบื้องหน้า	๔๐
ภาพที่ ๔-๙	บริเวณจุดชมวิโว่โป่งกวางและป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ	๔๑
ภาพที่ ๔-๑๐	บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติกองแก้วและป้ายบอกเส้นทาง	๔๑
ภาพที่ ๔-๑๑	แสดงเส้นทางผากล้วยไม้ – เหวสุวัต	๔๒
ภาพที่ ๔-๑๒	บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติ กม.ที่ ๓๓ และป้ายบอกเส้นทาง	๔๒
ภาพที่ ๔-๑๓	บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติดงดิบ และ อ่างเก็บน้ำสายสร (มอสิงโต)	๔๒
ภาพที่ ๔-๑๔	บริเวณเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ดงดิบ-หอดูสัตว์หนองผักชี	๔๓
ภาพที่ ๔-๑๕	บริเวณเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ มอสิงโต -หอดูสัตว์หนองผักชี	๔๓
ภาพที่ ๔-๑๖	บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ผาเดียวดาย และป้ายสื่อความหมาย	๔๓
ภาพที่ ๔-๑๗	บริเวณลานกางเต็นท์ลำตะคอง	๔๕
ภาพที่ ๔-๑๘	บริเวณค่ายพักเยาวชน (ค่ายสุรัสวดี) และค่ายหมอบุญสง	๔๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การท่องเที่ยวที่רבกวนหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวที่ขาดความรับผิดชอบ ทำให้เกิดการละเมิดกฎระเบียบ ตลอดจนการมีพฤติกรรมในการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสมได้ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากมาย ทั้งมลภาวะทางเสียง มลภาวะทางอากาศ (กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง/ควัน) ขยะและน้ำเสีย ทักษะคุณภาพเสื่อมโทรม การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสัตว์ป่า ปัญหาเหล่านี้ได้ทวีความรุนแรง สร้างความเสื่อมโทรมขยายวงกว้าง และรุนแรงมากขึ้น ทั้งในอุทยานแห่งชาติทางบก และอุทยานแห่งชาติทางทะเล บางปัญหาได้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงส่งผลให้ความหลากหลายทางชีวภาพเสียสมดุล สิ่งมีชีวิตที่มีค่าหายาก ใกล้สูญพันธุ์หลายชนิดสูญหายออกจากพื้นที่ธรรมชาติ บางกรณีได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติทุกระดับตั้งแต่สิ่งมีชีวิตบนบกจวบจนในท้องทะเล กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ยังก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของตัวนักท่องเที่ยว อาทิ การเกิดอุบัติเหตุจากการที่ลงเล่นน้ำในจุดที่อันตราย เช่น น้ำตก ชายทะเล หรือแม้แต่การให้อาหารสัตว์ป่า เช่น ช้างป่า ลิง ด้วยความเชื่อว่าได้ทำบุญเลี้ยงสัตว์ป่ากลับกลายเป็นการทำให้สัตว์ป่าเปลี่ยนพฤติกรรมเข้ามาใกล้ชิดเกินไป จนก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่สัตว์ป่าทำร้ายนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ

จากการประเมินของผู้วิจัยที่ได้ทำงานบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ มานานกว่า ๒๕ ปี สามารถแบ่งสภาพปัญหาสำคัญที่เกิดจากการกระทำของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ โดยจำแนกออกเป็น ๓ กลุ่มปัญหา ได้แก่

กลุ่มปัญหาที่ ๑ นักท่องเที่ยวไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ใช้ในการควบคุมก่อให้เกิดการรบกวนหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์และตั้งใจกระทำ

กลุ่มปัญหาที่ ๒ มัคคุเทศก์หรือผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่บางส่วนไม่เข้าใจการปฏิบัติที่ถูกต้อง เหมาะสม และบางส่วนจงใจกระทำเพียงเพื่อต้องการเอาใจกับกลุ่มลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยว เช่น การให้อาหารสัตว์ป่าหรือการให้อาหารปลาทะเล เพื่อจูงใจให้สัตว์ป่าออกมาให้นักท่องเที่ยวได้ชม หรือบางกิจกรรมที่มัคคุเทศก์ขาดความระมัดระวังในการทำกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตราย เช่น กิจกรรมปีนเขาสูง กิจกรรมดำน้ำ และกิจกรรมเดินป่าระยะไกล เป็นต้น

และกลุ่มปัญหาที่ ๓ ได้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ยังไม่เข้าใจถึงบทบาทภาระหน้าที่ตามกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรการ ข้อบังคับต่างๆ ในการควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบอย่างถูกต้อง จะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้น มีสาเหตุมาจากบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นทางตรงด้วยการกระทำ

หรือทางอ้อมด้วยการบัญญัติตัวบทกฎหมายขึ้นมาบังคับใช้ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องแก้ไขที่ตัวบุคคลให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึก มีเจตคติที่ดีในการท่องเที่ยวให้ถูกต้อง และเหมาะสม

ด้วยเหตุนี้ ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้นำแนวคิดในการพัฒนา และออกแบบโปรแกรม สื่อความหมายเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ จะเป็นสร้างเครื่องมือ และกลไกในการแก้ไขปัญหา ด้วยการพัฒนารูปแบบโปรแกรม และนำเสนอแนวทางการสื่อความหมายที่เหมาะสมเพื่อสื่อสารให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเรื่องการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายและเหมาะสมในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ และพัฒนากิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดทัศนคติ จิตสำนึก และเกิดเจตคติที่ดีในการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติอย่างถูกต้อง โดยไม่ทำลาย หรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง ทั้งนี้ได้เลือกพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นกรณีศึกษาเพื่อพัฒนาต้นแบบที่เหมาะสม ผลการศึกษาสามารถนำไปขยายผลเพื่อปรับใช้กับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆ ทั้งในอุทยานแห่งชาติทางบก และอุทยานแห่งชาติทางทะเลได้เป็นอย่างดี

๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑.๒.๑ เพื่อประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อความหมายด้านการใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาออกแบบพัฒนาโปรแกรม และจัดทำแนวทางข้อเสนอการปรับปรุงโปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการและข้อบังคับ เพื่อใช้ควบคุม และขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ทำการประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อความหมายด้านการใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัยในอุทยานแห่งชาติทั้งทางบก และทางทะเล

เนื้อหาการวิจัยจะมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่อง แนวคิดการออกแบบ พัฒนาโปรแกรม และข้อเสนอแนวทางการสื่อความหมายที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรการข้อบังคับ เพื่อใช้ควบคุม และขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเลือกใช้พื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นกรณีศึกษา และทำการพัฒนารูปแบบให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง ทั้งในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางบก และทางทะเล

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

(๑) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักค้าง และเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทำการสุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวประเภทพักค้าง จำนวน ๑๐๐ ตัวอย่าง และนักท่องเที่ยวแบบไม่พักค้าง จำนวน ๑๐๐ ตัวอย่าง

(๒) กลุ่มประชากรประเภทผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ประกอบด้วยมัคคุเทศก์ กิจกรรมสัตว์ กิจกรรมเดินป่า เป็นต้น จำนวน ๕๐ คน

(๓) กลุ่มเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน ๕๐ คน

(๔) กลุ่มเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทางบก และทางทะเล ที่ประกาศแล้ว จำนวน ๑๒๘ แห่ง และจากส่วนอุทยานแห่งชาติ และกลุ่มงานกฎหมาย ทุกสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่ ๑ - ๑๖ และสาขา จำนวน ๒๑ แห่ง รวมจำนวน ๔๔๗ ชุด

(๕) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และที่เกี่ยวข้องอื่นๆ แบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการส่วนต่างๆ หัวหน้าฝ่ายต่างๆ ในสำนักอุทยานแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ของสำนักอุทยานแห่งชาติที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นันทนาการ การพัฒนาอุทยานแห่งชาติ การศึกษาวิจัย และการกักขัง จำนวน ๕๐ ชุด

(๖) ผู้ทรงคุณวุฒิในส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารพื้นที่อนุรักษ์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาคมอุทยานแห่งชาติ นักกฎหมาย นักสื่อความหมาย ผู้แทนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นักวิชาการด้านต่างๆ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิจากสายงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓๐ คน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ศึกษาหลัก ใช้พื้นที่กรณีอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

พื้นที่ศึกษารอง เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวางทั้งอุทยานแห่งชาติทางบกและอุทยานแห่งชาติทางทะเล จึงจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมด้วยการสำรวจและสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหาร หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์จากอุทยานแห่งชาติต่างๆ มาเพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาวางแผนการออกแบบโปรแกรมการสื่อความหมาย

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านเวลา

เป็นเวลา ๑ ปี ๗ เดือน นับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ ถึง ตุลาคม ๒๕๕๙

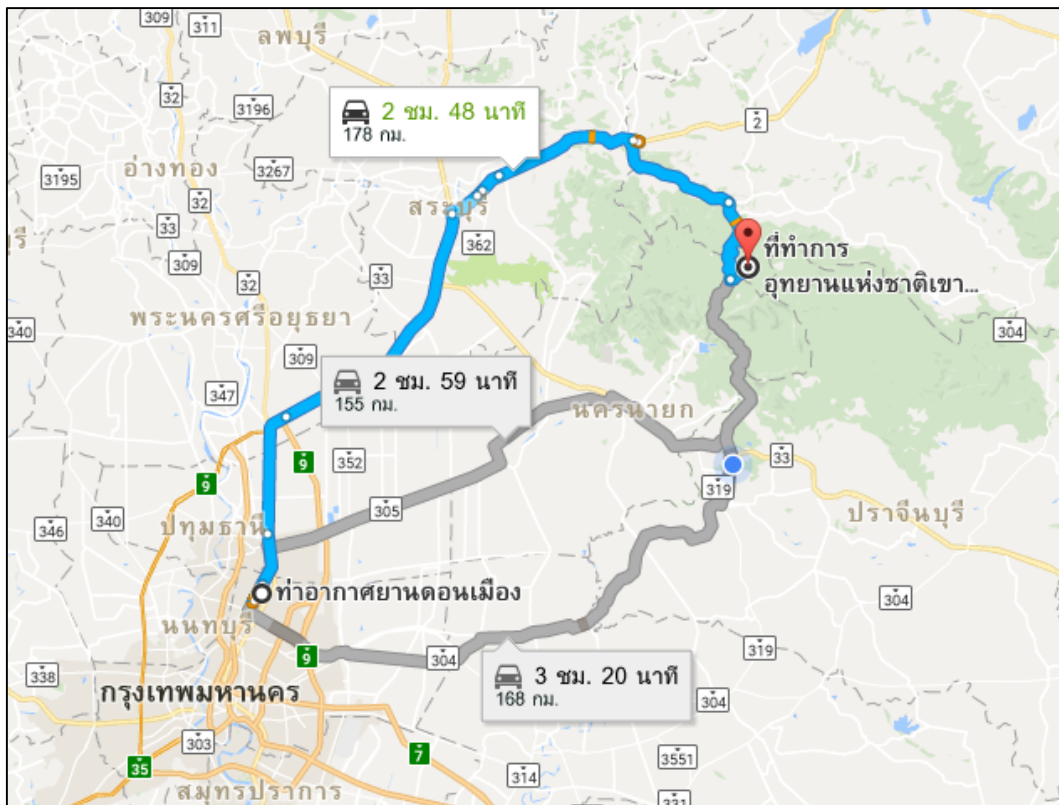
๑.๓.๕ สมมุติฐานของการวิจัย

(๑) กฎ ระเบียบ และข้อบังคับในการควบคุมการท่องเที่ยวที่ไม่ชัดเจน ล้าสมัย ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) การปรับปรุงกฎระเบียบและข้อบังคับในการควบคุมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม สามารถจัดการให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

(๓) นักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ และเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ หรือผู้ดูแลจุดท่องเที่ยว พร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

(๔) การสื่อความหมายที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพ จะสามารถทำให้นักท่องเที่ยวให้ความร่วมมือในการดูแลรักษา และเกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขึ้นได้

ภาพที่ ๑-๑ การคมนาคมเข้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

๑.๔ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๔.๑ กฎระเบียบและข้อบังคับเพื่อควบคุมการท่องเที่ยว ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และมาตรการการจัดการที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยวพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้แก่

(๑) กฎหมาย พระราชบัญญัติ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

(๑.๑) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

(๑.๒) พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) ระเบียบ ประกาศ คำสั่งต่างๆ ได้แก่

(๒.๑) ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการอนุญาตให้เข้าไปดำเนินกิจการท่องเที่ยวและพักอาศัยในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

(๒.๒) ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙

(๒.๓) ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

(๒.๔) ระเบียบคณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ว่าด้วยมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยว และมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์และผู้นำเที่ยวที่พึงปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยวและความรับผิดชอบที่มีต่อนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตลอดจนค่าตอบแทนหรือความคุ้มครองที่มัคคุเทศก์ และผู้นำเที่ยวจะพึงรับจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ. ๒๕๕๖

(๓) ประกาศและคำสั่งที่ออกบังคับใช้เฉพาะกรณี อาทิ ประกาศการปิดการท่องเที่ยวในบางพื้นที่ บางเวลา เนื่องจากภัยพิบัติ มาตรการการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว ประกาศห้ามนำ หรือจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกประเภทเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ รวมตลอดถึงประกาศคำสั่ง มาตรการที่ใช้ในการจัดการเพื่อควบคุมดูแลความปลอดภัยแก่การท่องเที่ยว

๑.๔.๒ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง การท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่คำนึงถึงองค์ประกอบ ๓ ส่วน ได้แก่ ๑. ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒. ความยั่งยืนทางสังคมและวัฒนธรรม สังคม และวัฒนธรรมไทยในการที่จะฟื้นฟู อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่ต่อไป และ ๓. ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ เมื่อมีการจัดการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมสภาพทางสังคม และวัฒนธรรม สภาพของการพัฒนาทางเศรษฐกิจจะเกิดการพัฒนาขึ้นไปด้วย ถึงแม้ว่าจะไม่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่รวดเร็ว หรือก้าวกระโดด แต่ก็สามารถเกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจแบบค่อยเป็นค่อยไป ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และยั่งยืนมากกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบอื่นๆ เรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างพอเพียงขององค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งจะเกิดสมดุลภาพระหว่าง สิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

๑.๔.๓ โปรแกรมการสื่อความหมาย

ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง รูปแบบการออกแบบโปรแกรมสื่อความหมาย และแนวทางการสื่อสารหรือการใช้ตัวกลางที่เหมาะสม

๑.๕ กรอบการวิจัย

๑.๕.๑ การควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม

๑.๕.๒ การประเมินสถานภาพการบังคับใช้กฎระเบียบ มาตรการ ข้อบังคับต่างๆ เพื่อควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวจะเป็นฐานข้อมูลที่สามารถนำไปวางแผนการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๕.๓ การปรับปรุงและกำหนดแนวทางการปรับปรุงกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ เพื่อใช้ควบคุมบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๑.๕.๔ รูปแบบและโปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสม จะทำให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามด้วยความเข้าใจ และเต็มใจได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย สามารถยกระดับการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและได้มาตรฐาน

๑.๕.๕ การมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนที่เหมาะสมจะทำให้นโยบายและกลยุทธ์สามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๖.๑ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในฐานะหน่วยงานที่ควบคุมดูแลและบริหารจัดการพื้นที่เป็นหน่วยงานที่นำไปใช้โดยตรง ซึ่งจะเป็นต้นแบบให้กับอุทยานแห่งชาติ และพื้นที่คุ้มครองอื่นๆ มาศึกษาและนำไปปรับใช้ได้อย่างกว้างขวาง

๑.๖.๒ ส่วนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการศึกษาค้นคว้า วิจัย และค้นหาค้นแบบในการจัดการอุทยานแห่งชาติ การท่องเที่ยวและนันทนาการ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการสิ่งแวดล้อม จะใช้เพื่อการสาธิตและเผยแพร่ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับอุทยานแห่งชาติ และพื้นที่คุ้มครองทั่วประเทศ

๑.๖.๓ หน่วยงานสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้แก่ อุทยานแห่งชาติทุกแห่ง และพื้นที่คุ้มครองต่างๆ สามารถนำต้นแบบโปรแกรมการสื่อความหมายเพื่อควบคุมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง

๑.๖.๔ องค์กรและชมรมการท่องเที่ยวรอบพื้นที่ศึกษา สามารถนำไปใช้ในการควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

๑.๖.๕ สมาคมอุทยานแห่งชาติ ในฐานะองค์กรภาคเอกชนทางวิชาการ ได้องค์ความรู้และแนวทางที่เหมาะสมในการขับเคลื่อนให้เกิดการควบคุมการท่องเที่ยวไม่ให้เกิดการรบกวน หรือทำลายฐานทรัพยากรธรรมชาติเป็นการยกระดับการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ แนวคิดการสื่อความหมาย

สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงและระลึกถึงอยู่เสมอก็คือ ข้อมูลข่าวสารที่จะถ่ายทอดไปยังผู้ใช้ประโยชน์จะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับสถานที่และกลุ่มผู้ใช้ พฤติกรรมบางอย่างของผู้ใช้อาจเหมาะสมและยอมรับได้ในพื้นที่หนึ่ง แต่อาจไม่เหมาะสมในอีกพื้นที่หนึ่งก็ได้ ดังนั้นในการจัดการทำโปรแกรมการสื่อความหมายที่เหมาะสมจึงควรพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้

(๑) เน้นที่ข้อความ ควรเลือกเน้นข้อมูลข่าวสารที่นำไปสู่ความเข้าใจถึงปัญหา และการแก้ไขเฉพาะเรื่องเฉพาะอย่าง ไม่ควรให้มีข้อมูลมากจนผู้มาเยือนไม่สามารถเข้าใจประเด็นได้ ควรอธิบายถึงปัญหาให้ชัดเจน ประเภทของพฤติกรรมที่สร้างปัญหา และจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไร จึงจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ถ้าหากแนวความคิดและเหตุผลของการให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชัดเจน ผู้มาเยือนก็สามารถจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ได้

(๒) ต้องรู้จักผู้มาเยือน หากรู้ว่ากลุ่มผู้มาเยือนเป็นใคร มีลักษณะอย่างไรและต้องการอะไรบ้าง จะช่วยให้การออกแบบและเลือกข้อความที่จะสื่อทำได้ถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ใช้เป็นกลุ่มๆ ไป

(๓) เลือกสื่อหรือวิธีการสื่อ โดยปกติแล้วสื่อหรือตัวกลางมีมากมายหลายรูปแบบ และมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป สื่อบางชนิดได้มีการทดลองใช้มาแล้ว บางชนิดยังไม่เคยทดลองใช้มาก่อนเลย และมีสื่อบางอย่างเท่านั้นที่ได้รับการประเมินประสิทธิภาพมาก่อน แม้ว่าแผ่นพับจะใช้กันอย่างกว้างขวาง (Roggenbuck and Barricer, ๑๙๘๑ อ้างใน สุรเชษฐ์, ๒๕๔๖) อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีการสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อาจกล่าวได้ว่าเป็นการสื่อที่ครอบคลุมเรื่องราวต่างๆ ได้มากที่สุด สื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ อาจเข้าถึงประชาชนได้กว้างขวาง แต่มักจะไม่ถึงกลุ่มคนที่ต้องการ (Fazio, ๑๙๗๙ อ้างใน สุรเชษฐ์, ๒๕๔๖) ข้อเสนอแนะที่ควรทราบก็คือว่าควรพิจารณาใช้สื่อชนิดต่างๆ ควบคู่กันไปแล้วแต่สถานการณ์

(๔) ระบุสถานที่ การระบุสถานที่ที่จะสื่อมักขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายและตัวกลางที่ใช้เป็นสำคัญ นักท่องเที่ยวบางคนสามารถติดต่อได้ที่บ้านโดยทางไปรษณีย์ โทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ แต่ส่วนใหญ่อุทยานแห่งชาติ จะต้องมีการจัดสรรพื้นที่ที่เหมาะสม โดยปกติแล้วควรจะมีการสื่อในบริเวณที่นักท่องเที่ยวไปรวมตัวอยู่มากๆ เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ด้านเก็บค่าธรรมเนียม จุดชมวิว ที่ตั้งแคมป์ และปากทางเข้าทางเดินเท้า เป็นต้น

(๕) การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่น อุทยานแห่งชาติในประเทศไทยเช่นเดียวกันกับอุทยานแห่งชาติอื่นๆ ในประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วยังประสบปัญหาด้านการอนุรักษ์พื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติ อันเนื่องมาจากการบุกรุกทำลาย และความต้องการพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ เพื่อดำรงชีพของชาวบ้านท้องถิ่น (Garratt, ๑๙๘๔ อ้างใน สุรเชษฐ์, ๒๕๔๖) มาตรการที่สำคัญเพื่อลดปัญหาดังกล่าวลงก็คือ มวลชนสัมพันธ์ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ และเห็นประโยชน์ของการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติไว้ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น ฝ่ายปกครอง และหน่วยงานส่งเสริมด้านการเกษตรต่างๆ ในการสนับสนุนให้มีการดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดการอุทยานแห่งชาติ โดยเฉพาะการควบคุมดูแลมิให้ชาวบ้านบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อเป็นที่ทำกิน

มาตรการอื่นๆ ที่สำคัญในการลดความขัดแย้งระหว่างอุทยานแห่งชาติ และชาวบ้านท้องถิ่น โดยเฉพาะเรื่องที่ดินทำกินและการพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากอุทยานแห่งชาติ เช่น การสนับสนุนให้ชาวบ้านได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ โดยการเป็นไกด์นำทางเที่ยวป่า การขายของที่ระลึก อาหาร และการให้บริการที่พักแรมแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งมาจากแนวความคิดเห็น การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) (The Ecotourism Society, ๑๙๙๓ อ้างใน สุรเชษฐ์, ๒๕๔๖) นอกจากนี้ควรอนุญาต ให้เก็บหาของป่าที่สามารถทดแทนได้ เช่น หน่อไม้ ผักหวาน เห็ด ฯลฯ ก็ควรอนุญาตตามความเหมาะสมและกำลังในการผลิตทดแทนของป่าต่างๆ ดังกล่าว ซึ่งได้มีการศึกษาอย่างรอบครอบแล้ว

ประการสุดท้ายคือ อุทยานแห่งชาติเปิดโอกาสให้ชาวบ้านท้องถิ่นที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบกระเทือนจากการจัดการและอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนการจัดการอุทยานแห่งชาติ (Emphandhu ,๑๙๙๓ อ้างใน สุรเชษฐ์, ๒๕๔๖) เป็นที่เชื่อกันว่าการให้ประชาชนมีส่วนร่วม หรือมีบทบาทในการจัดทำแผนฯ นอกจากจะเป็นการเพิ่มคุณภาพของแผนฯ ในการตอบสนองความต้องการของประชาชน การจัดทำแผนฯ ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องแล้ว ยังทำให้กลุ่มคนดังกล่าวมีความรู้สึกเป็นเจ้าของมีความต้องการให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะในขั้นการนำแผนงานไปปฏิบัติ และเชื่อมั่นในความจริงจังและความยุติธรรมของรัฐที่มีต่อประชาชนอีกด้วย

๒.๑.๒ หลักการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องเกิดจากการที่นักท่องเที่ยวมีความตระหนักถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว และพร้อมที่จะปฏิบัติตามในการรักษาสภาพแวดล้อมด้วยความจริงจัง และเป็นปกตินิสัย การให้ความรู้และความตระหนักด้านผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม และให้นักท่องเที่ยวมีกติการ่วมกันในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องท้าทายอย่างยิ่ง หากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเข้าใจ ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ และช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมโดย

นักท่องเที่ยวด้วยตัวเอง ก็จะลดภาระแก่เจ้าหน้าที่ และทำให้นักท่องเที่ยวส่วนที่เหลือไม่กล้าทำให้เกิดมลภาวะ ด้วยเกรงมาตรการทางด้านสังคม ทำให้เกิดความละอายน

เป้าหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นสิ่งที่การพัฒนาในทุกๆ ด้านของการท่องเที่ยวจะต้องยึดถือเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ทั้ง ๓ ส่วน ดังต่อไปนี้

๑. ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนับได้ว่าอยู่ในขั้นวิกฤต อันเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยปราศจากการจัดการที่ดีพอ จึงส่งผลให้ทรัพยากรเกิดความเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงต้องร่วมมือกันอย่างเต็มที่ รวมไปถึงการท่องเที่ยวที่จะต้องมีการวางแผน และจัดการที่ดีพอที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้อีกทั้งควรเร่งช่วยกันอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพทางธรรมชาติให้คงเดิมไว้ให้มากที่สุด

๒. ความยั่งยืนทางสังคมและวัฒนธรรม สังคมและวัฒนธรรมไทยท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ได้รับผลกระทบจากกระแสวัฒนธรรมตะวันตกจนน่าเป็นห่วงว่า เอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมไทยจะเลือนหายไปมากที่สุด จึงเกิดความพยายามที่จะฟื้นฟู อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่ต่อไป

๓. ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ เมื่อมีการจัดการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สภาพทางสังคม และวัฒนธรรม สภาพของการพัฒนาทางเศรษฐกิจจะเกิดการพัฒนาขึ้นไปด้วย ถึงแม้ว่าจะไม่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่รวดเร็ว หรือก้าวกระโดด แต่ก็สามารถเกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจแบบค่อยเป็นค่อยไป ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและยั่งยืนมากกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบอื่นๆ เรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างพอเพียงขององค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งจะเกิดสมดุลยภาพระหว่าง สิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ นั่นเอง

๒.๑.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโปรแกรมการสื่อความหมายธรรมชาติ (Interpretation)

๒.๑.๓.๑ ความเป็นมาของการสื่อความหมายธรรมชาติ

สุรเชษฐ์ (๒๕๒๗) กล่าวว่า การสื่อความหมาย เริ่มมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยโบราณที่มีการสอนวิชาหลายสาขา เช่น ศาสนา ปรัชญา วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ การศึกษาโบราณคดี ศิลปกรรม เริ่มต้นจากเรื่องราวบอกกล่าวโดยนายพราน นักตกปลา และผู้ฝึกฝนในศิลปกรรมย่านตะวันออกกลางและเอเชีย นอกจากนั้นบรรดานักปรัชญาชาวกรีกและโรมัน ได้พยายามบรรยาย หรืออธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ตามธรรมชาติโดยการใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์การทดลอง การเก็บรวบรวม ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งเป็นบ่อเกิดของการสื่อความหมายทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติในสมัยแรก โดยส่วนใหญ่แล้วจะเกี่ยวข้องกับการสื่อความหมายด้านธรรมชาติวิทยา

การสื่อความหมายธรรมชาติในประเทศไทย มีความเป็นมาค่อนข้างสั้น และไม่ได้มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีเพียงคำบอกเล่าของนักวิชาการป่าไม้อาวุโสบางท่านว่า การสื่อความหมายธรรมชาติในประเทศไทย ได้เกิดขึ้นพร้อมกับการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติจะเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพื้นที่และความอัศจรรย์ของธรรมชาติให้แก่กลุ่มข้าราชการผู้ใหญ่ และนักท่องเที่ยวทั่วไป ฟังท่ามกลางสภาพแวดล้อมธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติ

พิชา (๒๕๓๒) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้มีกิจกรรมส่องสัตว์ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นการเปิดเวทีแห่งแรกที่ทำให้การสื่อความหมายธรรมชาติขึ้นโดยบังเอิญ ในฐานะที่เป็นกิจกรรมที่บริการให้ความรู้และความรื่นรมย์แก่ประชาชน แม้ว่าในเวลาต้องร่วมกิจกรรมการส่องสัตว์ จะไม่ได้รับการปรับปรุงที่ดีขึ้น เนื่องจากขาดแคลนเจ้าหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในเรื่องสัตว์ป่าก็ตาม กิจกรรมการส่องสัตว์ก็ยังคงเป็นที่นิยมมากจนในทุกวันนี้

สฤกษ์ (๒๕๕๐) สรุปการสื่อความหมายเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธรรมชาติและผลิตผลทางวัฒนธรรมไปสู่นักท่องเที่ยว โดยใช้เทคนิคและวิธีการที่ง่ายต่อการเข้าใจ เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกซาบซึ้งและภาคภูมิใจในคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ของธรรมชาติ วัฒนธรรม อีกทั้งได้รับความเพลิดเพลินและประสบการณ์ที่มีคุณค่าจากการไปเยือนพื้นที่แห่งนั้น

สมรรัชฎ์ (๒๕๔๐) กล่าวว่า การสื่อความหมายธรรมชาติ คือรูปแบบหนึ่งของสิ่งแวดล้อมศึกษา ฉะนั้นหลักการสำคัญจึงไม่ต่างไปจากหลักการศึกษาดูอื่น ๆ นั่นคือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยมี “ผู้สอน” เป็นผู้นำทางไปสู่การค้นพบความรู้อย่างสนุกสนานน่าติดตาม จนก่อให้เกิดเป็นความรักและความเข้าใจ นำไปสู่การดูแลสิ่งแวดล้อมที่ดีได้

Tilden (๑๙๖๗) ผู้ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นบิดาของการสื่อความหมายยุคใหม่ของสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายของการสื่อความหมายว่า เป็นกิจกรรมการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดเผยความหมายและความสัมพันธ์โดยการใช้สิ่งของดั้งเดิม สิ่งที่ประสบด้วยตนเอง และสิ่งที่แสดงไว้มากกว่าการสื่อสารข้อเท็จจริงโดยวิธีธรรมดา

Chettamart (๑๙๘๓) กล่าวว่า การสื่อความหมายธรรมชาติ คือการเลือกใช้วิธีการและเทคนิคในการถ่ายทอดข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับธรรมชาติและผลิตผลทางวัฒนธรรม ในลักษณะที่ง่ายต่อการเข้าใจของนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลิน และเป็นการกระตุ้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และความสำคัญของการอนุรักษ์

ฉลอง (๒๕๔๒) กล่าวว่า การสื่อความหมายธรรมชาติ หมายถึง รูปแบบวิธีการ ในการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่พบเห็นในพื้นที่นั้นๆ มาเป็นสื่อกลางในการอธิบายเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้และความเข้าใจตลอดจนเกิด

ความเพลิดเพลินอันเป็นหนทางที่จะช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

National Park Service (๒๐๐๕) ให้ความหมายการสื่อความหมาย คือ กระบวนการที่ช่วยในการบริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสในการเรียนรู้ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับพื้นที่ นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเชื่อมโยงพื้นที่ที่แตกต่างกัน บางที่อาจจะไม่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในทันทีที่ได้พบเห็น แต่มีโอกาสที่เมื่อกลับไปแล้วจะสามารถเชื่อมโยงและอธิบายความหมายในสิ่งนั้นได้ โดยมีเป้าหมายทั้งหมดเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความเพลิดเพลินและเข้าใจในพื้นที่เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์ดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติต่อไป

พิชา (๒๕๔๐) กล่าวว่า สาเหตุที่ต้องมีการสื่อความหมายธรรมชาติเพราะ

๑. การพักผ่อนของคนตามปกติมักเกิดการหย่อนใจ ทำให้ไม่ใส่ใจกับความเสียหายที่ตนทำไว้แก่ธรรมชาติ

๒. ธรรมชาติมีความสลับซับซ้อนมาก มีเรื่องราวที่คนไม่รู้อีกมากกว่าที่คนรู้แล้ว

๓. การทำลาย (vandalism) เป็นสัญชาตญาณดิบที่มีอยู่ในจิตใจของมนุษย์ ถ้าได้รับการกล่อมเกลอย่างถูกต้องจะแปรไปเป็นการสร้างสรรค์ (creative) ได้เสมอ

๔. อารยธรรม (civilization) ของคนโดยมากเกิดขึ้นขณะปลอดจากงาน การผลักดันความเจริญในลำดับมนุษย์จึงอยู่ที่การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เป็นสำคัญ

๒.๑.๓.๒ วัตถุประสงค์ของการสื่อความหมายธรรมชาติ

Sharpe (๑๙๘๒) กล่าวว่า การสื่อความหมายธรรมชาติในพื้นที่ใดก็ตาม มุ่งเน้นที่วัตถุประสงค์ ๓ ประการ สรุปได้ดังนี้

๑. เป็นการช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ ความเข้าใจ และความพึงพอใจต่อสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อันอาจก่อให้เกิดความตระหนักและมีจิตสำนึกที่ดี ต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

๒. เป็นเครื่องมือในการจัดการพื้นที่ เพราะการสื่อความหมายธรรมชาติ ช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวรู้จักและมีความรับผิดชอบในการใช้ทรัพยากรในการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในพื้นที่

๓. เป็นการช่วยประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ซึ่งการสื่อความหมายธรรมชาติที่ดียอมทำให้ภาพพจน์ของหน่วยงานที่มีต่อนักท่องเที่ยวดีตามไปด้วย อันจะช่วยให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานด้านต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

เป้าหมายของการสื่อความหมายธรรมชาติ เพื่อให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวเกิดความรู้อย่างเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความเข้าใจ ความตระหนัก และก่อให้เกิดทักษะหรือการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมได้โดยอัตโนมัติ

วิธีการสื่อความหมายที่นำมาใช้ในอุทยานแห่งชาติและพื้นที่อนุรักษ์ของประเทศ มีทั้งที่เป็นสื่อแบบวัจนภาษา ส่วนใหญ่เป็นการสื่อผ่านนักสื่อความหมายธรรมชาติ การฉายสไลด์มัลติมีเดีย และแบบอวัจนภาษา มีทั้งการสื่อผ่านป้ายสื่อความหมาย ป้ายสัญลักษณ์ แผ่นพับ หนังสือคู่มือ นิทรรศการ กลางแจ้ง นิทรรศการในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ทั้งนี้ การสื่อความหมายธรรมชาตินั้น นอกจากจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ความเข้าใจ ความเพลิดเพลินในการประกอบกิจกรรมนันทนาการมากขึ้นแล้ว ยังเป็นเครื่องมือที่ละมุนละม่อม สำหรับชาวอุทยานแห่งชาติ (parkranger) ในการนำไปใช้ในการจัดการพื้นที่ทั้งด้านการป้องกันอันตรายให้กับนักท่องเที่ยว การควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ผู้มาเยือนและชุมชน การอำนวยความสะดวก การสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และการสร้างแนวร่วมในการดูแลพื้นที่ให้อยู่ในความเรียบร้อย (www.thairanger.com/การสื่อความหมาย.htm)

๒.๑.๓.๓ ประเภทของการสื่อความหมายธรรมชาติ

การสื่อความหมายธรรมชาติ โดยยึดนักสื่อความหมายเป็นหลัก สามารถแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ (Wells, ๑๙๙๗)

๑. Personal Interpretation เป็นการสื่อความหมายธรรมชาติโดยใช้นักสื่อความหมาย (nature interpreter) เป็นการสื่อความหมายธรรมชาติที่นักทัศนศึกษาพบ และสัมผัสกับนักสื่อความหมายโดยตรง สามารถตอบสนองซึ่งกันและกันได้ (two-way communication) เช่น การพูด สื่อความหมายธรรมชาติ (interpretative talk) การเดินเพื่อความหมายธรรมชาติ (interpretative walk) การจัดกิจกรรมกลุ่ม (conducted activity) และการใช้สไลด์สื่อความหมายธรรมชาติ (slide talk) เป็นต้น

๒ Non-personal Interpretation เป็นการสื่อความหมายธรรมชาติโดยไม่ใช้นักสื่อความหมาย ดังนั้นจึงไม่สามารถทราบผลตอบสนองจากนักท่องเที่ยวได้ เพราะเป็นการสื่อความหมายทางเดียว (one-way communication) จึงต้องใช้ความเชื่อถือและไว้วางใจในอุปกรณ์ หรือเครื่องมือต่างๆ ที่จะสื่อไปยังนักท่องเที่ยว การสื่อความหมายประเภทนี้ ได้แก่ ทางเดินศึกษาธรรมชาติด้วยตนเอง (selfguiding trail) นิทรรศการ (exhibition) สไลด์ประกอบเสียง (slide-tape program) เครื่องหมาย (signs) แผ่นป้ายบรรยาย (labels) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (visitor center) และสิ่งพิมพ์ต่างๆ (publications) เช่น จดหมายข่าว (newsletters) แผ่นพับ (folders) หนังสือเล่มเล็ก (booklets)

Tilden (๑๙๘๗) ได้วางหลักการที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นรากฐานของการสื่อความหมายไว้ ๖ ประการ ดังนี้

๑. การสื่อความหมายเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด จะโดยวิธีแสดง หรือการบรรยายก็ตาม จะต้องจัดทำภายใต้ขอบเขตของความสนใจ และความสนใจของนักท่องเที่ยว
๒. ข้อมูลข่าวสารมิใช่การสื่อความหมาย แต่การสื่อความหมายจะเป็นการให้ความหมายโดยใช้ข้อมูล
๓. การสื่อความหมายเป็นศิลปะ ซึ่งจะต้องใช้ศิลปะหลายๆ อย่าง ไม่ว่าสิ่งที่เราสื่อจะเป็นเรื่องทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือสถาปัตยกรรมก็ตาม
๔. จุดมุ่งหมายหลักของการสื่อความหมายไม่ใช่การสั่งสอน แต่เป็นการกระตุ้นความรู้สึกหรืออารมณ์
๕. การสื่อความหมายมีจุดมุ่งหมายในการเสนอความหมายรวมมากกว่าการเสนอความหมายบางส่วน
๖. การสื่อความหมายสำหรับเยาวชน ควรมีวิธีการและรูปแบบของโปรแกรมที่แตกต่างไปจากของผู้ใหญ่

การสื่อความหมายในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการการพูด การเขียน หรือโดยการใช้อุปกรณ์แบบใดก็ตาม สามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากยึดตามหลักการนี้ แต่ต้องคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศของการสื่อความหมาย เทคนิคที่ใช้ และบุคลิกภาพของนักสื่อความหมาย

๒.๑.๓.๔ ป้ายและสัญลักษณ์ในอุทยานแห่งชาติ

จากคู่มือเรื่องป้ายและสัญลักษณ์ในอุทยานแห่งชาติ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, ๒๕๕๕) กล่าวว่า การกำหนดให้มีป้าย จะต้องคำนึงถึงความจำเป็นในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว และความต้องการที่จะรับรู้ข้อมูลของนักท่องเที่ยว เมื่อเข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ประเภทของข้อมูลและรูปแบบป้ายที่จะนำเสนอจึงต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดการอุทยานแห่งชาติ ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงการไหลเวียนของนักท่องเที่ยว รวมถึงรูปแบบของเส้นทาง เช่น ใช้การขับรถยนต์ หรือนั่งเรือ เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะมีเวลาจำกัดในการมองและอ่าน เพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่นำเสนอในแผ่นป้าย

ประเภทของป้ายในอุทยานแห่งชาติ อาจแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ ดังนี้

๑. ป้ายบอกทาง (Directional sign) ใช้เพื่อบอกทิศทางและแนะนำนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เป้าหมายที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณประกอบกิจกรรม และจุดสำคัญต่างๆ ได้โดยถูกต้อง ปลอดภัย และรวดเร็ว

๒. ป้ายข้อบังคับและเตือน (Regulatory and Warning sign) ใช้เพื่อแนะนำนักท่องเที่ยวให้ทราบถึงกฎ ระเบียบ และข้อห้าม รวมทั้งข้อควรปฏิบัติที่จำเป็นและควรทราบเมื่อมาเยือนอุทยานแห่งชาติ นอกจากนี้ยังใช้เตือนบอกข้อควรระวัง และแนะนำให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้า เกี่ยวกับอันตรายและอุบัติเหตุ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากสภาพพื้นที่หรือกิจกรรมต่างๆ และอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว รวมทั้งผลกระทบด้านนันทนาการในพื้นที่ ป้ายบังคับและป้ายเตือน สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะตามการใช้ประโยชน์ ดังนี้

๒.๑ ป้ายบังคับและเตือนสำหรับรถยนต์ ใช้ติดตั้งริมถนนและบนพื้นถนน ในบริเวณทางโค้ง ทางแยก ทางลาดชัน ผิวดินขรุขระ สิ่งกีดขวางและจุดสำคัญอื่น รายละเอียดในป้ายควรประกอบด้วยตัวอักษรบอกข้อความที่แจ่มแจ้งเตือน ข้อควรระวัง ข้อแนะนำ ข้อห้าม กฎและระเบียบ

๒.๒ ป้ายบังคับและเตือนสำหรับคน ใช้ติดตั้งริมทางเดิน ลานจอดรถ แหล่งท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว พื้นที่กิจกรรมนันทนาการและจุดสำคัญอื่นๆ รายละเอียดของป้ายควรประกอบด้วยตัวอักษรที่แจ่มแจ้งเตือน ข้อควรระวัง ข้อแนะนำ ข้อห้าม กฎระเบียบ

๓. ป้ายบอกสถานที่ (Identification sign) ใช้เพื่อแสดงชื่ออุทยานแห่งชาติ แหล่งท่องเที่ยว หรือบริเวณต่างๆ รวมถึงจุดสำคัญอื่นๆ ภายในอุทยานแห่งชาติให้นักท่องเที่ยวทราบว่า กำลังเข้าไปในสถานที่นั้น

๔. ป้ายสื่อความหมาย (Interpretation sign) ใช้เพื่อบอก แสดง หรืออธิบายข้อมูล และเรื่องราวที่น่าสนใจ ในอุทยานแห่งชาติ ทั้งสภาพพื้นที่ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้และเข้าใจเรื่องราว ทั้งยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการนักท่องเที่ยว โดยใช้อธิบายเพื่อสร้างความเข้าใจและเกิดความรู้สึกตระหนักถึงคุณค่าและให้ความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรนันทนาการอย่างถูกวิธี

การใช้ป้ายสื่อความหมาย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ควรนำไปติดตั้งในบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้สะดวก ป้ายสื่อความหมายในอุทยานแห่งชาติ อาจแบ่งออกตามลักษณะการใช้ประโยชน์ได้ ๔ ประเภท ดังนี้

๔.๑ ป้ายนิทรรศการกลางแจ้ง เป็นกลุ่มป้ายสื่อความหมาย จำนวน ๒ - ๓ ป้าย หรือมากกว่า เพื่ออธิบายเหตุการณ์และเรื่องราวที่น่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยว ที่ต้องการเรียนรู้หรือต้องการรับทราบข้อมูล โดยทั่วไปจะติดตั้งบริเวณลานจอดรถ บริเวณที่พักแรม บริเวณจุดชมทิวทัศน์ หรือบริเวณที่มีนักท่องเที่ยวรวมกลุ่มกัน

๔.๒ ป้ายบริเวณชมทัศนียภาพ เป็นป้ายสื่อความหมายเพื่ออธิบายทัศนียภาพและองค์ประกอบที่น่าสนใจที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้า ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์และธรณีวิทยา โดยทั่วไปจะติดตั้งที่จุดชมทิวทัศน์ รวมถึงบริเวณริมถนนและทางเดิน ป้ายบริเวณชมทัศนียภาพนี้อาจจัดเป็นส่วนหนึ่งของป้ายนิทรรศการกลางแจ้งก็ได้

๔.๓ ป้ายบริเวณทรัพยากรและจุดน่าสนใจ เป็นป้ายสื่อความหมายที่อธิบายสิ่งที่ปรากฏหรือเรื่องที่น่าสนใจเฉพาะเรื่อง เช่น ชีวิตวิทยาของต้นไทร นิเวศวิทยาของสังคมพืชริมน้ำ หรือ ธรณีวิทยาของลานหินปุ่ม อาจจัดเป็นส่วนหนึ่งของป้ายนิทรรศการกลางแจ้งได้เช่นกัน

๔.๔ ป้ายเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ เป็นชุดป้ายเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ประกอบด้วย ป้ายเส้นทางที่ให้คำแนะนำข้อควรปฏิบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับเส้นทาง และป้ายสื่อความหมายตามจุดที่น่าสนใจระหว่างเส้นทาง ทั้งนี้เส้นทางสื่อความหมายธรรมชาติ อาจมีป้ายบอกทิศทาง ป้ายบังคับ และป้ายเตือน เป็นองค์ประกอบด้วย

นอกจากนี้ ยังสามารถกำหนดประเภทป้ายตามลักษณะการใช้ข้อมูลได้เป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ป้ายให้ข้อมูล (Orientation sign) หรือป้ายแนะนำพื้นที่ (Introduction sign) ป้ายเครื่องหมาย (Marker) และป้ายสื่อความหมาย (Interpretation sign)

๒.๒ กฎระเบียบ และมาตรการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

๒.๒.๑ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ การบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย ใช้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นกฎหมายหลักในการบริหารจัดการ โดยใช้มาตรา ๖ ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ที่กล่าวว่า

และใช้มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ เป็นหลักในการปฏิบัติงาน ดังนี้

“ มาตรา ๑๖ ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด

(๑) ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงกันสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า

(๒) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น

(๓) นำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์

(๔) ทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย

(๕) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย บึง ท่วมทันหรือเหือดแห้ง

(๖) ปิดหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก

(๗) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว

(๘) เก็บหรือทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่ดอกไม้ ใบไม้ หรือผลไม้

(๙) นำยานพาหนะเข้าออก หรือขับขี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑๐) นำอากาศยานขึ้นลงในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑๑) นำหรือปล่อยบุคคลตัวเข้าไป

(๑๒) นำสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์พาหนะเข้าไป เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

(๑๓) เข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑๔) ปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่างๆ

(๑๕) นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใดๆ เข้าไปเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตนั้นกำหนดไว้

(๑๖) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิดซึ่งวัตถุระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง

(๑๗) ส่งเสียงอื้อฉาวหรือกระทำการอันอันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่คนหรือสัตว์

(๑๘) ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่างๆ ในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น

(๑๙) ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิง

มาตรา ๑๘ ระบุว่า “มาตรา ๑๘ บุคคลซึ่งเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้สั่งให้ปฏิบัติตามระเบียบ ที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติของรัฐมนตรี”

มาตรา ๑๙ ระบุว่า “มาตรา ๑๙ บทบัญญัติในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติภารกิจไปเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ หรือการศึกษา หรือวิจัยทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการทัศนศึกษาหรือการพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกหรือให้ความรู้แก่ประชาชน ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติของรัฐมนตรี”

มาตรา ๒๑ ระบุว่า “มาตรา ๒๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๖ ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ หรืองดเว้นการกระทำใดๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ”

เมื่อพิจารณาตีความตามตัวบทกฎหมายแล้ว การกระทำใดๆไม่ว่าจะเป็นการเข้าไปเก็บหาของป่า การเข้าไปศึกษาวิจัย รวมถึงการเข้าไปเพื่อการท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการ จะกระทำได้ ต้องอยู่ภายใต้การดำเนินการโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ และ/หรือ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด โดยจะต้องได้รับอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เท่านั้น ทั้งนี้เจตนารมณ์ในการประกาศใช้ พระราชบัญญัตินี้คือเพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้ และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์

ป่า และภูเขาให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป เพื่ออำนวยความสะดวกทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชนสืบไป

๒.๒.๒ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นพระราชบัญญัติที่ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ให้เหมาะสมกับภารกิจของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นสวนราชการในสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นกรมการท่องเที่ยว ตามพระราชกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๒๗ ตอนที่ ๕๒ก วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๓) เป็นผู้ดำเนินการ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและพัฒนามาตรฐานการบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนสนับสนุนการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ให้มีมาตรฐานสากล เพื่อการมาตรฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองนักท่องเที่ยว และมาตรการในการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ต้องปฏิบัติเพื่อประโยชน์แห่งธุรกิจนำเที่ยว พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ ได้แก่

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ธุรกิจนำเที่ยว” หมายความว่า ธุรกิจเกี่ยวกับการนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวหรือเดินทางไปเพื่อวัตถุประสงค์อื่น โดยจัดให้มีบริการหรือการอำนวยความสะดวกอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง อันได้แก่ สถานที่พัก อาหาร มัคคุเทศก์ หรือบริการอื่นใดตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

“นักท่องเที่ยว” หมายความว่า ผู้เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อประโยชน์ในการพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาหาความรู้ การบันเทิง หรือการอื่นใด

“มัคคุเทศก์” หมายความว่า ผู้ให้บริการเป็นปกติธุระในการนำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ โดยให้บริการเกี่ยวกับคำแนะนำและความรู้ด้านต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว

“ผู้นำเที่ยว” หมายความว่า ผู้รับผิดชอบในการดูแลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ในการเดินทางไปท่องเที่ยวในต่างประเทศ

“ค่าบริการ” หมายความว่า ค่าจ้าง และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวจ่ายให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว สำหรับการจัดการให้บริการ หรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พัก อาหาร หรือการอื่นใด

โดยมาตรา ๑๕ กำหนดให้ “ผู้ใดประสงค์จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวจากนายทะเบียน”

มาตรา ๒๓ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องแสดงใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวไว้ในที่เปิดเผย เห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบธุรกิจนำเที่ยวที่ระบุไว้ในใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว

มาตรา ๒๔ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว หรือนักท่องเที่ยว

มาตรา ๓๓ ในการจัดให้มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำเที่ยวเดินทางไปกับนักท่องเที่ยวผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องใช้มัคคุเทศก์ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ หรือผู้นำเที่ยวซึ่งได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๔ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจัดให้มีการประกันอุบัติเหตุให้แก่นักท่องเที่ยวมัคคุเทศก์และผู้นำเที่ยวในระหว่างเดินทางท่องเที่ยว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๔๙ ผู้ใดประสงค์จะเป็นมัคคุเทศก์ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์จากนายทะเบียน

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครั้งคราวทำนองเดียวกับมัคคุเทศก์หรือนักเรียนนักศึกษาซึ่งมีหนังสือรับรองจากสถานศึกษา

มาตรา ๕๐ ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ต้อง

(๑) มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(ก) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์

(ข) มีสัญชาติไทย

(ค) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขามัคคุเทศก์หรือสาขาการท่องเที่ยวที่มีวิชาเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ หรือสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาในสาขามัคคุเทศก์หรือสาขาการท่องเที่ยวที่มีวิชาเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ไม่น้อยกว่าที่คณะกรรมการกำหนด หรือได้รับวุฒิปัตรีหรือหนังสือรับรองว่าไต่ถามการฝึกอบรมวิชามัคคุเทศก์ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นการเฉพาะ เมื่อคณะกรรมการได้ประกาศเขตพื้นที่ในท้องถิ่นหรือชุมชนใดตามมาตรา ๑๒ (๔) แล้ว รัฐมนตรีจะประกาศยกเว้นคุณสมบัติตามมาตรา ๕๐ (๑) (ก) หรือ (ค) สำหรับผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ซึ่งจะให้บริการเฉพาะในเขตพื้นที่นั้น รวมตลอดทั้งยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียม ใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ให้ด้วยก็ได้

หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๘๐ ผู้ใดประกอบธุรกิจนำเที่ยวโดยไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวตามมาตรา ๑๕ หรือประกอบธุรกิจนำเที่ยวในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๑ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๘๒ ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๘๓ มัคคุเทศก์ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

๒.๒.๓ ระเบียบและมาตรการในการควบคุมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

๒.๒.๓.๑ ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการอนุญาตให้เข้าไปดำเนินกิจการท่องเที่ยวและพักอาศัยในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖(๑๓) มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงออกระเบียบไว้ ซึ่งมีข้อที่เกี่ยวข้องกับแผนงานวิจัย ได้แก่ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๙ ข้อ ๑๑ และ ข้อ ๑๖ ดังนี้

“ข้อ ๖ ผู้ใด เข้าไป หรือนำสัตว์พาหนะหรือยานพาหนะใดๆ เข้าไปในอุทยานแห่งชาติหรือได้รับอนุญาตให้เข้าพักอาศัย ในบ้านพัก หรือที่พักอาศัยของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือใช้พื้นที่ตั้งกระโจม หรือกางเต็นท์ในที่ตั้งจัดไว้ ในอุทยานแห่งชาติ หรือใช้บริการเกี่ยวกับการบริการนำเที่ยวโดยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ต้องเสียค่าบริการ หรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ประกาศกำหนดไว้สำหรับอุทยานแห่งชาตินั้นๆ แต่ไม่เกินอัตราตามบัญชีที่ ๑ ท้ายระเบียบนี้ ”

“ข้อ ๗ ในกรณีที่กลุ่มบุคคล คณะนักศึกษา หรือคณะนักเรียน ซึ่งรวมกันเพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทางราชการสนับสนุน ประสงค์จะพักอาศัยในอุทยานแห่งชาติ โดยขอลดค่าบริการ หรือค่าตอบแทน ให้อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดี มอบหมายมีอำนาจสั่งลดได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของอัตราที่กำหนด ”

“ข้อ ๙ การขออนุญาตและการอนุญาตตามระเบียบนี้ ให้ดำเนินการในบริเวณที่จัดไว้เป็นเขตบริการในอุทยานแห่งชาติ โดยให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติกำหนดจุดที่ตั้ง จัดทำแผนผัง กำหนดจำนวนแปลงเพื่อกิจการต่างๆ แล้วรายงาน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อพิจารณาอนุมัติ สำหรับกิจการที่จะอนุญาตให้บุคคลเข้าไปดำเนินการในบริเวณที่ได้อนุมัติให้กำหนดไว้เป็นเขตบริการในอุทยานแห่งชาติ มีดังนี้

- ก. การจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม ของที่ระลึก
- ข. ที่พักอาศัย หรือกิจการอื่นที่จำเป็นแก่การท่องเที่ยว
- ค. การบริการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ”

“ข้อ ๑๑ ผู้ใดประสงค์จะเข้าไปดำเนินกิจการใดๆ ในอุทยานแห่งชาติตามข้อ ๙ ต้องยื่นคำขอตามแบบท้ายระเบียบนี้ ต่อหัวหน้าอุทยานแห่งชาตินั้น พร้อมด้วยหลักฐานดังต่อไปนี้

- (๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวอย่างอื่นที่ทางราชการออกให้
- (๒) สำเนาทะเบียนบ้าน
- (๓) แผนงานหรือโครงการ (กรณีกำหนดให้มีแบบแปลนการก่อสร้าง)

(๔) แบบแปลนการก่อสร้าง (กรณีกำหนดให้มีแบบแปลนการก่อสร้าง)

(๕) หนังสือรับรองการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลพร้อมหลักฐานต่างๆตาม (๑) และ (๒) ของกรรมการผู้จัดการ หรือหุ้นส่วนผู้จัดการ

(๖) หลักฐานอื่นๆที่เห็นสมควร

เมื่อหัวหน้าอุทยานแห่งชาติที่สังกัดสำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ท้องที่ หรือสำนักอุทยานแห่งชาติ ได้รับคำขอพร้อมหลักฐานประกอบคำขอครบถ้วนแล้ว ให้จัดทำรายงาน พร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ท้องที่ หรือผู้อำนวยการ สำนักอุทยานแห่งชาติ แล้วแต่กรณี ภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่รับคำขอ”

“ข้อ ๑๖ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการท่องเที่ยว หรือพัก อาศัย หรือให้ความรู้แก่ประชาชน อธิบดีมีอำนาจอนุญาตให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติดำเนินการให้มี สิ่งปลูกสร้างตามแบบที่อธิบดีเห็นชอบ โดยให้บุคคลอื่นซึ่งได้ยื่นคำขออนุญาตตามข้อ ๑๑ ไว้แล้ว เป็นผู้ลงทุนก่อสร้างแทน และให้กรรมสิทธิ์สิ่งปลูกสร้างดังกล่าวตกเป็นของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กับ บุคคลผู้ลงทุน ให้บุคคลผู้ลงทุนตามวรรคหนึ่งได้รับอนุญาตเข้าไปดำเนินกิจการเพื่อหาผลประโยชน์จาก สิ่งก่อสร้างนั้นตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนด โดยเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าตอบแทน ตามระเบียบนี้”

๒.๒.๓.๒ ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชว่าด้วยการปฏิบัติการ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้อง กับการโอนอำนาจหน้าที่ของสวนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออกระเบียบไว้ ซึ่งมีข้อที่เกี่ยวข้องกับแผนงานวิจัย ได้แก่ ข้อ ๔ และ ข้อ ๕ ดังนี้

“ข้อ ๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งได้รับคำสั่งจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ พันธุ์พืช ให้ปฏิบัติงานในหน้าที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติมีอำนาจปฏิบัติการในเขตอุทยานแห่งชาติเพื่อ ประโยชน์ในการคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติหรือการศึกษา หรือวิจัยทางวิชาการ หรือเพื่อ อำนาจความสะดวกในการทัศนอาศรัย หรือการพักอาศัย หรือเพื่ออำนวยความสะดวก หรือให้ความรู้แก่ ประชาชน โดยมีต้องขอรับอนุญาตจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดังต่อไปนี้

(๑) ดัก จับ ยิง หรือ ฆ่าสัตว์ที่ดุร้าย และน่าจะเป้นอันตรายแก่ร่างกาย หรือชีวิตของ บุคคลใดได้ตามความจำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเท่านั้น

(๒) นำยานพาหนะเขาออกในทางที่มีไต่จัดไว้เพื่อการนั้นเมื่อมีเหตุฉุกเฉินพึงปฏิบัติ

(๓) จัดทำสถานที่ขึ้นลงอากาศยาน รวมทั้งนำอากาศยานขึ้นลงในที่ซึ่งมิได้จัดไว้เพื่อ การนั้นเมื่อมีความจำเป็น

(๔) ปดประกาศโฆษณาขอความ เพื่อให้ผู้มาทัศนาศหรือพักอาศัยเข้าใจและปฏิบัติ ตามระเบียบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตลอดจนปดประกาศโฆษณาขอความ ที่เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติด้วย

(๕) นำเครื่องมือที่มีใช้ของทางราชการสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์หรืออาวุธใดๆ ที่มีใช้ของทางราชการเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติเพื่องานของทางราชการ หรือเพื่อช่วยเหลืองานของ ทางราชการ

(๖) แผลวถาง หรือเผาป่าตามความจำเป็น หรือเพาะปลูกพันธุ์ไม้ที่เป็นอาหารของสัตว์ป่า

(๗) ขุดดิน หิน หรือปดกัน หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำตามความจำเป็น

(๘) เก็บหาเศษไม้ปลายไม้หรือไม้ยืนต้นตายตามธรรมชาติมาใช้เพื่อการซ่อมแซม ปรับปรุงสิ่งปลูกสร้าง พัฒนาจัดตกแต่งที่พักมอทยอนใจ

(๙) ตัด หรือบ้นทอนไม้ที่อยู่ในสภาพกีดขวางและเป็นอันตรายแก่อาคาร หรือสิ่งปลูก สร้าง หรือเป็นอันตรายแก่นักทัศนาศ หรือการพักอาศัยของนักทัศนาศ หรือตัดต้นไม้ต้นหนึ่งต้นใด เป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการ ตามแบบก่อสร้างและผังบริเวณที่ได้รับอนุมัติจาก อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือเพื่องานตามขอ ๔ (๑๐)

(๑๐) ทำทางศึกษาธรรมชาติหรือทางล่ำลองโดยคำนึงถึงทัศนียภาพของสิ่งแวดล้อม ใหญ่สวยงาม

(๑๑) ปฏิบัติการใดๆ เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง หรือเพื่อฟื้นฟูบำรุง ดูแลรักษา และ เพาะพันธุ์สัตว์ป่า สัตว์น้ำ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติให้ดีขึ้น ตามนโยบายของ ทางราชการ

“ขอ ๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจปฏิบัติการในเขตอุทยานแห่งชาติได้โดยขอรับ อนุมัติจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นการเฉพาะรายกอนปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) แปรรูปไม้ที่โคนล้มโดยภัยธรรมชาติหรือไม้ที่โคนล้มลงตามธรรมชาติหรือไม้ยืน ต้นตายตามธรรมชาติหรือไม้ที่ตัด หรือบ้นทอนตามขอ ๔ (๙) เพื่อเก็บรักษาไว้ใช้สร้างที่พักอาศัยหรือ สิ่งปลูกสร้าง อย่างหนึ่งอย่างใดตามคำสั่งเป็นหนังสือของอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยอยู่ในความควบคุม กำกับ ดูแลของหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ

(๒) ปลูกบำรุงป่าในบริเวณที่ถูกบุกรุกทำลายในเขตอุทยานแห่งชาติให้ฟื้นคืนดีตาม ธรรมชาติ

(๓) ทำถนนที่มีความกว้างของผิวจราจรตามแบบที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ พันธุ์พืช เห็นชอบ

(๔) เก็บหา นำออกไป หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดแก่สัตว์ ไม้ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นเป็นครั้งคราว ทั้งนี้เป็นไปตามระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการเข้าไปศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการในพื้นที่ป่าไม

(๕) ปฏิบัติการตามโครงการหรือแผนการใดๆ เพื่อให้มีสิ่งก่อสร้างตามแบบที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เห็นชอบ”

๒.๒.๓.๓ ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของสวนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยอนุมติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออกระเบียบไว้ ซึ่งมีข้อที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ได้แก่ ข้อ ๔ และ ข้อ ๕ ดังนี้

“ข้อ ๔ บุคคลซึ่งเข้าไปหรือใช้สถานที่ต่างๆ ในอุทยานแห่งชาติ ต้องปฏิบัติดังนี้

(๑) ห้ามมิให้นำยานพาหนะที่ใช่เครื่องยนต์มีเสียงดัง หรือควันดำผิดปกติวิสัยเข้าไป

(๒) การขับขี่ยานพาหนะต้องปฏิบัติตามกฎ หรือเครื่องหมายการจราจรที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดไว้ การจอดยานพาหนะต้องไม่กีดขวางทางจราจร

(๓) การเข้าออกให้กระทำได้เฉพาะตามเส้นทางที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดไว้ และเมื่อถึงด่านตรวจต้องหยุดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านทำการตรวจก่อน

(๔) ห้ามนำสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อพืชหรือสัตว์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(๕) การอาบน้ำหรือลงไปในลำน้ำ ให้กระทำได้เฉพาะบริเวณที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดไว้

(๖) การเล่นกีฬา ให้กระทำได้ในบริเวณที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดไว้

(๗) การพักผ่อนค้างคืนโดยการจอดยานพาหนะนอน ใต้เต็นท์ กระจงม รางพวง หรือโดยวิธีอื่นๆ ให้กระทำได้ในบริเวณที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดไว้

(๘) การก่อไฟเพื่อการใดๆ ให้กระทำได้เฉพาะในเขตที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดไว้ และต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง เมื่อเลิกใช้แล้วต้องดับไฟให้เรียบร้อย

(๙) การใช้สถานที่เพื่อการใดๆ ต้องมิให้เป็นการเสื่อมเสียศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามและต้องไม่ส่งเสียงอื้อฉาว หรือกระทำการอันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่คนหรือสัตว์

(๑๐) การเดินเที่ยวชมธรรมชาตินอกทางถาวร ให้ใช้เส้นทางที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดหรือทำเครื่องหมายไว้

(๑๑) เรือที่เข้าไปดำเนินกิจการบริการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวจะต้องได้รับอนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๑๒) เรือจะต้องมีอุปกรณ์และวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว และเดินไปตามมาตรฐานสากล และได้รับอนุญาตจากกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีให้ใช้เรือได้

(๑๓) เรือทุกลำต้องใช้ความเร็วในการเดินเรือไม่เกิน ๓ นอต บริเวณใกล้ชายฝั่ง แนวปะการัง ปาชายเลน จุดดำน้ำ หรือบริเวณอื่นที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด

(๑๔) เรือที่เข้าไปจะต้องอยู่ในสภาพสมบูรณ์ มีความมั่นคงแข็งแรง ไม่มีการรั่วไหลของน้ำมันเชื้อเพลิงหรือน้ำมันเครื่อง เครื่องยนต์ไม่มีเสียงดัง หรือควันทำผิดปกติ

(๑๕) เรือที่เข้าไปในอุทยานแห่งชาติต้องไม่ทิ้งสิ่งปฏิกูลของเสียจากห้องน้ำ ห้องครัว ขยะหรือสิ่งอื่นใดลงทะเล

(๑๖) การจอดเรือจะต้องจอดบริเวณทุ่น ท่าเรือ หรือบริเวณที่อุทยานแห่งชาติ กำหนด ห้ามไม่ให้ทิ้งสมอในแนวปะการัง และในการเดินเรือหรือจอดเรือจะต้องห่างจากบริเวณที่มีการดำน้ำ หรือบริเวณที่มีทุ่นหรือธงดำน้ำแสดงอยู่ไม่น้อยกว่า ๕๐ เมตร

(๑๗) การดำน้ำทั้งชนิดดำน้ำลึก และดำน้ำตื้น ให้ดำน้ำได้ในบริเวณที่อุทยานแห่งชาติกำหนด

(๑๘) ก่อนที่จะไปดำน้ำลึก จะต้องส่งหรือแจ้งแผนการดำน้ำให้อุทยานแห่งชาติ ท้องที่ทราบก่อน

(๑๙) ห้ามให้อาหารสัตว์ทุกชนิด

(๒๐) ห้ามจัดกิจกรรมแข่งรถยนต์ แข่งรถจักรยานยนต์ แข่งรถจักรยาน วิ่งแข่งขัน วิ่งและเดินการกุศล หรือกิจกรรมอื่นที่ทำให้เกิดความรำคาญ รบกวนผู้เข้าไปพักผ่อนชมธรรมชาติ และรบกวนสัตว์ป่า เว้นแต่การจัดกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น เป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายพิจารณาอนุญาตเป็นรายๆ ไป

(๒๑) เมื่อเกิดเหตุหรืออันตรายใดๆ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้พบเห็นแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยด่วน เพื่อพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ให้ความช่วยเหลือได้ทันทางที่

“ ข้อ ๕ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่ผู้อื่นหรือตนเอง หรือจะเป็นการรบกวนหรือเดือดร้อนรำคาญแก่คนหรือสัตว์ หรือจะทำให้เสียหายแก่สภาพธรรมชาติหรือสิ่งอื่นใด พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นกระทำการดังกล่าวต่อไปได้”

๒.๒.๓.๔ ระเบียบคณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ว่าด้วยมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์และผู้นำเที่ยวที่พึงปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยว และความรับผิดชอบที่มีต่อนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตลอดจนคำตอบแทนหรือความคุ้มครองที่มัคคุเทศก์และผู้นำเที่ยวจะพึงรับจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ. ๒๕๕๖ มีข้อที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ดังนี้

“หมวด ๑ มาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยว ข้อ ๔

(๙) ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องไม่ดำเนินการประกอบธุรกิจนำเที่ยว หรือส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการกระทำหรือสนับสนุนให้มีการกระทำ ดังต่อไปนี้

(ก) การกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการทำลายสิ่งแวดล้อม โบราณสถานหรือโบราณวัตถุ การทารุณสัตว์ การค้าแรงงานข้ามชาติ การค้าประเวณีหรือกิจกรรมทางเพศและยาเสพติด

(ข) การกระทำที่ขาดมนุษยธรรม

(ค) การกระทำอื่นใดที่นำมาซึ่งความเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดี ของประเทศไทย

(๑๐) ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจัดให้มีใบสั่งงานมัคคุเทศก์ (JOB ORDER) เพื่อให้ นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงาน ใบสั่งงานมัคคุเทศก์ (JOB ORDER) ต้องใช้ภาษาไทย โดยจะมีภาษาต่างประเทศกำกับไว้ หรือไม่ก็ได้ และอย่างน้อยต้องมีรายการตาม ที่ นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กลางกำหนด

(๑๑) ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องจัดให้มีการประกันอุบัติเหตุให้กับนักท่องเที่ยว ในระหว่างการเดินทาง โดยมีจำนวนเงินเอาประกันกรณีเสียชีวิต สูญเสียอวัยวะ หรือทุพพลภาพ ไม่ต่ำกว่าหนึ่งล้านบาทต่อคน และกรณีบาดเจ็บไม่ต่ำกว่าห้าแสนบาทต่อคน

และหมวด ๒ มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ การแต่งกาย การรักษามารยาท ความประพฤติ และการตรวจสอบสุขภาพของมัคคุเทศก์ ข้อ ๕ ข้อ ๗ ดังนี้

ข้อ ๕ มัคคุเทศก์ต้องไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย ชื่อเสียง เกียรติยศ และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

(๑) อธิบายหรือบอกกล่าวเรื่องราวแก่นักท่องเที่ยว อันจะนำมาซึ่งความไม่ถูกต้อง และเสื่อมเสีย แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมทั้งภาพพจน์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย และต่างประเทศ

(๒) ไม่รับผิดชอบงานในหน้าที่ของมัคคุเทศก์ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของ นักท่องเที่ยว ตามข้อตกลงเกี่ยวกับรายการนำเที่ยวเป็นสำคัญ หรือละทิ้งหน้าที่การงาน

(๓) ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ซื่อสัตย์สุจริต แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ หรือกระทำการใด เพื่อให้ นักท่องเที่ยวอยู่ในสภาพที่ต้องปฏิบัติตามโดยไม่สมัครใจ

(๔) ปฏิบัติตนอันเป็นการฝ่าฝืนศีลธรรม ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ของประเทศไทย หรือกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง รวมทั้ง อธิบายให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติเช่นเดียวกัน

ข้อ ๗ มัคคุเทศก์ต้องไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว หรือนักท่องเที่ยว ”

๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๑ ด้านการบังคับใช้กฎหมาย

แผนงานการศึกษาปรับปรุงและบังคับใช้กฎระเบียบและมาตรการพิเศษเพื่อสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นการศึกษาดังสาเหตุการกระทำผิดกฎหมาย การกระทำผิดระเบียบ การไม่ปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติของนักท่องเที่ยว ทำการศึกษาผลการกระทำผิดที่ผ่านมาย้อนหลัง ๓ ปี (ปีพ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗) ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มักกระทำความผิดตามกฎระเบียบใดบ้าง และแบบไหนที่ทำความผิดมากที่สุด ศึกษาผลการตัดสินใจ หรือดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการลงโทษผู้กระทำผิด เพื่อวิเคราะห์สภาพความรู้ ความเข้าใจของนักท่องเที่ยว ต่อการรับรู้กฎ ระเบียบ ของอุทยานแห่งชาติ และประเมินความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ในการพิจารณาเกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และผลการบังคับใช้กับนักท่องเที่ยว การศึกษาได้ให้ความสำคัญกับปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในอุทยานแห่งชาติ ข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เรื่องปัญหาการใช้กฎหมายในประเทศไทยจากกรณีต่างๆ ดังนี้

๒.๓.๑.๑ ปัญหาการใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานของรัฐ

๑. ความไม่รู้กฎหมายเพียงพอของเจ้าพนักงานของรัฐ การทำงานของเจ้าพนักงานมักจะใช้การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ตนได้พบเจออยู่เป็นประจำ แต่ในบางครั้งเรื่องที่ได้รับแจ้งมานั้น อาจเป็นเรื่องที่ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยครั้งนัก จึงยากที่จะใช้กฎหมายถ้าไม่รู้จักวิธีการอ่านกฎหมาย ศึกษากฎหมาย และแปลความกฎหมายเพื่อปรับใช้ในคดีความที่เกิดขึ้น

๒. การใช้ดุลพินิจอันไม่สมควรในการปฏิบัติหน้าที่ การใช้ดุลพินิจนั้นอาจมีหลายระดับตั้งแต่ในขั้นการสอบสวน การสั่งฟ้องคดีอาญา การพิพากษาคดี หรือการออกคำสั่งคำร้องของผู้พิพากษา ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการใช้ดุลพินิจที่กฎหมายเปิดโอกาสให้ใช้เพื่อความยุติธรรมในแต่ละขั้นตอนตามควรแก่กรณีทั้งสิ้น ในการใช้ดุลพินิจของพนักงานรัฐนั้น โดยมากมักมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะมาจากนโยบายของหน่วยงาน และการปฏิบัติที่สืบทอดกันมา หากการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานเป็นไปอย่างไม่เที่ยงธรรม การละเว้นหรือให้อภิสิทธิ์แก่บุคคลบางกลุ่มก็ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่บุคคลบางกลุ่มขึ้น ซึ่งการใช้ดุลพินิจดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่ต้องแก้ไข เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากเจ้าพนักงาน มิฉะนั้นแล้วประชาชนจะรู้สึกเกลียดชังเจ้าพนักงานของรัฐ และรัฐก็จะไม่ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายจากประชาชน

๒.๓.๑.๒. การบังคับใช้กฎหมายและความล่าช้า ในกระบวนการยุติธรรม ปัญหาความล่าช้าในการอำนวยความยุติธรรมนั้นจะเห็นได้ว่าย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนที่เกี่ยวข้องอย่างมากทั้งในคดีแพ่ง และคดีอาญา

ในคดีแพ่งนั้น การที่คดีความล่าช้าไม่ว่าจะอยู่ในการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกาก็ดี หากในแต่ละคดีต้องใช้เวลาดำเนินการนานหลายปี ย่อมไม่อาจเยียวยา ความเดือดร้อนของ คู่ความได้ แม้ในที่สุดศาลจะพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีก็ตาม

ส่วนในคดีอาญานั้น การพิจารณาคดีที่ใช้เวลานานเกินไป ย่อมกระทบกระเทือนต่อเสรีภาพ ของจำเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ศาล มีคำพิพากษายกฟ้อง หากจำเลยจำเป็นต้องถูกควบคุมตัวใน ระหว่างการพิจารณาด้วยแล้ว เสรีภาพที่สูญเสียไปย่อมไม่อาจแก้ไขได้

สำหรับปัญหาประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายอุทยานแห่งชาติ จากผลการวิจัย ของอภิญญา (๒๕๔๗) กล่าวว่า ปัญหาที่ทำให้เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ อย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพ มาจากสาเหตุหลายประการ สรุปดังนี้

๑. การขาดบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ที่เพียงพอ สำหรับการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด ข้าราชการประจำมีน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งไม่มีอำนาจในการกระทำใดๆได้

๒. ความไม่เคร่งครัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการ หรือบังคับการให้เป็นไป ตามกฎหมาย มีการวินิจฉัยลงโทษผู้กระทำความผิดเพียงเล็กน้อย รับสินบน หรือทุจริตต่อหน้าที่ ขาดจิตสำนึก ในการปฏิบัติหน้าที่ และขาดการควบคุมการใช้อำนาจดุลพินิจ ที่อาจเป็นช่องทางให้พนักงานเจ้าหน้าที่ แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง โดยเฉพาะกรณีการออกคำสั่ง คำอนุญาต ให้เข้ามาประกอบกิจการ บางประเภทที่ไม่สมควรในเขตอุทยานแห่งชาติ หรือการไม่ยึดของกลางที่กระทำความผิด เช่น รถแทรกเตอร์ ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่รู้สึก เข็ดหลาบ

๓. การใช้อำนาจข่มขู่ หรือติดสินบนพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ละเว้นการจับกุม หรือ ดำเนินคดี หรือการใช้กฎหมายบีบบังคับให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม การทำร้ายพนักงานเจ้าหน้าที่ และการรวมตัวกันต่อต้านพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

๔. การบุกรุกของราษฎรในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เนื่องจากความยากจน จึงทำให้ ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติจากอุทยานแห่งชาติ

๕. การขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของนักท่องเที่ยว นายทุน นักธุรกิจ ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ ตลอดจนราษฎรในพื้นที่ ที่จะมุ่งแต่แสวงหาประโยชน์ จากอุทยานแห่งชาติ โดยไม่คำนึงถึงผลเสียหายที่เกิดขึ้น

๖. ความไม่แน่นอนของแนวเขตอุทยานแห่งชาติ ทำให้เกิดปัญหาระหว่างราษฎร ในพื้นที่ กับพนักงานเจ้าหน้าที่อยู่เสมอ

๗. กฎหมายกำหนดอัตราโทษต่ำเกินไป ทั้งๆ ที่พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มีบทบัญญัติครอบคลุมการกระทำความผิดในลักษณะต่างๆ ค่อนข้างจะเคร่งครัด กว่ากฎหมายอื่น ตัวอย่างเช่น หากมีการสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ผิดกฎหมายขึ้นในอุทยานแห่งชาติ จะได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับเท่านั้น

๘. การไม่มีบทกำหนดโทษสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดเสียเอง หรือมีส่วนสนับสนุนในการกระทำความผิด ซึ่งอันที่จริงแล้วควรจะกำหนดโทษหนักกว่าบุคคลธรรมดา เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งเกิดความเกรงกลัวไม่กระทำความผิดเสียเอง หรือให้ความร่วมมือสนับสนุนผู้กระทำความผิด

เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีลักษณะพิเศษคือผลอันเกิดจากการกระทำผิดมักปรากฏผลช้า เมื่อเทียบกับความผิดฐานอื่น เช่น คดีทำร้ายร่างกายคดีชิงทรัพย์ ด้วยเหตุนี้จึงมักทำให้พนักงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายไม่ค่อยตื่นตัวในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่เฉพาะเจ้าหน้าที่ซึ่งต้องออกปฏิบัติงานในพื้นที่เท่านั้น หากยังรวมถึงความตื่นตัวของผู้บังคับบัญชาอีกด้วย เนื่องจากแม้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องออกปฏิบัติงานจะมีความตื่นตัวในการทำหน้าที่ มากเพียงใดก็ตาม แต่หากผู้บังคับบัญชาไม่มีนโยบายให้ดำเนินการดังกล่าว และไม่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยแล้ว ก็เป็นการยากที่ผู้ใต้บังคับบัญชาจะดำเนินการโดยพลการได้ นอกจากนี้ ประเพณีปฏิบัติของคนไทยที่มักหลีกเลี่ยงการประจันหน้า และหลีกเลี่ยงปัญหากับบุคคลอื่น จึงไม่ค่อยมีการรายงานการกระทำความผิดไม่ว่าเรื่องใดๆ คนไทยเป็นคนที่อ่อนแอในการบังคับใช้กฎหมาย เพราะคิดว่าจะทำให้ผู้อื่นเสียหายหรืออันตราย และจะถูกคูหมีนเกลียดชัง

๒.๓.๒ ด้านมาตรการทางกฎหมายในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ที่มุ่งให้เกิดการดูแลสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว อภิญา (๒๕๕๑) กล่าวว่า รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่พึงมี และเหมาะสมสำหรับอุทยานแห่งชาติ ควรเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปรากฏว่าในการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ในอุทยานแห่งชาติของไทยปัจจุบัน ยังประสบปัญหาในการบริหารจัดการทั้งในด้านกฎหมายที่ใช้บังคับแก่อุทยานแห่งชาติที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และปัญหาด้านพฤติกรรมของผู้เข้ามาใช้ประโยชน์ในอุทยานแห่งชาติที่ไม่เป็นไปตามหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างแท้จริง โดยได้ชี้ประเด็นของปัญหาและมาตรการการแก้ไข ดังนี้

๑. ปัญหาทางกฎหมาย มีการบังคับใช้กฎหมายหลายฉบับในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ที่สำคัญ ได้แก่พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงทำให้มีการกระทำความผิดกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท บทบัญญัติของกฎหมายเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าและทรัพยากรธรรมชาติไว้เป็นสำคัญ มากกว่าที่จะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายยังไม่เต็มที่ เนื่องจากขาดบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ที่เพียงพอสำหรับป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด และปัญหาความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่ที่เคยอาศัยและทำกินมาก่อน มาตรการแก้ไขปัญหาคือ รัฐควรประกาศแยกพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติที่อนุญาต

ให้เข้าไปท่องเที่ยวได้ออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทุกประเภท เพื่อแยกใช้กฎหมายให้ถูกต้องตามลักษณะความต้องการ ในพื้นที่ และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นแนะนำ และบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการประจำอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่ง และให้ผู้แทนชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการ ควรเพิ่มเขตแดนโทษตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติให้สูงขึ้น และให้รางวัลนำจับ ตลอดจนปรับแก้บทบัญญัติให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยให้สามารถออกกฎกระทรวงกำหนดรูปแบบความผิดใหม่ ๆ ได้ นอกจากนี้ ควรมีการรวบรวมกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้บังคับแก่อุทยานแห่งชาติ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกในการบังคับใช้ และเป็นการแก้ปัญหาความซ้ำซ้อนและกระจัดกระจายกันของกฎหมาย

๒. ปัญหาอันเกิดจากราษฎรและนักท่องเที่ยว การไม่เคารพกฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติ การขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การสร้างความเสื่อมโทรมให้แก่อุทยานแห่งชาติ ด้วยการทำลายทรัพยากรสัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในการแก้ไขปัญหาภาครัฐควรใช้มาตรการป้องกัน โดยการปลูกสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชน โดยเริ่มตั้งแต่เยาวชนและแทรกเข้าไปในระบบการศึกษา ควรส่งเสริมให้ใช้ระบบฉลากเขียว และควรจัดให้มีการปฐมนิเทศนักท่องเที่ยวก่อนเข้าอุทยานแห่งชาติทุกครั้ง นอกจากนี้ ควรใช้มาตรการส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอุทยานแห่งชาติ และจัดตั้งพื้นที่แนวกันชนป่าอนุรักษ์เพื่อพัฒนาเป็นป่าชุมชนในอนาคต

๓. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ระบบการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวยังไม่มีประสิทธิภาพ การจัดเก็บและกำจัดขยะ และปัญหาด้านบุคลากรและงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ในการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ รัฐควรกำหนดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่ง ปรับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเท่านั้น ปรับขึ้นค่าธรรมเนียมการเข้าใช้ประโยชน์ในอุทยานแห่งชาติให้เหมาะสม และประสานงานกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บและกำจัดสิ่งปฏิกูล ให้ถูกต้องเหมาะสมตามวิธีการ เพื่อไม่ให้กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

มาตรการทั้งหลายดังกล่าวมานี้ข้างต้น จะเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการส่งเสริมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ และการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติ เป็นการยกระดับอุทยานแห่งชาติของไทยไปสู่มาตรฐานสากล สามารถรองรับนักท่องเที่ยวนานาชาติจากทั่วโลก และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศชาติอย่างยั่งยืน

๒.๓.๓ ด้านโปรแกรมการสื่อความหมาย

ด้วยการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ มีกฎหมาย ระเบียบ บังคับใช้อยู่จำนวนมาก ยากที่นักท่องเที่ยวจะสามารถเข้าใจ และปฏิบัติได้ถูกต้อง ประสานจิตต์ (๒๕๒๗) ขบวนการในการ ประชาสัมพันธ์ การให้ข่าวสาร การให้ความรู้ ความเข้าใจ การให้การศึกษา ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติ ย่อมต้องอาศัยการสื่อความหมายธรรมชาติเป็นสื่อกลาง เพื่อเป็นเครื่องมือช่วย ให้การประชาสัมพันธ์ การให้ข่าวสาร การให้ความรู้ความเข้าใจ และการให้การศึกษาบรรลุผล กล่าวคือเป็น การส่งผลให้นักสื่อความหมายหรือเนื้อหาที่จะสื่อสารไปยังผู้รับเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้อง รวดเร็ว แต่การใช้จะอย่างไรจะบังเกิดผลตามความต้องการนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เราจะต้องเข้าใจกับ สื่อความหมายธรรมชาติเหล่านี้ให้ดีเสียก่อน เราจำเป็นต้องเรียนรู้ถึงธรรมชาติและหน้าที่ของสื่อ ความหมายธรรมชาติ แต่ละชนิดซึ่งแตกต่างกัน รวมทั้งจะต้องลำบากที่จะต้องเลือกใช้สื่อที่ถูกต้องและ ได้ผลตามต้องการ นอกจากนี้เราต้องรู้จักพิจารณาเพื่อวางแผนการใช้สื่อความหมายธรรมชาติให้ เหมาะสมอีกด้วย โดยเราต้องคำนึงถึงส่วนประกอบอื่นๆ เช่น เราพอจะหาสื่อความหมายธรรมชาติอะไร มาใช้ได้บ้าง ผู้รับมีขีดความสามารถที่จะรับข่าวและเข้าใจข่าวสารได้แค่ไหน การสื่อความหมาย ธรรมชาติอย่างไรจึงจะให้ผลดีกว่ากัน แต่อย่างไรก็ตามการสื่อความหมายธรรมชาตินั้น นอกจากจะช่วย ให้ข่าวสารความรู้ที่ถูกต้องในพื้นที่แล้วยังสามารถให้ความรู้ความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติอีกด้วย ดังนั้น หากมีสื่อความหมายที่ดีสามารถทำให้นักท่องเที่ยวทราบ และไม่ ประพฤติผิดกฎหมายผิดระเบียบได้ น่าจะเป็นส่วนช่วยให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วันวิสา (๒๕๔๘) ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการใช้ป้ายสัญลักษณ์ และป้ายสื่อความหมายของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ๓ ข้อ คือ ๑) เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้ป้ายสัญลักษณ์และป้ายสื่อความหมายของนักท่องเที่ยวในเขตอุทยาน แห่งชาติเขาใหญ่ ๒) เพื่อศึกษาความต้องการใช้ป้ายสัญลักษณ์และป้ายสื่อความหมายของนักท่องเที่ยวใน เขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ๓) เพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับป้ายสัญลักษณ์และป้ายสื่อความหมาย ของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจากนักท่องเที่ยวในเขต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน ๓๐๐ คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาป้ายสัญลักษณ์และป้ายสื่อความหมาย ด้านความเหมาะสมของตัวอักษรบนป้าย ด้านความเหมาะสมของป้าย ด้านความเหมาะสมของภาพ สัญลักษณ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการใช้ป้ายสัญลักษณ์และป้ายสื่อความหมาย เพื่อเป็น ประโยชน์ต่อผู้ขับรถและนักท่องเที่ยว และควรมีป้ายสัญลักษณ์และป้ายสื่อความหมายเพิ่มในจุดต่างๆ อยู่ในระดับมาก ความเข้าใจเกี่ยวกับป้ายสัญลักษณ์ของผู้ขับขี่ยานพาหนะ เป็นป้ายสัญลักษณ์สุขา ป้ายสัญลักษณ์การไม่อนุญาต มีความเข้าใจมากที่สุด ความเข้าใจเกี่ยวกับป้ายสัญลักษณ์ของนักท่องเที่ยว ป้ายสัญลักษณ์บริการ และประเภททั่วไป อยู่ในระดับมาก

วรัทยา และคณะ (๒๕๕๐) ให้ความเห็นว่าโปรแกรมสื่อความหมายที่มีในพื้นที่จะเป็นสื่อที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ที่ไปเยือน นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และช่วยป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในพื้นที่ได้ ดังนั้นการจัดการแหล่งท่องเที่ยวผ่านการใช้โปรแกรมสื่อความหมาย จึงเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการตามหลักวิชาการได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโปรแกรมสื่อความหมายในด้านองค์ประกอบของสื่อและคุณภาพของสื่อในแหล่งนันทนาการ ๓ ประเภท ได้แก่ ในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ แหล่งนันทนาการกึ่งธรรมชาติ และแหล่งนันทนาการทางประวัติศาสตร์ ได้พื้นที่ตัวแทนของแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ คือ น้ำตกเอราวัณ อุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี แหล่งนันทนาการกึ่งธรรมชาติ คือ สวนสัตว์ดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร และแหล่งนันทนาการทางประวัติศาสตร์ คือ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า สัญลักษณ์ เครื่องหมาย เป็นโปรแกรมสื่อความหมายที่นักท่องเที่ยวต้องการใช้ประโยชน์มากที่สุดอาจเป็นเพราะว่า นอกจากจะเป็นโปรแกรมสื่อความหมายแล้วยังเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในแหล่งนันทนาการด้วย

อภิญา (๒๕๕๖) ได้ศึกษาความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยแบ่งความเหมาะสมของป้าย เป็น ๖ ตัวชี้วัด ได้แก่ ๑) ตัวอักษร ๒) สัญลักษณ์/ภาพ ๓) เนื้อหา/ข้อความ ๔) แผ่นป้าย ๕) โครงสร้างป้าย และ ๖) ตำแหน่งที่ตั้ง สรุปว่าป้ายสื่อความหมายในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีความเหมาะสมขององค์ประกอบป้ายระดับปานกลาง และความต้องการใช้ประโยชน์ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ จาก ๗ ด้าน ได้แก่ ๑) เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ๒) เพื่อทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ๓) เพื่อทราบข้อปฏิบัติในการประกอบกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ๔) เพื่อทราบปัญหาและเงื่อนไขของสภาพพื้นที่นั้นๆ ๕) เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๖) เพื่อเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบทางนันทนาการเพิ่มขึ้น และ ๗) เพื่อเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิเวศทางธรรมชาติเพิ่มขึ้น พบว่า ผู้มาเยือนต้องการใช้ประโยชน์ด้านการส่งเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และผู้มาเยือนที่มีประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ ขนาดของกลุ่ม ระยะเวลาที่ใช้พื้นที่ และกิจกรรมที่ประกอบจริงในพื้นที่ที่ต่างกัน มีความต้องการในการใช้ประโยชน์ป้ายสื่อความหมายแตกต่างกัน

เอกชัย และคณะ (๒๕๕๗) ได้ทำการประเมินศักยภาพเส้นทางเดินป่าระยะไกล โหล่นแต่ พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับสูง ทั้งในด้านของการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายของกล้วยไม้และถิ่นที่อาศัย ดังนั้นการกำหนดพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง เช่น เส้นทางเดินป่าและการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวต่างๆ เช่น บ้านพัก ห้องน้ำ ลานจอดรถ และเส้นทางคมนาคมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง ต้องกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของกล้วยไม้ทั้งสามระดับ ได้แก่ พันธุ์กรรม ชนิด และถิ่นที่อยู่อาศัย รวมถึงศักยภาพการฟื้นคืนของระบบนิเวศ

ความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้จากวัตถุประสงค์หลักของพื้นที่คุ้มครองแห่งนี้ ที่เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและทรัพยากรกล้วยไม้ที่ปรากฏอย่างหลากหลาย การให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์พื้นที่ในฐานะเป็นถิ่นกำเนิดของกล้วยไม้ป่ามีความสำคัญมากกว่าการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และทำการออกแบบโปรแกรมการสื่อความหมายธรรมชาติได้พิจารณาจากข้อมูลศักยภาพทรัพยากรนั้นทนทานการร่วมกับการสำรวจความหลากหลายและชีพลักษณะของกล้วยไม้ป่า สภาพสังคมพืชและลักษณะของเส้นทาง สามารถกำหนดเค้าโครงเรื่องได้ ๓ หัวข้อคือ ๑) ความหลากหลายของสังคมพืชในเส้นทางเดินป่าระยะไกลโหล่นแต่ ๒) ชีพลักษณะและความสำคัญของกล้วยไม้ป่า และ ๓) ช่วงเวลาการออกดอกของกล้วยไม้ป่า เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์กล้วยไม้ป่าต่อนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนโดยทั่วไป วิธีการสื่อความหมายธรรมชาติที่เหมาะสมสำหรับเส้นทางนี้ควรเป็นรูปแบบคู่มือศึกษาธรรมชาติควบคู่กับการมีเจ้าหน้าที่นำทางในการศึกษาเรียนรู้และให้ข้อมูลเนื่องจากเส้นทางที่มีระยะทางไกล การเดินทางค่อนข้างมีความยากลำบาก สภาพภูมิอากาศที่มีความชื้นสูงฝนตกตลอดเกือบทั้งปี รวมทั้งความเปราะบางของทรัพยากรและพืชพรรณ นอกจากนี้คู่มือศึกษาธรรมชาติยังสามารถนำเสนอข้อมูลที่มีรายละเอียด ภาพประกอบที่สำคัญ และยังเป็นสื่อกลางที่ผู้ใช้ประโยชน์สามารถอ่านเวลาใดหรือที่ใดก็ได้ และยังช่วยลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากสิ่งปลูกสร้างเพื่อใช้ในการสื่อความหมายธรรมชาติโดยวิธีอื่น

บทที่ ๓

การดำเนินการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

๓.๑.๑ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักค้างและเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทำการสุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวประเภทพักค้าง จำนวน ๑๐๐ ตัวอย่าง และ นักท่องเที่ยวแบบไม่พักค้าง จำนวน ๑๐๐ ตัวอย่าง

๓.๑.๒ กลุ่มประชากรประเภทผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ประกอบด้วย มัคคุเทศก์ กิจกรรมส่องสัตว์ กิจกรรมเดินป่า เป็นต้น จำนวน ๕๐ คน

๓.๑.๓ กลุ่มเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน ๕๐ คน

๓.๑.๔ กลุ่มเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทางบก และทางทะเล จำนวน ๑๒๘ แห่ง แห่งละ ๓ ชุด และเจ้าหน้าที่จากส่วนอุทยานแห่งชาติ และกลุ่มกฎหมาย จำนวน ๒๑ แห่งๆ ละ ๒ ชุด รวมจำนวน ๔๒๖ ชุด

๓.๑.๕ กลุ่มเจ้าหน้าที่ ด้านการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และที่เกี่ยวข้องอื่นๆ แบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการส่วนต่างๆ หัวหน้าฝ่ายต่างๆ ในสำนักอุทยานแห่งชาติ เจ้าหน้าที่จากสำนักอุทยานแห่งชาติที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นันทนาการ การพัฒนาอุทยานแห่งชาติ การศึกษาวิจัย หัวหน้าศูนย์ประสานงานกู้ภัยอุทยานแห่งชาติ หัวหน้าศูนย์ศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๕๐ ชุด

๓.๑.๖ ผู้ทรงคุณวุฒิในส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารพื้นที่อนุรักษ์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาคมอุทยานแห่งชาติ นักกฎหมาย นักสื่อความหมาย ผู้แทนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นักวิชาการด้านต่างๆ จำนวน ๓๐ คน

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๑ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสถานภาพการบังคับใช้กฎหมาย

- (๑) การศึกษาเชิงปริมาณ ด้วยการสำรวจภาคสนามด้วยแบบสอบถาม
- (๒) การศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก
- (๓) การใช้เทคนิคการประชุมระดมความคิด FOCUS GROUP และการใช้ SWOT

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการใช้สื่อความหมายที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมาย

- (๑) จัดความสำคัญ หาประเด็นปัญหาด้านการใช้กฎหมาย วิเคราะห์กฎหมาย ข้อบังคับ ที่ใช้อยู่ โดยใช้ FOCUS GROUP
- (๒) ศึกษา ออกแบบ จัดทำสื่อ พัฒนาสื่อ คู่มือการใช้งานสำหรับนักท่งเกี่ยว มัคคุเทศก์ และเจ้าหน้าที่

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินการศึกษาดังนี้

๓.๓.๑ ประชุม วางแผนการปฏิบัติงาน วิธีการดำเนินการ ทีมงานนักวิจัยทั้ง ๒ โครงการย่อย โดยเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ และที่ปรึกษาทางวิจัย ประชุมวางกรอบการทำงานร่วมกัน เพื่อวางแผน การดำเนินการวิจัยให้เป็นไปตาม เป้าหมายและระยะเวลาที่วางไว้

๓.๓.๒ ศึกษา สํารวจเบื้องต้น สํารวจสภาพพื้นที่ในพื้นที่จริง และรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

๓.๓.๓ การใช้แบบสอบถาม เพื่อประเมินความคิดเห็นจากกลุ่มนักท่งเกี่ยว ผู้ประกอบธุรกิจ นำเที่ยวต่างๆ และเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในระหว่างเดือน กันยายน ๒๕๕๘ – มกราคม ๒๕๕๙ ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ประกอบด้วย

- (๑.๑) กลุ่มนักท่งเกี่ยว แบบพักแรม จำนวน ๑๐๐ ชุด
- (๑.๒) กลุ่มนักท่งเกี่ยวแบบไม่พักแรม จำนวน ๑๐๐ ชุด
- (๑.๓) กลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่งเกี่ยว จำนวน ๕๐ ชุด
- (๑.๔) กลุ่มเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน ๕๐ ชุด

๓.๓.๔ การใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความคิดเห็นในกลุ่มเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ ในระหว่างเดือน กันยายน ๒๕๕๘ – มกราคม ๒๕๕๙ ประกอบด้วย

(๑.๑) กลุ่มเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทางบก และทางทะเล ที่ประกาศแล้ว จำนวน ๑๒๘ แห่ง ทั่วประเทศ แห่งละ ๓ ชุด รวมจำนวนแบบสอบถาม ๓๘๔ ชุด

(๑.๒) กลุ่มเจ้าหน้าที่จากส่วนอุทยานแห่งชาติ และกลุ่มงานกฎหมาย ทุกสำนัก บริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่ ๑ – ๑๖ และสาขาจำนวน ๒๑ แห่ง ๆ ละ ๒ ชุด รวมจำนวน ๔๒ ชุด

(๑.๓) กลุ่มเจ้าหน้าที่ด้านการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และที่เกี่ยวข้องอื่นๆ แบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการส่วนต่างๆ หัวหน้าฝ่ายต่างๆ ในสำนักอุทยานแห่งชาติ หัวหน้าศูนย์ประสานงานกู้ภัยอุทยานแห่งชาติ หัวหน้าศูนย์นวัตกรรม อุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง เจ้าหน้าที่จากสำนักอุทยานแห่งชาติที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่งเกี่ยว นันทนาการ การพัฒนาอุทยานแห่งชาติ และการศึกษาวิจัย รวมจำนวนแบบสอบถาม จำนวน ๕๐ ชุด

๓.๓.๕ การใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจง เพื่อประเมินสถานภาพและศักยภาพด้านต่างๆ ไปยังกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสำนักงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารพื้นที่อนุรักษ์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาคมอุทยานแห่งชาติ นักกฎหมาย นักสื่อความหมาย ผู้แทนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นักวิชาการด้านต่างๆ จะใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน ๓๐ คน และนำผลมาประชุมระดมความคิด

๓.๓.๖ การใช้เทคนิคการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยนำผลการศึกษาในข้อ ๓.๓.๓ - ๓.๓.๔ มาทำการตรวจสอบซ้ำ ในช่วงเดือน ธันวาคม ๒๕๕๘ - มีนาคม ๒๕๕๙

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๔.๑ การวิเคราะห์เพื่อประเมิน จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาอุปสรรค และการระดมความคิดจากคณะนักวิจัยเพื่อประเมินสถานภาพและศักยภาพตามแผนงานวิจัย และการจัดลำดับความสำคัญในเรื่องปัญหาในการใช้กฎหมาย โดยใช้เทคนิคการประชุมระดมความคิด ประกอบการวิเคราะห์โดย SWOT Analysis

๓.๔.๒ การประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบโปรแกรมสื่อความหมายในด้านสถานภาพการบังคับใช้ กฎระเบียบ มาตรการ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

๓.๔.๓ การจัดกลุ่มประเด็นสถานภาพการบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบ มาตรการ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบระบบและโปรแกรมสื่อความหมายให้เหมาะสม โดยการพิจารณาตามลำดับความสำคัญและจำเป็น เพื่อนำมาเลือกใช้โปรแกรมการสื่อที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ

๓.๔.๔ การศึกษา ออกแบบโปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมในการใช้กฎระเบียบฯ เพื่อควบคุมและขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ด้วยวิธีให้คณะผู้วิจัยร่วมกับที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาคมอุทยานแห่งชาติ ร่วมกันพิจารณา ออกแบบโปรแกรมการสื่อความหมายที่เหมาะสมพร้อมคู่มือประกอบการเรียนรู้อย่างน้อย ประกอบด้วย (๑) โปรแกรมสื่อความหมายสำหรับนักท่องเที่ยว (๒) โปรแกรมสื่อความหมายสำหรับมัคคุเทศก์ (๓) โปรแกรมสื่อความหมายสำหรับเจ้าหน้าที่

๓.๔.๕ การจัดทำแนวทางการสื่อความหมายที่เหมาะสมในการใช้กฎระเบียบฯ เพื่อใช้ควบคุมและขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติ และแนวทางการนำไปใช้ในทางปฏิบัติที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และการจัดทำแนวทาง กรอบแนวนโยบายในด้านการบังคับใช้กฎหมาย ในการควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ได้มาตรฐาน

๓.๔.๖ การจัดประชุมระดมความคิดเห็น กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันพิจารณาแก้ไขปรับปรุงโดยใช้เทคนิค การประชุมระดมความคิด ครั้งที่ ๒

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

๔.๑ พื้นที่ศึกษา

๔.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๙ ตอน ๘๖ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕ รวมเนื้อที่ประมาณ ๒,๑๖๘.๗๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑,๓๕๕,๓๖๙.๙๖ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของ ๔ จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครนายก จังหวัดสระบุรี และจังหวัดปราจีนบุรี (กรมอุทยานแห่งชาติฯ, ๒๕๔๙) ตั้งอยู่บนเทือกเขาพนมดงรัก ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๔ องศา ๗ ลิปดา ถึง ๑๔ องศา ๓๑ ลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นแวงที่ ๑๐๑ องศา ๗ ลิปดา ถึง ๑๐๑ องศา ๕๔ ลิปดาตะวันออก หรือบริเวณขอบด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของที่ราบสูงโคราช (ภาพที่ ๔-๑)

ภาพที่ ๔-๑ แผนที่แสดงขอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และเส้นทางคมนาคม

มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับเขตอำเภอปากช่อง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
ทิศใต้	ติดกับเขตอำเภอบ้านนา อำเภอเมือง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก และอำเภอเมือง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันออก	ติดกับเขตอำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันตก	ติดกับเขตอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก อำเภอแก่งคอย อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ประกอบด้วยเทือกเขาที่สลับซับซ้อนกัน ได้แก่ เขาร่ม ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดถึง ๑,๓๕๑ เมตร เขาแหลมสูง ๑,๓๒๖ เมตร เขาเขียวสูง ๑,๒๙๒ เมตร เขาสามยอดสูง ๑,๑๔๒ เมตร เขาฟ้าผ่าสูง ๑,๐๔๗ เมตร เขากำแพงสูง ๘๗๕ เมตร เขาสมอปูนสูง ๘๐๕ เมตร และเขาแก้วสูง ๘๐๒ เมตร (วัดความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางเป็นเกณฑ์) ด้านทิศเหนือ และทิศตะวันออกพื้นที่จะลาดต่ำ ทางทิศเหนือมีความชันน้อยถึงปานกลาง ส่วนทางทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นที่สูงชันขึ้นไปเรื่อยๆ มีลักษณะเป็นภูเขาสูงชันโดดเด่นคล้ายกำแพง เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำที่สำคัญ ๕ สาย ได้แก่ แม่น้ำปราจีนบุรี แม่น้ำนครนายก แม่น้ำลำตะคอง แม่น้ำลำพระเพลิง และห้วยมวกเหล็ก

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีวัดได้ ๒,๒๗๐ มิลลิเมตร และปกติฝนจะตกมากที่สุดช่วงเดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม สภาพพื้นที่มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติประกอบด้วยสภาพป่าหลายประเภท ได้แก่ ป่าผสมผลัดใบ ป่าดงดิบแล้ง ป่าดงดิบชื้น ป่าดิบเขา พุ่มหญ้าและป่ารุ่นหรือป่าเหล่าและมีความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืช และสัตว์ป่า โดยอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นแหล่งที่มีสัตว์ป่าชุกชุมมาก สามารถเห็นสัตว์ป่าเดินผ่าน หรือออกหากินตามทุ่งหญ้า หรือในบางโอกาสขณะขับรถยนต์ไปตามถนน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่สามารถพบได้บ่อยๆ ได้แก่ เก้ง กวาง ตามทุ่งหญ้าต่างๆ ไปนอกจากนี้ ยังพบช้างป่า กระต๊อง เลียงผา หมี เม่น ชะนี พญากระรอก หมาไม้ ชะมด อีเห็น กระต่ายป่า และแมวดาว เป็นต้น พบนกชนิดต่างๆ จำนวนมากกว่า ๓๔๐ ชนิด นกที่น่าสนใจและพบเห็นได้บ่อย ได้แก่ นกขุนทอง นกขุนแผน นกพญาไฟ นกแต้วแล้ว นกโพระดก นกแซงแซว นกเขา นกกระปูด ไก่ฟ้า และนกกินแมลงชนิดต่างๆ นกเงือกทั้ง ๔ ชนิด ได้แก่ นกกก นกเงือกกรามช้าง นกแก๊ก และนกเงือกสีน้ำตาล เป็นต้นนอกจากนี้พบสัตว์เลื้อยคลานถึง ๓๕ ชนิด เช่น งูเห่า งูจงอาง งูสามเหลี่ยม งูเหลือม ตัวเงินตัวทอง กิ้งก่า และจิ้งเหลน เป็นต้น สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๑๘ ชนิด ส่วนใหญ่เป็นจำพวกกบชนิดต่างๆ เช่น กบหนอง อึ่งน้ำเต่า เขียดอ่อง เป็นต้น และแมลงในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบมากกว่า ๕,๐๐๐ ชนิดที่สวยงามและพบเห็นได้บ่อย ได้แก่ ผีเสื้อ ที่พบกว่า ๒๑๖ ชนิด เช่น ผีเสื้อข้างร่อน ผีเสื้อปลายปีกส้ม ผีเสื้อหนอนกาฝากจุดแดง ผีเสื้อหางติ่งปารีส และผีเสื้ออุทองป่าสูง เป็นต้น

๔.๑.๒ การจัดการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นับว่าเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรที่หลากหลายสวยงาม สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทุกฤดูกาล โดยมีจุดท่องเที่ยว และกิจกรรมนันทนาการ การท่องเที่ยวหลายรูปแบบ

สำหรับจุดท่องเที่ยวประเภทน้ำตกที่สำคัญและโดดเด่นเป็นที่นิยมของการท่องเที่ยว นันทนาการ และสามารถเข้าถึงได้สะดวก ได้แก่

(๑) น้ำตกเหวสุวัต เป็นน้ำตกขนาดกลางที่สวยงามสูงประมาณ ๒๐ เมตร เป็นน้ำตกที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วไป เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศสูงมาก พื้นที่อยู่ท่ามกลางผืนป่าดงดิบที่อุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถพบเห็นสัตว์ป่าและนกได้ง่ายมาก สภาพโดยรวมมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ลานจอดรถยนต์ ห้องน้ำ ห้องสุขา ร้านอาหารของที่ระลึก ศาลาเอนกประสงค์ น้ำตกเหวสุวัตนับได้ว่าเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเดินป่าไปยังน้ำตกใกล้เคียงได้หลายแห่ง ได้แก่ น้ำตกเหวไทร น้ำตกเหวประทุน ด้วยระยะทางประมาณ ๘๐๐ เมตร และสามารถเดินเท้าไปยัง น้ำตกผากล้วยไม้ ด้วยระยะทางประมาณ ๒,๕๐๐ เมตร แต่สภาพพื้นที่ขาดการจัดการที่ดี ขาดการบำรุงรักษา เส้นทางเดินเท้า ขาดป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมายธรรมชาติที่ดี และสภาพแวดล้อมโดยรวมค่อนข้างเสื่อมโทรม (ภาพที่ ๔-๒)

ภาพที่ ๔-๒ ป้ายบอกสถานที่น้ำตกเหวสุวัตและน้ำตกเหวสุวัต

(๒) น้ำตกเหวนรก เป็นน้ำตกขนาดใหญ่และสูงที่สุดของภาคกลาง อยู่ตอนใต้ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นป่าต้นน้ำของเขื่อนขุนด่านปราการชล ไหลลงสู่เมืองนครนายก ไปรวมกับแม่น้ำปราจีนบุรี กลายเป็นแม่น้ำบางปะกง น้ำตกมีทั้งหมด ๓ ชั้น ความสูงรวมประมาณ ๑๘๐ เมตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศสูงมาก พื้นที่อยู่ท่ามกลางผืนป่าดงดิบที่อุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถพบเห็นสัตว์ป่าและนกได้ง่ายมาก สภาพโดยรวมมีการพัฒนาไปมากแล้ว ได้แก่ ลานจอดรถยนต์ ห้องน้ำ ห้องสุขา ร้านอาหารของที่ระลึก ศาลาเอนกประสงค์ เส้นทางเดินป่าแบบเดินกลับทางเดิมที่มีบางส่วนมีความลาดชันสูง รวมระยะทางประมาณ ๑,๒๐๐ เมตร ต้องใช้เวลาในการเดินศึกษาธรรมชาติรวมทั้งสิ้น ประมาณ ๒ – ๓ ชั่วโมง (ภาพที่ ๔-๓)

ภาพที่ ๔-๓ ป้ายบอกสถานที่น้ำตกเหวนรกและน้ำตกเหวนรก

(๓) น้ำตกผากล้วยไม้ เป็นน้ำตกที่อยู่ในห้วยลำตะคองอีกแห่งหนึ่ง อยู่ห่างจากลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้เลียบลำตะคองเข้าไป ๑,๒๐๐ เมตร เป็นน้ำตกชั้นเดียวตกลงจากหน้าผากกว้างราว ๒๐ เมตร สูง ๑๐ เมตร บรรยากาศสองข้างทางร่มรื่นด้วยป่าดงดิบแล้งและป่าเบญจพรรณ มักพบเห็นนรอยช้างป่าอยู่บริเวณน้ำตกนี้ ช่วงปลายเดือนมีนาคมถึงเมษายน กล้วยไม้หวายแดงที่ขึ้นอยู่ตามผาน้ำตกจะบานสะพรั่ง สีแดงเต็มป่า (ภาพที่ ๔-๔)

ภาพที่ ๔-๔ น้ำตกผากล้วยไม้

(๔) น้ำตกกองแก้ว เป็นน้ำตกเล็กๆ ใกล้ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนเขาใหญ่ ที่มีสะพานแขวนและเส้นทางศึกษาธรรมชาติกองแก้วอยู่ในบริเวณเดียวกัน ลักษณะเด่นของน้ำตกเป็นน้ำตกเล็กๆ เกิดจากห้วยลำตะคอง สามารถลงเล่นน้ำได้ ในฤดูฝนสวยงามมาก ใกล้บริเวณน้ำตกจะมีสะพานแขวนข้ามลำห้วย ๒ สะพาน และเป็นจุดเริ่มต้นและปลายทางของเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติกองแก้ว สามารถเดินจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ไปประมาณ ๓๐๐ เมตร (ภาพที่ ๔-๕)

ภาพที่ ๔-๕ น้ำตกกองแก้ว

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวประเภทจุดชมทิวทัศน์ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่โดดเด่น ได้แก่

(๑) จุดชมทิวทัศน์ผาเดียวดาย ช่วงกม.ที่ ๙ ของเส้นทางสู่อุดเขาเขียวเป็นจุดชมวิวที่สวยงาม อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ ๑,๒๔๐ เมตร จึงพบสังคมพืชที่มีสภาพเป็นป่าดงดิบเขาระดับต่ำ เป็นหน้าผาหินทรายที่รายล้อมป่าดงดิบเขาปกคลุมอยู่ มีพืชพรรณไม้ต่างๆ โดยเฉพาะเฟิร์นชนิดต่างๆ ที่เกาะอยู่ตามผิวดินไม้ใหญ่ และตามพื้นหรือขอนไม้จะมีมอสส์ขึ้นปกคลุมอยู่ตามลานหินของผาเดียวดาย เป็นจุดชมทิวทัศน์ที่มองเห็นเขาร่มอยู่ตรงหน้าเป็นแนวยาวไกลออกไป คือ อ่างทุ่งงูเหลือม เขาสมอปูน และสภาพทุ่งหญ้ากลางหุบเขา เป็นจุดชมพระอาทิตย์ขึ้นของเขใหญ่ด้วย มีดอกไม้พวกเปราะหิน สาวสนม ออกดอกสวยงาม รวมทั้งเฟิร์นตีนตุ๊กแกและเฟิร์นชนิดอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ยังมีนกหลายชนิดให้ได้พบเห็น เช่น สาลิกาเขียว ปรอดคอดำ นกเปล้าหางพลั่ว นกแซงแซวหางบ่วงเล็ก และไก่ฟ้าหลังขาว (ภาพที่ ๔-๖)

ภาพที่ ๔-๖ จุดชมทิวทัศน์ผาเดียวดายและป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ

(๒) จุดชมทิวทัศน์เขาเขียว (ผาตรอมใจ) เป็นจุดชมทิวทัศน์ที่อยู่เลยจุดชมวิวดาเดียวดายไปทางเข้าของศูนย์เรดาร์ของกองทัพอากาศ เป็นจุดที่สามารถเห็นส่วนต่างๆ ของเขาใหญ่ทางด้านที่ทำการอุทยานแห่งชาติ เช่น บ้านพักโซนธนารักษ์ ทุ่งหญ้าอมสิงโต ค่ายเยาวชนสุรัสวดี และทุ่งหญ้าหนองผักชี ในฤดูฝนระหว่างกันยายน – ตุลาคม มักจะพบผีเสื้อกลางคืนมาชุมนุมกันให้เห็นมากมายตามต้นไม้ (ภาพที่ ๔-๗)

ภาพที่ ๔-๗ จุดชมวิวิทิวทัศน์เขาเขียวและป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ

(๓) จุดชมวิวกม.ที่ ๓๐ ถนนธนารักษ์ เป็นจุดชมทิวทัศน์จุดแรกบนถนนธนารักษ์ที่ขึ้นมาจากอำเภอปากช่อง ถนนเส้นนี้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ แยกจากถนนมิตรภาพสู่อุดเขาเขียว ซึ่งเป็นปีเดียวกับปีที่ก่อตั้งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จุดชมวิวยู่ที่ระดับความสูง ๖๘๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง จุดชมทิวทัศน์แห่งนี้ก็คือช่วงรอยต่อทางนิเวศวิทยา (Ecotone) ระหว่างสังคมป่าเบญจพรรณกับสังคมป่าดงดิบแล้ง มองเห็นทิวทัศน์ด้านทิศเหนือของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ยอดเขาต่างๆ ที่ปรากฏจากสายตาเป็นส่วนที่อยู่นอกพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เรียงจากซ้ายไปขวา ได้แก่ เขาแผงม้า เขาวังหิน เขาผาแดง เขาริวหัว และ เขาแสงดำ ส่วนด้านหน้าเป็นเขาตำดิน ชุมชนที่ปรากฏต่อสายตาคือ หมู่บ้านท่ามะปราง (ภาพที่ ๔-๘)

ภาพที่ ๔-๘ บริเวณจุดชมวิวิทิวทัศน์ กม. ๓๐ และวิวิทิวทัศน์เบื้องหน้า

(๔) จุดชมวิวโป่งกวาง เป็นจุดชมวิวทุ่งหญ้าใจกลางอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อยู่บริเวณ กิโลเมตรที่ ๓๙-๔๐ ถนนธนะรัชต์ ซึ่งเป็นแหล่งหากินที่สำคัญของกวางป่าและเก้งเป็นหลัก กวางป่า หลังจากมีความคุ้นเคยกับคนที่ไม่ทำร้ายก็มักออกมาให้เห็นเป็นจำนวนมากเป็นประจำ ส่วนใหญ่เริ่มออกหากินตั้งแต่ตอนบ่ายเมื่อแดดในท้องทุ่งอ่อนลงและต่อไปจนถึงตอนกลางคืนจนถึงตอนเช้า ปัจจุบันอาจพบสัตว์ป่าได้ตลอดทั้งวัน (ภาพที่ ๔-๙)

ภาพที่ ๔-๙ บริเวณจุดชมวิวโป่งกวางและป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ

กิจกรรมการท่องเที่ยวและนันทนาการอื่นๆ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่อนุญาตให้นักท่องเที่ยว ประกอบกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมส่องสัตว์โดยใช้สปอร์ตไลท์ กิจกรรมดูนกหรือดูสัตว์ป่า กิจกรรมขี่จักรยาน กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ กิจกรรมปิกนิก กิจกรรมเล่นน้ำตก กิจกรรมการพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ กิจกรรมล่องแก่ง เป็นต้น

สำหรับกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติระยะสั้น (ไม่ต้องพักแรมในป่า) ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่จัดไว้และเป็นที่ยินยอม ได้แก่

(๑) เส้นทางศูนย์บริการนักท่องเที่ยว-น้ำตกกองแก้ว ระยะทาง ๑.๒ กิโลเมตร เป็นเส้นทางที่มีความเหมาะสมมาก มีความโดดเด่น ในเรื่องการศึกษาระบบนิเวศป่าเขตร้อนที่ดี มีพันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า ให้ศึกษาได้หลากหลายมาก สะดวกในการเดินทางเข้าถึง เส้นทางเดินได้มีการพัฒนาผิวทางเดินถาวรและป้ายสื่อความหมายที่ชัดเจน มีสะพานแขวนข้ามลำน้ำลำตะคอง (ภาพที่ ๔-๑๐)

ภาพที่ ๔-๑๐ บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติกองแก้วและป้ายบอกเส้นทาง

(๒) เส้นทางผากล้วยไม้ – เหวสุวัต ระยะทาง ๓.๘ กิโลเมตร จากลานกางเต็นท์ ผากล้วยไม้เดินเลียบริมห้วยลำตะคอง ถึงน้ำตกเหวสุวัต อาจจะได้พบสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ริมน้ำ เช่น ตะกอน นาก และจระเข้ น้ำจืด (ภาพที่ ๔-๑๑)

ภาพที่ ๔-๑๑ แสดงเส้นทางผากล้วยไม้ – เหวสุวัต

(๓) เส้นทาง กม.ที่ ๓๓ – หอดูสัตว์หนองผักชี ระยะทาง ๓ กิโลเมตร จุดเริ่มต้นที่ กม. ๓๓ ถนนธนรัชต์ (หมายเลข ๒๐๙๐) ตัดเข้าสู่ป่าดิบแล้งที่มีต้นไม้ขนาดใหญ่หลายคนโอบกระจายอยู่ ผ่านกลุ่มต้นยางเสียน ต้นไทรใหญ่ กะเพราต้น และไม้ตระกูลยางต่างๆ รังนกเงือก ออกสู่ทุ่งหญ้า ผ่านโป่งสัตว์ริมหนองน้ำขึ้นสู่หอดูสัตว์หนองผักชี แล้วออกสู่ถนนธนรัชต์ที่ กม.๓๕ (ภาพที่ ๔-๑๒)

ภาพที่ ๔-๑๒ บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติ กม.ที่ ๓๓ และป้ายบอกเส้นทาง

(๔) เส้นทางดงตัว – อ่างเก็บน้ำสายสร (มอสิงโต) ระยะทาง ๒.๕ กิโลเมตร เริ่มจากบ้านดงตัวตัดขึ้นเขาไปพบเส้นทางเดินป่าจากอ่างเก็บน้ำมอสิงโตที่จะไปหนองผักชีแล้วเลี้ยวซ้ายกลับออกไปอ่างเก็บน้ำสายสร (ชื่อเดิมอ่างเก็บน้ำมอสิงโต) (ภาพที่ ๔-๑๓)

ภาพที่ ๔-๑๓ บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติดงตัว และ อ่างเก็บน้ำสายสร (มอสิงโต)

(๖) เส้นทางดงตั่ว-หอดูสัตว์หนองผักชี ระยะทาง ๕ กิโลเมตร เริ่มจากบ้านดงตั่ว เดินลัดเลาะไปตามลำธารเล็กๆ ซึ่งเป็นต้นน้ำของลำตะคอง ผ่านต้นสมพงที่มีรากและพุ่มพอนขนาดใหญ่ ก่อนตัดขึ้นหลังเขาไปบรรจบกับเส้นทางมอสิงโต - หนองผักชี (ภาพที่ ๔-๑๔)

ภาพที่ ๔-๑๔ บริเวณเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ดงตั่ว-หอดูสัตว์หนองผักชี

(๗) เส้นทางมอสิงโต - หอดูสัตว์หนองผักชี ระยะทาง ๔ กิโลเมตร จากอ่างเก็บน้ำมอสิงโตสู่ป่ารุ่นที่กำลังฟื้นตัว ผ่านป่าดิบแล้งที่อยู่บริเวณยอดเขา แล้วเดินตามสันเขาผ่านทุ่งหญ้ากลางทาง ก่อนกลับเข้าสู่ป่าดิบแล้งแล้วไต่ลงเขาข้ามลำตะคองออกสู่ทุ่งหญ้าที่บริเวณหอดูสัตว์หนองผักชี (ภาพที่ ๔-๑๕)

ภาพที่ ๔-๑๕ บริเวณเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ มอสิงโต -หอดูสัตว์หนองผักชี

(๘) เส้นทาง เดินศึกษาธรรมชาติป่าดิบเขา ผาเดียวดาย ระยะทางประมาณ ๘๐๐ เมตร นับว่าเป็นเส้นทางที่มีความเหมาะสมมาก มีความโดดเด่น ในเรื่องการศึกษาระบบนิเวศป่าดงดิบเขาที่ดี มีพันธุ์ไม้ และสัตว์ป่ามีความหลากหลาย มีอากาศหนาวเย็นตลอดปี ระหว่างทางเป็นหน้าผาหินทราย ที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ มีพืชพรรณไม้ต่างๆ โดยเฉพาะเฟิร์นชนิดต่างๆ ที่เกาะอยู่ตามผิวดินไม้ใหญ่ และตามพื้นหรือขอนไม้ในบริเวณก็จะมีมอสส์ขึ้นปกคลุมอยู่ ลานหินของผาเดียวดายเป็นจุดชมทิวทัศน์ที่สวยงาม เห็นเขาร่มอยู่ตรงหน้าเป็นแนวยาวไกลออกไปคือ อ่างทุ่งเกลือม เขาสมอปูน และสภาพทุ่งหญ้ากลาง หุบเขา (ภาพที่ ๔-๑๖)

ภาพที่ ๔-๑๖ บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ผาเดียวดาย และป้ายสื่อความหมาย

กิจกรรมชมสัตว์ป่าบริเวณหอดูสัตว์บนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีหอดูสัตว์ป่า ๒ แห่ง ได้แก่

(๑) หอดูสัตว์มอสิงโต ตั้งอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ ๓๗-๓๘ ถนนธนะรัชต์ อยู่ในจุดที่สามารถมองเห็นทุ่งหญ้าโล่งโดยรอบ เหมาะสำหรับชมดูสัตว์ป่าที่มากินดินโป่ง ซึ่งเป็นดินที่มีแร่ธาตุสำคัญของสัตว์กินพืช

(๒) หอดูสัตว์หนองผักชี ตั้งอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ ๓๓ ถนนธนะรัชต์ เป็นหอดูสูงที่สร้างขึ้นกลางทุ่งหญ้าริมอ่างเก็บน้ำหนองผักชี ซึ่งเป็นแหล่งน้ำของสัตว์ป่า รอบๆ หนองน้ำเป็นทุ่งหญ้าคา กว้างใหญ่มีโป่งสัตว์ขนาดใหญ่ตั้งอยู่อีกฟากเป็นจุดชมทิวทัศน์อันกว้างขวางล้อมรอบด้วยทุ่งหญ้าและป่าดงดิบชั้นระดับสูง บางช่วงเป็นสังคมพืชที่อยู่ในขั้นของการทดแทนที่กำลังกลับเข้าสู่สภาพป่าดงดิบชั้นเช่นเดิม นอกจากนี้ยังมีทิวเขาล้อมรอบอีกชั้นหนึ่งด้วยโดยยอดเขาร่มและยอดเขาเขียวยืนโดดเด่น สังกัดได้จากสถานีเรดาร์ของกองทัพอากาศ จึงก่อให้เกิดความน่าตื่นตาตื่นใจ ช้างหนองผักชีมีโป่งดินขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำ ความสวยงามของทิวทัศน์จากหอคอยแห่งนี้ มีความโดดเด่นเป็นพิเศษ ทุ่งหญ้าอันกว้างขวาง และป่าดงดิบเป็นฉากธรรมชาติที่ล้อมรอบอยู่หลังทุ่งหญ้าโดยเฉพาะในช่วงที่หญ้าคาออกดอกเป็นสีขาวเต็มทุ่งมีความสวยงามมาก

กิจกรรมดูสัตว์ป่าตอนกลางคืนบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยใช้สปอร์ตไลท์ อยู่บริเวณกิโลเมตรที่ ๓๗ - ๔๐ ถนนธนะรัชต์ เป็นเส้นทางขับรถดูสัตว์ผ่านทุ่งหญ้าขนาดใหญ่ ที่เป็นแหล่งอาหารของสัตว์ป่า เวลากลางคืนสัตว์ป่าออกมาหากินอาหาร ทำให้สามารถมองเห็นสัตว์ป่า โดยเฉพาะประเภทสัตว์กึ่ง ได้แก่ กวาง เก้ง ซึ่งมีอยู่ชุกชุมมาก และถ้าโชคดีอาจพบช้างออกมาหากินสองข้างทาง และบริเวณดินโป่ง การส่องสัตว์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้กำหนดเวลาไว้ คีบละ ๒ รอบ เวลา ๑๙.๐๐ น. และ ๒๐.๐๐ น. ไม่อนุญาตให้ใช้รถส่วนตัว การส่องสัตว์ทางสวัสดิการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้จัดรถส่องสัตว์พร้อมเจ้าหน้าที่ส่องสปอตไลท์

กิจกรรมนันทนาการอื่นๆ ได้แก่ กิจกรรมขับรถศึกษาธรรมชาติตามเส้นทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ กิจกรรมขี่จักรยาน กิจกรรมดูนก กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ กิจกรรมเดินป่าทั่วไป แบบพักแรม และไม่พักแรม กิจกรรมเดินข้ามสะพานสลิง ฯลฯ

นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการใช้ประโยชน์จากนักท่องเที่ยว ได้แก่

๑. สถานที่กางเต็นท์ มีจุดให้บริการบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ๒ แห่ง คือลานกางเต็นท์ลำตะคอง สามารถรองรับได้ ๖๐๐ คน และลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้ สามารถรองรับได้ ๘๐๐ คน มีบริการเช่าเต็นท์และอุปกรณ์อื่นๆ นอกจากนี้ยังมีการขยายลานกางเต็นท์บริเวณลานจอดเฮลิคอปเตอร์มอสิงโต (ลานเขาร่ม) (ภาพที่ ๔-๑๗)

ภาพที่ ๔-๑๗ บริเวณลานกางเต็นท์ลำตะคอง

๒. ค่ายพักแรม มีอยู่ ๒ โซน คือ โซน ๑ ค่ายกองแก้ว (ค่ายหมอบุญสง) อยู่บริเวณน้ำตกกองแก้ว มีจำนวน ๒ หลัง ได้แก่ เขาใหญ่ ๙๑๑ - ๙๑๒ รองรับคนได้ ๘๕ คน และโซน ๓ ค่ายพักเยาวชน (ค่ายสุรัสวดี) อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติประมาณ ๑ กิโลเมตร มีจำนวน ๓ หลัง ได้แก่ เขาใหญ่ ๙๓๑ - ๙๓๓ รองรับนักท่องเที่ยวได้ ๒๑๖ คน (ภาพที่ ๔-๑๘)

ภาพที่ ๔-๑๘ บริเวณค่ายพักเยาวชน (ค่ายสุรัสวดี) และค่ายหมอบุญสง

๓. บ้านพักแรม มีอยู่ ๔ โซน คือ

โซนที่ ๑ อยู่บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว-น้ำตกกองแก้ว มีบ้านพักจำนวน ๙ หลัง ได้แก่ บ้านเขาใหญ่ ๑๐๑ - ๑๐๙ เปิดให้บริการจองที่พักด้วยระบบออนไลน์ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช www.dnp.go.th จำนวน ๖ หลัง คือ เขาใหญ่ ๑๐๑- ๑๐๒, ๑๐๕-๑๐๗ และ ๑๐๙

โซนที่ ๒ อยู่บริเวณเนินเขากลุ่มบ้านทิวทัศน์ มีบ้านพัก จำนวน ๖ หลัง คือ บ้านเขาใหญ่ ๒๐๑-๒๐๖

โซนที่ ๓ อยู่บริเวณค่ายพักแรมเวชน (ค่ายสุรสีห์) มีบ้านพักเรือนแถว ๒ หลังๆ ละ ๑๐ ห้อง คือ บ้านเขาใหญ่ ๓๐๑/๑-๑๐ และบ้านเขาใหญ่ ๓๐๒/๑-๑๐

โซนที่ ๔ อยู่บริเวณบ้านธนารักษ์ ประกอบด้วยบ้านพักเดี่ยว ๖ หลัง คือ บ้านเขาใหญ่ ๔๐๑-๔๐๖ และบ้านเรือนแถว ๑ หลัง คือ บ้านเขาใหญ่ ๔๐๗/๑-๔

๔. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บริเวณด้านทางเข้าอุทยานแห่งชาติทั้งสองด้าน บริเวณลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้ ลานกางเต็นท์ลำตะคอง และโซนบริการบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

๕. ห้องประชุม ๓ แห่ง บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์อาหาร และค่ายเยาวชนสุรสีห์

๖. มีถนนระบบสองทางเชื่อมโยงจากศูนย์บริการไปยังจุดท่องเที่ยวและนันทนาการต่างๆ อย่างทั่วถึง

๗. ห้องน้ำ-ห้องสุขา บริเวณที่ทำกรอุทยานแห่งชาติ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์อาหาร สถานที่กางเต็นท์ และแหล่งท่องเที่ยวหลัก

๘. นอกจากนี้ยังรวมไปถึงร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และลานแคมป์ไฟ ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกตลอด ๒๔ ชั่วโมง

นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ยังจัดให้มีการสื่อความหมายธรรมชาติที่สนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวและให้ความรู้แก่ผู้มาเยือน / นักท่องเที่ยว เช่น ภายในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (visitor center) จัดให้มีนิทรรศการเกี่ยวกับสภาพทางนิเวศวิทยา มีการเก็บรวบรวมแสดงตัวอย่างพันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ แร่ธาตุ หิน พร้อมกับแผนภูมิ แผนที่แสดงสถานที่ท่องเที่ยวและเส้นทางต่างๆ แผ่นพับให้ข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ นอกจากนี้ยังจัดให้มีการชมวีดิทัศน์และสไลด์เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ นิทรรศการกลางแจ้ง (outdoor exhibit) หรือนิทรรศการริมทาง(wayside exhibit) ป้ายสื่อความหมายในบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติและบริเวณจุดต่างๆ เป็นต้น

๔.๒ สภาพปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา

ประเด็นปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมท่องเที่ยว นันทนาการออกเป็น ๓ กลุ่มปัญหา ได้แก่ กลุ่มปัญหาที่ ๑ เกิดจากการดำเนินการของอุทยานแห่งชาติ ทั้งในระดับนโยบายและระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน กลุ่มปัญหาที่ ๒ เกิดจากนักท่องเที่ยวทั้งโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์และตั้งใจกระทำ และกลุ่มปัญหาที่ ๓ เกิดจากการดำเนินการและจัดการของธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต่างๆ โดยมีสภาพปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว สรุปได้ดังนี้

๔.๒.๑ ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการของอุทยานแห่งชาติ จำแนกออกได้ดังนี้

(๑) กลุ่มปัญหาด้านนโยบาย ได้แก่

(๑.๑) การที่ไม่มียุทธศาสตร์การจัดการอุทยานแห่งชาติที่ชัดเจนและเหมาะสม การขาดแผนการจัดการ (Management Plan) ที่ผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบจึงทำให้มีการประกาศ กำหนดและแก้ไขเขตการจัดการ (zoning) โดยเฉพาะเขตบริการ ซึ่งส่งผลให้เกิดการวางผังบริเวณ (site plan) ไม่เหมาะสมทำให้การพัฒนาพื้นที่อุทยานแห่งชาติเกิดความผิดพลาดขึ้นได้ อาทิ การพัฒนา พื้นที่บริเวณทุ่งหญ้าบริเวณด้านข้างสำนักงานอุทยานแห่งชาติจนถึงบริเวณค่ายพักแรมสุรัสวดี ที่มี การก่อสร้างและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายจนอาจทำให้เสียความเป็นธรรมชาติไปได้

(๑.๒) มีการออกมาตรการที่ไม่เหมาะสมและขัดต่อหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การแบ่งเขตพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม เช่น การแบ่งพื้นที่ลานกางเต็นท์ลำตะคอง บางส่วน อนุญาตให้ทำการประกอบอาหารได้ (แต่ขาดระบบการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ดีพอ) ซึ่งส่งผล ให้เกิดการทำลายและก่อให้เกิดมลพิษสิ่งแวดล้อม การจัดพื้นที่จอดรถยนต์และพื้นที่กางเต็นท์ที่ยัง ไม่ชัดเจน มีการจอดรถ และกางเต็นท์ลุกล้ำเข้าไปทำความเสียหายต่อระบบนิเวศธรรมชาติ

(๑.๓) ปัญหาการสั่งการที่ขาดความรอบคอบทำให้เกิดปัญหาในการนำไปปฏิบัติ ในระดับพื้นที่เช่นการออกคำสั่งลดค่าเข้าอุทยานแห่งชาติ แบบเร่งด่วนทำให้ระดับพื้นที่ปรับตัวไม่ทัน ซึ่งใน บางเรื่องมีรายละเอียดมากแต่ส่วนกลางออกคำสั่งโดยไม่คำนึงถึงการนำไปปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ หรือบางครั้งสั่งการคลุมเครือไม่ครอบคลุมและไม่อธิบายเหตุผลให้นักท่องเที่ยวเข้าใจอย่างถ่องแท้

(๑.๔) ขาดระบบการจัดการเรื่อง ขยะและน้ำเสียที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

(๑.๕) การจัดการและควบคุมเรื่อง carrying capacity ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

(๒) กลุ่มปัญหาด้านการบริหารจัดการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ได้แก่

(๒.๑) ส่วนบริการและต้อนรับนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และ สำนักงาน รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์เพื่อการรักษาความปลอดภัย ไม่เพียงพอและ/หรือไม่พร้อมให้บริการ บางแห่งไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำส่วนบริการ ส่วนประชาสัมพันธ์ ส่วนรักษาความปลอดภัย เจ้าหน้าที่กู้ภัย และเวรยามรักษาการณ์ รวมถึงพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ หรือมีแต่ไม่อยู่ ไม่พร้อมปฏิบัติ หน้าที่ หรือไปปฏิบัติงานอื่นหรืองานส่วนตัว เช่น ชายของที่ระลึก ชายของใช้

(๒.๒) กรณีการอนุญาตให้เอกชนเข้ามาเปิดบริการร้านค้าชั่วคราวในช่วง เทศกาล ขาดการควบคุมและบริหารจัดการที่ดีพอ ทั้งทางด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม สาธารณสุขและ ช่วงเวลาที่ให้บริการ ทำให้พบขยะตกค้าง การทิ้งน้ำเสีย และทัศนียภาพเกิดขึ้น

(๒.๓) เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแต่งกายไม่พร้อมให้บริการโดยเฉพาะตาม หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติโดยรอบ เจ้าหน้าที่ประพฤติดูไม่เหมาะสม ไม่กระทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดี อาทิ เจ้าหน้าที่ใช้รถยนต์ที่ก่อให้เกิดควันดำ การขับซิ่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ไม่เป็นระเบียบ และ ส่งเสียงดัง ดึ่มสุรา เมาสุรา ส่วนใหญ่จะพบบริเวณสถานที่กางเต็นท์ และตามหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ โดยเฉพาะช่วงเทศกาล ที่มีวันหยุดต่อเนื่อง และวันหยุดนักขัตฤกษ์

(๒.๔) มีการนำสัตว์เลี้ยงมาเลี้ยงในอุทยานแห่งชาติ อาทิ แมว สุนัข ไก่ นก จากการสำรวจเบื้องต้น พบว่าบริเวณตอนกลางของพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จะพบเจ้าหน้าที่เลี้ยงแมว และสุนัข ส่วนตามหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ โดยรอบจะพบการเลี้ยงแมว สุนัข นก และไก่ เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังพบว่าเจ้าหน้าที่บางคนยังชีพในป่า ด้วยการหาปลา เก็บเห็ด หน่อไม้เป็นอาหาร

(๒.๕) พบว่ามีการปลูกต้นไม้ต่างถิ่น ไม้ประดับต่างถิ่น พืชต่างถิ่นรุกรานทั้งในเขตบริการและสำนักงาน บางครั้งตามเส้นทางเดินป่าจะพบไม้ต่างถิ่น เช่น มะขามหวาน มะม่วง ผกากรอง ขึ้นอยู่ทั่วไป รวมถึง สัตว์เลี้ยง สัตว์ต่างถิ่นที่พบอาศัยอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

(๒.๖) เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ บางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจและการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ดีทำให้เกิดการให้ข้อมูลแบบสองมาตรฐานเจ้าหน้าที่บางคนไม่สามารถสื่อความหมายความสำคัญของพื้นที่อุทยานแห่งชาติได้ชัดเจน ขาดการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้รับบริการ โดยเฉพาะกับชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยว เช่น กรณีที่นักท่องเที่ยวประสบปัญหาจากกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การพบช้างป่า การล่องแก่ง การให้อาหารสัตว์ป่า และอื่นๆ เจ้าหน้าที่บางคนตัดสินใจแก้ไขปัญหาให้นักท่องเที่ยวไม่ถูกต้อง

(๒.๗) การให้บริการข้อมูล และคำแนะนำพบว่า มีการให้ข้อมูลไม่สอดคล้องกันในแต่ละคนขึ้นกับประสบการณ์ ทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้เสมอ เช่น การบอกเส้นทาง การแนะนำจุดที่น่าสนใจ การให้บริการความรู้ทางวิชาการ

(๒.๘) ขาดการเข้มงวดการตรวจตราบริเวณด้านตรวจ เนื่องจากยังคงพบการลักลอบการนำทรัพยากรออกไป และมีการนำสิ่งของ และสัตว์ป่ามาทิ้งหรือปล่อยอยู่เสมอ

(๒.๙) ขาดคู่มือการปฏิบัติงาน การประชุมซักซ้อมและการฝึกอบรมทบทวนเพื่อเพิ่มทักษะการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๒.๑๐) เจ้าหน้าที่ขาดขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน ขาดการสนับสนุนด้านสวัสดิการ ส่งผลถึงการให้บริการด้านการท่องเที่ยวที่ดี

(๒.๑๑) ฝ่าฝืนคำสั่งหรือข้อห้าม เช่น การห้ามนำภาชนะที่ทำด้วยโฟม การห้ามขายสุรา การก่อกองไฟในธรรมชาติ

๔.๒.๒ ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของนักท่องเที่ยว ได้แก่

๑. เก็บดอกไม้ ใบไม้ กล้วยไม้ป่า พืชพรรณ เก็บตัวอย่างต้นไม้ การขุดหรือถอนต้นไม้ การเก็บเมล็ดต้นไม้ หรือส่วนใดของต้นไม้ รวมถึงการจับสัตว์ การจับแมลง ลักลอบ นำออกไปเพื่อนำไปเป็นของที่ระลึกหรือลักลอบนำออกจากพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

๒. การเก็บก้อนหิน ดิน กรวด ทราย ปะการัง และเปลือกหอย ลักลอบนำออกจากพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

๓. การเก็บเศษไม้ ตัดกิ่งไม้ หรือส่วนของต้นไม้ เอาไปทำฟืนก่อกองไฟในบ้านพัก และสถานที่กางเต็นท์

๔. การนำพืชพรรณ อาทิ หน่อไม้ เห็ด ยอดผักจากป่า ดอก ผลไม้ หรือสัตว์ต่างๆ อาทิ ปลา นก แมลง ปู หอย สัตว์ทะเล มาประกอบอาหาร

๕. การเดินป่าพบว่ามีการเดินออกนอกเส้นทางที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ เป็นการรบกวนธรรมชาติและสัตว์ป่า และเกิดการหลงทางในป่าอยู่เสมอ

๖. การลงเล่นน้ำในสถานที่ห้ามหรือสถานที่ที่อาจได้รับอันตรายหรือเป็นการรบกวนธรรมชาติหรือการกระทำกิจกรรมใดใดที่ทำให้เกิดการรบกวนธรรมชาติ

๗. การนำสัตว์เลี้ยง เช่น แมว สุนัข หนู เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ

๘. การนำสัตว์เลี้ยงไปปล่อยในอุทยานแห่งชาติ ที่พบบ่อยได้แก่ สุนัข แมว ภูเขา ปลา

๙. การทำให้สัตว์ป่าตื่นตกใจและรังแกสัตว์ป่าในลักษณะต่างๆ เช่น การใช้ก้อนหินขว้างไล่ ส่งเสียงไล่ หรือขับรดส่งเสียงดัง ไล่ช้างป่า กวาง เก้ง ลิง การรบกวนการทำรังของนก

๑๐. การให้อาหารสัตว์ป่า เช่น การให้อาหารช้างป่า ลิง กวาง เก้ง นก รวมถึง การให้อาหารสัตว์น้ำ ทั้งในลำน้ำ แหล่งน้ำ และทะเล เช่น ปลาโลมา

๑๑. การจับปลา ตกปลา ดักจับสัตว์ในแหล่งธรรมชาติ ทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งการจับปลาและสัตว์น้ำ นำมาเป็นอาหาร มาดูเล่น หรือทำให้ตาย

๑๒. ทิ้งขยะ น้ำเสีย การขับถ่ายสิ่งปฏิกูลลงแหล่งธรรมชาติโดยตรง

๑๓. การขีดเขียนหรือทำร่องรอย แกะสลัก จารึก เขียนภาพตามก้อนหิน หน้าผาผนังถ้ำ ตามต้นไม้

๑๔. ก่อกองไฟแล้วดับไม่สนิท รวมทั้งการนำเศษถ่านทิ้งในธรรมชาติ

๑๕. ส่งเสียงดังเป็นที่รบกวนต่อสัตว์ป่าและนักท่องเที่ยวด้วยกัน

๑๖. ทะเลาะวิวาทจากเหตุเมาสุราหรือจากเหตุอื่นๆ

๑๗. การขี่จักรยาน จักรยานยนต์ รถยนต์นอกเส้นทางเหยียบย่ำพืชพรรณและการรบกวนนักท่องเที่ยวอื่นและสัตว์ป่า

๑๘. การใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลภาวะ เช่น ควันดำ เสียงดังหรือขับซี้กีดขวางรบกวน

๑๙. การนำอากาศยานรูปแบบต่างๆ อาทิ ร่มบิน เครื่องร่อน เครื่องบินบังคับวิทยุ ทำการขึ้นบิน และลงโดยไม่ได้รับอนุญาต

๒๐. ฝ่าฝืนคำสั่งห้ามต่างๆ เช่น การห้ามนำภาชนะที่ทำจากโฟมเข้าไป

๒๑. การไม่ทำความสะอาดสถานที่ตั้งเต็นท์พักแรม

๒๒. การจุดพลุ หรือปล่อยดอกไม้ไฟ อาจทำให้ไฟไหม้ป่าได้

๔.๒.๓ ปัญหาที่เกิดจากธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวต่างๆ

๑. มัคคุเทศก์และผู้นำเดินป่าขาดจรรยาบรรณที่ดี มักพบกรณี การเก็บดอกไม้ ใบไม้ เก็บตัวอย่างต้นไม้ การขุดหรือถอนต้นไม้ การเก็บเมล็ดต้นไม้ หรือส่วนใดของต้นไม้ เพื่อนำไปเป็นของที่ระลึกหรือลักลอบนำออกจากพื้นที่อนุรักษ์การจับปลา ตกปลา ดักจับสัตว์ในแหล่งธรรมชาติ ทะเล และชายฝั่ง รวมทั้งการจับปลามาดูเล่น ทำให้ตายแล้วทิ้ง การให้อาหารสัตว์ป่า และสัตว์น้ำทั้งในลำน้ำ แหล่งน้ำและทะเล และนำนักท่องเที่ยวเดินในพื้นที่ที่มีได้จัดไว้

๒. ขาดการควบคุมการท่องเที่ยวโดยมัคคุเทศก์ อาทิ ระบบการลงทะเบียน ติดตาม ตรวจสอบ ตรวจสอบประเมินความเหมาะสมของการปฏิบัติงานของมัคคุเทศก์

๓. ขาดการประสานความร่วมมือเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติกับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

๔. การบริการด้านนำเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่าขาดระบบการบริหารจัดการและการสื่อความหมายที่ได้มาตรฐาน

๕. การบริการส่องสัตว์โดยใช้รถยนต์ส่องสัตว์ยามค่ำคืนยังไม่ได้มาตรฐาน ส่งเสียงดัง ควั่นคำ และขาดการสื่อความหมายธรรมชาติที่เหมาะสม

๖. การบริการประกอบกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของเอกชน เช่น การล่องแก่งหิน เฟิง การปีนเขาโรยตัว การนำเที่ยวเดินป่า ดูนก ดูสัตว์ป่า ขาดระบบการบริหารจัดการและการสื่อความหมายที่ดี และไม่ได้มาตรฐาน

๗. ร้านอาหารขาดระบบบำบัดน้ำเสีย และการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ดี จากการสำรวจพบว่าร้านค้าประเภทประกอบอาหารส่วนใหญ่ได้ติดตั้งถังดักไขมันไว้แล้ว แต่ไม่มีการจัดการเรื่องการดักไขมันและบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้งลงแหล่งธรรมชาติ มีการทิ้งเศษอาหารทำให้เกิดการหมักหมม จนเกิดเน่าเสียตกค้าง

๘. ร้านอาหารขาดระบบการจัดการขยะ พบขยะตกค้าง และการฝังกลบขยะที่ไม่ได้มาตรฐาน และมีการนำเศษอาหารที่เหลือมาให้เป็นอาหารสัตว์ป่าอยู่เสมอ

๙. ร้านสวัสดิการของอุทยานแห่งชาติ ไม่กระทำให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการและด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

๑๐. อาหารที่บริการนักท่องเที่ยวขาดสุขลักษณะที่ดี บางครั้งพบว่า มีการขึ้นราคาแพงเกินจริง การจัดอาหารกล่องสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินป่า ยังพบว่ามีการใช้กล่องโฟม และขวดน้ำ ทำให้เกิดขยะตกค้างในธรรมชาติมากขึ้น

๑๑. ระบบการให้บริการด้านอาหารของนักท่องเที่ยวที่มาเป็นหมู่คณะยังขาดระบบการจัดการที่ดี ยังพบการแย่งลูกค้า การตัดราคาขาย และการขายที่ไม่ได้คุณภาพ และมาตรฐานที่ดีพอ

๑๒. ร้านค้าที่ได้รับอนุญาตให้เปิดบริการมักพบการต่อเติมร้านค้าทำให้ขาดระเบียบที่ดี ส่วนบริการรถ租และสกปรก ไม่สวยงามและขาดสุขอนามัยเท่าที่ควร

๑๓. กรณีการอนุญาตให้เข้ามาบริการในช่วงเทศกาลเป็นการชั่วคราว พบว่า ขาดการวางแผนและระบบการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ดี เมื่อสิ้นสุดการอนุญาตไม่จัดการให้สะอาด เรียบร้อยดังเดิมและในหลายพื้นที่มีการยึดครองขายต่อเนื่องจนเป็นการถาวร

๑๔. ผู้ประกอบการนำสัตว์เลี้ยง อาทิ แมว มาเลี้ยงบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

๑๕. ร้านขายของที่ระลึก จำหน่ายสินค้าที่ไม่ได้เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่เท่าที่ควร และมีราคาแพงเกินจริง

๑๖. นักวิจัยที่เข้ามาขอเข้ามาศึกษาวิจัยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ บางครั้งไม่ปฏิบัติตามระเบียบ มีการลักลอบการเก็บข้อมูล และเก็บตัวอย่างไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ขึ้นได้แสดงให้เห็นได้ว่าขาดการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่

๑๗. การจัดกิจกรรมค่ายพักแรม และการฝึกอบรมที่ไม่สอดคล้องกับงานอุทยานแห่งชาติ ผู้นำกิจกรรมค่ายพักแรมและเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมการฝึกอบรมไม่ช่วยควบคุมดูแลผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่แนะนำการปฏิบัติตัวที่เหมาะสม ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ขึ้นได้

๔.๓ ความคิดเห็นต่อการสื่อความหมายในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา

๔.๓.๑ กรณีความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ในช่วงเดือน กรกฎาคม – พฤศจิกายน ๒๕๕๘ จำนวน ๑๘๕ คน โดยเป็นนักท่องเที่ยวไม่พักแรม ๘๙ คน และพักแรมที่บ้านพัก และกางเต็นท์ จำนวน ๙๖ คน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

(๑) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๖.๘ เคยมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มากกว่า ๑ ครั้ง นับได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

(๒) เป้าหมายการเดินทางมีเป้าหมายหลักตั้งใจมาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นส่วนมากถึงร้อยละ ๗๑.๗ โดยเข้ามาเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นิยมมาก ได้แก่ การชมความสวยงามของธรรมชาติสองข้างทางและท่องเที่ยวตามจุดท่องเที่ยวต่างๆ และที่นิยมในลำดับรองลงไปได้แก่ การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ดูนก ชมสัตว์ป่าตามธรรมชาติในเวลากลางวัน และเข้ามาเพื่อพักค้างคืนตามบ้านพักและค่ายพักแรม ส่วนกิจกรรมการส่องสัตว์ยามค่ำคืน นักท่องเที่ยวให้ความสนใจน้อยลงซึ่งอาจจะเนื่องจากสามารถพบเห็นสัตว์ป่าได้ง่ายในช่วงเช้า และช่วงเย็น

๑๓. กรณีการอนุญาตให้เข้ามาบริการในช่วงเทศกาลเป็นการชั่วคราว พบว่า ขาดการวางแผนและระบบการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ดี เมื่อสิ้นสุดการอนุญาตไม่จัดการให้สะอาด เรียบร้อยดังเดิมและในหลายพื้นที่มีการยึดครองขายต่อเนื่องจนเป็นการถาวร

๑๔. ผู้ประกอบการนำสัตว์เลี้ยง อาทิ แมว มาเลี้ยงบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

๑๕. ร้านขายของที่ระลึก จำหน่ายสินค้าที่ไม่ได้เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่เท่าที่ควร และมีราคาแพงเกินจริง

๑๖. นักวิจัยที่เข้ามาขอเข้ามาศึกษาวิจัยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ บางครั้งไม่ปฏิบัติตามระเบียบ มีการลักลอบการเก็บข้อมูล และเก็บตัวอย่างไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ซึ่งได้แสดงให้เห็นได้ว่าขาดการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่

๑๗. การจัดกิจกรรมค่ายพักแรม และการฝึกอบรมที่ไม่สอดคล้องกับงานอุทยานแห่งชาติ ผู้นำกิจกรรมค่ายพักแรมและเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมการฝึกอบรมไม่ช่วยควบคุมดูแลผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่แนะนำการปฏิบัติตัวที่เหมาะสม ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ซึ่งได้

๔.๓ ความคิดเห็นต่อการสื่อความหมายในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา

๔.๓.๑ กรณีความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ในช่วงเดือน กรกฎาคม - พฤศจิกายน ๒๕๕๘ จำนวน ๑๘๕ คน โดยเป็นนักท่องเที่ยวไม่พักแรม ๘๙ คน และพักแรมที่บ้านพัก และกางเต็นท์ จำนวน ๙๖ คน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

(๑) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๖.๘ เคยมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มากกว่า ๑ ครั้ง นับได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

(๒) เป้าหมายการเดินทางมีเป้าหมายหลักตั้งใจมาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นส่วนมากถึงร้อยละ ๗๑.๗ โดยเข้ามาเพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นิยมมาก ได้แก่ การชมความสวยงามของธรรมชาติสองข้างทางและท่องเที่ยวตามจุดท่องเที่ยวต่างๆ และที่นิยมในลำดับรองลงไปได้แก่ การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ดูนก ชมสัตว์ป่าตามธรรมชาติในเวลากลางวัน และเข้ามาเพื่อพักค้างคืนตามบ้านพักและค่ายพักแรม ส่วนกิจกรรมการส่องสัตว์ยามค่ำคืน นักท่องเที่ยวให้ความสนใจน้อยลงซึ่งอาจจะเนื่องจากสามารถพบเห็นสัตว์ป่าได้ง่ายในช่วงเช้า และช่วงเย็น

(๓) ลักษณะการเดินทางเข้ามาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มากกระจายในทุกกลุ่ม ที่พบมากในลำดับแรก ได้แก่มากับกลุ่มครอบครัวร้อยละ ๓๐.๔ ส่วนที่มากับกลุ่มเพื่อน และกลุ่มผสมครอบครัวกับเพื่อน ในสัดส่วนร้อยละ ๒๒.๘ เท่ากัน แต่สำหรับนักท่องเที่ยวที่มากับกลุ่มทัวร์ ซึ่งมีมักจะเป็นกลุ่มขนาดใหญ่อยู่ในลำดับรองลงไป สัดส่วนร้อยละ ๑๗.๔

แต่เมื่อสอบถามความเห็นเห็นว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มไหนที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อการท่องเที่ยว ได้รับคำตอบว่ากลุ่มที่เดินทางมากับทัวร์จะก่อให้เกิดปัญหามากที่สุด รองลงไปได้แก่ กลุ่มเพื่อน และกลุ่มผสมครอบครัวกับเพื่อน สำหรับลำดับต่อมาได้แก่ กลุ่มที่มาสัมมนา ฝึกอบรมหรือมาประชุม

ตอนที่ ๒ ผลการศึกษาความคิดเห็นด้านสาเหตุของผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวว่าผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยวเกิดจากสาเหตุหลักมาจากสาเหตุใดบ้างจาก ๔ ประเภท ดังต่อไปนี้

๑. จากตัวบุคคลขาดจิตสำนึก ไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมาย และระเบียบต่างๆ
๒. กฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ใช้บังคับไม่ชัดเจน หรือล้าสมัย
๓. การประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมายยังไม่ดีและไม่ทั่วถึง
๔. สาเหตุอื่นๆ

โดยให้สามารถตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ นักท่องเที่ยวเห็นว่าสาเหตุหลักมาจากตัวบุคคลขาดจิตสำนึกไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่กำหนดไว้ ร้อยละ ๘๙.๗ รองลงมาเกิดจากกฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ใช้บังคับไม่ชัดเจน หรือล้าสมัย ร้อยละ ๒๒.๒ และการประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมายยังไม่ดี และไม่ทั่วถึง ร้อยละ ๒๑.๖ และสาเหตุอื่นๆ ร้อยละ ๕.๙ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ไม่เคร่งครัด เข้มงวด (ตารางที่ ๔-๑)

ตารางที่ ๔-๑ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสาเหตุที่ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติด้านการท่องเที่ยว

สาเหตุ	n = ๑๘๕	
	จำนวน	% ความถี่
จากตัวบุคคลขาดจิตสำนึกไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่กำหนดไว้	๑๖๖	๘๙.๗
กฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ใช้บังคับไม่ชัดเจน หรือล้าสมัย	๔๑	๒๒.๒
การประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมายยังไม่ดี และไม่ทั่วถึง	๔๐	๒๑.๖
สาเหตุ อื่นๆ	๑๑	๕.๙
รวม	๒๕๘	

จากการสอบถามนักท่องเที่ยว ว่ากลุ่มบุคคลบุคคลใด ๔ กลุ่ม ดังต่อไปนี้

๑. จากตัวนักท่องเที่ยว
๒. จากกลุ่มผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก กิจกรรมท่องเที่ยว ล่องแก่ง
๓. จากมัคคุเทศก์ หรือ ผู้นำเดินป่าศึกษาธรรมชาติ
๔. จากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

ที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว จากมากไปน้อย (มาก = ๔ ไปหาน้อย = ๑) นักท่องเที่ยว ให้ความเห็นว่า กลุ่มที่ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติ ลำดับแรก คือ จากตัวนักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๒๘$ (มากที่สุดร้อยละ ๕๗.๑ และมากที่สุดร้อยละ ๒๕.๘) รองลงมาลำดับที่สอง คือ จากกลุ่มผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก กิจกรรมท่องเที่ยว ล่องแก่ง $\bar{X} = ๓.๐๙$ (มากที่สุดร้อยละ ๕๑.๗ และมากที่สุดร้อยละ ๒๙.๔) อาจเรียกได้ว่า ทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญ ในการก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบได้มากถึงมากที่สุด และสำหรับกลุ่มมัคคุเทศก์ หรือ ผู้นำเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เป็นผู้ก่อให้เกิดผลกระทบลำดับปานกลาง $\bar{X} = ๒.๐๔$ (ปานกลางร้อยละ ๗๓.๓) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ กลุ่มจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ เป็นระดับน้อย $\bar{X} = ๑.๔๒$ (น้อยร้อยละ ๘๒.๘) (ตารางที่ ๔-๒)

ตารางที่ ๔-๒ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว

กลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว	มากที่สุด (๔)	มาก (๓)	ปานกลาง (๒)	น้อย (๑)	ลำดับความรุนแรงเฉลี่ย $\bar{X}$
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
นักท่องเที่ยว n=๑๘๒	๕๗.๑ (๑๐๔)	๒๕.๘ (๔๗)	๔.๙ (๙)	๑๒.๑ (๒๒)	๓.๒๘
ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว n=๑๘๐	๕๑.๗ (๙๓)	๕๑.๗ (๙๓)	๑๗.๘ (๓๒)	๑.๑ (๒)	๓.๐๙
มัคคุเทศก์ n=๑๘๐	๒.๒ (๔)	๒๐.๖ (๓๗)	๗๓.๓ (๑๓๒)	๓.๙ (๗)	๒.๐๔
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ n=๑๘๐	๑๑.๗ (๒๑)	๑.๗ (๓)	๓.๙ (๗)	๘๒.๘ (๑๔๙)	๑.๔๒

สำหรับการสอบถามนักท่องเที่ยวถึงความรุนแรงของปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นปัจจุบัน จำนวน ๑๕ ข้อ นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญของปัญหา ดังนี้

ระดับความรุนแรงเฉลี่ยมากถึงปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ๑. การที่มีนักท่องเที่ยวมีปริมาณมากเกินไป ทำให้การรองรับของพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและการดูแลไม่ทั่วถึงอยู่ ๒. มีการก่อสร้างต่อเติมสิ่งปลูกสร้าง ที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เกินความจำเป็น ๓. ระเบียบที่ใช้ควบคุมการท่องเที่ยว มีความไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดความเข้าใจสับสน ๔. เจ้าหน้าที่ประจำส่วนบริการส่วนประชาสัมพันธ์ ส่วนรักษาความปลอดภัย และจุดเสี่ยงอันตราย ขาดความพร้อม ๕. เจ้าหน้าที่มีข้อมูลและการสื่อความหมายไม่เพียงพอ เช่นการบอกเส้นทาง การแนะนำแหล่งท่องเที่ยว และการให้ความรู้ทางวิชาการ ๖. ระบบสื่อสารสนเทศ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการรักษาความปลอดภัยไม่พอเพียง ($\bar{X} = ๓.๓๔ , ๓.๒๒ , ๓.๑๔ , ๓.๐๖ , ๓.๐๓ , ๓.๐๐$)

ระดับความรุนแรงเฉลี่ย ปานกลาง ถึง น้อย เรียงตามลำดับ คือ ๑. การควบคุมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ความสกปรก ขยะ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ เสียงดัง ทั้งในส่วนของอาคารสถานที่ราชการ บ้านพักเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร การนำเที่ยว ๒. ขาดมาตรฐานด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ การเดินป่า การบริการส่งสัตว์ ไซยานพาหนะปล่อยควันดำ ส่งเสียงดัง และไม่มีกรบรรยายให้ความรู้ การสื่อความหมายที่เหมาะสม และคำแนะนำในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมและถูกต้อง ๓. การไม่ควบคุมการลักลอบนำเข้าหรือแอบนำทรัพยากรต่างๆ ออกจากอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ พันธุ์พืช สัตว์ป่า แมลง ฯลฯ ๔. เจ้าหน้าที่ขาดทักษะการให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อประสบเหตุไม่คาดคิด เช่น การพบช้างป่า การถูกลิงรบกวน ($\bar{X} = ๒.๙๒ , ๒.๘๙ , ๒.๘๘ , ๒.๘๓$)

สำหรับจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติขาดจิตสำนึก มีการนำนักท่องเที่ยวเก็บดอกไม้ พรรณไม้ ถากหรือตัดต้นไม้อำพอาหารสัตว์ป่า จับสัตว์ป่า จับปลาทำให้นักท่องเที่ยวชม นำเดินออกนอกเส้นทาง เจ้าหน้าที่และผู้อาศัยอยู่ในอุทยานฯ นำสัตว์เลี้ยง/สัตว์ต่างถิ่น ได้แก่ แมว สุนัข ไก่ นก มาเลี้ยงในอุทยานแห่งชาติ มีระดับความรุนแรงเฉลี่ย ปานกลาง ถึง น้อย เท่ากัน $\bar{X} = ๒.๗๕$

ส่วนการที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกายไม่เหมาะสม มีการดื่มสุรา/เมาสุรา ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ การขับไซยานพาหนะที่ส่งเสียงดัง ควันดำ และจอดรถไม่เป็นระเบียบ และการปลูกต้นไม้ ไม้ต่างถิ่น ไม้ดอกไม้ประดับอยู่ทั่วไป ในโซนบริการ สำนักงาน และเส้นทางเดินป่า ได้แก่ มะม่วง มะขามหวาน ชีเหล็ก ยูคาลิปตัส ฯลฯ ทำให้เกิดปัญหาพืชุกรานระบบนิเวศ และไม่เป็นที่ธรรมชาติดั้งเดิม มีระดับความรุนแรงเฉลี่ย ปานกลางถึงน้อย เท่ากัน $\bar{X} = ๒.๓๑$

อันดับสุดท้าย คือ ผู้นำค่ายและเจ้าหน้าที่ควบคุม ในการจัดค่ายพักแรมหรือการเข้ามาศึกษาวิจัยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ไม่ควบคุม ดูแล แนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง ให้ปฏิบัติตามระเบียบ มีการลักลอบเก็บตัวอย่างที่ก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ มีระดับความรุนแรงเฉลี่ย ปานกลางถึงน้อย $\bar{X} = ๒.๒๕$ (ตารางที่ ๔-๓)

ตารางที่ ๔-๓ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อระดับความรุนแรงของปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นปัจจุบัน (เรียงตามลำดับ)

ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มีผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. นักท่องเที่ยวมีปริมาณมากเกินไป ทำให้การรองรับของพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และการดูแลไม่ทั่วถึง (n=๑๘๕)	๒๑.๑ (๓๙)	๒๙.๒ (๕๔)	๒๗.๖ (๕๑)	๙.๒ (๑๗)	๗.๐ (๑๓)	๕.๙ (๑๑)	๓.๓๔
๒. มีการก่อสร้างต่อเติม สิ่งปลูกสร้าง ที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เกินความจำเป็น (n=๑๘๕)	๑๕.๑ (๒๘)	๒๗.๖ (๕๑)	๒๗.๐ (๕๐)	๑๗.๘ (๓๓)	๕.๔ (๑๐)	๗.๐ (๑๓)	๓.๒๒
๓. ระเบียบที่ใช้ควบคุมการท่องเที่ยว มีความไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดความเข้าใจสับสน (n=๑๘๕)	๙.๒ (๑๗)	๒๒.๗ (๔๒)	๓๕.๗ (๖๖)	๑๗.๘ (๓๓)	๘.๑ (๑๕)	๖.๕ (๑๒)	๓.๑๔
๔. เจ้าหน้าที่ประจำส่วนบริการ ส่วนประชาสัมพันธ์ ส่วนรักษาความปลอดภัย และจุดเสี่ยงอันตราย ขาดความพร้อม (n=๑๘๕)	๙.๗ (๑๘)	๑๖.๘ (๓๑)	๓๘.๙ (๗๒)	๑๕.๗ (๒๙)	๑๓.๕ (๒๕)	๕.๔ (๑๐)	๓.๐๖
๕. เจ้าหน้าที่มีข้อมูลและการสื่อสาร ความหมายไม่เพียงพอ เช่น การบอกเส้นทาง การแนะนำแหล่งท่องเที่ยว และการให้ความรู้ทางวิชาการ (n=๑๘๕)	๗.๖ (๑๔)	๒๒.๗ (๔๒)	๒๔.๙ (๔๖)	๒๑.๖ (๔๐)	๑๔.๖ (๒๗)	๘.๖ (๑๖)	๓.๐๓
๖. ระบบสื่อสารสนเทศ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการรักษาความปลอดภัย ไม่พอเพียง (n=๑๘๔)	๔.๙ (๙)	๑๘.๕ (๓๔)	๓๙.๑ (๗๒)	๑๕.๒ (๒๘)	๑๓.๖ (๒๕)	๘.๗ (๑๖)	๓.๐๐
๗. การควบคุมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ความสกปรก ขยะ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ เสียงดัง ทั้งในส่วนของอาคารสถานที่ราชการ บ้านพักเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการ บ้านพักเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร การนำเที่ยว (n=๑๘๕)	๑๒.๔ (๒๓)	๒๒.๗ (๔๒)	๒๘.๖ (๕๓)	๑๖.๒ (๓๐)	๑๒.๔ (๒๓)	๗.๖ (๑๔)	๒.๙๒
๘. ขาดมาตรฐานด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ การเดินป่า การบริการส่องสัตว์ ใช้อานพาหนะปล่อยควันดำ ส่งเสียงดัง และไม่มีการบรรยายให้ความรู้ การสื่อความหมายที่เหมาะสม และคำแนะนำในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมและถูกต้อง (n=๑๘๕)	๑๑.๔ (๒๑)	๒๐.๕ (๓๘)	๓๑.๔ (๕๘)	๑๑.๙ (๒๒)	๑๓.๐ (๒๔)	๑๑.๙ (๒๒)	๒.๘๙

ตารางที่ ๔-๓ (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการ ท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มีผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๙. เจ้าหน้าที่ ไม่ควบคุมการลักลอบนำเข้า หรือแอบนำทรัพย์สินต่างๆ ออกจาก อุทยานแห่งชาติ ได้แก่ พันธุ์พืช สัตว์ป่า แมลง ฯลฯ (n=๑๘๕)	๑๗.๘ (๓๓)	๑๕.๗ (๒๙)	๓๕.๑ (๖๕)	๙.๒ (๑๘)	๑๐.๘ (๒๐)	๑๑.๔ (๒๑)	๒.๘๘
๑๐. เจ้าหน้าที่ ขาดทักษะการให้คำแนะนำ ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อ ประสบเหตุไม่คาดคิด เช่น การพบ ช้างป่า การถูกลิงรบกวน (n=๑๘๕)	๕.๔ (๑๐)	๑๘.๔ (๓๔)	๓๘.๔ (๓๒)	๑๔.๖ (๒๗)	๑๓.๕ (๒๕)	๙.๗ (๑๘)	๒.๘๓
๑๑. จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์และผู้นำ เดินศึกษาธรรมชาติขาดจิตสำนึก มีการนำนักท่องเที่ยวเก็บดอกไม้ พรรณไม้ ถากหรือตัดต้นไม้ ให้อาหาร สัตว์ป่า จับสัตว์ป่า จับปลามาให้ นักท่องเที่ยวชม นำเดินออกนอก เส้นทาง (n=๑๘๕)	๑๑.๙ (๒๒)	๑๗.๘ (๓๓)	๒๗.๖ (๕๑)	๑๕.๗ (๒๙)	๑๓.๕ (๒๕)	๑๓.๕ (๒๕)	๒.๗๕
๑๒. เจ้าหน้าที่และผู้อาศัยอยู่ในอุทยานฯ การนำสัตว์เลี้ยง/สัตว์ต่างถิ่น ได้แก่ แมว สุนัข ไก่ นก มาเลี้ยงในอุทยาน แห่งชาติ (n=๑๘๕)	๕.๙ (๑๑)	๙.๒ (๑๗)	๑๖.๘ (๓๑)	๑๗.๘ (๓๓)	๒๒.๗ (๔๒)	๒๗.๖ (๕๑)	๒.๗๕
๑๓. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกายไม่เหมาะสม มีการดื่ม สุรา/เม้าสุราในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ การขับขี่ยานพาหนะที่ส่งเสียงดัง ควั่นดำ และจอดรถไม่เป็นระเบียบ (n=๑๘๔)	๖.๕ (๑๒)	๘.๗ (๑๖)	๒๕.๕ (๔๗)	๑๗.๙ (๓๓)	๑๗.๙ (๓๓)	๒๓.๔ (๔๓)	๒.๓๑
๑๔. มีการปลูกต้นไม้ ไม้ต่างถิ่น ไม้ดอก ไม้ประดับอยู่ทั่วไป ในโซนบริการ สำนักงาน และเส้นทางเดินป่า ได้แก่ มะม่วง มะขามหวาน ขี้เหล็ก ยูคาลิปตัส ฯลฯ ทำให้เกิดปัญหา พืชุกรานระบบนิเวศ และไม่เป็ นธรรมชาติดั้งเดิม (n=๑๘๕)	๔.๙ (๙)	๘.๑ (๑๕)	๒๓.๒ (๔๓)	๑๘.๙ (๓๕)	๒๑.๑ (๓๙)	๒๓.๘ (๔๔)	๒.๓๑

ตารางที่ ๔-๓ (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการ ท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มีผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑๕. ผู้นำค่ายและเจ้าหน้าที่ควบคุม ในการ จัดค่ายพักแรมหรือการเข้ามาศึกษา วิจัยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ไม่ควบคุม ดูแล แนะนำการปฏิบัติ ตัวที่ถูกต้อง ให้ปฏิบัติตามระเบียบ มีการลักลอบเก็บตัวอย่างที่ก่อให้เกิด การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ (n=๑๘๕)	๗.๖ (๑๔)	๑๗.๘ (๓๓)	๑๐.๘ (๕๗)	๑๗.๓ (๓๒)	๑๔.๑ (๒๖)	๑๒.๔ (๒๓)	๒.๒๕

สำหรับการสอบถามนักท่องเที่ยวถึงปัญหาผลกระทบที่เกิดจากนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว
ให้คะแนนระดับความรุนแรง ดังนี้

ระดับความรุนแรงเฉลี่ยมากถึงปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ๑. การนำภาชนะที่ทำจาก
โฟมเข้ามาใช้ในอุทยานแห่งชาติ ๒. การทิ้งขยะ ปล่อยน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ
๓. การส่งเสียงดัง เมาสุรา ทะเลาะวิวาท รบกวนสัตว์ป่า และนักท่องเที่ยว ด้วยกัน ๔. การขับขี่ยานพาหนะที่มี
ควันดำ ส่งเสียงดัง กีดขวางทางขับชื้ออกนอกเส้นทาง ๕. การให้อาหารสัตว์ป่า เช่น ลิง กวาง เก้ง ช้างป่า
รวมถึงการให้อาหารสัตว์น้ำ ทั้งในลำน้ำ แหล่งน้ำ และทะเล ($\bar{X}$ = ๓.๒๔, ๓.๑๑, ๓.๑๐, ๓.๐๗, ๓.๐๖)

ระดับความรุนแรงเฉลี่ยปานกลางถึงน้อย เรียงตามลำดับ คือ ๑. การขีดเขียน แกะสลัก จารึก
ตามต้นไม้ ก้อนหิน หน้าผา ถ้ำ ๒. การไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ อาทิ ลงเล่นน้ำหรือลงทะเลในช่วง
คลื่นลมแรงที่อาจได้รับอันตราย ๓. การนำเศษไม้ ตัดกิ่งไม้ มาทำฟืน ก่อกองไฟ ดับไฟไม่สนิท และนำเศษ
เถาถ่านทิ้งในธรรมชาติ ๔. การเดินป่า หรือขับชื้อรถออกนอกทาง เหยียบย่ำพรรณไม้ และรบกวนสัตว์ป่า
๕. การเก็บดอกไม้ พันธุ์ไม้ เมล็ดไม้ จับแมลง ลักลอบนำ หิน กรวด ปะการัง ออกจากอุทยานแห่งชาติ
๖. การเก็บหาของป่า ได้แก่ เห็ด หน่อไม้ ยอดผัก ตกปลา จับสัตว์น้ำนำมาประกอบอาหาร ๗. การแอบนำสัตว์
เลี้ยงเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ สุนัข แมว ๘. การนำอากาศยานรูปแบบต่างๆขึ้น ในอุทยานแห่งชาติ โดย
ไม่ได้รับอนุญาต เช่น เครื่องร่อน ร่มบิน เครื่องบังคับวิทยุ ๙. การจุดพลุ ปล่อยโคมลอย ในเขตอุทยานแห่งชาติ
และ ๑๐. การนำสัตว์ ได้แก่ ภู ปลา มาปล่อยในอุทยานแห่งชาติ ($\bar{X}$ = ๒.๙๑, ๒.๘๓, ๒.๘๓, ๒.๗๘, ๒.๗๗,
๒.๕๗, ๒.๕๒, ๒.๔๙, ๒.๔๒, ๒.๔๐) รายละเอียดตารางที่ ๔-๔

ตารางที่ ๔-๔ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวถึงระดับความรุนแรงของปัญหาผลกระทบที่เกิดจากนักท่องเที่ยว (เรียงตามลำดับ)

ปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. มีการนำภาชนะที่ทำจาก โฟม เข้ามาใช้ ในอุทยานแห่งชาติ (n=๑๘๕)	๒๔.๓ (๔๕)	๒๔.๓ (๔๕)	๒๗.๐ (๕๐)	๗.๖ (๑๔)	๘.๖ (๑๖)	๘.๑ (๑๕)	๓.๒๔
๒. ทิ้งขยะ ปล่อยน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ (n=๑๘๕)	๒๖.๕ (๔๙)	๒๐.๐ (๓๗)	๒๒.๒ (๔๒)	๑๐.๘ (๒๐)	๑๐.๓ (๑๙)	๑๐.๓ (๑๙)	๓.๑๑
๓. ส่งเสียงดัง เมาส์รา ทะเลาะวิวาท รบกวน สัตว์ป่าและนักท่องเที่ยวด้วยกัน (n=๑๘๕)	๒๓.๘ (๔๔)	๒๓.๑ (๓๙)	๒๔.๙ (๔๖)	๑๓.๐ (๒๔)	๖.๕ (๑๒)	๑๐.๙ (๒๐)	๓.๑๐
๔. ขับขี่ยานพาหนะที่มีควันดำ ส่งเสียงดัง กีดขวางทางขับชื้อออกนอกเส้นทาง (n=๑๘๔)	๑๙.๖ (๓๖)	๒๑.๗ (๔๐)	๓๑.๐ (๕๗)	๙.๒ (๑๗)	๑๐.๙ (๒๐)	๗.๖ (๑๔)	๓.๐๗
๕. ให้อาหารสัตว์ป่า เช่น ลิง กวาง เก้ง ช้างป่า รวมถึงการให้อาหารสัตว์น้ำ ทั้งใน ลำน้ำ แหล่งน้ำ และทะเล (n=๑๘๕)	๑๙.๕ (๓๖)	๒๓.๘ (๔๔)	๒๕.๔ (๔๗)	๑๒.๔ (๒๓)	๑๑.๔ (๒๑)	๗.๖ (๑๔)	๓.๐๖
๖. ขีดเขียน แกะสลัก จารึก ตามต้นไม้ ก้อนหิน หน้าผา ถ้ำ (n=๑๘๕)	๒๒.๗ (๔๒)	๑๘.๙ (๓๕)	๑๙.๕ (๓๖)	๑๓.๕ (๒๕)	๑๖.๘ (๓๑)	๘.๖ (๑๖)	๒.๙๑
๗. ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ อาทิ ลงเล่นน้ำหรือลงทะเลในช่วงคลื่น ลมแรงที่อาจได้รับอันตราย (n=๑๘๕)	๑๗.๓ (๓๒)	๒๒.๗ (๔๒)	๒๔.๓ (๔๕)	๑๐.๓ (๑๙)	๑๒.๔ (๒๓)	๑๓.๐ (๒๔)	๒.๘๓
๘. นำเศษไม้ ตัดกิ่งไม้ มาทำพืน ก่อกองไฟ ดับไฟไม่สนิท และนำเศษถ่านทิ้งใน ธรรมชาติ (n=๑๘๕)	๑๕.๑ (๒๘)	๒๓.๒ (๔๓)	๒๗.๐ (๕๐)	๑๐.๘ (๒๐)	๑๑.๔ (๒๑)	๑๒.๔ (๒๓)	๒.๘๓
๙. เดินป่า หรือขับชื้อรถออกนอกทาง เหยียบย่ำพรรณไม้ และรบกวนสัตว์ป่า (n=๑๘๕)	๑๔.๖ (๒๗)	๒๔.๓ (๔๕)	๒๔.๓ (๔๕)	๑๑.๙ (๒๒)	๑๐.๘ (๒๐)	๑๔.๑ (๒๖)	๒.๗๘
๑๐. เก็บดอกไม้ พันธุ์ไม้ เมล็ดไม้ จับแมลง ลักลอบนำ หิน กรวด ปะการัง ออกจาก อุทยานฯ (n=๑๘๕)	๑๗.๓ (๓๒)	๑๖.๘ (๓๑)	๒๙.๒ (๕๔)	๑๒.๔ (๒๓)	๑๐.๘ (๒๐)	๑๓.๕ (๒๕)	๒.๗๗
๑๑. เก็บหาของป่า ได้แก่ เห็ด หน่อไม้ ยอดผัก ตกปลา จับสัตว์น้ำนำมา ประกอบอาหาร (n=๑๘๕)	๑๑.๔ (๒๑)	๒๒.๒ (๔๑)	๒๒.๗ (๔๒)	๑๓.๐ (๒๔)	๑๗.๓ (๓๒)	๑๓.๕ (๒๕)	๒.๕๗

ตารางที่ ๔-๔ (ต่อ)

ปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑๒. แอบนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปในอุทยานฯ ได้แก่ สุนัข แมว (n=๑๘๔)	๑๐.๓ (๑๙)	๑๘.๕ (๓๔)	๒๗.๒ (๕๐)	๑๖.๓ (๓๐)	๑๒.๐ (๒๒)	๑๕.๘ (๒๙)	๒.๕๒
๑๓. นำอากาศยานรูปแบบต่างๆขึ้น ในอุทยานฯ โดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น เครื่องร่อน ร่มบิน เครื่องบังคับวิทยุ (n=๑๘๕)	๑๐.๘ (๒๐)	๑๗.๓ (๓๒)	๒๙.๗ (๕๕)	๙.๗ (๑๘)	๑๗.๓ (๓๒)	๑๕.๑ (๒๘)	๒.๔๙
๑๔. จุดพลุ ปลดปล่อยโคมลอย ในเขตอุทยานฯ (n=๑๘๕)	๑๙.๕ (๓๖)	๑๑.๙ (๒๒)	๑๘.๔ (๓๔)	๑๕.๗ (๒๙)	๑๐.๘ (๒๐)	๒๓.๘ (๔๔)	๒.๔๒
๑๕. นำสัตว์ ได้แก่ งู ปลา มาปล่อยใน อุทยานฯ (n=๑๘๓)	๑๐.๙ (๒๐)	๑๙.๗ (๓๖)	๒๑.๓ (๓๙)	๑๔.๒ (๒๖)	๑๔.๘ (๒๗)	๑๙.๑ (๓๕)	๒.๔๐

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของระดับการตัดสินใจ โดยให้ค่า ๐= ไม่มีผลกระทบ ๑ = น้อยมาก ๒=น้อย
๓=ปานกลาง ๔=มาก และ ๕=มากที่สุด

จากการสอบถามระดับความรู้ความเข้าใจ ถึงกฎ ระเบียบ และคำแนะนำการท่องเที่ยว ในพื้นที่
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จาก ๕ ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยมาก และไม่รู้มาก่อน พบว่าส่วนมาก
รับทราบจากป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายสื่อความหมาย คู่มือนำเที่ยว มีระดับความเข้าใจ $\bar{X} = ๓.๓๕$ (มากที่สุด
ร้อยละ ๒๐.๕ มากร้อยละ ๒๘.๗ และปานกลางร้อยละ ๒๙.๑) ได้รับทราบมาก่อนแล้ว มีระดับความเข้าใจ
 $\bar{X} = ๓.๐๙$ (มากที่สุดร้อยละ ๒๔.๔ มากร้อยละ ๑๘.๙ และปานกลางร้อยละ ๒๐.๖) รับทราบจากเอกสาร
คู่มือ หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว มีระดับความเข้าใจ $\bar{X} = ๓.๐๘$ (มากที่สุดร้อยละ ๒๐.๕ มากร้อยละ ๒๑.๑
และปานกลาง ร้อยละ๒๘.๑) ได้รับคำบอกและคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ มีระดับความเข้าใจ
 $\bar{X} = ๒.๙๑$ (มากที่สุดร้อยละ ๑๕.๑ มากร้อยละ ๒๑.๖ และปานกลางร้อยละ ๒๖.๕) และลำดับสุดท้าย
ได้รับรับคำบอก และคำแนะนำจากมัคคุเทศก์หรือผู้อื่น มีระดับความเข้าใจ $\bar{X} = ๒.๔๘$ (มากที่สุดร้อยละ
๙.๗ มากร้อยละ ๑๘.๔ และปานกลางร้อยละ ๒๔.๓) ตารางที่ ๔-๕

ตารางที่ ๔-๕ ระดับความเข้าใจของนักท่องเที่ยวต่อข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

n=๑๘๕

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	ระดับความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มีรู้มาก่อน (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. ได้รับทราบมาก่อนแล้ว	๒๔.๔ (๓๙)	๑๘.๙ (๓๙)	๒๐.๖ (๕๒)	๑๓.๐ (๒๔)	๒๑.๓ (๑๗)	๗.๖ (๑๔)	๓.๐๙
๒. ได้รับคำบอกและคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ	๑๕.๑ (๒๘)	๒๑.๖ (๔๐)	๒๖.๕ (๔๙)	๑๘.๙ (๓๕)	๑๑.๔ (๒๑)	๖.๕ (๑๒)	๒.๙๑
๓. ได้รับคำบอกและคำแนะนำจากมัคคุเทศก์หรือผู้อื่น	๙.๗ (๑๘)	๑๘.๔ (๓๔)	๒๔.๓ (๔๕)	๒๑.๑ (๓๙)	๑๐.๘ (๒๐)	๑๕.๗ (๒๙)	๒.๔๘
๔. รับทราบจากป้ายประชาสัมพันธ์ป้ายสื่อความหมาย คู่มือนำเที่ยว	๑๙.๕ (๓๖)	๒๘.๗ (๕๓)	๒๙.๑ (๕๔)	๑๕.๗ (๒๙)	๓.๘ (๗)	๓.๒ (๖)	๓.๓๕
๕. รับทราบจากเอกสาร คู่มือ หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	๒๐.๕ (๓๘)	๒๑.๑ (๓๙)	๒๘.๑ (๕๒)	๑๔.๖ (๒๗)	๗.๖ (๑๔)	๘.๑ (๑๕)	๓.๐๘

สำหรับการสอบถามความรู้เกี่ยวกับโทษการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พบว่า กฎ ระเบียบ และการกระทำผิดความผิด เกี่ยวกับการเก็บ ดอกไม้ ใบไม้ หรือผลไม้ การปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่างๆ การยิงปืน หรือจุดดอกไม้เพลิง การส่งเสียงอื้อฉวเป็น การรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อน รำคาญแก่คนหรือสัตว์ การทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่างๆ การทิ้งสิ่งที่เป็น เชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิงไหม้ การนำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใดๆ ซึ่งมี ระวังโทษ ปรับ ๕๐๐ บาท ส่วนใหญ่จะทราบ ถึงร้อยละ ๗๐.๘

สำหรับข้อห้ามการเข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์ โดยมีได้รับอนุญาต มีระวังโทษ ปรับ ๕๐๐ บาท และการเก็บหา นำออกไป ซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั้ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือ มูลค้างคาว มีระวังโทษปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ และการเก็บหา นำออกไปซึ่งไม้ ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติ อื่น มีระวังโทษปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือ ทั้งจำทั้งปรับ และทำให้ ดิน หิน กรวด หรือทรายเสื่อมสภาพ หรือเป็นอันตราย และนำสัตว์ออกไป หรือ ทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ มีระวังโทษปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนใหญ่ไม่รู้ ไม่ทราบ เกิน ร้อยละ ๕๐ (ตารางที่ ๔-๖)

ตารางที่ ๔-๖ ความรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับระวางโทษในการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔

ฐานความผิดตาม พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	จำนวน n = ๑๘๕		
	ใช่ ร้อยละ (จำนวน)	ไม่ใช่ ร้อยละ (จำนวน)	ไม่ทราบ ร้อยละ (จำนวน)
๑. การเก็บ ดอกไม้ ใบไม้ หรือผลไม้ การปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่างๆ การยิงปืน หรือจุดดอกไม้เพลิง การส่งเสียงอื้อฉาวเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อน รำคาญแก่คน หรือสัตว์ การทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่างๆ การทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิงไหม้ การนำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใดๆ มีระวางโทษปรับ ๕๐๐ บาท	๗๐.๘ (๑๓๑)	๓.๓ (๖)	๒๕.๙ (๔๘)
๒ การเข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์ โดยมีได้รับอนุญาต มีระวางโทษปรับ ๕๐๐ บาท	๔๙.๒ (๙๑)	๖.๕ (๑๒)	๔๔.๓ (๘๒)
๓ เก็บหา นำออกไป ซิงกกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือ มูลค้างคาว มีระวางโทษปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับ ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือ จำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ	๔๗.๖ (๘๘)	๓.๘ (๗)	๔๘.๖ (๙๐)
๔ เก็บหา นำออกไป ไม้ ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่ หรือ ทรัพยากรธรรมชาติอื่น มีระวางโทษ ปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับ ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ	๔๔.๓ (๘๒)	๓.๓ (๖)	๕๒.๔ (๙๗)
๕ ทำให้ ดิน หิน กรวด หรือทราย เสื่อมสภาพ หรือเป็นอันตราย มีระวางโทษปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ	๓๙.๕ (๗๓)	๕.๔ (๑๐)	๕๕.๑ (๑๐๒)
๖ นำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ มีระวางโทษปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือ จำคุกไม่เกิน ๕ ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ	๕๐.๓ (๙๓)	๑.๖ (๓)	๔๘.๑ (๘๙)

สำหรับคำถามเกี่ยวกับ รูปแบบ ระบบสื่อสารและโปรแกรมการสื่อความหมายที่ควรพัฒนาขึ้นเพื่อให้ความรู้ ให้ข้อมูลทางวิชาการ หรือข่าวสารที่จำเป็นในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นควรให้ทำป้ายประกาศ คำเตือน คำแนะนำ ติดตั้งตามจุดต่างๆ ร้อยละ ๘๕.๗ ต้องการให้พัฒนาแผ่นพับ คู่มือ แนะนำการท่องเที่ยว ร้อยละ ๗๓.๑ เห็นควรให้เป็นเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติให้คำแนะนำตามแหล่งท่องเที่ยวหรือจุดบริการต่างๆ ร้อยละ ๖๑.๐ อยากรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านระบบสังคมออนไลน์ เช่น facebook หรือ อื่นๆ ร้อยละ ๕๙.๓ ส่วนการจัดระบบเสียงตามสายกระจายข่าวตามแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร และลานกางเต็นท์ มีความเห็นเพียงร้อยละ ๓๔.๑ และจัดระบบวิทยุชุมชน ออกอากาศ ร้อยละ ๒๐.๓ เท่านั้น (ตารางที่ ๔-๗)

ตารางที่ ๔-๗ ความเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบ ระบบสื่อสาร และโปรแกรม การสื่อความหมาย (เรียงตามลำดับ)

ระบบสื่อสารและโปรแกรมการสื่อความหมาย	n = ๑๘๕	
	จำนวน	% ความถี่
ป้ายประกาศ คำเตือน คำแนะนำ ติดตั้งตามจุดต่างๆ	๑๕๖	๘๕.๗
แผ่นพับ คู่มือ แนะนำการท่องเที่ยว	๑๓๓	๗๓.๑
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ให้คำแนะนำตามแหล่งท่องเที่ยว หรือจุดบริการต่างๆ	๑๑๑	๖๑.๐
ข้อมูลข่าวสารผ่านระบบสังคมออนไลน์ เช่น facebook หรือ อื่นๆ	๑๐๘	๕๘.๓
การจัดระบบเสียงตามสายกระจายข่าว ตามแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหารและลานกางเต็นท์	๖๒	๓๔.๑
การจัดระบบวิทยุชุมชน ออกอากาศ	๓๗	๒๐.๓
สื่อสารในรูปแบบอื่น	๑๕	๘.๒

เมื่อสอบถามถึงระดับความต้องการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และเพื่อให้ทราบ และเข้าใจ กฎ ระเบียบของอุทยานแห่งชาติ ในจำนวน ๗ โปรแกรม/กิจกรรม พบความต้องการ เรียงตามลำดับ ดังนี้

๑. โปรแกรมสื่อความหมายด้านการจัดการมลภาวะ ชยะ น้ำเสีย สิ่งแวดล้อม และการรักษาความสะอาด การประกอบอาหาร $\bar{X} = ๓.๗๗$
  ๒. โปรแกรมสื่อความหมายสำหรับกิจกรรมการส่องสัตว์ เดินศึกษาธรรมชาติ ดูสัตว์ป่า นกแมลง สำหรับนักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ $\bar{X} = ๓.๗๔$
  ๓. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณแหล่งท่องเที่ยว น้ำตก จุดชมวิว สำหรับนักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๗๐$
  ๔. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือในการเข้าดำเนินกิจกรรมสำหรับผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว นำเที่ยว เดินป่า และมัคคุเทศก์ $\bar{X} = ๓.๖๙$
  ๕. โปรแกรมสื่อความหมายขณะขับขี รถยนต์ จักรยานยนต์ จักรยาน สำหรับนักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๖๓$
  ๖. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณ ลานกางเต็นท์ ที่พักแรม บ้านพัก สำหรับนักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๕๗$
  ๗. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการควบคุมการท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๕๔$
- รายละเอียดตามตารางที่ ๔-๘

ตารางที่ ๔-๘ ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยว ต่อการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย
ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อความเข้าใจ กฎ ระเบียบของอุทยานแห่งชาติ (เรียงตามลำดับ)

โปรแกรมสื่อความหมาย	ระดับความต้องการ					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. โปรแกรมสื่อความหมายด้านการจัดการ มลภาวะ ขยะ น้ำเสีย สิ่งแวดล้อม และ การรักษาความสะอาด การประกอบ อาหาร สำหรับนักท่องเที่ยวและ ผู้ ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว (n=๑๘๔)	๒๖.๑ (๔๘)	๓๕.๓ (๖๕)	๒๙.๙ (๕๕)	๖.๕ (๑๒)	๒.๒ (๔)	๓.๗๗
๒. โปรแกรมสื่อความหมายสำหรับกิจกรรม การส่องสัตว์ เดินศึกษาธรรมชาติ ดูสัตว์ป่า นก แมลง สำหรับนักท่องเที่ยวและ มัคคุเทศก์ (n=๑๘๔)	๒๕.๕ (๔๗)	๓๕.๙ (๖๖)	๒๘.๘ (๕๓)	๖.๕ (๑๒)	๓.๓ (๖)	๓.๗๔
๓. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณ แหล่งท่องเที่ยว น้ำตก จุดชมวิว สำหรับนักท่องเที่ยว (n=๑๘๔)	๑๙.๐ (๓๕)	๔๒.๔ (๗๘)	๓๑.๕ (๕๘)	๓.๘ (๗)	๓.๓ (๖)	๓.๗๐
๔. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือ ในการเข้าดำเนินกิจกรรมสำหรับ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว นำเที่ยว เดินป่า และมัคคุเทศก์ (n=๑๘๔)	๒๕.๐ (๔๖)	๓๓.๗ (๖๒)	๓๑.๐ (๕๗)	๖.๐ (๑๑)	๔.๓ (๘)	๓.๖๙
๕. โปรแกรมสื่อความหมายขณะขับขี รถยนต์ จักรยานยนต์ จักรยาน สำหรับนักท่องเที่ยว (n=๑๘๔)	๒๒.๘ (๔๒)	๓๒.๖ (๖๐)	๓๑.๐ (๕๗)	๑๑.๔ (๒๑)	๒.๒ (๔)	๓.๖๓
๖. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือ สำหรับเจ้าหน้าที่ในการควบคุม การท่องเที่ยว (n=๑๘๔)	๑๗.๙ (๓๓)	๓๗.๐ (๖๘)	๓๒.๑ (๕๙)	๙.๘ (๑๘)	๓.๓ (๖)	๓.๕๗
๗. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณ ลานกางเต็นท์ ที่พักแรม บ้านพัก สำหรับนักท่องเที่ยว (n=๑๘๔)	๑๗.๔ (๓๒)	๓๓.๒ (๖๑)	๔๐.๒ (๗๔)	๔.๓ (๘)	๔.๙ (๙)	๓.๕๔

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ ใน
การควบคุมการท่องเที่ยว ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้านต่างๆ ดังนี้

ด้าน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ นักท่องเที่ยวไม่มีข้อเสนอ หรือข้อขัดข้อง ในเรื่อง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แต่ควรเน้นให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด จริงจัง ชัดเจน เท่าเทียม และลงโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมาย จนเป็นค่านิยม โดยต้องแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบเป็นอันดับแรก ควรเพิ่มโทษให้หนักขึ้น เด็ดขาดชัดเจน โดยเฉพาะผู้กระทำผิดซ้ำซาก

ด้านการสื่อความหมาย ควรต้องมีการประชาสัมพันธ์โดยเจ้าหน้าที่ ก่อนทางขึ้นอุทยานแห่งชาติ อย่างชัดเจน จริงจัง และต่อเนื่อง ควรตีประกาศไว้ตามแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกัน ปรับปรุงป้ายสื่อให้ทันสมัย เข้าใจง่าย และเพียงพอ รวมทั้งจัดทำแผ่นพับแจก และควรมีหลากหลายภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ หรือทำ application บนโทรศัพท์มือถือ ส่งทางอินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์ต่างๆ

ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม ควรมีการเพิ่มน้ำหนักของผลกระทบให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการเข้าใจและมีเป้าหมายของการเข้าใจเดียวกันเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อไป และควรมีการอบรมผู้ประกอบการอยู่เสมอ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการระวังสัตว์ป่าให้มาก เพิ่มป้ายเตือนควรจัดให้ต้องฟังการบรรยายทุกคณะ ก่อนท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ควรมีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น โดยไม่กระจายเสียงให้เสียงดังๆ ควรมีการปิดพื้นที่ป่าเพื่อการฟื้นตัวบ้าง มีกิจกรรมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการช่วยดูแลรักษาป่าธรรมชาติให้หลากหลาย ให้เจ้าหน้าที่กวดขันตามกฎระเบียบ และปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักท่องเที่ยว และสอดส่องให้ทั่วถึงมากกว่านี้

๔.๓.๒ กรณีความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย ได้ทำการสอบถามและวิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ โดยแยกเป็นความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่โดยตรง และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติทั่วประเทศ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติทางบกและทางทะเล ที่ประกาศแล้ว เจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง และจากสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาดังนี้

๔.๓.๒.๑ กรณีความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

จากการสอบถามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่ทำหน้าที่ควบคุม ดูแล บริหารจัดการการท่องเที่ยว ได้จำนวน ๒๗ คน ในช่วงเดือนกรกฎาคม - ตุลาคม ๒๕๕๘ สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานเจ้าหน้าที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการสอบถามความคิดเห็นต่อกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อควบคุมให้กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติ

(๑) เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย ร้อยละ ๖๑.๖ เป็นเพศหญิงร้อยละ ๓๘.๔ มีการศึกษาระดับต่างๆ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ ๓๓.๓ ส่วนระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ ๖๖.๗

(๒) เป็นผู้ปฏิบัติงานจำแนกตามความถี่ของงานที่ปฏิบัติ ดูแลป้องกันรักษาป่า เป็นงานหลัก ร้อยละ ๘๕.๒ ทำงานประชาสัมพันธ์ สื่อความหมาย นำเดินป่า เป็นหลัก ร้อยละ ๕๙.๓ ทำงานดูแลรักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยว ร้อยละ ๕๙.๓ ดูแลทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ ร้อยละ ๓๓.๓ ทำงานโยธา ซ่อมบำรุงทั่วไป ร้อยละ ๒๒.๒ ดูแลบ้านพักและสถานที่กางเต็นท์ ร้อยละ ๑๑.๑ และงานอื่นๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านอำนวยความสะดวก ร้อยละ ๒๙.๖

(๓) สำหรับประสบการณ์ทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุทำงานมากกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๖๓.๐ อยู่ระหว่าง ๕ - ๑๐ ปี ร้อยละ ๓๔.๔ อยู่ระหว่าง ๑ - ๕ ปี ร้อยละ ๒๒.๒ และน้อยกว่า ๑ ปี ร้อยละ ๗.๔

ตอนที่ ๒ ผลการศึกษาระดับความรู้ของเจ้าหน้าที่ ด้านกฎ ระเบียบที่บังคับใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

เมื่อสอบถามความรู้ของเจ้าหน้าที่ ด้านกฎ ระเบียบ ในอุทยานแห่งชาติ เกี่ยวกับความรู้ด้านความผิด ระวังโทษ ตามกฎหมายพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ ซึ่งเป็นมาตราที่ใช้บังคับ และดำเนินคดีเป็นปกติของอุทยานแห่งชาติ และมีบทลงโทษ ได้แก่ ๑. ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ๒. จำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับ ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ ๓. จำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ผลจากการสอบถาม สรุป ดังนี้

เจ้าหน้าที่มีระดับความรู้ ด้านความผิด ระวังโทษ ตามกฎหมาย ค่อนข้างสูงเกินร้อยละ ๘๐ ดังนี้ มาตรา ๑๖ (๑๘) การทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่างๆ ในที่ที่มีได้จัดไว้ ร้อยละ ๙๒.๖ มาตรา ๑๖ (๑๗) การส่งเสียงอื้อฉาวหรือกระทำการอื่นอันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อน รำคาญแก่คนหรือสัตว์ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ โทษสูงสุด ร้อยละ ๘๘.๙ มาตรา ๑๖ (๑๔) การปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่างๆ ร้อยละ ๘๘.๙ มาตรา ๑๖ (๓) การนำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใดๆ ร้อยละ ๘๑.๕ และมาตรา ๑๖ (๘) การเก็บหรือทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่ ดอกไม้ ใบไม้ หรือผลไม้ ร้อยละ ๘๑.๕

ระดับความรู้ ด้านความผิด ระวังโทษ ตามกฎหมาย ค่อนข้างปานกลาง ระหว่างร้อยละ ๕๐ -๘๐ ได้แก่ มาตรา ๑๖ (๑๒) นำสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์พาหนะเข้าไป เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตาม ระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี ร้อยละ ๗๐.๔ มาตรา ๑๖ (๔) การทำด้วยประการใดๆ ให้เป็น อันตรายหรือทำให้ เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย **โทษสูงสุด** ร้อยละ ๖๖.๗ มาตรา ๑๖ (๑) การแผ้วถาง หรือเผาป่า ร้อยละ ๖๓.๐ มาตรา ๑๖ (๗) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว **เพียงเล็กน้อย** ร้อยละ ๕๙.๓ มาตรา ๑๖ (๒) การเก็บหา ซึ่งไม้ ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่หรือ

ทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือนำ ออกไป ทำ ด้วยประการใดๆ ให้เป็น อันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ **เพียงเล็กน้อย** ร้อยละ ๕๕.๖ มาตรา ๑๖ (๕) การเปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมทัน หรือเหือดแห้ง ร้อยละ ๕๑.๙

นอกจากนี้ระดับความรู้ ด้านความผิด ระวังโทษ ตามกฎหมาย ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ รายละเอียดตามตารางที่ ๔-๙

ตารางที่ ๔-๙ ความรู้ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านระวังโทษ ตามมาตรา ๑๖

แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

ความรู้ด้านระวังโทษ ตาม พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ ในอุทยานแห่งชาติ	ร้อยละ		
	ตอบถูก	ตอบผิด	ไม่ทราบ
มาตรา ๑๖ (๑) การแผ้วถาง หรือเผาป่า	๖๓.๐	๒๙.๖	๗.๗
มาตรา ๑๖ (๒) การเก็บหา ซึ่งไม้ ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือนำ ออกไป ทำ ด้วยประการใดๆ ให้เป็น อันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ เพียงเล็กน้อย	๕๕.๖	๔๔.๔	-
มาตรา ๑๖ (๒) การ เก็บหา ซึ่งไม้ ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือนำออกไป ทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ โทษสูงสุด	๕๘.๑	๕๑.๙	-
มาตรา ๑๖ (๓) การนำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ เพียงเล็กน้อย	๔๔.๔	๕๕.๖	-
มาตรา ๑๖ (๓) การนำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ โทษสูงสุด	๘๑.๕	๑๘.๕	-
มาตรา ๑๖ (๔) การทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย เพียงเล็กน้อย	๔๔.๔	๕๑.๙	๔.๐
มาตรา ๑๖ (๔) การทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย โทษสูงสุด	๖๖.๗	๒๙.๖	๓.๗
มาตรา ๑๖ (๕) การเปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมทัน หรือเหือดแห้ง	๕๑.๙	๔๐.๗	๗.๔
มาตรา ๑๖ (๖) การปิดหรือกีดขวางทางน้ำหรือทางบก	๔๐.๗	๕๕.๖	๓.๗
มาตรา ๑๖ (๗) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใดๆ ให้เป็น อันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว เพียงเล็กน้อย	๕๙.๓	๔๐.๗	-
มาตรา ๑๖ (๗) เก็บหา นำออกไป ทำด้วย ประการใดๆ ให้เป็น อันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว โทษสูงสุด	๖๓.๐	๓๗.๐	-

ตารางที่ ๔-๙ (ต่อ)

ความรู้ด้านระวางโทษ ตาม พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ ในอุทยานแห่งชาติ	ร้อยละ		
	ตอบถูก	ตอบผิด	ไม่ทราบ
มาตรา ๑๖ (๘) การเก็บ หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย แก่ ดอกไม้ ใบไม้ หรือผลไม้	๘๑.๕	๑๘.๕	-
มาตรา ๑๖ (๙) การนำยานพาหนะเข้าออกหรือขับขี่ ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น	๔๐.๗	๕๙.๓	-
มาตรา ๑๖ (๑๐) การนำอากาศยานขึ้นลงในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น	๓๗.๐	๕๙.๓	๓.๗
มาตรา ๑๖ (๑๑) การนำหรือปล่อยปศุสัตว์เข้าไป	๓๗.๐	๖๓.๐	-
มาตรา ๑๖ (๑๒) นำสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์พาหนะเข้าไป เว้นแต่ จะได้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี	๗๐.๔	๒๙.๖	-
มาตรา ๑๖ (๑๓) การเข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหา ผลประโยชน์ โดยมีได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่	๔๘.๑	๔๘.๑	๓.๘
มาตรา ๑๖ (๑๔) การปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่างๆ	๘๘.๙	๑๑.๑	-
มาตรา ๑๖ (๑๕) การนำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรือ อาวุธใดๆเข้าไป โดยมีได้รับได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่	๔๐.๗	๕๙.๓	-
มาตรา ๑๖ (๑๖) การยิงปืน ทำให้เกิดระเบิดซึ่งวัตถุระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง	๓๗.๐	๖๓.๐	-
มาตรา ๑๖ (๑๗) การส่งเสียงอื้อฉาวหรือกระทำการอื่น อันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อน รำคาญแก่คนหรือสัตว์	๘๘.๙	๗.๔	๓.๗
มาตรา ๑๖ (๑๘) การทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่างๆ ในที่ที่มีได้จัดไว้	๙๒.๖	๗.๔	-
มาตรา ๑๖ (๑๙) การทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิงไหม้	๖๓.๐	๓๗.๐	-

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ว่าสาเหตุใดจาก ๔ ประเภท ดังต่อไปนี้

๑. จากตัวบุคคล ขาดจิตสำนึกไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบต่างๆ
๒. กฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ใช้บังคับ ไม่ชัดเจน หรือล้าสมัย
๓. การประชาสัมพันธ์และการสื่อความหมาย ยังไม่ดี และไม่ทั่วถึง
๔. สาเหตุอื่นๆ

ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว โดยให้สามารถตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เห็นว่าผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยวเกิดจากสาเหตุ
หลัก มาจากตัวนักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึก ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่กำหนดไว้ ร้อยละ
๔๗.๑ รองลงมาเกิดจากการประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมายยังไม่ดี และไม่ทั่วถึง ร้อยละ ๓๓.๓ และ
จากกฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ใช้บังคับ ไม่ชัดเจน หรือล้าสมัย ร้อยละ ๑๗.๖ (ตารางที่ ๔-๑๐)

ตารางที่ ๔-๑๐ ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อสาเหตุที่ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว

สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
จากตัวนักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึก ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่กำหนดไว้	๒๔	๔๗.๑
กฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ใช้บังคับ ไม่ชัดเจนหรือล้าสมัย	๙	๑๗.๖
การประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมาย ยังไม่ดี และไม่ทั่วถึง	๑๗	๓๓.๓
สาเหตุอื่นๆ	๑	๒.๐
รวม	๕๑	

จากการสอบถาม เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ว่ากลุ่มบุคคลใด ดังต่อไปนี้

๑. จากตัวนักท่องเที่ยว
๒. จากกลุ่มผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก กิจกรรมส่องสัตว์ ล่องแก่ง
๓. จากมัคคุเทศก์ หรือ ผู้นำเดินป่าศึกษาธรรมชาติ
๔. จากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติ เรียงจากมากไปน้อย เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เห็นว่า กลุ่มที่ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติ ลำดับแรก คือ จากตัวนักท่องเที่ยว มากที่สุด รองลงมาคือ จากกลุ่มผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก กิจกรรมส่องสัตว์ ล่องแก่ง และกลุ่มจากมัคคุเทศก์ หรือผู้นำเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เป็นลำดับที่สาม ส่วนลำดับสุดท้ายคือ กลุ่มจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเอง (ตารางที่ ๔-๑๑)

ตารางที่ ๔-๑๑ ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อกลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว

กลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว	มากที่สุด (๔)	มาก (๓)	ปานกลาง (๒)	น้อย (๑)	ลำดับความรุนแรงเฉลี่ย $\bar{X}$
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
นักท่องเที่ยว (n=๒๖)	๗๖.๙ (๒๐)	๑๕.๔ (๔)	๓.๘ (๑)	๓.๘ (๑)	๓.๖๕
ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว (n=๒๖)	๒๖.๙ (๗)	๕๓.๘ (๑๔)	๑๙.๒ (๕)	-	๓.๐๘
มัคคุเทศก์ (n=๒๕)	-	๒๐.๐ (๕)	๖๘.๐ (๑๗)	๑๒.๐ (๓)	๒.๐๘
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ (n=๒๔)	-	๑๒.๕ (๓)	๔.๒ (๑)	๗๓.๓ (๒๐)	๑.๒๙

สำหรับการสอบถามถึงความรุนแรงของปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นปัจจุบัน เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ให้ความเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางเท่าเทียมกัน โดยให้ความสำคัญกับปัญหานักท่องเที่ยวมีปริมาณมากเกินไป ทำให้การรองรับของพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและการดูแลไม่ทั่วถึง และการบุกรุกพื้นที่เพื่อสร้างที่พักร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีระดับความรุนแรงมากที่สุด ($\bar{X} = 3.74$ และ $\bar{X} = 3.15$) รายละเอียดตามตารางที่ ๔-๑๒

ตารางที่ ๔-๑๒ ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อระดับความรุนแรงของปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นปัจจุบัน (เรียงตามลำดับ)

ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. นักท่องเที่ยวมีปริมาณมากเกินไป ทำให้การรองรับของพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและการดูแลไม่ทั่วถึง (n=๒๗)	๓๓.๓ (๙)	๒๙.๖ (๘)	๒๙.๖ (๘)	-	-	๗.๔ (๒)	๓.๗๔
๒. การบุกรุกพื้นที่เพื่อสร้างที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (n=๒๗)	๒๕.๙ (๗)	๑๔.๘ (๔)	๑๘.๕ (๕)	๒๙.๖ (๘)	๑๑.๑ (๓)	-	๓.๑๕
๓. ความไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกันของระเบียบที่ใช้ควบคุมการท่องเที่ยวทำให้เกิดความเข้าใจสับสน (n=๒๗)	๓.๗ (๑)	๒๒.๒ (๖)	๔๐.๗ (๑๑)	๑๘.๕ (๕)	๗.๔ (๒)	๗.๔ (๒)	๒.๗๔
๔. การไม่ควบคุมการลักลอบนำเข้าหรือแอบนำทรัพยากรต่างๆ ออกจากอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ พันธุ์พืช สัตว์ป่า แมลง ฯลฯ (n=๒๗)	๑๑.๑ (๓)	๑๑.๑ (๓)	๓๓.๓ (๙)	๒๙.๖ (๘)	๑๑.๑ (๓)	๓.๗ (๑)	๒.๗๐
๕. การให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อประสบเหตุไม่คาดคิด เช่น การพบช้างป่า การถูกลิงรบกวน (n=๒๖)	๓.๘ (๑)	๗.๗ (๒)	๕๓.๘ (๑๔)	๒๓.๑ (๖)	๑๑.๕ (๓)	-	๒.๖๙
๖. ความไม่พร้อมของเจ้าหน้าที่ประจำส่วนบริการ ส่วนประชาสัมพันธ์ ส่วนรักษาความปลอดภัย และจุดเสี่ยงอันตราย (n =๒๗)	๓.๗ (๑)	๑๔.๘ (๔)	๔๘.๑ (๑๓)	๑๘.๕ (๕)	๓.๗ (๑)	๑๑.๑ (๓)	๒.๖๓

ตารางที่ ๔-๑๒ (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุม การท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๗.ระบบสื่อสารสนเทศ เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และการรักษาความ ปลอดภัย ไม่พอเพียง (n=๒๗)	-	๑๑.๑ (๓)	๕๙.๓ (๑๖)	๑๑.๑ (๓)	๑๔.๘ (๔)	๓.๗ (๑)	๒.๕๙
๘.การควบคุมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ความสกปรก ขยะ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ เสียงดัง ทั้งในส่วนของอาคารสถานที่ ราชการ บ้านพักเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการ ธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร การนำ เที่ยว (n=๒๗)	๗.๔ (๒)	๗.๔ (๒)	๓๗.๐ (๑๐)	๒๕.๙ (๗)	๑๘.๕ (๕)	๓.๗ (๑)	๒.๔๘
๙.จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์และผู้นำเดิน ศึกษาธรรมชาติขาดจิตสำนึก มีการนำ นักท่องเที่ยวเก็บดอกไม้ พรรณไม้ ถากหรือตัดต้นไม้อให้อาหารสัตว์ป่า จับสัตว์ป่า จับปลาทำให้นักท่องเที่ยว ชมน้ำเดินออกนอกเส้นทาง (n=๒๗)	๗.๔ (๒)	๒๒.๒ (๖)	๑๘.๕ (๕)	๒๒.๒ (๖)	๒๒.๒ (๖)	๗.๔ (๒)	๒.๔๘
๑๐. เจ้าหน้าที่มีข้อมูลและการสื่อ ความหมายไม่เพียงพอ เช่น การบอก เส้นทาง การแนะนำแหล่งท่องเที่ยว และการให้ความรู้ทางวิชาการ (n =๒๗)	-	๑๔.๘ (๔)	๔๐.๗ (๑๑)	๒๕.๙ (๗)	๑๑.๑ (๓)	๗.๔ (๒)	๒.๔๔
๑๑.ขาดมาตรฐานด้านกิจกรรมการ ท่องเที่ยว อาทิ การเดินป่า การบริการ ส่งสัตว์ ใช้อานพาหนะปล่อยควันดำ ส่งเสียงดัง และไม่มีการบรรยาย ให้ความรู้การสื่อความหมายที่เหมาะสม และคำแนะนำในการปฏิบัติตัว ที่เหมาะสมและถูกต้อง (n=๒๗)	๗.๔ (๒)	๓.๗ (๑)	๒๕.๙ (๗)	๔๐.๗ (๑๑)	๑๔.๘ (๔)	๗.๔ (๒)	๒.๒๖
๑๒.เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกายไม่เหมาะสม มีการดื่มสุรา/ เมาสุราในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ การขับชี่ ยานพาหนะที่ส่งเสียงดัง ควันดำ และ จอดรถไม่เป็นระเบียบ (n =๒๗)	๓.๗ (๑)	๗.๔ (๒)	๒๕.๙ (๗)	๒๕.๙ (๗)	๒๕.๙ (๗)	๑๑.๑ (๓)	๒.๐๔

ตารางที่ ๔-๑๒ (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุม การท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑๓. มีการปลูกต้นไม้ ไม้ต่างถิ่น ไม้ดอก ไม้ประดับอยู่ทั่วไป ในโซนบริการ สำนักงาน และเส้นทางเดินป่า ได้แก่ มะม่วง มะขามหวาน ชีไหล็ก ยูคาลิปตัส ฯลฯ ทำให้เกิดปัญหา พืชุกรานระบบนิเวศ และไม่เป็น ธรรมชาติดั้งเดิม (n=๒๗)	๓.๗ (๑)	๗.๔ (๒)	๒๒.๒ (๖)	๑๔.๘ (๔)	๒๒.๒ (๖)	๒๙.๖ (๘)	๑.๖๗
๑๔. เจ้าหน้าที่และผู้อาศัยอยู่ในอุทยานฯ การนำสัตว์เลี้ยง/สัตว์ต่างถิ่น ได้แก่ แมว สุนัข ไก่ นก มาเลี้ยงใน อุทยานแห่งชาติ (n =๒๗)	๗.๔ (๒)	๗.๔ (๒)	๑๘.๕ (๕)	๑๘.๕ (๕)	๓๗.๐ (๑๐)	๑๑.๑ (๓)	๑.๙๖
๑๕. ผู้นำค่ายและเจ้าหน้าที่ควบคุม ในการจัดค่ายพักแรมหรือการเข้ามา ศึกษาวิจัยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ไม่ควบคุม ดูแล แนะนำการปฏิบัติตัว ที่ถูกต้อง ให้ปฏิบัติตามระเบียบ มี การลักลอบเก็บตัวอย่างที่ก่อให้เกิด การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ (n =๒๗)	-	๑๑.๑ (๓)	๑๔.๘ (๔)	๓๗.๐ (๑๐)	๓๓.๓ (๙)	๓.๗ (๑)	๑.๙๖

สำหรับปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถาม
ให้คะแนนความรุนแรงของให้อาหารสัตว์ป่า เช่น ลิง กวาง เก้ง ช้างป่า รวมถึงการให้อาหารสัตว์น้ำ ทั้งใน
ลำน้ำ แหล่งน้ำ และทะเล มากที่สุด $\bar{X} = ๓.๓๐$ การขับขี่ยานพาหนะที่มีควันดำ ส่งเสียงดัง กีดขวางทาง
ขับช้ออกนอกเส้นทาง $\bar{X} = ๒.๘๕$ มีการนำภาชนะที่ทำจากโฟมเข้ามาใช้ในอุทยานฯ $\bar{X} = ๒.๗๖$
รองลงมาเป็นส่งเสียงดัง เมาสู่รา ทะเลาะวิวาท รบกวนสัตว์ป่าและนักท่องเที่ยวด้วยกัน $\bar{X} = ๒.๔๒$
การแอบนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปในอุทยานฯ ได้แก่ สุนัข แมว $\bar{X} = ๒.๔๑$ และทิ้งขยะ ปล่อยน้ำเสียและ
สิ่งปฏิกูลในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ $\bar{X} = ๒.๓๗$ เรียงตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ ๔-๑๓

ตารางที่ ๔-๑๓ แสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว (เรียงตามลำดับ)

ปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. ให้อาหารสัตว์ป่า เช่น ลิง กวาง เก้ง ช้างป่า รวมถึงการให้อาหารสัตว์น้ำ ทั้งในลำน้ำ แหล่งน้ำและทะเล (n=๒๗)	๒๕.๙ (๗)	๒๒.๒ (๖)	๒๒.๒ (๖)	๑๔.๘ (๔)	๑๔.๘ (๔)	-	๓.๓๐
๒. ขับขี้นยานพาหนะที่มีควันดำ ส่งเสียงดัง กีดขวางทางขับขึ้นนอกเส้นทาง (n=๒๗)	๑๑.๑ (๓)	๒๕.๙ (๗)	๒๕.๙ (๗)	๑๘.๕ (๕)	๑๑.๑ (๓)	๗.๔ (๒)	๒.๘๕
๓. มีการนำภาชนะที่ทำจาก โฟม เข้ามาใช้ในอุทยานฯ (n=๒๕)	๑๒.๐ (๓)	๑๒.๐ (๓)	๑๖.๐ (๔)	๒๘.๐ (๗)	๒๔.๐ (๖)	๒๐.๐ (๕)	๒.๗๖
๔. ส่งเสียงดัง เมาสุรา ทะเลาะวิวาท รบกวนสัตว์ป่าและนักท่องเที่ยว ด้วยกัน (n=๒๖)	-	๒๓.๑ (๖)	๓๔.๖ (๙)	๑๑.๕ (๓)	๒๓.๑ (๖)	๗.๗ (๒)	๒.๔๒
๕. แอบนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปในอุทยานฯ ได้แก่ สุนัข แมว (n=๒๗)	๓.๗ (๑)	๑๑.๑ (๓)	๓๓.๓ (๙)	๒๙.๖ (๘)	๑๘.๕ (๕)	๓.๗ (๑)	๒.๔๑
๖. ทิ้งขยะ ปล่อยน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล ในพื้นที่อุทยานฯ (n=๒๗)	๓.๗ (๑)	๒๕.๙ (๗)	๒๒.๒ (๖)	๑๘.๕ (๕)	๑๑.๑ (๓)	๑๘.๕ (๕)	๒.๓๗
๗. เก็บหาของป่า ได้แก่ เห็ด หน่อไม้ ยอดผัก ตกปลา จับสัตว์น้ำนำมา ประกอบอาหาร (n=๒๗)	-	๑๔.๘ (๔)	๒๙.๖ (๘)	๒๕.๙ (๗)	๒๕.๙ (๗)	๓.๗ (๑)	๒.๒๖
๘. ขีดเขียน แกะสลัก จารึก ตามต้นไม้ ก้อนหิน หน้าผา ถ้ำ (n=๒๗)	๗.๔ (๒)	๑๔.๘ (๔)	๑๔.๘ (๔)	๑๔.๘ (๔)	๔๐.๗ (๑๑)	๗.๔ (๒)	๒.๑๑
๙. เดินป่า หรือขับขึ้นรถออกนอกทาง เหยียบย่ำพรรณไม้ และรบกวน สัตว์ป่า (n=๒๗)	๗.๔ (๒)	๓.๗ (๑)	๒๕.๙ (๗)	๒๙.๖ (๘)	๒๒.๒ (๖)	๑๑.๑ (๓)	๒.๑๑
๑๐. เก็บดอกไม้ พันธุ์ไม้ เมล็ดไม้ จับแมลง ลักลอบนำ หิน กรวด ปะการัง ออกจากอุทยานฯ (n=๒๗)	๑๑.๑ (๑)	๗.๔ (๒)	๑๑.๑ (๓)	๓๓.๓ (๙)	๒๕.๙ (๗)	๑๑.๑ (๓)	๒.๑๑
๑๑. ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ อาทิ ลงเล่นน้ำหรือลงทะเลในช่วงคลื่น ลมแรงที่อาจได้รับอันตราย (n=๒๗)	๑๑.๑ (๓)	๗.๔ (๒)	๑๔.๘ (๔)	๒๒.๒ (๖)	๓๗.๐ (๑๐)	๗.๔ (๒)	๒.๑๑
๑๒. นำสัตว์ ได้แก่ งู ปลา มาปล่อยใน อุทยานฯ (n=๒๖)	-	๗.๗ (๒)	๒๖.๙ (๗)	๒๓.๑ (๖)	๓๐.๘ (๘)	๑๑.๕ (๓)	๑.๘๘

ตารางที่ ๔-๑๓ (ต่อ)

ปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑๓. นำเศษไม้ ตัดกิ่งไม้ มาทำพิน ก่อกองไฟ ดับไฟไม่สนิท และนำเศษ เถาถ่านทิ้งในธรรมชาติ (n = ๒๗)	๗.๔ (๒)	๗.๔ (๒)	๑๔.๘ (๔)	๒๒.๒ (๖)	๒๒.๒ (๖)	๒๕.๙ (๗)	๑.๗๘
๑๔. จุดพลุ ปล่อยโคมลอย ในเขต อุทยานฯ (n=๒๗)	๓.๗ (๑)	๑๑.๑ (๓)	-	๓๓.๓ (๙)	๒๕.๙ (๗)	๒๕.๙ (๗)	๑.๕๖
๑๖. นำอากาศยานรูปแบบต่างๆขึ้น ใน อุทยานฯ โดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น เครื่องร่อน รมบิน เครื่องบังคับวิทยุ (n=๒๗)	๗.๔ (๒)	๓.๗ (๑)	๑๑.๑ (๓)	๑๑.๑ (๓)	๓๓.๓ (๙)	๓๓.๓ (๙)	๑.๔๑

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของระดับการตัดสินใจ โดยให้ค่า ๐= ไม่มีผลกระทบ ๑ = น้อยมาก ๒=น้อย
๓=ปานกลาง ๔=มาก และ ๕=มากที่สุด

เมื่อสอบถามเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ถึงระดับความต้องการพัฒนาโปรแกรมสื่อ
ความหมายเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ให้ทราบ และเข้าใจกฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๗
โปรแกรม/กิจกรรม พบความต้องการ เรียงตามลำดับ ดังนี้

๑. ความต้องการโปรแกรมสื่อความหมายสำหรับกิจกรรมการส่องสัตว์ เดินศึกษาธรรมชาติ
ดูสัตว์ป่า นก แมลง สำหรับนักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ มากที่สุด $\bar{X} = ๓.๗๐$

๒. ความต้องการโปรแกรมสื่อความหมายด้านการจัดการดูแล มลภาวะ ขยะ น้ำเสีย
สิ่งแวดล้อม และการรักษาความสะอาด การประกอบอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจการ
ท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๖๓$

๓. ความต้องการโปรแกรมสื่อความหมายบริเวณ ลานกางเต็นท์ ที่พักแรม บ้านพัก สำหรับ
นักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๕๖$

๔. ความต้องการโปรแกรมสื่อความหมายขณะขับขี รถยนต์ จักรยานยนต์ จักรยาน
สำหรับนักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๕๓$

๕. ความต้องการโปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการควบคุมการ
ท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๕๒$

๖. ความต้องการโปรแกรมสื่อความหมายบริเวณแหล่งท่องเที่ยว น้ำตก จุดชมวิว สำหรับ
นักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๔๘$

๗. ความต้องการโปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือในการเข้าดำเนินกิจกรรมสำหรับผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว นำเที่ยว เดินป่า และมัคคุเทศก์ $\bar{X} = ๓.๔๔$

รายละเอียด ตามตารางที่ ๔-๑๔

ตารางที่ ๔-๑๔ ระดับความต้องการของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ต่อการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อความเข้าใจ กฎ ระเบียบ ของอุทยานแห่งชาติ (เรียงตามลำดับ)

โปรแกรมสื่อความหมาย	ระดับความต้องการ					$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. โปรแกรมสื่อความหมายสำหรับกิจกรรมการส่องสัตว์ เดินศึกษาธรรมชาติ คู่มือป่า นก แมลง สำหรับนักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ (n=๒๗)	๑๑.๑ (๓)	๕๑.๘ (๑๔)	๓๓.๓ (๙)	๓.๗ (๑)	-	๓.๗๐
๒. โปรแกรมสื่อความหมายด้านการจัดการมลภาวะ ขยะ น้ำเสีย สิ่งแวดล้อม และการรักษาความสะอาด การประกอบอาหาร สำหรับนักท่องเที่ยว และผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว (n=๒๗)	๑๔.๘ (๔)	๓๗.๐ (๑๐)	๔๔.๔ (๑๒)	๓.๗ (๑)	-	๓.๖๓
๓. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณลานกางเต็นท์ที่พักแรม บ้านพัก สำหรับนักท่องเที่ยว (n=๒๗)	๗.๔ (๒)	๔๔.๔ (๑๒)	๔๔.๔ (๑๒)	๓.๗ (๑)	-	๓.๕๖
๔. โปรแกรมสื่อความหมายขณะขับขี้อยนต์ จักรยานยนต์ จักรยาน สำหรับนักท่องเที่ยว (n=๒๖)	๑๕.๔ (๕)	๑๙.๒ (๕)	๕๗.๗ (๑๕)	๗.๗ (๒)	-	๓.53
๕. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการควบคุมการท่องเที่ยว (n=๒๗)	๒๒.๒ (๖)	๒๕.๙ (๗)	๓๓.๓ (๙)	๑๘.๕ (๕)	-	๓.๕๒
๖. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณแหล่งท่องเที่ยว น้ำตก จุดชมวิว สำหรับนักท่องเที่ยว (n=๒๗)	๑๑.๑ (๓)	๒๙.๖ (๘)	๕๕.๖ (๑๕)	๓.๗ (๑)	-	๓.๔๘
๗. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือในการเข้าดำเนินกิจกรรมสำหรับผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว นำเที่ยว เดินป่า และมัคคุเทศก์ (n=๒๗)	๒๕.๙ (๗)	๒๒.๒ (๖)	๒๙.๖ (๘)	๑๔.๘ (๔)	๗.๔ (๒)	๓.๔๔

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของระดับการตัดสินใจ โดยให้ค่า ๐= ไม่มีผลกระทบ ๑ = น้อยมาก ๒=น้อย ๓=ปานกลาง ๔=มาก และ ๕=มากที่สุด

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ ในการควบคุมการท่องเที่ยว ดังนี้

ด้าน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ การบังคับใช้ในพื้นที่ เจ้าหน้าที่บางคนไม่เคร่งครัดในการใช้กฎหมาย กฎระเบียบ ในเรื่องอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ควรปรับปรุงบทกำหนดโทษ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ สามารถใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม ควรเพิ่มอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย และควรอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดเขตอุทยานแห่งชาติให้ชัดเจน ไม่ซ้อนทับพื้นที่ประโยชน์อื่น ควรเข้มงวดกับมาตรการ ข้อบังคับต่างๆ อย่างจริงจัง จัดทำแนวทางในการคุ้มครองประเพณีนักท่องเที่ยว ใช้เทคโนโลยีติดตามพฤติกรรม ควรจัดการจ้างเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านกฎหมาย โดยเฉพาะให้เข้ามาปฏิบัติงานมากขึ้น

ด้านการสื่อความหมาย ควรเพิ่มประชาสัมพันธ์ ออกสื่อทางโทรทัศน์ ทางวิทยุกระจายเสียง และตามมวลชนต่างๆ ควรมีป้ายสื่อความหมายแสดงระเบียบข้อบังคับที่ใช้บังคับนักท่องเที่ยวออกมาที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย และการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานแห่งชาติ ติดป้ายให้ชัดเจน จัดให้มีการอบรมมัคคุเทศก์ การพัฒนาเส้นทางเดินป่า ควรเพิ่มด้านสื่อความหมายให้มากขึ้น และควรจัดทำด้านสื่อความหมายในด้านสื่อออนไลน์ ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้และรวดเร็วและเข้าใจต่างๆ เร็วขึ้น ควรจัดทำคู่มือแบบพกพา โดยมีรวบรวมทั้งระเบียบการใช้ที่พัก ระเบียบการใช้สถานที่ และอัตราค่าบริการต่างๆ พัฒนาคุณภาพนักท่องเที่ยวโดยโปรแกรมต่างๆ และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ควรมีการประชุมชี้แจงกลุ่มบริษัททัวร์ เพื่อทำความเข้าใจ และกำชับให้มัคคุเทศก์ช่วยควบคุมดูแลนักท่องเที่ยว และช่วยประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจ และช่วยกันดูแลแหล่งท่องเที่ยว

๔.๓.๒.๒ กรณีความคิดเห็นจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติทั่วไป (เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทางบก ทางทะเล ทั่วประเทศ และเจ้าหน้าที่ส่วนอุทยานแห่งชาติ กลุ่มงานกฎหมาย จากสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ต่าง ๆ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง)

จากการเก็บข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถาม ระหว่างเดือน กันยายน ๒๕๕๘ ถึงเดือน ตุลาคม ๒๕๕๘ โดยจัดส่งทางไปรษณีย์ และสอบถามด้วยตนเอง รวมทั้งสิ้น ๕๐๐ ชุด ได้ความเห็น ดังนี้

- ส่งทางไปรษณีย์ ไปอุทยานแห่งชาติทุกแห่ง ทั้งอุทยานแห่งชาติทางบก และทางทะเล ที่ประกาศแล้ว จำนวน ๑๒๘ แห่ง ทั่วประเทศ แห่งละ ๓ ชุด รวมจำนวนแบบสอบถาม ๓๘๔ ชุด

- ส่งทางไปรษณีย์ ไปส่วนอุทยานแห่งชาติ และกลุ่มงานกฎหมาย ทุกสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ - ๑๖ และสาขา จำนวน ๒๑ แห่งๆ ละ ๒ ชุด รวมจำนวนแบบสอบถาม ๔๒ ชุด

โดยการแจกผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และที่เกี่ยวข้องอื่นๆ แบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการส่วนต่างๆ หัวหน้าฝ่ายต่างๆ ในสำนักอุทยานแห่งชาติ หัวหน้าศูนย์ประสานงานกู้ภัยอุทยานแห่งชาติ หัวหน้าศูนย์นวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ และพื้นที่คุ้มครอง ตลอดจนนักวิจัยที่เข้าศึกษาวิจัยในอุทยานแห่งชาติ

โดยสรุปได้รับแบบสอบถามข้อมูลตอบกลับ มาจากอุทยานแห่งชาติทางบก และจากทางทะเล รวมจำนวน ๒๘๘ ชุด จากส่วนอุทยานแห่งชาติและกลุ่มงานกฎหมาย สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ - ๑๖ และสาขา จากผู้ทรงคุณวุฒิส่วนกลาง และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔๗ ชุด รวมทั้งสิ้น ๓๓๕ ชุด

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานเจ้าหน้าที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการสอบถามความคิดเห็น ต่อกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อควบคุมให้กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติ

(๑) ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายร้อยละ ๖๓.๕ และเพศหญิง ร้อยละ ๓๖.๕ ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๖๒.๓ ปริญญาโทขึ้นไป ร้อยละ ๑๖.๘ ส่วนการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีเพียง ร้อยละ ๒๑.๐ เป็นการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ ๐.๖ มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ ๒.๗ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ ๗.๒ และ ปวส./อนุปริญญา ร้อยละ ๑๐.๕

(๒) ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ทำหน้าที่ระดับหัวหน้า/ผู้ช่วยอุทยานแห่งชาติ ร้อยละ ๒๘.๗ ระดับเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า/ดูแลป้องกันป่า ร้อยละ ๑๑.๖ ระดับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์/เผยแพร่/สารสนเทศ ร้อยละ ๒๖.๓ ระดับเจ้าหน้าที่ฝ่ายโยธา/ซ่อมบำรุงทั่วไป ร้อยละ ๐.๖ ระดับเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย/อำนวยความสะดวก/เวรยาม ร้อยละ ๒.๔ ระดับเจ้าหน้าที่บริการ อำนวยความสะดวก /ที่พัก /เต็นท์ ร้อยละ ๗.๘ อาจารย์/นักวิจัย/นักวิชาการอิสระ ร้อยละ ๐.๓ เป็นเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ร้อยละ ๑๒.๙ และอื่นๆ ร้อยละ ๑๐.๔ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่การเงิน

(๓) สำหรับประสบการณ์การปฏิบัติงาน / ไปท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าไม่มีประสบการณ์ ร้อยละ ๓.๐ อยู่ระหว่าง ๑ - ๕ แห่ง ร้อยละ ๔๓.๙ อยู่ระหว่าง ๕ - ๑๐ แห่ง ร้อยละ ๒๒.๔ และมากกว่า ๑๐ แห่ง ขึ้นไป ร้อยละ ๓๐.๗ จะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน / ไปตามอุทยานแห่งชาติต่างๆ

(๔) เมื่อสอบถามว่านักท่องเที่ยวกลุ่มใดใน ๖ กลุ่ม ได้แก่ ๑. เดินทางมาคนเดียว ๒. มากับกลุ่มเพื่อน ๓. มากับกลุ่มครอบครัว ๔. มากับกลุ่มผสมเพื่อนและครอบครัว ๕. มากับกลุ่มทัวร์ และ ๖. กลุ่มอื่นๆ (ศึกษาดูงาน / ผูกอบรม / อื่นๆระบุ) กลุ่มใดก่อให้เกิดปัญหามากที่สุด โดยเรียงลำดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า กลุ่มเดินทางมากับกลุ่มทัวร์ก่อให้เกิดปัญหามากที่สุด ตามด้วยกลุ่มเพื่อน กลุ่มผสมเพื่อนและครอบครัว และกลุ่มครอบครัว กลุ่มที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือกลุ่มมาคนเดียว ซึ่งแตกต่างจากความเห็นของนักท่องเที่ยว โดยให้เหตุผลเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

- การเดินทางเป็นคณะใหญ่ ก่อให้เกิดปัญหามาก ยากในการควบคุมดูแล ไม่ปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง
- การเดินทางมาเป็นกลุ่มทัวร์ ผู้ประกอบการมักเอาใจนักท่องเที่ยว ปล่อยปะละเลยการกำชับให้ดูแลสิ่งแวดล้อม เป็นการเที่ยวอย่างเร่งรีบ ไม่เกรงใจมักส่งเสียงดัง ขาดความระมัดระวังในการใช้พื้นที่ ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และขาดจิตสำนึกในการท่องเที่ยว การวางแผนทรัพยากร
- สำหรับการเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน เกิดความคึกคะนอง ลืมตัว ไม่คำนึงถึงกฎระเบียบ ห้ามปรามกันไม่ได้ ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ ๒ ผลการศึกษาความคิดเห็นด้านสาเหตุของผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว

จากการสอบถาม ว่าผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว เกิดจากสาเหตุหลัก มาจากสาเหตุใดบ้าง จาก ๔ ประเภท ดังต่อไปนี้

๑. จากตัวบุคคล ขาดจิตสำนึก ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่กำหนดไว้
๒. กฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ใช้บังคับ ไม่ชัดเจน หรือล้าสมัย
๓. การประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมายยังไม่ดี และไม่ทั่วถึง
๔. สาเหตุ อื่นๆ

โดยให้สามารถตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว เกิดจากสาเหตุหลัก มาจากตัวนักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึก ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่กำหนดไว้ ร้อยละ ๕๔.๓ รองลงมาเกิดจากการประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมายยังไม่ดี และไม่ทั่วถึง ร้อยละ ๒๕.๘ จากกฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ใช้บังคับ ไม่ชัดเจน หรือ ล้าสมัย ร้อยละ ๑๖.๙ และสาเหตุอื่นๆ ร้อยละ ๓.๐ (ตารางที่ ๔-๑๕)

ตารางที่ ๔-๑๕ ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติทั่วไป ต่อสาเหตุที่ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว

n = ๓๓๕		
สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
จากตัวนักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึก ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่กำหนดไว้	๓๒๕	๕๔.๓
กฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ใช้บังคับ ไม่ชัดเจน หรือล้าสมัย	๑๐๑	๑๖.๙
การประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมายยังไม่ดี และไม่ทั่วถึง	๑๕๔	๒๕.๘
สาเหตุอื่นๆ	๑๘	๓.๐
รวม	๕๙๘	100

จากการสอบถาม ว่ากลุ่มบุคคลใด ดังต่อไปนี้

๑. จากตัวนักท่องเที่ยว
๒. จากกลุ่มผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก กิจกรรมสัตว์ ล่องแก่ง
๓. จากมัคคุเทศก์ หรือ ผู้นำเดินป่าศึกษาธรรมชาติ
๔. จากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติเรียงจากมากไปน้อย ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่า กลุ่มที่ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติ ลำดับแรก คือจากตัวนักท่องเที่ยวระดับมากที่สุด ร้อยละ ๕๔.๘ รองลงมา ระดับมาก คือจากกลุ่มผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก กิจกรรมสัตว์ ล่องแก่ง ร้อยละ ๕๐.๕ และจากกลุ่มมัคคุเทศก์ หรือ ผู้นำเดินป่าศึกษาธรรมชาติเป็นระดับปานกลาง ร้อยละ ๖๑.๓ ส่วนระดับน้อย คือกลุ่มจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ร้อยละ ๗๒.๖ (ตารางที่ ๔-๑๖)

ตารางที่ ๔-๑๖ ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติทั่วไป ต่อกลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว

กลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว	มากที่สุด (๔)	มาก (๓)	ปานกลาง (๒)	น้อย (๑)	ลำดับความรุนแรงเฉลี่ย $\bar{X}$
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
นักท่องเที่ยว n=๑๘๒	๕๔.๘ (๑๘๒)	๒๓.๘ (๗๙)	๑๒.๐ (๔๐)	๙.๓ (๓๑)	๓.๒๔
ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว n=๑๘๐	๒๘.๐ (๙๒)	๕๐.๕ (๑๖๖)	๑๕.๘ (๕๓)	๕.๕ (๑๘)	๓.๐๑
มัคคุเทศก์ n=๑๘๐	๑๑.๔ (๒๑)	๑๙.๖ (๖๔)	๖๑.๓ (๒๐๐)	๑๒.๖ (๔๑)	๒.๒
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ n=๑๘๐	๑๑.๗ (๓๗)	๕.๕ (๑๘)	๑๐.๕ (๓๔)	๗๒.๖ (๑๙๖)	๑.๕๖

สำหรับการสอบถามถึงความรุนแรงของปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความเห็นว่า

นักท่องเที่ยวมีปริมาณมากเกินไป ทำให้การรองรับของพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และการดูแลไม่ทั่วถึงอยู่ และปัญหาการบุกรุกพื้นที่เพื่อสร้างที่พักร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ($\bar{X}$ = ๓.๓๗ และ ๓.๑๖ ตามลำดับ)

ส่วนการไม่ควบคุมการลักลอบนำเข้าหรือแอบนำทรัพยากรต่างๆ ออกจากอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ พันธุ์พืช สัตว์ป่า แมลง ฯลฯ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๐๕)

สำหรับระบบสื่อสารสนเทศ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการรักษาความปลอดภัยไม่พอเพียง - การควบคุมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ความสกปรก ขยะ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ เสียงดัง ทั้งในส่วนของอาคารสถานที่ราชการ บ้านพักเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร การนำเที่ยว - ความไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกัน ของระเบียบที่ใช้ควบคุมการท่องเที่ยว ทำให้เกิดความเข้าใจสับสน - ความไม่พร้อมของเจ้าหน้าที่ประจำส่วนบริการ ส่วนประชาสัมพันธ์ ส่วนรักษาความปลอดภัย และจุดเสี่ยงอันตราย -เจ้าหน้าที่มีข้อมูลและการสื่อความหมายไม่เพียงพอ เช่น การบอกเส้นทาง การแนะนำแหล่งท่องเที่ยวและการให้ความรู้ทางวิชาการ และการให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อประสบเหตุไม่คาดคิดเช่นการพบช้างป่า การถูกลิงรบกวน - ขาดมาตรฐานด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ การเดินป่า การบริการส่งสัตว์ ใช้อานพาหนะปล่อยควันดำ ส่งเสียงดัง และไม่มีการบรรยายให้ความรู้ การสื่อความหมายที่เหมาะสม และคำแนะนำในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมและถูกต้อง - จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติขาดจิตสำนึก มีการนำนักท่องเที่ยวเก็บดอกไม้ พรรณไม้ ถากหรือตัดต้นไม้ ให้อาหารสัตว์ป่า จับสัตว์ป่า จับปลามาให้ให้นักท่องเที่ยวชม นำเดินออกนอกเส้นทาง อยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย ($\bar{X} = ๒.๙๕, ๒.๙๐, ๒.๗๙, ๒.๗๗, ๒.๗๐, ๒.๖๘$ และ ๒.๕๕ ตามลำดับ)

การให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อประสบเหตุไม่คาดคิด เช่น การพบช้างป่า การถูกลิงรบกวน - ผู้นำค่ายและเจ้าหน้าที่ควบคุม ในการจัดค่ายพักแรมหรือการเข้ามาศึกษาวิจัยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ไม่ควบคุม ดูแล แนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง ให้ปฏิบัติตามระเบียบ มีการลักลอบเก็บตัวอย่างที่ก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ - เจ้าหน้าที่และผู้อาศัยอยู่ในอุทยานแห่งชาติ การนำสัตว์เลี้ยง/สัตว์ต่างถิ่น ได้แก่ แมว สุนัข ไก่ นก มาเลี้ยงในอุทยานแห่งชาติ - มีการปลูกต้นไม้ ไม้ต่างถิ่น ไม้ดอก ไม้ประดับอยู่ทั่วไป ในโซนบริการ สำนักงาน และเส้นทางเดินป่า ได้แก่ มะม่วง มะขามหวาน ชีเหล็ก ยูคาลิปตัส ฯลฯ ทำให้เกิดปัญหาพืชุกรานระบบนิเวศ และไม่เป็นที่ธรรมชาติดั้งเดิม และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกายไม่เหมาะสม มีการดื่มสุรา/เมาสุราในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ การขับขี่ยานพาหนะที่ส่งเสียงดัง ควันดำ และจอดรถไม่เป็นระเบียบ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๕๐, ๒.๓๖, ๒.๓๕, ๒.๒๗$ และ ๒.๑๗ ตามลำดับ) ตามตารางที่ ๔-๑๗

ตารางที่ ๔-๑๗ ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติทั่วไป ต่อระดับความรุนแรงของปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นปัจจุบัน (เรียงตามลำดับ)

ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. นักท่องเที่ยวมีปริมาณมากเกินไป ทำให้การรองรับของพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และการดูแลไม่ทั่วถึง (n=๓๓๓)	๒๒.๕ (๗๕)	๓๒.๗ (๑๐๙)	๒๐.๑ (๖๗)	๑๓.๕ (๔๕)	๖.๓ (๒๑)	๔.๘ (๑๖)	๓.๓๗
๒. การบุกรุกพื้นที่เพื่อสร้างที่พักร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (n=๓๓๕)	๒๗.๒ (๙๑)	๒๔.๕ (๘๒)	๑๕.๕ (๕๒)	๑๒.๕ (๔๒)	๑๑.๐ (๓๗)	๙.๓ (๓๑)	๓.๑๖
๓. การไม่ควบคุมการลักลอบนำเข้าหรือแอบนำทรัพยากรต่างๆ ออกจากอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ พันธุ์พืช สัตว์ป่า แมลง ฯลฯ (n=๓๓๓)	๑๖.๕ (๕๕)	๒๓.๗ (๗๙)	๒๗.๙ (๙๓)	๑๕.๙ (๕๓)	๑๑.๔ (๓๘)	๔.๕ (๑๕)	๓.๐๕
๔. ระบบสื่อสารสนเทศ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการรักษาความปลอดภัย ไม่พอเพียง (n=๓๓๕)	๖.๐ (๒๐)	๒๖.๙ (๙๐)	๓๗.๓ (๑๒๕)	๑๘.๘ (๖๓)	๘.๔ (๒๘)	๒.๗ (๙)	๒.๙๕
๕. การควบคุมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ความสกปรก ขยะ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ เสียงดัง ทั้งในส่วนของอาคารสถานที่ราชการ บ้านพักเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร การนำเที่ยว (n=๓๓๔)	๑๒.๓ (๔๑)	๒๒.๕ (๗๕)	๒๗.๕ (๙๒)	๒๑.๖ (๗๒)	๑๒.๖ (๔๒)	๓.๖ (๑๒)	๒.๙๐
๖. ความไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกันของระเบียบที่ใช้ควบคุมการท่องเที่ยว ทำให้เกิดความเข้าใจสับสน (n=๓๓๕)	๕.๑ (๑๗)	๒๖.๙ (๙๐)	๓๓.๔ (๑๑๒)	๑๕.๕ (๕๒)	๑๕.๒ (๕๑)	๓.๙ (๑๓)	๒.๗๙
๗. ความไม่พร้อมของเจ้าหน้าที่ประจำส่วนบริการ ส่วนประชาสัมพันธ์ ส่วนรักษาความปลอดภัย และจุดเสียงอันตราย (n=๓๓๓)	๖.๖ (๒๒)	๒๓.๑ (๗๗)	๓๒.๗ (๑๐๙)	๒๐.๗ (๖๙)	๑๑.๗ (๓๙)	๕.๑ (๑๗)	๒.๗๗
๘. เจ้าหน้าที่มีข้อมูลและการสื่อความหมายไม่เพียงพอ เช่น การบอกเส้นทาง การแนะนำแหล่งท่องเที่ยวและการให้ความรู้ทางวิชาการ (n=๓๓๕)	๖.๖ (๒๒)	๒๐.๓ (๖๘)	๓๓.๑ (๑๑๑)	๒๑.๕ (๗๒)	๑๓.๔ (๔๕)	๕.๑ (๑๗)	๒.๗๐
๙. ขาดมาตรฐานด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ การเดินป่า การบริการสองล้อ ใช้จ่ายยานพาหนะปล่อยควันดำ ส่งเสียงดัง และไม่มีกรรบรรยายให้ความรู้ การสื่อความหมายที่เหมาะสม และคำแนะนำในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมและถูกต้อง (n=๓๓๕)	๘.๔ (๒๘)	๒๒.๗ (๗๖)	๒๖.๓ (๘๘)	๑๙.๔ (๖๕)	๑๗.๖ (๕๙)	๕.๗ (๑๙)	๒.๖๘

ตารางที่ ๔-๑๗ (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการ ท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑๐. จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์และผู้นำเดิน ศึกษาธรรมชาติขาดจิตสำนึก มีการนำ นักท่องเที่ยวเก็บดอกไม้ พรรณไม้ ถาก หรือตัดต้นไม้ให้อาหารสัตว์ป่า จับ สัตว์ป่า จับปลาให้นักท่องเที่ยวชม นำเดินออกนอกเส้นทาง (n=๓๓๕)	๑๐.๔ (๓๕)	๑๗.๓ (๕๘)	๒๕.๑ (๘๔)	๒๐.๖ (๖๙)	๑๖.๗ (๕๖)	๙.๙ (๓๓)	๒.๕๕
๑๑. การให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้า เมื่อประสบเหตุไม่คาดคิด เช่น การพบช้างป่า การถูกลิงรบกวน (n=๓๓๕)	๓.๙ (๑๓)	๑๙.๔ (๖๕)	๓4.๓ (๑๑๕)	๑๘.๘ (๖๓)	๑๒.๒ (๔๑)	๑๑.๓ (๓๘)	๒.๕๐
๑๒. ผู้นำค่ายและเจ้าหน้าที่ควบคุม ในการ จัดค่ายพักแรมหรือการเข้ามาศึกษาวิจัย ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ไม่ควบคุม ดูแล แนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง ให้ปฏิบัติตามระเบียบ มีการลักลอบ เก็บตัวอย่างที่ก่อให้เกิดการทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติ (n=๓๓๕)	๔.๘ (๑๖)	๑๘.๒ (๖๑)	๒๖.๖ (๘๙)	๒๐.๖ (๖๙)	๑๘.๕ (๖๒)	๑๑.๓ (๓๘)	๒.๓๖
๑๓. เจ้าหน้าที่และผู้อาศัยอยู่ในอุทยานฯ การนำสัตว์เลี้ยง/สัตว์ต่างถิ่น ได้แก่ แมว สุนัข ไก่ นก มาเลี้ยงในอุทยานแห่งชาติ (n=๓๓๕)	๗.๘ (๒๖)	๑๓.๒ (๔๔)	๒๗.๕ (๙๒)	๑๙.๘ (๖๖)	๒๑.๐ (๗๐)	๑๐.๘ (๓๖)	๒.๓๕
๑๔. มีการปลูกต้นไม้ ไม้ต่างถิ่น ไม้ดอก ไม้ประดับอยู่ทั่วไป โฉนบริการสำนักงาน และเส้นทางเดินป่า ได้แก่ มะม่วง มะขามหวาน ชีเหล็ก ยูคาลิปตัส ฯลฯ ทำให้เกิดปัญหาพืชุกรานระบบนิเวศ และไม่เป็นธรรมชาติดั้งเดิม (n=๓๓๕)	๗.๕ (๒๕)	๑๑.๓ (๓๘)	๒๘.๗ (๙๖)	๑๙.๔ (๖๕)	๑๙.๑ (๖๔)	๑๔.๐ (๔๗)	๒.๒๗
๑๕.เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกายไม่เหมาะสม มีการดื่มสุรา/ เมาสุราในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ การขับชี่ ยานพาหนะที่ส่งเสียงดัง ควั่นด้า และจอดรถไม่เป็นระเบียบ (n=๓๓๕)	๘.๗ (๒๙)	๙.๖ (๓๒)	๒๑.๘ (๗๓)	๒๔.๒ (๘๑)	๒๑.๕ (๗๒)	๑๔.๓ (๔๘)	๒.๑๗

สำหรับคำถามปัญหาผลกระทบที่เกิดจากนักท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้คะแนนความรุนแรงเรียงตามลำดับ ดังนี้

ระดับความรุนแรงปานกลาง ได้แก่ ๑. การนำภาชนะที่ทำจากโฟมเข้ามาใช้ในอุทยานแห่งชาติ ๒. การทิ้งขยะ ปล่อยน้ำเสีย และสิ่งปฏิกูลในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ๓. การเก็บหาของป่า ได้แก่ เห็ด หน่อไม้ ยอดผัก ตกปลา จับสัตว์น้ำนำมาประกอบอาหาร ๔. การส่งเสียงดัง เมาสุรา ทะเลาะวิวาทรบกวนสัตว์ป่า และนักท่องเที่ยวด้วยกัน ๕. การไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ อาทิ ลงเล่นน้ำ หรือลงทะเลในช่วงคลื่นลมแรงที่อาจได้รับอันตราย ๖. การแอบนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ สุนัข แมว ๗. การให้อาหารสัตว์ป่า เช่น ลิง กวาง เก้ง ช้างป่า รวมถึงการให้อาหารสัตว์น้ำ ทั้งในลำน้ำ แหล่งน้ำและทะเล ๘. การขีดเขียน แกะสลัก จารึก ตามต้นไม้ ก้อนหิน หน้าผา ถ้ำ ๙. การเก็บดอกไม้ พันธุ์ไม้ เมล็ดไม้ จับแมลง ลักลอบนำ หิน กรวด ปะการัง ออกจากอุทยานแห่งชาติ ($\bar{X}$ = ๒.๙๖, ๒.๙๒, ๒.๗๔, ๒.๗๓, ๒.๖๔, ๒.๕๙, ๒.๕๘, ๒.๕๖, ๒.๕๑ ตามลำดับ)

ระดับความรุนแรงถัดมาปานกลางถึงน้อย ได้แก่ ๑. การขับขี่ยานพาหนะที่มีควันดำ ส่งเสียงดัง กีดขวางทางขับชื้ออกนอกเส้นทาง ๒. การเดินป่า หรือขับขี้ออกนอกทาง เหยียบย่ำพรรณไม้ และรบกวนสัตว์ป่า ๓. การนำเศษไม้ ตัดกิ่งไม้ มาทำฟืนก่อกองไฟ ดับไฟไม่สนิท และนำเศษถ่านทิ้งในธรรมชาติ ๔. การนำสัตว์ ได้แก่ งู ปลา มาปล่อยในอุทยานแห่งชาติ ๕. การจุดพลุ ปล่อยโคมลอย ในเขตอุทยานแห่งชาติ และ ๖. การนำอากาศยานรูปแบบต่างๆ ขึ้น ในอุทยานแห่งชาติโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น เครื่องร่อน ร่มบิน เครื่องบังคับวิทยุ ($\bar{X}$ = ๒.๔๒, ๒.๔๐, ๒.๓๕, ๒.๐๘, ๑.๙๔, ๑.๕๒ ตามลำดับ) ตามตารางที่ ๔-๑๘

ตารางที่ ๔-๑๘ ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติทั่วไป ถึงระดับความรุนแรงของปัญหาผลกระทบที่เกิดจากนักท่องเที่ยว (เรียงตามลำดับ)

ปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มีผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. มีการนำภาชนะที่ทำจาก โฟมเข้ามาใช้ในอุทยานฯ (n=๓๓๕)	๑๖.๗ (๕๖)	๒๘.๔ (๙๕)	๑๗.๙ (๖๐)	๑๖.๗ (๕๖)	๑๒.๒ (๔๑)	๘.๑ (๒๗)	๒.๙๖
๒. ทิ้งขยะ ปล่อยน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลในพื้นที่อุทยานฯ (n=๓๓๒)	๑๘.๔ (๖๑)	๒๒.๙ (๗๖)	๑๙.๓ (๖๔)	๑๗.๒ (๕๗)	๑๖.๙ (๕๖)	๕.๔ (๑๘)	๒.๙๒
๓. เก็บหาของป่า ได้แก่ เห็ด หน่อไม้ ยอดผัก ตกปลา จับสัตว์น้ำนำมาประกอบอาหาร (n=๓๓๕)	๙.๓ (๓๑)	๒๔.๒ (๘๑)	๒๖.๙ (๙๐)	๑๖.๔ (๕๕)	๑๗.๙ (๖๐)	๕.๔ (๑๘)	๒.๗๔
๔. ส่งเสียงดัง เมาสุรา ทะเลาะวิวาทรบกวนสัตว์ป่าและนักท่องเที่ยวด้วยกัน (n=๓๓๕)	๑๑.๓ (๓๘)	๒๓.๐ (๗๗)	๒๓.๙ (๘๐)	๑๙.๗ (๖๖)	๑๓.๔ (๔๕)	๘.๗ (๒๙)	๒.๗๓

ตารางที่ ๔-๑๘ (ต่อ)

ปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มีผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๕. ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ อาทิ ลงเล่นน้ำหรือลงทะเลในช่วง คลื่นลมแรงที่อาจได้รับอันตราย (n=๓๓๓)	๑๕.๙ (๕๓)	๑๙.๒ (๖๔)	๒๑.๐ (๗๐)	๑๕.๖ (๕๒)	๑๔.๔ (๔๘)	๑๓.๘ (๔๖)	๒.๖๕
๖. แอปนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปในอุทยานฯ ได้แก่ สุนัข แมว (n=๓๒๘)	๗.๐ (๒๓)	๒๑.๖ (๗๑)	๒๔.๑ (๗๙)	๒๓.๘ (๗๘)	๑๗.๔ (๕๗)	๖.๑ (๒๐)	๒.๕๙
๗. ให้อาหารสัตว์ป่า เช่น ลิง กวาง เก้ง ช้างป่า รวมถึงการให้อาหารสัตว์น้ำ ทั้งในลำน้ำ แหล่งน้ำและทะเล (n=๓๓๕)	๑๓.๗ (๔๖)	๒๑.๘ (๗๓)	๒๐.๙ (๗๐)	๑๓.๗ (๔๖)	๑๑.๖ (๓๙)	๑๘.๒ (๖๑)	๒.๕๘
๘. ชีดเขียน แกะสลัก จารึก ตามต้นไม้ ก้อนหิน หน้าผา ถ้ำ (n=๓๒๗)	๑๖.๘ (๕๕)	๑๗.๔ (๕๗)	๑๔.๙ (๕๐)	๑๗.๑ (๕๖)	๒๒.๐ (๗๒)	๑๑.๓ (๓๗)	๒.๕๖
๙. เก็บดอกไม้ พืชไม้ ผลัดไม้ จับแมลง ลักลอบนำ หิน กรวด ปะการัง ออกจากอุทยานฯ (n=๓๓๔)	๑๑.๔ (๓๘)	๑๙.๘ (๖๖)	๑๗.๗ (๕๙)	๒๑.๙ (๗๓)	๑๘.๓ (๖๑)	๑๑.๑ (๓๗)	๒.๕๑
๑๐. ขับขี่ยานพาหนะที่มีควันดำ ส่งเสียงดัง กีดขวางทางขับขี่ ออกนอกเส้นทาง (n=๓๓๕)	๖.๙ (๒๓)	๑๗.๙ (๖๐)	๒๓.๙ (๘๐)	๒๑.๒ (๗๑)	๒๒.๔ (๗๕)	๗.๘ (๒๖)	๒.๔๒
๑๑. เดินป่า หรือขับขี่รถออกนอกทาง เหยียบย่ำพรรณไม้ และรบกวน สัตว์ป่า (n=๓๓๓)	๙.๓ (๓๑)	๑๙.๕ (๖๐)	๑๗.๔ (๕๘)	๒๔.๙ (๘๓)	๑๙.๕ (๖๕)	๑๐.๘ (๓๖)	๒.๔๐
๑๒. นำเศษไม้ ตัดกิ่งไม้ มาทำพินก้อ กองไฟ ดับไฟไม่สนิท และนำเศษ เถาถ่านทิ้งในธรรมชาติ (n=๓๓๔)	๘.๑ (๒๗)	๑๘.๙ (๖๓)	๑๘.๓ (๖๑)	๒๓.๑ (๗๗)	๑๘.๐ (๖๐)	๑๓.๘ (๔๖)	๒.๓๕
๑๓. นำสัตว์ ได้แก่ งู ปลา มาปล่อยใน อุทยานฯ (n=๓๓๑)	๕.๔ (๑๘)	๑๒.๑ (๔๐)	๒๑.๘ (๗๒)	๒๑.๘ (๗๒)	๒๓.๙ (๗๙)	๑๕.๑ (๕๐)	๒.๐๘
๑๔. จุดพลุ ปล่อยโคมลอย ในเขตอุทยานฯ (n=๓๓๓)	๖.๙ (๒๓)	๑๐.๘ (๓๖)	๑๙.๕ (๖๕)	๑๙.๒ (๖๔)	๑๘.๙ (๖๓)	๒๔.๖ (๘๒)	๑.๙๔
๑๕. นำอากาศยานรูปแบบต่างๆขึ้น ในอุทยานฯ โดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น เครื่องร่อน รมบิน เครื่องบินบังคับวิทยุ (n=๓๓๕)	๔.๒ (๑๔)	๙.๐ (๓๐)	๑๒.๘ (๔๓)	๑๙.๑ (๖๔)	๑๘.๒ (๖๑)	๓๖.๗ (๑๒๓)	๑.๕๒

$\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของระดับการตัดสินใจ โดยให้ค่า ๑ = น้อยมาก ๒=น้อย ๓=ปานกลาง ๔=มาก และ
๕=มากที่สุด

เมื่อสอบถามถึงระดับความต้องการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และเพื่อให้ทราบ และเข้าใจ กฎ ระเบียบของอุทยานแห่งชาติ ในจำนวน ๗ โปรแกรม/กิจกรรม พบความต้องการ เรียงตามลำดับ ดังนี้

๑. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณแหล่งท่องเที่ยว น้ำตก จุดชมวิว สำหรับนักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๙๗$
  ๒. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการควบคุมการท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๙๖$
  ๓. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือในการเข้าดำเนินกิจกรรมสำหรับผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว นำเที่ยว เดินป่า และมัคคุเทศก์ $\bar{X} = ๓.๘๘$
  ๔. โปรแกรมสื่อความหมายสำหรับกิจกรรมการส่องสัตว์ เดินศึกษาธรรมชาติ คู่มือป่า นกแมลง สำหรับนักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ $\bar{X} = ๓.๘๔$
  ๕. โปรแกรมสื่อความหมายด้านการจัดการมลภาวะ ชยะ น้ำเสีย สิ่งแวดล้อม และการรักษาความสะอาด การประกอบอาหาร $\bar{X} = ๓.๘๑$
  ๖. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณ ลานกางเต็นท์ ที่พักแรม บ้านพัก สำหรับนักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๘๐$
  ๗. โปรแกรมสื่อความหมายขณะขับขี รถยนต์ จักรยานยนต์ จักรยาน สำหรับนักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๔๐$
- รายละเอียด ตามตารางที่ ๔-๑๙

ตารางที่ ๔-๑๙ ความคิดเห็นของกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติทั่วไป ต่อการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อความเข้าใจ กฎ ระเบียบของอุทยานแห่งชาติ (เรียงตามลำดับ)

โปรแกรมสื่อความหมาย	ระดับความต้องการ					$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณแหล่งท่องเที่ยว น้ำตก จุดชมวิว สำหรับนักท่องเที่ยว (n=๓๓๕)	๒๗.๕ (๙๒)	๔๙.๓ (๑๖๕)	๑๗.๓ (๕๘)	๕.๑ (๑๗)	๐.๙ (๓)	๓.๙๗
๒. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการควบคุมการท่องเที่ยว (n=๓๓๕)	๒๘.๔ (๙๕)	๔๖.๐ (๑๕๔)	๒๐.๓ (๖๘)	๔.๕ (๑๕)	๐.๙ (๓)	๓.๙๖
๓. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือในการเข้าดำเนินกิจกรรมสำหรับผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว นำเที่ยว เดินป่า และมัคคุเทศก์ (n=๓๓๕)	๒๗.๒ (๙๑)	๔๓.๙ (๑๔๗)	๒๑.๒ (๗๑)	๕.๗ (๑๙)	๒.๑ (๗)	๓.๘๘

ตารางที่ ๔-๑๙ (ต่อ)

โปรแกรมสื่อความหมาย	ระดับความต้องการ					$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๔. โปรแกรมสื่อความหมายสำหรับ กิจกรรมการส่องสัตว์ เดินศึกษาธรรมชาติ ดูสัตว์ป่า นก แมลง สำหรับ นักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ (n=๓๓๕)	๒๕.๑ (๘๔)	๔๒.๑ (๑๔๑)	๒๕.๔ (๘๕)	๖.๓ (๒๑)	๑.๒ (๔)	๓.๘๔
๕. โปรแกรมสื่อความหมายด้านการ จัดการมลภาวะ ขยะ น้ำเสีย สิ่งแวดล้อม และการรักษาความ สะอาด การประกอบอาหาร สำหรับ นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจ การท่องเที่ยว (n=๓๓๕)	๒๔.๕ (๘๒)	๔๐.๓ (๑๓๕)	๒๘.๑ (๙๔)	๖.๐ (๒๐)	๑.๒ (๔)	๓.๘๑
๖. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณ ลานกางเต็นท์ ที่พักแรม บ้านพัก สำหรับนักท่องเที่ยว (n=๓๓๕)	๒๐.๖ (๖๙)	๔๗.๕ (๑๕๙)	๒๔.๘ (๘๓)	๖.๐ (๒๐)	๑.๒ (๔)	๓.๘๐
๗. โปรแกรมสื่อความหมายขณะขับชี่ รลยนต์ จักรยานยนต์ จักรยาน สำหรับนักท่องเที่ยว (n=๓๓๔)	๑๒.๓ (๔๑)	๓๒.๖ (๑๐๙)	๔๑.๐ (๑๓๗)	๑๑.๔ (๓๘)	๒.๗ (๙)	๓.๔๐

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทั่วประเทศและผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ ในการควบคุมการท่องเที่ยว ดังนี้

ด้านตัวบท กฎหมาย เห็นควรปรับปรุงให้ครอบคลุมอุทยานแห่งชาติทางบกและทางทะเล ให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวทางทะเลปัจจุบัน และครอบคลุมพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล ปรับปรุงกฎระเบียบการลักลอบทำประมงในแนวปะการังในอุทยานแห่งชาติ ให้เข้มงวดให้ครอบคลุม ส่วนของการทำลายทรัพยากร การทำให้เสื่อมสภาพโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การให้อาหารสัตว์

ด้านตัวบทลงโทษ เห็นควรปรับปรุงบทลงโทษ จากพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว ควรเพิ่มโทษให้หนักขึ้น โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดซ้ำซาก กรณีเรือประมง ควรยึดใบอนุญาตประกอบการประมง หรือทะเบียนเรือ

ด้านการสื่อความหมาย ควรทำป้ายสื่อความหมายที่นำเสนอตัวบทกฎหมายให้เข้าใจง่าย และติดประกาศไว้ตามแหล่งท่องเที่ยว ให้ชัดเจน เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำสื่อให้ทันสมัย เข้าใจง่าย และเพียงพอ

ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จริงจัง จัดให้มีการประชุมชี้แจงกับผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ ทั้งเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว สื่อสารประชาสัมพันธ์ ทุกภาคส่วน ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ควรทำสื่อภาษาต่างประเทศ พร้อมคู่มือสำหรับชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๔.๓.๓ กรณีความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ

จากการสำรวจความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ในช่วงเดือน กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๓๙ คน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ด้านความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ที่มีต่อ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

(๑) ข้อมูลพื้นฐานมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ ๘๒.๘ เพศหญิงร้อยละ ๑๗.๒ มีช่วงอายุระหว่าง ๓๐ - ๔๐ ปี ร้อยละ ๑๐.๓ อายุช่วงระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี ร้อยละ ๓๑.๑ อายุช่วงระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี ร้อยละ ๔๔.๘ และอายุช่วง ๖๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๑๓.๘ จบการศึกษาระดับ ปวส./อนุปริญญา ร้อยละ ๔๒.๙ ระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๒๑.๔ ระดับปริญญาโทขึ้นไป ร้อยละ ๑๗.๙ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ ๑๔.๓ ส่วนการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ ๓.๖

(๒) สำหรับกิจกรรมที่ได้นำนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า จุดหมายการท่องเที่ยว เพื่อการนำเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ร้อยละ ๒๙.๑ รองลงมาเป็นกิจกรรมดูนก ดูสัตว์ป่า ดูผีเสื้อ และส่งสัตว์ป่ายามค่ำคืน ตามด้วยการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป และแวะเรียนรู้ตามเส้นทางขึ้นเขาใหญ่ ร้อยละ ๑๙.๐, ๑๗.๗, ๑๖.๕ และ ๑๓.๙ ตามลำดับ และรูปแบบการนำนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ส่วนใหญ่ใช้รถยนต์เช่าเหมา และรถยนต์ของธุรกิจท่องเที่ยว ร้อยละ ๓๔.๕ เท่ากัน รองลงมาใช้ รถยนต์ส่วนบุคคล ร้อยละ ๒๐.๗ ส่วนกลุ่มอื่นๆ ร้อยละ ๑๐.๓

(๓) จากคำถามถึงการขึ้นทะเบียนเป็นมัคคุเทศก์ ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าขึ้นทะเบียนเป็นมัคคุเทศก์ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ร้อยละ ๘๙.๗ และ ไม่ขึ้นทะเบียน ร้อยละ ๖.๙ มีผู้ไม่ตอบ ๑ คน และระยะเวลาการทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ นำเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นมัคคุเทศก์ มาแล้ว มากกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๔๑.๔ ทำหน้าที่ระหว่าง ๕ - ๑๐ ปี ร้อยละ ๓๗.๙ และ ระหว่าง ๑ - ๕ ปี ร้อยละ ๒๐.๗

ตอนที่ ๒ ผลการศึกษาความคิดเห็นด้านการดำเนินกิจการการท่องเที่ยวที่เกิผล
กระทบต่ออุทยานแห่งชาติ

จากการสอบถามมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ว่าผลกระทบ
ต่ออุทยานแห่งชาติด้านการท่องเที่ยวมาจากสาเหตุใดบ้าง จาก ๔ ประเภท ดังต่อไปนี้

๑. จากตัวบุคคล ขาดจิตสำนึก ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบต่างๆ
๒. กฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ใช้บังคับ ไม่ชัดเจน หรือล้าสมัย
๓. การประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมายยังไม่ดี และไม่ทั่วถึง
๔. สาเหตุอื่นๆ

โดยให้สามารถตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่า เกิดจากสาเหตุ
หลัก มาจากตัวบุคคลขาดจิตสำนึก ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่กำหนดไว้ ร้อยละ ๕๑.๐
รองลงมาเกิดจากการประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมายยังไม่ดี และไม่ทั่วถึง ร้อยละ ๑๘.๖ และจาก
กฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ใช้บังคับ ไม่ชัดเจน หรือล้าสมัย ร้อยละ ๑๘.๔ และ และสาเหตุอื่นๆ
ร้อยละ ๒.๐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ไม่เคร่งครัด เข้มงวด (ตารางที่ ๔-๒๐)

ตารางที่ ๔-๒๐ ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติต่อสาเหตุที่ทำให้เกิด
ผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว (เรียงตามลำดับ)

สาเหตุ	จำนวน	% ความถี่
จากตัวบุคคล ขาดจิตสำนึก ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบ ต่างๆ ที่กำหนดไว้	๓๔	๕๑.๐
การประชาสัมพันธ์ และการสื่อความหมายยังไม่ดี และไม่ทั่วถึง	๑๙	๑๘.๖
กฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ใช้บังคับ ไม่ชัดเจน หรือล้าสมัย	๑๒	๑๘.๔
สาเหตุอื่นๆ	๑	๒.๐
รวม	๖๖	๑๐๐

จากการสอบถามมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ว่ากลุ่มบุคคลใด
๔ กลุ่ม ดังต่อไปนี้

๑. จากตัวนักท่องเที่ยว
๒. จากกลุ่มผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก กิจกรรมส่งสัตว์ ล่องแก่ง
๓. จากมัคคุเทศก์ หรือ ผู้นำเดินป่าศึกษาธรรมชาติ
๔. จากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

ที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติด้านการท่องเที่ยว เรียงจากมากไปน้อย (มากที่สุด = ๔ ไปน้อย = ๑) ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่า กลุ่มที่ทำให้เกิดผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติ ลำดับแรก คือ จากตัวนักท่องเที่ยว $\bar{X} = 3.26$ (มากที่สุดร้อยละ ๕๕.๖ และมากร้อยละ ๒๕.๙) รองลงมาลำดับที่สอง คือ จากกลุ่มผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก กิจกรรมส่องสัตว์ ล่องแก่ง $\bar{X} = 3.00$ (มากร้อยละ ๔๐.๗ และ มากที่สุดร้อยละ ๓๓.๓) อาจเรียกได้ว่า ทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญ ก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบได้ เท่าเทียมกัน จากมากถึงมากที่สุด และสำหรับกลุ่มมัคคุเทศก์ หรือ ผู้นำเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เป็นผู้ก่อให้เกิดผลกระทบลำดับปานกลาง $\bar{X} = 2.04$ (ปานกลางร้อยละ ๕๑.๙) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ กลุ่มจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ เป็นผู้ก่อให้เกิดผลกระทบลำดับน้อย $\bar{X} = 1.79$ (ระดับน้อยร้อยละ ๕๗.๑) (ตารางที่ ๔-๒๑)

ตารางที่ ๔-๒๑ ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่องสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ต่อกลุ่มบุคคล ที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว

กลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบต่ออุทยานแห่งชาติจากการท่องเที่ยว	มากที่สุด (๔)	มาก (๓)	ปานกลาง (๒)	น้อย (๑)	$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
นักท่องเที่ยว (n=๓๖)	๕๕.๖ (๒๐)	๒๕.๙ (๙)	๗.๔ (๓)	๑๑.๑ (๔)	๓.๒๖
ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว (n=๓๖)	๓๓.๓ (๑๒)	๔๐.๗ (๑๕)	๑๘.๕ (๗)	๗.๔ (๒)	๓.๐๐
มัคคุเทศก์ (n=๓๖)	-	๒๕.๙ (๙)	๕๑.๙ (๑๙)	๒๒.๒ (๘)	๒.๐๔
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ (n=๓๘)	๑๔.๓ (๕)	๗.๑ (๓)	๒๑.๔ (๘)	๕๗.๑ (๒๒)	๑.๗๙

เมื่อสอบถามมัคคุเทศก์ ผู้ส่องสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ว่านักท่องเที่ยวกลุ่มใด ใน ๖ กลุ่ม ได้แก่ ๑. เดินทางมาคนเดียว ๒. มากับกลุ่มเพื่อน ๓. มากับกลุ่มครอบครัว ๔. มากับกลุ่มผสมเพื่อนและครอบครัว ๕. มากับกลุ่มทัวร์ และ ๖. กลุ่มอื่นๆ (ศึกษาดูงาน / ฝึกอบรม / อื่นๆ (ระบุ) กลุ่มใดก่อให้เกิดปัญหามากที่สุด โดยเรียงลำดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นว่ากลุ่มมากับเพื่อนก่อให้เกิดปัญหามากที่สุด $\bar{X} = 4.74$ ตามด้วยกลุ่มผสมเพื่อนและครอบครัว $\bar{X} = 4.52$ กลุ่มเดินทางมากับกลุ่มทัวร์ก่อปัญหาปานกลาง $\bar{X} = 3.96$ กลุ่มครอบครัว และกลุ่มศึกษา / ดูงาน รองลงมาตามลำดับ $\bar{X} = 3.07$ และ ๒.๙๓ กลุ่มที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือกลุ่มมาคนเดียว $\bar{X} = 1.85$ ตารางที่ ๔-๒๒

ตารางที่ ๔-๒๒ ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ต่อกลุ่มนักท่องเที่ยว
ที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

กลุ่มนักท่องเที่ยว	ระดับการก่อให้เกิดปัญหา						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	น้อยที่สุด (๑)	น้อยมาก (๒)	น้อย (๓)	ปานกลาง (๔)	มาก (๕)	มากที่สุด (๖)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. เดินทางมาคนเดียว (n=๓๗)	๖๓.๐ (๒๓)	๑๘.๕ (๗)	๗.๔ (๓)	-	๓.๗ (๑)	๗.๔ (๓)	๑.๘๕
๒. เดินทางมากับ กลุ่มเพื่อน (n=๓๖)	-	๑๑.๑ (๔)	๗.๔ (๓)	๑๑.๑ (๔)	๓๗.๐ (๑๓)	๓๓.๓ (๑๒)	๔.๗๔
๓. เดินทางมากับ กลุ่มครอบครัว (n=๓๖)	-	๓๓.๓ (๑๒)	๓๓.๓ (๑๒)	๒๙.๖ (๑๑)	-	๓.๗ (๑)	๓.๐๗
๔. เดินทางมากับกลุ่มผสม เพื่อนและครอบครัว (n=๓๖)	-	-	๑๑.๑ (๔)	๓๗.๐ (๑๓)	๔๐.๗ (๑๕)	๑๑.๑ (๔)	๔.๕๒
๕. เดินทางมากับกลุ่มทัวร์ (n=๓๖)	๑๔.๘ (๕)	๑๘.๕ (๗)	๑๔.๘ (๕)	๓.๗ (๑)	๓.๗ (๑)	๔๔.๔ (๑๖)	๓.๙๖
๖. ศึกษา/ดูงาน ฝึกอบรม (n=๓๘)	๒๑.๔ (๘)	๑๗.๙ (๗)	๒๕.๐ (๙)	๑๗.๙ (๗)	๑๗.๙ (๗)	-	๒.๙๓

สำหรับการสอบถามถึงความรุนแรงของปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นว่า ปัญหานักท่องเที่ยวมีปริมาณมากเกินไป ทำให้การรองรับของพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและการดูแลไม่ทั่วถึง รุนแรงเฉลี่ย ๓.๙๐ มีการก่อสร้างต่อเติมสิ่งปลูกสร้าง ที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เกินความจำเป็น รุนแรงเฉลี่ย ๓.๔๕ ระเบียบที่ใช้ควบคุมการท่องเที่ยว มีความไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดความเข้าใจสับสน รุนแรงเฉลี่ย ๓.๑๐ และเจ้าหน้าที่ไม่ควบคุมการลักลอบนำเข้า หรือแอบนำทรัพยากรต่างๆ ออกจากอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ พันธุ์พืช สัตว์ป่า แมลง ฯลฯ รุนแรงเฉลี่ย ๓.๐๐ นอกจากนี้ การขาดมาตรฐานด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ การเดินป่า การบริการส่งสัตว์ ใช้ยานพาหนะปล่อยควันดำ ส่งเสียงดัง และไม่มี การบรรยายให้ความรู้ การสื่อความหมายที่เหมาะสม และคำแนะนำในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมและถูกต้อง อยู่ในระดับรุนแรงเฉลี่ย ๒.๙๐ การควบคุมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ความสกปรก ขยะ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ เสียงดัง ทั้งในส่วนของอาคารสถานที่ราชการ บ้านพักเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร การนำเที่ยว รุนแรงเฉลี่ย ๒.๗๙ ระบบสื่อสารสนเทศ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการรักษาความปลอดภัยไม่พอเพียง รุนแรงเฉลี่ย ๒.๖๖ เจ้าหน้าที่ขาดทักษะการให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อประสบเหตุไม่คาดคิด เช่น การพบช้างป่า การถูกลิงรบกวน และเจ้าหน้าที่ประจำ ส่วนบริการ ส่วนประชาสัมพันธ์ ส่วนรักษาความปลอดภัย และจุดเสี่ยงอันตราย ขาดความพร้อม รุนแรงเฉลี่ย ๒.๖๖ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกายไม่เหมาะสม มีการดื่มสุรา/เม้าสุรา ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ การขับขี่ยานพาหนะที่ส่งเสียงดัง ควันดำ และจอดรถไม่เป็นระเบียบ รุนแรง

เฉลี่ย ๒.๕๕ ผู้นำค่ายและเจ้าหน้าที่ควบคุม ในการจัดค่ายพักแรมหรือการเข้ามาศึกษาวิจัยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ไม่ควบคุม ดูแล แนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง ให้ปฏิบัติตามระเบียบ มีการลักลอบเก็บตัวอย่างที่ก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติรุนแรงเฉลี่ย ๒.๕๒ ส่วนด้านอื่นๆ รุนแรงน้อย รายละเอียดตามตารางที่ ๔-๒๓

ตารางที่ ๔-๒๓ ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่องสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ต่อระดับความรุนแรงของปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นปัจจุบัน (เรียงตามลำดับ)

ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มีผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. นักท่องเที่ยวมีปริมาณมากเกินไป ทำให้การรองรับของพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และการดูแลไม่ทั่วถึง (n=๓๙)	๓๗.๙ (๑๕)	๒๗.๖ (๑๑)	๒๗.๖ (๑๑)	๓.๔ (๑)	-	๓.๔ (๑)	๓.๙๐
๒. มีการก่อสร้างต่อเติม สิ่งปลูกสร้าง ที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เกินความจำเป็น (n=๓๘)	๓๑.๑ (๑๒)	๒๐.๗ (๘)	๒๐.๗ (๘)	๒๐.๗ (๘)	๓.๔ (๑)	๓.๔ (๑)	๓.๔๕
๓. ระเบียบที่ใช้ควบคุมการท่องเที่ยว มีความไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดความเข้าใจสับสน (n=๓๙)	๑๓.๘ (๕)	๒๗.๖ (๑๑)	๓๔.๕ (๑๓)	๑๐.๓ (๔)	๖.๙ (๓)	๖.๙ (๓)	๓.๑๐
๔. เจ้าหน้าที่ ไม่ควบคุมการลักลอบนำเข้าหรือ แอบนำทรัพยากรต่างๆ ออกจากอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ พันธุ์พืช สัตว์ป่า แมลง ฯลฯ (n=๓๙)	๒๔.๑ (๙)	๒๐.๗ (๘)	๑๗.๒ (๗)	๑๗.๒ (๗)	๑๐.๓ (๔)	๑๐.๓ (๔)	๓.๐๐
๕. ขาดมาตรฐานด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ การเดินป่า การบริการส่องสัตว์ ใช้ยานพาหนะปล่อยควันดำ ส่งเสียงดัง และไม่มีการบรรยายให้ความรู้ การสื่อความหมายที่เหมาะสม และคำแนะนำในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมและถูกต้อง (n=๓๘)	๑๐.๓ (๔)	๒๔.๑ (๙)	๒๔.๑ (๙)	๓๑.๐ (๑๒)	๖.๙ (๓)	๓.๔ (๑)	๒.๙๐
๖. การควบคุมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ความสกปรก ขยะ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ เสียงดัง ทั้งในส่วนของอาคารสถานที่ราชการ บ้านพักเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร การนำเที่ยว (n=๓๘)	๓.๔ (๑)	๑๓.๘ (๕)	๔๘.๓ (๑๙)	๓๑.๐ (๑๒)	-	๓.๔ (๑)	๒.๗๙

ตารางที่ ๔-๒๓ (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการ ท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๗. ระบบสื่อสารสนเทศ เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และการรักษาความ ปลอดภัย ไม่พอเพียง (n=๓๙)	-	๒๐.๗ (๘)	๓๗.๙ (๑๕)	๒๗.๖ (๑๑)	๑๓.๘ (๕)	-	๒.๖๖
๘. เจ้าหน้าที่ ขาดทักษะการให้คำแนะนำใน การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อประสบ เหตุไม่คาดคิด เช่น การพบช้างป่า การ ถูกลิงรบกวน (n=๓๘)	๑๐.๓ (๔)	๑๓.๘ (๕)	๓๔.๕ (๑๓)	๒๐.๗ (๘)	๑๓.๘ (๕)	๖.๙ (๓)	๒.๖๖
๙. เจ้าหน้าที่ประจำส่วนบริการ ส่วน ประชาสัมพันธ์ ส่วนรักษาความปลอดภัย และจุดเสี่ยงอันตราย ขาดความพร้อม (n=๓๙)	-	๑๗.๒ (๗)	๔๔.๘ (๑๗)	๓๑.๐ (๑๒)	-	๖.๙ (๓)	๒.๖๖
๑๐.เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม เช่น การ แต่งกายไม่เหมาะสม มีการดื่มสุรา/เมา สุราในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ การขับขี ยานพาหนะที่ส่งเสียงดัง ควีนดำ และ จอดรถไม่เป็นระเบียบ (n=๓๙)	๓.๔ (๑)	๒๔.๑ (๙)	๒๗.๖ (๑๑)	๒๐.๗ (๘)	๑๗.๒ (๗)	๖.๙ (๓)	๒.๕๕
๑๑.ผู้นำค่ายและเจ้าหน้าที่ควบคุม ในการจัด ค่ายพักแรมหรือการเข้ามาศึกษาวิจัยใน พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ไม่ควบคุม ดูแล แนะนำ การปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง ให้ ปฏิบัติตามระเบียบ มีการลักลอบเก็บ ตัวอย่างที่ ก่อให้เกิด การทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติ (n=๓๗)	๑๐.๓ (๔)	๑๓.๘ (๕)	๒๔.๑ (๙)	๒๔.๑ (๙)	๒๔.๑ (๙)	๓.๔ (๑)	๒.๕๒
๑๒.เจ้าหน้าที่และผู้อาศัยอยู่ในอุทยานฯ การนำสัตว์เลี้ยง/สัตว์ต่างถิ่น ได้แก่ แมว สุนัข ไก่ นก มาเลี้ยงในอุทยานแห่งชาติ (n=๓๙)	๖.๙ (๓)	๑๗.๒ (๗)	๒๗.๖ (๑๑)	๑๗.๒ (๗)	๒๗.๖ (๑๑)	๓.๔ (๑)	๒.๔๘
๑๓. เจ้าหน้าที่มีข้อมูลและการสื่อ ความหมายไม่เพียงพอ เช่นการบอก เส้นทาง การแนะนำแหล่งท่องเที่ยว และการให้ความรู้ทางวิชาการ (n=๓๙)	-	๑๐.๓ (๔)	๔๔.๘ (๑๗)	๓๑.๐ (๑๒)	๖.๙ (๓)	๖.๙ (๓)	๒.๔๕

ตารางที่ ๔-๒๓ (ต่อ)

ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อควบคุมการ ท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑๔.มีการปลูกต้นไม้ ไม้ต่างถิ่น ไม้ดอก ไม้ประดับอยู่ทั่วไป ในโซนบริการ สำนักงาน และเส้นทางเดินป่า ได้แก่ มะม่วง มะขามหวาน ชีเหล็ก ยูคาลิปตัส ฯลฯ ทำให้เกิดปัญหาพืชุกรานระบบ นิเวศ และไม่เป็นที่ธรรมชาติดั้งเดิม (n=๓๘)	-	๑๓.๘ (๕)	๔๑.๔ (๑๖)	๑๓.๘ (๕)	๒๔.๑ (๙)	๖.๙ (๓)	๒.๓๑
๑๕.จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์และผู้นำเดิน ศึกษาธรรมชาติขาดจิตสำนึก มีการ นำนักท่องเที่ยวเก็บดอกไม้ พรรณไม้ ถากหรือตัดต้นไม้ ให้อาหารสัตว์ป่า จับสัตว์ป่า จับปลามาให้นักท่องเที่ยวชม นำเดินออกนอกเส้นทาง (n=๓๘)	๓.๔ (๑)	๑๐.๓ (๔)	๓๑.๐ (๑๒)	๒๔.๑ (๙)	๒๐.๗ (๘)	๑๐.๓ (๔)	๒.๒๑

สำหรับปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้คะแนนความรุนแรงค่อนข้างมาก ของการขับขี่ยานพาหนะที่มีควันดำ ส่งเสียงดัง ซีดขวางทางขับชื้อออกนอกเส้นทาง รุนแรงเฉลี่ย ๓.๙๖ การให้อาหารสัตว์ป่า เช่น ลิง กวาง เก้ง ช้างป่า รวมถึงการให้อาหารสัตว์น้ำ ทั้งในลำน้ำ แหล่งน้ำและทะเล รุนแรงเฉลี่ย ๓.๗๙ การนำภาชนะที่ทำจากโฟมเข้ามาใช้ในอุทยานแห่งชาติ รุนแรงเฉลี่ย ๓.๕๙ การส่งเสียงดัง เมาสุรา ทะเลาะวิวาท รบกวนสัตว์ป่าและนักท่องเที่ยว ด้วยกัน รุนแรงเฉลี่ย ๓.๔๑ การแอบนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ สุนัข แมว ฯ รุนแรงเฉลี่ย ๓.๓๑ การทิ้งขยะ ปล่อยน้ำเสีย และสิ่งปฏิกูลในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ รุนแรงเฉลี่ย ๓.๒๔ ให้คะแนนความรุนแรงปานกลาง ได้แก่ การไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ รุนแรงเฉลี่ย ๒.๙๐ การเดินป่า หรือขับชื้อรถออกนอกทาง เหยียบย่ำพรรณไม้ และรบกวนสัตว์ป่า และการนำเศษไม้ ตัดกิ่งไม้ มาทำฟืน ก่อกองไฟ ดับไฟไม่สนิท และนำเศษแก้วถ่านทิ้งในธรรมชาติ รุนแรงเฉลี่ย ๒.๗๒ นอกจากนี้ระดับความรุนแรงค่อนข้างน้อย รายละเอียดตามตารางที่ ๔-๒๔

ตารางที่ ๔-๒๔ ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ต่อระดับความรุนแรงของปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว (เรียงตามลำดับ)

ปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. ขับขี่ยานพาหนะที่มีควันดำ ส่งเสียงดัง ขีดขวางทางขับช้ออกนอกเส้นทาง (n=๓๘)	๔๖.๔ (๑๗)	๑๗.๙ (๗)	๒๑.๔ (๘)	๑๔.๓ (๕)	-	-	๓.๙๖
๒. ให้อาหารสัตว์ป่า เช่น ลิง กวาง เก้ง ข้างป่า รวมถึงการให้อาหารสัตว์น้ำ ทั้งในลำน้ำ แหล่งน้ำ และทะเล (n=๓๙)	๓๗.๙ (๑๕)	๒๔.๑ (๙)	๒๗.๖ (๑๑)	๓.๔ (๑)	๓.๔ (๑)	๓.๔ (๑)	๓.๗๙
๓. มีการนำภาชนะที่ทำจาก โฟม เข้ามาใช้ในอุทยานฯ (n=๓๙)	๓๑.๐ (๑๒)	๑๗.๒ (๗)	๓๔.๕ (๑๓)	๑๓.๘ (๕)	๓.๔ (๑)	-	๓.๕๙
๔. ส่งเสียงดัง เมาสุรา ทะเลาะวิวาท รบกวนสัตว์ป่า และนักท่องเที่ยวด้วยกัน (n=๓๙)	๒๔.๑ (๙)	๓๑.๐ (๑๑)	๑๐.๓ (๑๑)	๒๔.๑ (๓)	๖.๙ (๕)	-	๓.๔๑
๕. แอบนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปในอุทยานฯ ได้แก่ สุนัข แมว (n=๓๙)	๑๐.๓ (๑๙)	๑๘.๕ (๓๔)	๒๗.๒ (๕๐)	๑๖.๓ (๓๐)	๑๒.๐ (๒๒)	๑๕.๘ (๒๙)	๓.๓๑
๖. ทิ้งขยะ ปล่อยน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล ในพื้นที่อุทยานฯ (n=๓๙)	๓๔.๕ (๑๓)	๑๓.๘ (๕)	๑๗.๒ (๗)	๑๓.๘ (๕)	๑๗.๒ (๗)	๓.๔ (๑)	๓.๒๔
๗. ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ อาทิ ลงเล่นน้ำหรือลงทะเลในช่วงคลื่น ลมแรงที่อาจได้รับอันตราย (n=๓๙)	๒๐.๗ (๘)	๑๓.๘ (๕)	๒๔.๑ (๙)	๒๐.๗ (๘)	๑๗.๒ (๗)	๓.๔ (๑)	๒.๙๐
๘. เดินป่า หรือขับช้ออกนอกทาง เหยียบย่ำพรรณไม้ และรบกวนสัตว์ป่า (n=๓๙)	๑๐.๓ (๔)	๑๗.๒ (๗)	๒๔.๑ (๙)	๓๔.๕ (๑๓)	๑๐.๓ (๔)	๓.๔ (๑)	๒.๗๒
๙. นำเศษไม้ ตัดกิ่งไม้ มาทำพิน ก่อกองไฟ ดับไฟไม่สนิท และนำเศษ เก้าอี้ทิ้งในธรรมชาติ (n=๓๙)	๓.๔ (๑)	๓๑.๐ (๒)	๑๗.๒ (๗)	๓๑.๐ (๑๒)	๑๗.๒ (๗)	-	๒.๗๒
๑๐. ขีดเขียน แกะสลัก จารึก ตามต้นไม้ ก้อนหิน หน้าผา ถ้ำ (n=๓๙)	๑๗.๒ (๗)	๖.๙ (๓)	๒๐.๗ (๘)	๒๐.๗ (๘)	๓๑.๐ (๑๒)	๓.๔ (๑)	๒.๔๘

ตารางที่ ๔-๒๔ (ต่อ)

ปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว	ระดับความรุนแรงปัญหาที่เกิดขึ้น						$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มี ผลกระทบ (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑๑. เก็บดอกไม้ พันธุ์ไม้ เมล็ดไม้ จับแมลง ลักลอบนำ หิน กรวด ปะการัง ออกจากอุทยานฯ (n=๓๙)	๓.๔ (๑)	๑๗.๒ (๗)	๒๗.๖ (๑๑)	๒๔.๑ (๙)	๒๐.๗ (๘)	๖.๙ (๓)	๒.๓๘
๑๒. นำอากาศยานรูปแบบต่างๆ ขึ้น ในอุทยานฯ โดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น เครื่องร่อน รมบิน เครื่องบังคับวิทยุ (n=๓๘)	๗.๑ (๓)	๑๐.๗ (๔)	๒๑.๔ (๘)	๓๕.๗ (๑๓)	๑๗.๙ (๗)	๗.๑ (๓)	๒.๓๒
๑๓. นำสัตว์ ได้แก่ งู ปลา มาปล่อยใน อุทยานฯ (n=๓๙)	๖.๙ (๓)	๑๐.๓ (๔)	๒๐.๗ (๘)	๒๔.๑ (๙)	๓๑.๐ (๑๒)	๖.๙ (๓)	๒.๑๗
๑๔. เก็บหาของป่า ได้แก่ เห็ด หน่อไม้ ยอดผัก ตกปลา จับสัตว์น้ำนำมา ประกอบอาหาร (n=๓๙)	๖.๙ (๓)	๖.๙ (๓)	๓๔.๕ (๑๓)	๖.๙ (๓)	๓๑.๐ (๑๒)	๑๓.๘ (๕)	๒.๑๐
๑๕. จุดพลุ ปล่อยโคมลอย ในเขตอุทยานฯ (n=๓๙)	๓.๔ (๑)	๖.๙ (๓)	๒๔.๑ (๙)	๑๗.๒ (๗)	๓๑.๐ (๑๒)	๑๗.๒ (๗)	๑.๘๓

จากการสอบถามระดับความรู้ ความเข้าใจ ถึงกฎ ระเบียบ และคำแนะนำการท่องเที่ยว ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จาก ๕ ระดับ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยมาก และไม่รู้ มาก่อน พบว่าส่วนมากได้รับทราบมาก่อนแล้ว ระดับความเข้าใจในระดับมาก $\bar{X} = ๔.๐๐$ (มากที่สุด ร้อยละ ๓๔.๔ มากร้อยละ ๓๗.๙ และปานกลางร้อยละ ๒๐.๗) รองลงมาในระดับปานกลางถึงมาก เรียงตามลำดับ คือรับทราบจากเอกสาร คู่มือ หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๓๘$ (มากที่สุดร้อยละ ๒๐.๕ มากร้อยละ ๒๗.๖ และปานกลางร้อยละ ๒๗.๖ เท่ากัน) รับทราบจากป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายสื่อความหมาย คู่มือนำเที่ยว $\bar{X} = ๓.๓๕$ (มากที่สุดร้อยละ ๒๐.๕ มากร้อยละ ๒๑.๑ และ ปานกลางร้อยละ ๒๘.๑) และได้รับคำบอกและคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ $\bar{X} = ๓.๑๔$ (มากที่สุดร้อยละ ๒๔.๑ มากร้อยละ ๒๐.๗ และปานกลางร้อยละ ๑๐.๓ และระดับน้อย ๓๔.๕) และ สูดท้ายระดับปานกลางถึงน้อย ได้รับรับคำบอกและคำแนะนำจากมัคคุเทศก์หรือผู้อื่น $\bar{X} = ๒.๙๗$ (ปานกลางร้อยละ ๓๔.๕ น้อยร้อยละ ๓.๔ และน้อยมาก ๑๗.๒) ตารางที่ ๔-๒๕

ตารางที่ ๔-๒๕ ระดับความเข้าใจของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ ต่อข้อมูล ข่าวสารด้าน กฎ ระเบียบ และคำแนะนำการท่องเที่ยว ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ

n=๓๙

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	ระดับความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร						ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	ไม่มีรู้มาก่อน (๐)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. ได้รับทราบมาก่อนแล้ว	๓๔.๔ (๑๓)	๓๗.๙ (๑๕)	๒๐.๗ (๘)	๖.๙ (๓)	-	-	๔.๐๐
๒. ได้รับคำบอกและคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ	๒๔.๑ (๙)	๒๐.๗ (๘)	๑๐.๓ (๔)	๓๔.๕ (๑๓)	๑๐.๓ (๔)	-	๓.๑๔
๓. ได้รับคำบอกและคำแนะนำจากมัคคุเทศก์หรือผู้อื่น	๑๗.๒ (๗)	๒๐.๗ (๘)	๓๔.๕ (๑๓)	๓.๔ (๑)	๑๗.๒ (๗)	๖.๙ (๓)	๒.๙๗
๔. รับทราบจากป้ายประชาสัมพันธ์ป้ายสื่อความหมาย คู่มือแนะนำเที่ยว	๒๐.๕ (๑๑)	๒๑.๑ (๘)	๒๘.๑ (๑๒)	๑๔.๖ (๕)	๗.๖ (๓)	-	๓.๓๕
๕. รับทราบจากเอกสาร คู่มือ หนังสือ แนะนำการท่องเที่ยว	๒๐.๗ (๘)	๒๗.๖ (๑๑)	๒๗.๖ (๑๑)	๑๗.๒ (๗)	๖.๙ (๓)	-	๓.๓๘

เมื่อสอบถามความรู้เกี่ยวกับโทษการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พบว่าความรู้ด้าน กฎ ระเบียบ และ การกระทำความผิด เกี่ยวกับการเก็บ ดอกไม้ ใบไม้ หรือ ผลไม้ การปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่างๆ การยิงปืน หรือจุดดอกไม้เพลิง การส่งเสียงอื้อฉาว เป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่คน หรือสัตว์ การทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่างๆ การทิ้ง สิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิงไหม้ การนำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใดๆ มีระวางโทษปรับ ๕๐๐ บาท ส่วนใหญ่จะทราบถึงร้อยละ ๘๒.๘

สำหรับ ข้อห้ามการเข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์ โดยมีได้รับอนุญาต มีระวางโทษปรับ ๕๐๐ บาท จะตอบว่าทราบร้อยละ ๕๘.๖ ตอบว่าไม่ทราบร้อยละ ๓๔.๕

การเก็บหา นำออกไปซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั้ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือมูลค้างคาว มีระวางโทษปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ จะตอบว่าทราบร้อยละ ๖๕.๕ ตอบว่าไม่ทราบร้อยละ ๒๗.๖ ตอบว่าไม่ใช้ร้อยละ ๖.๙

การเก็บหา นำออกไป ไม้ ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น มีระวางโทษปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ จะตอบว่าทราบร้อยละ ๖๙.๐ ตอบว่าไม่ทราบร้อยละ ๓๑.๐

การทำให้นดิน หิน กรวด หรือทรายเสื่อมสภาพ หรือเป็นอันตราย และนำสัตว์ออกไป หรือ ทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ มีระวางโทษปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

หรือจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ จะตอบว่าทราบร้อยละ ๕๕.๒ ตอบว่าไม่ทราบร้อยละ ๓๑.๐
ตอบว่าไม่ใช่ร้อยละ ๑๓.๘

และการนำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ มีระวางโทษปรับ
๕๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ จะตอบว่าทราบ
ร้อยละ ๗๕.๙ ตอบว่าไม่ทราบร้อยละ ๒๔.๑ ตารางที่ ๔-๒๖

ตารางที่ ๔-๒๖ แสดงความรู้ของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ เกี่ยวกับระวางโทษ
ในการกระทำความผิดตาม มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

ฐานความผิดตาม พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	จำนวน n = ๓๙		
	ใช่ ร้อยละ (จำนวน)	ไม่ใช่ ร้อยละ (จำนวน)	ไม่ทราบ ร้อยละ (จำนวน)
๑. การเก็บ ดอกไม้ ใบไม้ หรือผลไม้ การปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่างๆ การยิงปืน หรือจุดดอกไม้เพลิง การส่งเสียงอื้อฉาวเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อน รำคาญแก่ คนหรือสัตว์ การทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่างๆ การทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิงไหม้ การนำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใดๆ มีระวางโทษ ปรับ ๕๐๐ บาท	๘๒.๘ (๓๒)	-	๑๗.๒ (๗)
๒. การเข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์ โดยมีได้ รับอนุญาต มีระวางโทษ ปรับ ๕๐๐ บาท	๕๘.๖ (๒๓)	๖.๙ (๓)	๓๔.๕ (๑๓)
๓. เก็บหา นำออกไป ซึ่งกล้วยไม้ น้ำผึ้ง ครั่ง ถ่านไม้ เปลือกไม้ หรือ มูลค้างคาว มีระวางโทษ ปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือ จำคุก ไม่เกิน ๑ เดือน หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	๖๕.๕ (๒๕)	๖.๙ (๓)	๒๗.๖ (๑๑)
๔. เก็บหา นำออกไป ไม้ ยางไม้ น้ำมันยาง น้ำมันสน แร่ หรือ ทรัพยากรธรรมชาติอื่น มีระวางโทษ ปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับ ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	๖๙.๐ (๒๗)	-	๓๑.๐ (๑๒)
๕. ทำให้ ดิน หิน กรวด หรือทราย เสื่อมสภาพ หรือเป็นอันตราย มีระวางโทษปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	๕๕.๒ (๒๒)	๑๓.๘ (๕)	๓๑.๐ (๑๒)
๖. นำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ มีระวางโทษปรับ ๕๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	๗๕.๙ (๓๐)	-	๒๔.๑ (๙)

สำหรับคำถามเกี่ยวกับรูปแบบระบบสื่อสารและโปรแกรมการสื่อความหมายที่ควรพัฒนาขึ้น
เพื่อให้ความรู้ให้ข้อมูลทางวิชาการ หรือข่าวสารที่จำเป็นในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติ
เขาใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นควรให้เป็นเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติให้คำแนะนำตามแหล่งท่องเที่ยว
หรือจุดบริการต่างๆ ร้อยละ ๒๓.๑ เห็นควรให้ปิดป้ายประกาศ คำเตือน คำแนะนำ ติดตั้งตามจุดต่างๆ

ร้อยละ ๑๙.๘ ต้องการแผ่นพับ คู่มือ แนะนำการท่องเที่ยว ร้อยละ ๑๘.๗ ส่วนข้อมูลข่าวสารผ่านระบบสังคมออนไลน์ เช่น facebook หรือ อื่นๆ ต้องการร้อยละ ๑๗.๖ สำหรับการจัดระบบเสียงตามสายกระจายข่าวตามแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหารและลานกางเต็นท์ ต้องการร้อยละ ๑๓.๒ และสำหรับการจัดระบบวิทยุชุมชนออกอากาศ มีความเห็นเพียงร้อยละ ๗.๗ เท่านั้น ตารางที่ ๔-๒๗

ตารางที่ ๔-๒๗ แสดงความเห็นของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบ ระบบสื่อสาร และโปรแกรมการสื่อความหมาย (เรียงตามลำดับ)

ระบบสื่อสารและโปรแกรมการสื่อความหมาย	n = ๓๙	
	จำนวน	% ความถี่
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ให้คำแนะนำ ตามแหล่งท่องเที่ยว หรือจุดบริการต่างๆ	๓๓	๒๓.๑
ป้ายประกาศ คำเตือน คำแนะนำ ติดตั้งตามจุดต่างๆ	๒๘	๑๙.๘
แผ่นพับ คู่มือ แนะนำการท่องเที่ยว	๒๖	๑๘.๗
ข้อมูลข่าวสารผ่านระบบสังคมออนไลน์ เช่น facebook หรือ อื่นๆ	๒๕	๑๗.๖
การจัดระบบเสียงตามสายกระจายข่าว ตามแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหารและลานกางเต็นท์	๑๙	๑๓.๒
การจัดระบบวิทยุชุมชน ออกอากาศ	๑๑	๗.๗

เมื่อสอบถามถึงระดับความต้องการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และเพื่อให้ทราบและเข้าใจ กฎ ระเบียบของอุทยานแห่งชาติ ในจำนวน ๗ โปรแกรม/กิจกรรม พบความต้องการเรียงตามลำดับ ดังนี้

๑. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการควบคุมการท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๗๖$
  ๒. โปรแกรมสื่อความหมายสำหรับกิจกรรมการส่งสัตว์ เดินศึกษาธรรมชาติ คู่มือผู้ป่านก แมลง สำหรับนักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ $\bar{X} = ๓.๕๙$
  ๓. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือในการเข้าดำเนินกิจกรรมสำหรับผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว นำเที่ยว เดินป่า และมัคคุเทศก์ $\bar{X} = ๓.๕๙$
  ๔. โปรแกรมสื่อความหมายขณะขับขี รถยนต์ จักรยานยนต์ จักรยาน สำหรับนักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๕๒$
  ๕. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณ ลานกางเต็นท์ ที่พักแรม บ้านพัก สำหรับนักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๔๑$
  ๖. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณแหล่งท่องเที่ยว น้ำตก จุดชมวิว สำหรับนักท่องเที่ยว $\bar{X} = ๓.๓๘$
  ๗. โปรแกรมสื่อความหมายด้านการจัดการมลภาวะ ขยะ น้ำเสีย สิ่งแวดล้อม และการรักษาความสะอาด การประกอบอาหาร $\bar{X} = ๓.๓๔$
- รายละเอียด ตามตารางที่ ๔-๒๘

ตารางที่ ๔-๒๘ แสดงระดับความต้องการของมัคคุเทศก์ ผู้ส่งสัตว์ และผู้นำเดินศึกษาธรรมชาติ
ต่อการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความเข้าใจ
กฎ ระเบียบของอุทยานแห่งชาติ (เรียงตามลำดับ)

โปรแกรมสื่อความหมาย	ระดับความต้องการ					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยมาก (๑)	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
๑. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือ สำหรับเจ้าหน้าที่ในการควบคุมการ ท่องเที่ยว (n=๓๙)	๑๗.๒ (๗)	๕๑.๗ (๒๐)	๒๐.๗ (๘)	๑๐.๓ (๔)	-	๓.๗๖
๒. โปรแกรมสื่อความหมายสำหรับ กิจกรรมการส่งสัตว์ เดินศึกษา ธรรมชาติ ดูสัตว์ป่า นก แมลง สำหรับ นักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ (n=๓๙)	๑๐.๓ (๔)	๔๔.๘ (๑๗)	๓๗.๙ (๑๕)	๖.๙ (๓)	-	๓.๕๙
๓. โปรแกรมสื่อความหมายและคู่มือใน การเข้าดำเนินกิจกรรมสำหรับผู้ ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว นำเที่ยว เดินป่า และมัคคุเทศก์ (n=๓๘)	๑๓.๘ (๕)	๔๑.๔ (๑๖)	๓๔.๕ (๑๓)	๑๐.๓ (๔)	-	๓.๕๙
๔. โปรแกรมสื่อความหมายขณะขับซี รยนต์ จักรยานยนต์ จักรยาน สำหรับนักท่องเที่ยว (n=๓๙)	๑๗.๒ (๗)	๓๔.๕ (๑๓)	๓๑.๐ (๑๒)	๑๗.๒ (๗)	-	๓.๕๒
๕. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณ ลานกางเต็นท์ ที่พักแรม บ้านพัก สำหรับนักท่องเที่ยว (n=๓๘)	๑๓.๘ (๕)	๔๑.๔ (๑๖)	๒๐.๗ (๘)	๒๐.๗ (๘)	๓.๔ (๑)	๓.๔๑
๖. โปรแกรมสื่อความหมายบริเวณ แหล่งท่องเที่ยว น้ำตก จุดชมวิว สำหรับนักท่องเที่ยว (n=๓๙)	๖.๙ (๓)	๔๑.๔ (๑๖)	๓๔.๕ (๑๓)	๑๗.๒ (๗)	-	๓.๓๘
๗. โปรแกรมสื่อความหมายด้านการ จัดการมลภาวะ ขยะ น้ำเสีย สิ่งแวดล้อม และการรักษาความสะอาด การประกอบ อาหาร สำหรับนักท่องเที่ยวและ ผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยว (n=๓๙)	๑๗.๒ (๗)	๑๗.๒ (๗)	๔๘.๔ (๑๘)	๑๗.๒ (๗)	-	๓.๓๔

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ที่ใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้าน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เน้นให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด จริงจัง ชัดเจน เท่าเทียม และลงโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมาย ควรมีการพิจารณาบทลงโทษเพิ่มขึ้นที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ต้องมีการปรับอย่างจริงจัง เคร่งครัดมากขึ้น ไม่ปล่อยปะละเลยเจ้าหน้าที่ไม่บังคับใช้กฎหมาย นักท่องเที่ยวไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติ กฎหมายบางข้ออ่านเข้าใจยากไม่ชัดเจนคลุมเครือ

ด้านการสื่อความหมาย ควรมีเจ้าหน้าที่เพิ่มการบรรยายให้พอกับนักท่องเที่ยว ป้ายสื่อต่างๆ ควรมีรูปแบบและเอกลักษณ์ ควรสื่อความหมายให้ทราบก่อนเข้าอุทยานแห่งชาติ สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ในอุทยานแห่งชาติมีเพียงพอแล้ว ที่ควรเพิ่มคือการปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวมีใจรักในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไม่ใช่มาเพื่อสังสรรค์บันเทิง

๔.๔ การประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมายด้านการบังคับใช้ กฎ ระเบียบต่างๆ กรณีอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่จัดให้มีการสื่อความหมายธรรมชาติที่สนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยว และให้ความรู้แก่ผู้มาเยือน / นักท่องเที่ยว เช่น ภายในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (visitor center) จัดให้มีนิทรรศการเกี่ยวกับสภาพทางนิเวศวิทยา มีการเก็บรวบรวมแสดงตัวอย่าง พันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ป่า แร่ธาตุ หิน พร้อมกับแผนภูมิ แผนที่แสดงสถานที่ท่องเที่ยว และเส้นทางต่างๆ แผ่นพับให้ข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ นอกจากนั้นยังจัดให้มีการชมวีดิทัศน์และสไลด์ เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ นิทรรศการกลางแจ้ง (outdoor exhibit) หรือนิทรรศการริมทาง (wayside exhibit) ป้ายสื่อความหมายในบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติและบริเวณจุดต่างๆ เป็นต้น

จากการสำรวจระหว่างเดือน กรกฎาคม ๒๕๕๘ - ธันวาคม ๒๕๕๘ พบมีรูปแบบการสื่อความหมายและโปรแกรมสื่อความหมายที่เกี่ยวกับควบคุม ดูแล บังคับใช้กฎ ระเบียบต่างๆ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้แก่ ป้ายเตือน แจ้งข้อปฏิบัติเมื่อขึ้นเที่ยวชมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ป้ายห้าม ประกาศ ป้ายสัญลักษณ์ ป้ายประชาสัมพันธ์บอกเล่าและขอความร่วมมือนักท่องเที่ยว ป้ายณรงค์ และนิทรรศการ สามารถจำแนกรายละเอียดติดตั้งตามศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อาคารประชาสัมพันธ์ สถานที่พักผ่อน จุดท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ได้ดังนี้

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ที่ใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้าน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เน้นให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด จริงจัง ชัดเจน เท่าเทียม และลงโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมาย ควรมีการพิจารณาบทลงโทษเพิ่มขึ้นที่เกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ต้องมีการปรับอย่างจริงจัง เคร่งครัดมากขึ้น ไม่ปล่อยปะละเลยเจ้าหน้าที่ไม่บังคับใช้กฎหมาย นักท่องเที่ยวไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติ กฎหมายบางข้ออ่านเข้าใจยากไม่ชัดเจนคลุมเครือ

ด้านการสื่อความหมาย ควรมีเจ้าหน้าที่เพิ่มการบรรยายให้พอกับนักท่องเที่ยว ป้ายสื่อต่างๆ ควรมีรูปแบบและเอกลักษณ์ ควรสื่อความหมายให้ทราบก่อนเข้าอุทยานแห่งชาติ สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ในอุทยานแห่งชาติมีเพียงพอแล้ว ที่ควรเพิ่มคือการปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวมีใจรักในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไม่ใช่มาเพื่อสังสรรค์บันเทิง

๔.๔ การประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมายด้านการบังคับใช้ กฎ ระเบียบต่างๆ กรณีอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่จัดให้มีการสื่อความหมายธรรมชาติที่สนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยว และให้ความรู้แก่ผู้มาเยือน / นักท่องเที่ยว เช่น ภายในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (visitor center) จัดให้มี นิทรรศการเกี่ยวกับสภาพทางนิเวศวิทยา มีการเก็บรวบรวมแสดงตัวอย่าง พันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ป่า แร่ธาตุ หิน พร้อมกับแผนภูมิ แผนที่แสดงสถานที่ท่องเที่ยว และเส้นทางต่างๆ แผ่นพับให้ข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ นอกจากนั้นยังจัดให้มีการชมวีดิทัศน์และสไลด์ เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ นิทรรศการกลางแจ้ง (outdoor exhibit) หรือนิทรรศการริมทาง (wayside exhibit) ป้ายสื่อความหมายในบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติและบริเวณจุดต่างๆ เป็นต้น

จากการสำรวจระหว่างเดือน กรกฎาคม ๒๕๕๘ – ธันวาคม ๒๕๕๘ พบมีรูปแบบการสื่อความหมายและโปรแกรมสื่อความหมายที่เกี่ยวกับควบคุม ดูแล บังคับใช้กฎ ระเบียบต่างๆ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้แก่ ป้ายเตือน แจ้งข้อปฏิบัติเมื่อขึ้นเที่ยวชมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ป้ายห้าม ประกาศ ป้ายสัญลักษณ์ ป้ายประชาสัมพันธ์บอกเล่าและขอความร่วมมือนักท่องเที่ยว ป้ายรณรงค์ และนิทรรศการ สามารถจำแนกรายละเอียดติดตั้งตามศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อาคารประชาสัมพันธ์ สถานที่พักผ่อน จุดท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ได้ดังนี้

๔.๔.๑ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด้านเนินหอม

พื้นที่บริเวณนี้ประกอบด้วย ด้านตรวจและเก็บค่าบริการเข้าอุทยานแห่งชาติ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด้านเนินหอม อาคารเอนกประสงค์ ห้องน้ำ - ห้องสุขา และบริเวณลานจอดรถยนต์

๔.๔.๑.๑ รูปแบบการสื่อความหมายที่บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบริเวณด้านเนินหอม

ด้านตรวจและเก็บค่าบริการเข้าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ทางด้าน อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ทำหน้าที่ในการตรวจตรา ควบคุมการเดินทางเข้า – ออก ตรวจตราการกระทำผิดกฎหมาย ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่างๆ มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำตลอด ๒๔ ชั่วโมง แต่เปิดบริการให้นักท่องเที่ยวที่ขับรถยนต์และเดินทางเข้าออก ในช่วงเวลา ๐๖.๐๐ น. – ๑๘.๐๐ น.

บริเวณด้านหน้าด้านตรวจและเก็บค่าบริการ อาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด้านเนินหอม ศาลาเอนกประสงค์ ห้องน้ำ ห้องสุขา และบริเวณลานจอดรถยนต์ มีรูปแบบการสื่อความหมายเพื่อการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวด้านต่างๆ ตลอดจน กฎ ระเบียบ ข้อห้าม และควรปฏิบัติ หลายรูปแบบ ได้แก่

- ป้ายบอกสถานที่ ป้ายประกาศ ป้ายประชาสัมพันธ์
- การให้ข้อมูลโดย เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่ปฏิบัติงานประจำด้านตรวจและศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- การใช้ป้ายสื่อความหมาย
- การจัดนิทรรศการในอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

โดยมีรายละเอียดของรูปแบบการสื่อความหมาย ตามตารางที่ ๔-๒๘

ตารางที่ ๔-๒๙ การสื่อความหมายบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด้านเนินหอม

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย/สื่อ ความหมาย
๑	ทางเข้า อุทยานฯ ที่ด่านตรวจฯ เนินหอม ฝั่งปราจีนบุรี		มี ป้ายประชาสัมพันธ์ ลดค่าธรรมเนียม ๕๐ % สำหรับบุคคลชาวไทย เฉพาะวัน จันทร์-ศุกร์ ระหว่าง วันที่ ๑ กรกฎาคม - ๓๑ ธันวาคม ๕๘ และป้ายบอกเวลา เปิด -ปิด ๖.๐๐ น. - ๑๘.๐๐ น.
๑.๑	หน้าด่านตรวจฯ เนินหอม		ประเภทป้ายบอกสถานที่ ป้ายชื่ออุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่
๑.๒	หน้าด่านตรวจฯ เนินหอม		ป้ายสัญลักษณ์ มรดกโลก บอก พิกัด และ ระดับความ สูงจากน้ำทะเล ป้ายประชาสัมพันธ์ แจ้งเบอร์ โทรศัพท์ แจ้งข่าวสาร เมื่อพบเห็น การกระทำความผิด
๒	ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว ด้านเนินหอม		ป้ายบอกสถานที่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ตารางที่ ๔-๒๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย/สื่อ ความหมาย
๒.๑	หน้า ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว		ป้ายรณรงค์โครงการ ปฏิบัติการ ๔ ม.
๒.๒	อาคาร ห้องน้ำ-ห้อง สุขา ของ ศูนย์บริการฯ ทางด้านด้าน ฯเนินหอม		มี ป้ายสัญลักษณ์ ห้องน้ำ-ห้องสุขา แยก ชาย-หญิง ติดประกาศ จำนวน ๖ ป้าย ๒.๒ (๑) - ๒.๒ (๖) ดังนี้
๒.๒ (๑)	หน้าทางเดิน เข้าห้องน้ำ		เป็นประเภทป้ายรณรงค์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ขอ ความร่วมมือ “ร่วมมือร่วมใจ ลด และคัดแยกขยะ แยกขยะให้ถูกที่”

ตารางที่ ๔-๒๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย/สื่อ ความหมาย
๒.๒ (๒)	ผนัง ห้องน้ำ-ห้อง สุขา	<p>โปรดเอื้อเฟื้อแก่ผู้ร่วมทาง ด้วยการขับขี่อย่างระมัดระวัง</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. จักรยานปั่นชิดซ้าย ไม่ปั่นเป็นกลุ่มระวางคันสะดุด ๒. รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ใช้ความเร็ว ไม่เกิน 60 กม./ชม. ๓. ระวังทางโค้ง ทางลาดชัน ระวังสัตว์ป่า ๔. คดเข้มขัด สวมหมวกนิรภัย งดใช้มือถือ ๕. พบเหตุฉุกเฉินโทร.089-0926527, 089-1553965 	เป็นประเภทป้ายข้อบังคับ และเตือน
๒.๒ (๓)	ผนัง ห้องน้ำ-ห้อง สุขา	<p>เหตุฉุกเฉิน อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 086 092 6527 ศูนย์ประสานงานกู้ภัยอุทยานแห่งชาติที่ 4 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)</p>	เป็นประเภทป้าย ประชาสัมพันธ์ ทั่วๆ ไป
๒.๒ (๔)	ผนัง ห้องน้ำ-ห้อง สุขา	<p>“โปรดเอื้อเฟื้อแก่ผู้ร่วมทางด้วย การขับขี่อย่างระมัดระวัง ขอบคุณครับ”</p>	เป็นประเภทป้ายข้อบังคับ และเตือนให้ทำการขับขี่ อย่างระมัดระวัง

ตารางที่ ๔-๒๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๒.๒ (๕)	ผนัง ห้องน้ำ- ห้องสุขา	 <p>ความปลอดภัยในห้องน้ำ</p> <p>การปฏิบัติตัวเมื่อเจอช้างขณะขับรด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หากเจอช้างห้ามจอดดู ให้ขับผ่านไปเลย อย่างไรก็ตามให้สังเกตว่า ช้างมี อาการและอาการปฏิกิริยาอย่างไร หากพบว่าช้างยืนกินใบไม้ข้างทาง แกว่ง หาง นั้นหมายถึง ช้างอยู่ในสภาวะปกติ ให้ขับผ่านไปช้าๆ ในภาวะปกติรถคันที่ ขับผ่านไปแล้ว กรุณาอย่าหยุดดู ซึ่งจะก่อให้เกิดขวางรถคันอื่นที่จะตามมาได้ 2. ห้ามเปิดไฟหน้ารถ ห้ามเปิดที่ปัดน้ำฝน บิบเบรต หรือทำอะไรก็ตามที่ ผิดปกติ หรือทำให้ช้างเข้าใจว่าเราอาจเป็นอันตรายแก่เขา 3. หยุดรถให้ห่างจากช้างอย่างน้อย 50 เมตร หากช้างเดินเข้าหา ให้เคลื่อน รถหนี รอนกว่าช้างจะหลบเข้าข้างถนน จึงเคลื่อนรถผ่านไป 4. อย่าใช้เบรค หรือส่งเสียงดัง รบกวนช้างหรือไล่ช้าง เพราะอาจทำให้ ช้างโกรธ และจู่โจมเข้ามาหาเราได้ 5. จงดการใช้แฟลชถ่ายรูป เพราะอาจทำให้ช้างตกใจ และตรงเข้ามาหาเราได้ 6. ให้ติดเครื่องยนต์ไว้เสมอ เพื่อให้สามารถเคลื่อนรถหนีได้ทันท่วงที 7. หากพบช้างในเวลากลางวัน ให้เปิดไฟรถไว้เสมอ เพื่อให้สามารถสังเกต อาการของช้าง และระยะห่างของรถกับช้างได้สะดวก 8. เมื่อตกอยู่ในวงล้อมของช้าง ตั้งสติให้มั่น หากเป็นเวลากลางวันให้ใช้ไฟสูง แล้วเลือกเคลื่อนรถไปในทางที่มีช้างอยู่น้อย แม้บางครั้งจำเป็นต้องเข้าใกล้ หรือเบียดฝูงช้างไปก็ตาม อย่าดับเครื่องยนต์และปิดไฟรถเป็นอันขาด ค่อยๆ เคลื่อนรถให้เสียงรบกวนมากที่สุด 9. ไม่ควรจอดรถดูช้าง เพราะอาจมีรถคันอื่นตามมา แล้วรถของคุณก็คขวาง รถผู้อื่น จนเป็นเหตุให้ถูกทำร้ายแทนรถของคุณ 10. ไม่ควรจอดรถและลงไปถ่ายรูปช้างในระยะใกล้ เพราะอาจทำให้คุณวิ่ง หนีขึ้นรถไม่ทัน ควรระลึกอยู่เสมอว่า โดยทั่วไป ช้างมักจะอยู่เป็น ครอบครัว หรือเป็นฝูง ขณะที่คุณเจอช้างเพียงตัวเดียวเป็นไปได้อาจ มีช้างตัวอื่น กระจายกันหากินอยู่ในบริเวณป่าข้างทางนั้นก็เป็นได้ 	เป็นประเภท ป้ายประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติตัวเมื่อ เจอช้างขณะขับรด

ตารางที่ ๔-๒๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๒.๒ (๖)	ผนัง ห้องน้ำ-ห้อง สุขา	 <p>เที่ยวเขาใหญ่ 12 แห่ง บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ด้านฯ เนินหอม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เที่ยวชมเขื่อนร่อนน้ำตกใหญ่ (เดินเท้า 1 กิโลเมตร และลงบันได 200 ชั้น) 2. เดินชมไพรผาเดี่ยวตายได้หวาดเสียว (ทางเดิน 300 เมตร ถึงหน้าผาเดี่ยวตาย) 3. ชมวิวผาตรอมใจไม่ตายเดี่ยว (เห็นวิวทิวทัศน์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในมุมสูง) 4. เที่ยวน้ำตกเหวสุวัตมืดหัวใจ (เป็นน้ำตกที่สวยงามแห่งหนึ่งบนเขาใหญ่) 5. จิบกาแฟลำตะคองลงกางเต็นท์ (ลานกางเต็นท์ลำตะคอง มีบริการลานกางเต็นท์) 6. ชมสัตว์เล่นโป่งทุ่งกว้างที่กว้างใหญ่ (ทุ่งหญ้าที่มีสัตว์ป่าออกหากิน เช่น ช้าง กวาง) 7. เที่ยวชมศูนย์บริการเบิกบานใจ (แหล่งข้อมูลและร้านขายของที่ระลึกอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่) 8. เดินท่องไพรในป่าอย่างร่ำโร (ติดต่อขอข้อมูลเดินป่าที่สนใจทั้งระยะใกล้และไกล) 9. ขับรถไปชมวิวดูทิวทัศน์ (ชมวิวความเจริญของเมืองด้านล่างอุทยานแห่งชาติ ที่ ก.ม.30 ฝั่งปากช่อง) 10. ลงไปจัดรูปเทียนชัยไหว้เจ้าพ่อ (ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่เป็นที่เคารพสักการะของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และประชาชนทั่วไป) 11. กลับมาปั่นให้สนุกสุขเกินพอ (เช่าจักรยานปั่นบนเขาใหญ่ไปตามเส้นทาง 9 กิโลเมตร ผ่านทิวทัศน์ที่สวยงาม) 12. ติดต่อขอส่งสัตว์ป่าพาสุขใจ (สัตว์ป่าในเวลากลางคืนมีมากมายหลายชนิดให้ชม) <p>และยังมีป้ายแบบเดียวกันนี้ในศูนย์บริการท่องเที่ยวเนินหอมอีก ๑ ชุด</p>	เป็นประเภท ป้ายประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ ๔-๒๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๒.๓	ภายใน อาคาร ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว ด้านเนินหอม	<p>มีนิทรรศการภายใน แสดงข้อมูล ป้ายสัญลักษณ์ และความรู้แก่นักท่องเที่ยว</p> 	<p>มีนิทรรศการ รูปใบไม้ ประชาสัมพันธ์ ป้ายข้อบังคับ และเตือน และมีเจ้าหน้าที่ ให้ข้อมูล ๒ - ๓ คน</p>
		 <p>เขา สูงยาวเหยียดเสียดฟ้า ใหญ่ เย็นยิ่งกว่าภูผาไหน ให้น้ำเลี้ยงตงพงไพร ชีวิต น้อยใหญ่ สุขใจนัก จง รักผืนฟ้าปานี้ คิด คุ่มพงพีนี้แน่นหนัก ปก ครองสัตว์ป่ามีค่านัก บึง คักดีศรีป่ากว่าชีวิต</p>	<p>ป้ายไววนิล เพื่อสร้างจิตสำนึก รักป่า และธรรมชาติ ของเขาใหญ่</p>
		 <p>แผนที่ จุดแหล่งท่องเที่ยว ตามเส้นทางขึ้นเขาใหญ่</p>	<p>ป้ายบอกทาง และ สถานที่แหล่ง ท่องเที่ยว</p>
			<p>ป้ายแสดง ประวัติหน่วยพิทักษ์ อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ ขย ๑๒ ด้านตรวจเนินหอม และป้ายไม้กฤษณา ไม่มีค่าแห่งป่า เขาใหญ่</p>

ตารางที่ ๔-๒๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๒.๔	ศาลา อนุสรณ์ ด้านหน้า อาคาร ศูนย์บริการ ฝั่งเนินหอม		มีป้าย ประชาสัมพันธ์ จำนวน ๓ ป้าย
๒.๔ (๑)	ป้ายแรก	 <p data-bbox="496 1171 1134 1211">ด้านบนบอกข้อปฏิบัติทั่วไปในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่</p> <p data-bbox="496 1256 1118 1296">ด้านล่างบอกวิธีปฏิบัติเมื่อพบช้างในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่</p> <ul data-bbox="512 1308 1134 1912" style="list-style-type: none"> ● หลีกเลี่ยงให้ห่างจากช้างอย่างน้อย 20 เมตร หากช้างเดินเข้ามาหาให้เคลื่อนรถหนี รอจนช้างหลบจากถนน จึงเคลื่อนรถผ่านไป ● อย่าใช้แฟลชถ่ายรูป อย่าใช้แตรรถ หรือส่งเสียงดังรบกวนช้าง เพราะช้างอาจโกรธหรือตกใจและตรงเข้ามาทำร้ายได้ ● หากพบช้างในเวลากลางคืน ให้เปิดไฟ และติดเครื่องยนต์ไว้เสมอ เพื่อให้สามารถสังเกตอาการของช้างและเคลื่อนรถได้ทันท่วงที ● เมื่อตกอยู่ในวงล้อมของช้าง ตั้งสติให้มั่น แล้วเลือกเคลื่อนรถไปทางที่มีช้างอยู่น้อย แม้ต้องเบียดเข้าใกล้โขลงช้างก็ตาม อย่าหยุดรถนิ่งเป็นอันขาด ● ช้างเมื่ออารมณ์ดีจะไม่ทำร้ายใคร แม้รถจะเบียดเข้าใกล้ก็ตาม แต่หากช้างโกรธ หรือไม่ไว้ใจสิ่งใด เช่น ช้างแม่ลูกอ่อน อาจตรงเข้าทำร้ายผู้รบกวนได้ในระยะไกล จึงพึงสังเกตอารมณ์ของช้างไว้ประกอบการตัดสินใจด้วยเสมอ	ป้ายบอกข้อปฏิบัติ ทั่วไปเมื่อเข้าเขต อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ และบอกวิธี ปฏิบัติเมื่อพบช้างใน อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่

ตารางที่ ๔-๒๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๒.๔ (๒)	ป้ายที่สอง	 <p>เป็นป้าย แสดงแผนที่การเดินทาง ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่</p>	ป้ายแสดงแผนที่ บอกทาง
๒.๔ (๓)	ป้ายที่สาม	 <p>เป็นป้าย บอกแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของอุทยานฯ</p>	ป้ายบอกสถานที่ แหล่งท่องเที่ยวของ อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่
๒.๔ (๔)	ป้ายที่สี่	 <p>ปฏิบัติการ 4 ม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่ทิ้งขยะไว้เป็นการะ โดยการนำขยะกลับบ้าน 2. ไม่ให้อาหารสัตว์ป่า 3. ไม่ขับรถเร็ว 4. ไม่ส่งเสียงดัง	ป้ายรณรงค์ ขอความร่วมมือ

ตารางที่ ๔-๒๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๓	ริมทาง ที่จอดรถ ก่อนขึ้น เขาใหญ่	 <p>ข้อควรปฏิบัติเมื่อเจอ “ช้างป่า”</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หยุดรถให้ห่างจากช้างอย่างน้อย 30 เมตร 2. อย่าใช้แตรรถ 3. งดการใช้แฟลชถ่ายรูป 4. ให้ติดเครื่องยंत्रรถไว้เสมอ 5. หากพบช้างในเวลากลางคืน ให้ใช้ไฟต่ำ 6. เมื่อตกอยู่ในวงล้อมของช้าง ตั้งสติให้มั่น 7. ช้างอารมณ์ดี หูจะสะบัดไปมา ทางแกว่ง 8. ช้างอารมณ์ไม่ดี หูจะกาง ทางชี้ตั้ง ไม่สะบัด งวงจะนิ่งแข็ง 	<p>ป้ายประชาสัมพันธ์ เมื่อเจอช้าง</p> <p>ป้ายขอความร่วมมือ นำขยะ กลับบ้าน ตาม “โครงการ ขยะคืนถิ่น” และเชิญชวน นำขยะออกไปทิ้ง นอกเขตอุทยานฯ</p> <p>และป้ายสัญลักษณ์ เรื่องใช้ความเร็วรถ ไม่เกิน ๖๐ กม./ชม.</p> <p>และป้ายโครงการ ปฏิบัติการ ๔ ม รณรงค์เรื่องขยะ</p>

**๔.๔.๑.๒ การประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย
ด้านการบังคับใช้กฎ ระเบียบ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด่านเนินหอม**

จากการสำรวจรูปแบบการสื่อความหมายบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด่านเนินหอม จังหวัดปราจีนบุรี โดยพบมีรูปแบบและวิเคราะห์เฉพาะรูปแบบการสื่อความหมายด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยวบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด่านเนินหอม สามารถประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย จำแนกรูปแบบ สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุงระบบสื่อความหมาย รายละเอียดตามตารางที่ ๔-๓๐

ตารางที่ ๔-๓๐ การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้
กฎ ระเบียบ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด่านเนินหอม

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบสื่อความหมายด้าน การบังคับใช้ กฎ ระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัดและ ข้อเสนอแนะการปรับปรุง
๑	ด้านใน ศูนย์บริการ	 <p>เป็นนิทรรศการรูปใบไม้ ป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายข้อบังคับและเตือน พร้อมภาษาอังกฤษกำกับไว้ด้วย ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ไม่นำสัตว์เลี้ยง เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ กลองโคม เครื่องดนตรี ยานพาหนะที่มีควันดำ หรือส่งเสียง ดัง เข้ามาในอุทยานฯ Do not bring your pets, alcoholic drinks, foam boxes , music instrument and vihical with dirty carburators or that are noisy to the national park ๒. ไม่ให้อาหารลิงและสัตว์ป่าทุกชนิด Do not feed the monkeys or any type of wild animals ๓. ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และวัฒนธรรมอันดีงาม Please follow the rule , regulation , laws , moral codes and prevent harm to our culture ๔. ทิ้งขยะในภาชนะรองรับเท่านั้น หากเป็นไปได้ ควรนำกลับออกจากอุทยานแห่งชาติ Throw your rubbish in the rubbish bin only . If possible please take it with you when you leave National Park ๕. การส่งเสียงดังเป็นการรบกวนผู้อื่นและสัตว์ป่า Do not make noise that disturbs either people or animals 	<p>ตัวอาคารศูนย์บริการอยู่ใน ตำแหน่งด้านใน ซึ่งต้องเดิน เข้าไปโดยเฉพาะ ประกอบ กับการจัดนิทรรศการ ขาดการออกแบบที่น่าสนใจ เท่าที่ควร จึงทำให้ นักท่องเที่ยวไม่ค่อยเข้าไป นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ จะแวะเพียงเพื่อรอคอย พบกับคณะที่นัดมาเที่ยว และเข้าห้องน้ำ-ห้องสุขา ก่อนเดินทางต่อ ดังนั้นจำเป็นต้องพัฒนา รูปแบบการสื่อความหมาย ใหม่ให้เหมาะสม และดึงดูด ความสนใจมากขึ้น</p> <p>มีรูปแบบนิทรรศการ รูปใบไม้ ที่สื่อความหมาย ด้าน กฎ ระเบียบ ข้อควร ปฏิบัติ ให้ความรู้แก่นัก ท่องเที่ยว เป็นสื่อสอง ภาษา ทั้งไทย และอังกฤษ</p> <p>แต่ไม่มีบทกำหนดโทษ แสดงไว้</p>

ตารางที่ ๔-๓๐ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบสื่อความหมายด้าน การบังคับใช้ กฎ ระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัดและ ข้อเสนอแนะการปรับปรุง
		<p>๖. ขับรถด้วยความเร็วไม่เกิน 60 กิโลเมตร/ชั่วโมง โดยให้ระวังสัตว์ป่าข้ามถนน และเปิดไฟหน้ารถ ในเวลากลางคืนเสมอ</p> <p>Do not drive more than 60 kilometers per hour , be careful of animals walking across the road and always turn on the vehicle's headlight at night</p> <p>๗. พบช้างป่าบนถนน ให้หยุดรอให้ช้างป่าออกจาก ถนนก่อน ห้ามใช้สัญญาณแตร เปิดไฟกระพริบ หรือลงจากรถ กรณีอยู่ในวงล้อมของโขลงช้าง ให้ค่อยๆ เคลื่อนรถออกมา</p> <p>If you elephants on the road. Please stop the vehicle and wait until they walk past. Do not sound your horn , flash your lights or get out of the vehicle but in case you are in the middle of the group of elephants please move the vehicle out slowly</p>	
๒	ป้าย ด้านหน้า ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว	<p>ป้ายไว้นิลขนาดใหญ่ รมรงค์การปฏิบัติตัว เมื่อเที่ยวอุทยานฯ โดย ชมรมกลุ่มใบไม้ ร่วมกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในมาตรการ ปฏิบัติการ ๔ ม ประกอบด้วย</p> <p>ม ไม้ ทิ้งขยะ</p> <p>ม ไม้ ให้อาหารสัตว์ป่า</p> <p>ม ไม้ ไม่ขับรถเร็ว</p> <p>ม ไม้ ไม่ส่งเสียงดัง</p> 	<p>ป้ายติดตั้งริมถนนทางขึ้น มีการออกแบบที่อ่านง่าย เข้าใจง่าย น่าสนใจ พร้อม รูปภาพประกอบ เหมาะ สำหรับ สื่อความรู้ให้ นักท่องเที่ยวได้เข้าใจ การปฏิบัติตัวในการเข้ามา ท่องเที่ยวในอุทยานฯ ได้เป็นอย่างดี โดยเน้น ขอความร่วมมือให้ความรู้ เพียง 4 เรื่อง จึงควรเพิ่มเติม ในการบังคับใช้กฎหมายให้ มากขึ้น</p> <p>ไม่มีบทกำหนดโทษแสดงไว้</p>

ตารางที่ ๔-๓๐ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบสื่อความหมายด้าน การบังคับใช้ กฎ ระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัดและ ข้อเสนอแนะการปรับปรุง
		 <p>ป้ายบอกข้อปฏิบัติทั่วไปในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● จำกัดความเร็วรถ ไม่เกิน 60 กิโลเมตร/ชั่วโมง ● ห้ามรถจักรยานยนต์ซ้อนสาม และต้องสวมหมวกกันน็อค ขณะขับขี่ ● ห้ามรถตัดแปลงท่อไอเสีย จนมีเสียงดังรบกวนผู้อื่นและสัตว์ป่า เข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติ ● ใช้เส้นทางที่อุทยานแห่งชาติจัดไว้เท่านั้น

ตารางที่ ๔-๓๐ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบสื่อความหมายด้าน การบังคับใช้ กฎ ระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัดและ ข้อเสนอแนะการปรับปรุง
		<ul style="list-style-type: none"> ● เส้นทางในอุทยานแห่งชาติค่อนข้างแคบแคียวลาดชัน พึ่งใช้ถนนด้วยความระมัดระวังไม่ประมาทและมีน้ำใจ ● ช่วยกันรักษาความสะอาด ทั้งขยะในที่รองรับเท่านั้น ● ไม่เก็บหาของป่าใดๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติ ● ไม่ทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการรบกวนผู้อื่นและสัตว์ป่าหรือเป็นการทำลายสภาพธรรมชาติ ● ปฏิบัติตาม ระเบียบ กฎหมาย ป้ายเตือนต่างๆ และคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ● ไม่ให้อาหารสัตว์ป่าเพราะจะทำให้สัตว์มีพฤติกรรมก้าวร้าวขึ้น อันเป็นอันตรายต่อนักท่องเที่ยว และสัตว์อาจถูกรถชนตายจากการออกมาขวางทางจราจรเพื่อขออาหาร รวมทั้งสัตว์อาจเจ็บป่วยหรือติดโรคจากการกินอาหารที่เน่าเสียได้ และยังทำให้เกิดความสกปรกในบริเวณที่ให้อาหารสัตว์ป่าด้วย <p>ผู้ที่ต้องการส่งสัตว์ โปรดติดต่อขอใช้บริการที่ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ห้ามนักท่องเที่ยวส่งสัตว์เอง</p>	<p>ไม่มีบทกำหนดโทษแสดงไว้</p>
๔	<p>บริเวณถนนทางขึ้นจากด่านตรวจถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่</p>	<p>ป้ายสื่อความหมาย เพื่อเตือนเรื่อง ให้ระวังช้างป่า และห้ามให้อาหารสัตว์ป่า และการนำรูปคำเตือนห้ามให้อาหารสัตว์ป่าติดลงบนถนน</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> 	<p>เป็นนวัตกรรมที่ดี ที่ควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจเพิ่มเติม จะทำให้ระบบสื่อความหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น</p>

๔.๔.๒ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

พื้นที่บริเวณนี้ประกอบด้วย ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ห้องน้ำ - ห้องสุขา ศูนย์อาหาร และบริเวณลานจอดรถยนต์

๔.๔.๒.๑ รูปแบบการสื่อความหมายที่บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทำหน้าที่ในการเป็นศูนย์กลางการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ให้ความรู้เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ ระบบนิเวศ แหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนให้บริการจองที่พัก การบริการเช่าที่พัก การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การส่งสัตว์ การหาเจ้าหน้าที่เดินป่า การให้บริการขายของที่ระลึก อาหารว่างและเครื่องดื่ม มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำตลอด ๒๔ ชั่วโมง

บริเวณด้านหน้าอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและโดยรอบ ห้องน้ำ ห้องสุขา ศูนย์อาหาร และบริเวณลานจอดรถยนต์ มีรูปแบบการสื่อความหมายเพื่อการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว ด้านต่างๆ ได้แก่

- ป้ายบอกสถานที่ ป้ายประกาศ ป้ายประชาสัมพันธ์
- การให้ข้อมูล โดยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่ปฏิบัติงานโดยรอบ
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มีนิทรรศการ และสื่อความหมายต่างๆ
- การใช้ป้ายสื่อความหมาย
- การฉายวีดิทัศน์ในห้องประชุม

โดยมีรายละเอียดของรูปแบบการสื่อความหมายตามตารางที่ ๔-๓๑

ตารางที่ ๔-๓๑ การสื่อความหมายบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ลำดับที่	บริเวณสำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๑	บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวหลัก		ป้ายบอกสถานที่

ตารางที่ ๔-๓๑ (ต่อ)

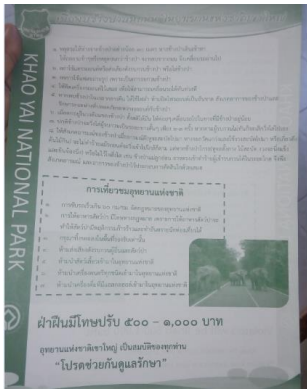
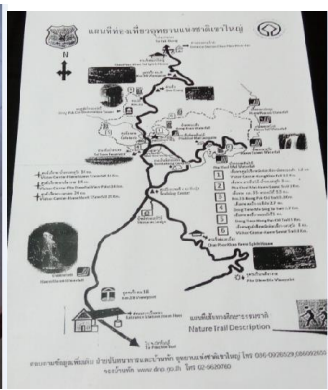
ลำดับที่	บริเวณสำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๒	บริเวณด้านหน้าศูนย์บริการนักท่องเที่ยว		<p>ป้ายรณรงค์ตามโครงการ ๔ ม</p> <p>โดยใช้รูปแบบตัวการ์ตูน ๔ ป้ายเกี่ยวกับเรื่องไม่ให้ขับรถเร็ว ไม่ให้อาหารสัตว์ป่า ไม่ส่งเสียงดัง ไม่ทิ้งขยะ</p> <p>และป้ายรณรงค์ไม่ให้ให้อาหารสัตว์ป่า และไม่ทิ้งขยะ อีกอย่างละ ๑ ป้าย</p>
๓	บริเวณด้านหน้าศูนย์บริการนักท่องเที่ยว		<p>ป้ายประชาสัมพันธ์พร้อมเบอร์โทรศัพท์แจ้งเหตุฉุกเฉิน</p>

ตารางที่ ๔-๓๑ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๔	บริเวณ ภายใน ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว บนอุทยานฯ		<p>นิทรรศการ แสดงกำเนิดชาใหญ่ ประวัติชาใหญ่ ดงพญาไฟ/ดงพญาเย็น แหล่งท่องเที่ยวใน เขาใหญ่ ฯลฯ ข้อห้าม ความรู้ด้านสัตว์ป่า ความรู้ด้านไม้พะยูง มีห้องประชุม มีเจ้าหน้าที่ ให้บริการข้อมูล มีวีดีทัศน์ มีร้านขายของที่ระลึก มูมกาแฟ</p> <p>นอกจากนั้น มีป้ายรณรงค์ โครงการ ปฏิบัติการ ๔ ม รูปแบบเป็นนิทรรศการ กรอบรูปพร้อมขาตั้ง มีภาพประกอบและ ข้อความรณรงค์ เชิญชวน จัดตั้งแสดงไว้ จำนวนมาก จนบดบัง นิทรรศการถาวร</p>

ตารางที่ ๔-๓๑ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๔ (ต่อ)	บริเวณ ภายใน ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว บนอุทยานา	 	
๕	เอกสาร แผ่นปลิว จาก ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว	 	เอกสารแผ่นปลิว ประชาสัมพันธ์ เมื่อพบช้างป่าบนถนน และข้อปฏิบัติเมื่อเที่ยว ชมอุทยานแห่งชาติ พร้อมเผยแพร่โทษปรับ และแผนที่ท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่

ตารางที่ ๔-๓๑ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณสำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๖	บริเวณศูนย์ อาหาร	 	ป้ายประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้ชม นิทรรศการ ที่ ศูนย์บริการท่องเที่ยว
๗	ข้างอาคาร ศูนย์อาหาร		ป้ายรณรงค์ ห้ามให้ อาหารสัตว์ป่า

**๔.๔.๒.๒ ประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย
ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ ที่บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่**

จากการสำรวจรูปแบบการสื่อความหมายบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านกฎ ระเบียบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และวิเคราะห์เฉพาะรูปแบบการสื่อความหมายด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยวบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ สามารถประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย จำแนกรูปแบบ สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุงระบบสื่อความหมาย ตามตารางที่ ๔-๓๒

ตารางที่ ๔-๓๒ การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมายด้านการบังคับใช้
กฎระเบียบ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบสื่อความหมายที่ใช้ ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
๑	ป้ายประชาสัมพันธ์ ด้านในอาคาร ศูนย์บริการฯ	 <ul style="list-style-type: none"> - มีป้ายขนาดใหญ่ ขอความร่วมมือ บอกให้ทราบว่าคุณอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่เป็นส่วนหนึ่งของมรดกโลกทางธรรมชาติ ขอให้ช่วยกันดูแลรักษา และมีข้อความห้าม พร้อมสัญลักษณ์ จำนวน ๗ ข้อ - การให้อาหารสัตว์ป่า ก่อให้เกิดอันตรายต่อสัตว์ป่า - ช่วยกันดูแลไม้ให้เกิดไฟป่า - หลีกเลี่ยงการกระทำใดๆ ที่เป็นการรบกวนหรือทำลายธรรมชาติ - ขับรถด้วยความระมัดระวัง ปฏิบัติตามป้ายเตือน - ทิ้งขยะในภาชนะรองรับเท่านั้น หากเป็นไปได้ควรนำกลับออกจากอุทยานแห่งชาติด้วยตนเอง - การส่งเสียงดังเป็นการรบกวนผู้อื่นและสัตว์ป่า - งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตอุทยานแห่งชาติ - กรุณาปฏิบัติตามกฎระเบียบและวัฒนธรรมอันดีงาม <p>พร้อมมีข้อความเป็นภาษาอังกฤษแปลกำกับไว้ด้วย</p>	<p>พบป้าย ประชาสัมพันธ์ ด้านกฎระเบียบ เพียงป้ายเดียว ในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ประกอบกับภายในศูนย์บริการฯ มีนิทรรศการและเรื่องราวต่างๆ มาก อาจทำให้นักท่องเที่ยว ไม่ได้อ่าน หรือให้ความสนใจ</p> <p>และสำหรับป้ายประชาสัมพันธ์ ตามโครงการ ปฏิบัติการ ๔ ม. ถึงแม้จะให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกแก่ผู้ได้อ่าน แต่ป้ายได้ถูกวางตั้งไว้จำนวนมากภายในศูนย์ ทำให้บดบังนิทรรศการถาวรที่จัดทำไว้ในศูนย์บริการฯ</p> <p>ไม่มีบอกเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ อาจทำให้นักท่องเที่ยวไม่ทราบ และอาจเป็นเหตุผล ไม่ยอมรับทราบความผิด และยอมให้ลงโทษตามกฎหมาย</p>

ตารางที่ ๔-๓๒ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบสื่อความหมายที่ใช้ ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
๒	ป้ายประชาสัมพันธ์ ด้านหน้า ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว	ป้ายรณรงค์การปฏิบัติตัวในการเที่ยวอุทยานฯ โดยชมรมกลุ่มใบไม้ร่วมกับอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ ในมาตรการ ปฏิบัติการ ๔ ม ประกอบด้วย ป้ายลักษณะใช้การ์ตูนเป็น การสื่อสาร ๑ ชุด ม ไม้ ทิ้งขยะ ม ไม้ ให้อาหารสัตว์ป่า ม ไม้ ไม่ขับรถเร็ว ม ไม้ ไม่ส่งเสียงดัง มีแผ่นป้ายสื่อเรื่องไม้ทิ้งขยะ และไม่ให้อาหาร สัตว์ป่าอีกอย่างละ ๑ ป้าย	ป้ายรณรงค์ ปฏิบัติการ ๔ ม ตั้งไว้ กลางสนาม ใต้ต้นไม้ วางกระจายไว้ ด้านหน้าศูนย์บริการ เพื่อหวังให้ นักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาอ่าน และ ช่วยกัน แต่อย่างไรก็ตาม การวางป้ายไว้ กระจัดกระจาย ถึงแม้เจตนาเพื่อให้ เกิดความสะดุดตา แต่ทำให้ภูมิทัศน์ การมองทิวทัศน์ ไม่สวยงาม
๓	ป้ายหน้าศูนย์ อาหาร	มีป้ายขอความร่วมมือ ไม่ให้อาหารสัตว์ป่า ๑ ป้าย มีภาษาอังกฤษประกอบ	เป็นจุดที่คนเข้าใช้บริการที่ ศูนย์อาหารเดินผ่าน แต่จุดที่ตั้ง ไม่โดดเด่น เท่าที่ควร

๔.๔.๓ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่

พื้นที่บริเวณนี้ประกอบด้วย ด้านตรวจและเก็บค่าบริการเข้าอุทยานแห่งชาติ
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ ห้องน้ำ-ห้องสุขา บริเวณลานจอดรถยนต์ และศาลา
เอนกประสงค์

๔.๔.๓.๑ รูปแบบการสื่อความหมายที่บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่

ด้านตรวจเก็บค่าบริการเข้าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ทางด้าน อำเภอปากช่อง จังหวัด
นครราชสีมา ทำหน้าที่ในการตรวจตราควบคุมการเดินทางเข้า – ออก ตรวจตราการกระทำผิดกฎหมาย
ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่างๆ มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำตลอด ๒๔ ชั่วโมง แต่เปิดบริการให้
นักท่องเที่ยวที่ขับรถยนต์และเดินทางเข้าออกในช่วงเวลา ๐๖.๐๐ น. – ๑๘.๐๐ น.

บริเวณด้านหน้าด้านตรวจและเก็บค่าบริการ อาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด้าน
ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ ศาลาเอนกประสงค์ ห้องน้ำ ห้องสุขา และบริเวณลานจอดรถยนต์ มีรูปแบบการสื่อ
ความหมายเพื่อการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และให้ความรู้ความเข้าใจแก่
นักท่องเที่ยวด้านต่างๆ ได้แก่

- ป้ายบอกสถานที่ ป้ายประกาศ ป้ายประชาสัมพันธ์
- การให้ข้อมูล โดยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่ปฏิบัติงานประจำ ด้านตรวจและศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- การใช้ป้ายสื่อความหมาย
- การจัดนิทรรศการในอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

โดยมีรายละเอียดของรูปแบบการสื่อความหมาย ตามตารางที่ ๔-๓๓

ตารางที่ ๔-๓๓ การสื่อความหมายบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่

ลำดับที่	บริเวณสำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๑	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวหน้าด่านตรวจศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่	 	มีป้ายขอความร่วมมือเจอช้าง

ตารางที่ ๔-๓๓ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๒	ด้านใน ศูนย์บริการ		<p>ป้ายนิทรรศการ แหล่งท่องเที่ยวเขาใหญ่</p> <p>ป้ายนิทรรศการรูปใบไม้ ข้อห้ามต่างๆ เหมือน ศูนย์บริการที่ด้าน เนินหอม ฝั่งปราจีนบุรี</p> <p>ป้ายแสดงแผนที่ อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่</p> <p>ป้ายนิทรรศการเกี่ยวกับ มรดกโลกดงพญาเย็น เขาใหญ่</p>

ตารางที่ ๔-๓๓ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๓	บริเวณหน้า ด้านทางเข้า ศาลเจ้าพ่อ เขาใหญ่		มีป้ายบอกสถานที่ ป้ายอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่
๔	บริเวณด้าน ตรวจศาล เจ้าพ่อฯ		ป้ายสัญลักษณ์ และข้อความ ป้ายข้อความให้ปฏิบัติ
๕	บริเวณ หลังด้าน หน้าศาลเจ้า พ่อเขาใหญ่		ป้ายข้อความปฏิบัติ เมื่อเจอช้าง ป้ายบอกว่าเป็น มรดกโลก ป้ายประกาศ ข้อห้ามและบทลงโทษ

ตารางที่ ๔-๓๓ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๖	บริเวณ หลังด่าน หน้าศาล เจ้าพ่อ เขาใหญ่	 <p>66 อาหาร ที่ท่านยื่น เสมือนปิ่น ฆ่าสัตว์ป่า สัตว์จะออกมาหาอาหารที่ถนน เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้</p> <p>ปฏิบัติกร ๕ ม. ๑. ไม่ควรยื่นอาหารหรือของแก่สัตว์ ๒. ไม่ควรพาดสิ่งต่าง ๓. ไม่ควรจอดรถ ๔. ไม่ให้รถจอด</p> <p>BAIMAI ORG</p> <p>ขยะ จากมือท่าน ทำร้ายชีวิตเรา ควรมานำขยะกลับลงไปถึง นอกเขตพื้นที่อุทยาน</p> <p>ปฏิบัติกร ๕ ม. ๑. ไม่ควรทิ้งขยะในบริเวณที่ห้าม ๒. ไม่ควรทิ้งขยะ ๓. ไม่ให้รถจอด</p> <p>BAIMAI ORG</p> <p>ขยะ จากมือท่าน ทำร้ายชีวิตเรา ควรมานำขยะกลับลงไปถึง นอกเขตพื้นที่อุทยาน</p> <p>ปฏิบัติกร ๕ ม. ๑. ไม่ควรทิ้งขยะในบริเวณที่ห้าม ๒. ไม่ควรทิ้งขยะ ๓. ไม่ให้รถจอด</p> <p>BAIMAI ORG</p> <p>อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เขตห้ามรถยนต์วิ่งบนถนนที่ลาดชันเขาใหญ่</p> <p>สำหรับนักท่องเที่ยวที่ขับรถขึ้นเขาใหญ่ โปรดปฏิบัติตามข้อควรระวังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ห้ามใช้ความเร็วสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตห้ามรถยนต์วิ่ง 2. ห้ามแซงรถบรรทุก 3. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร 4. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร 5. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร 6. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร 7. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร 8. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร 9. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร 10. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร <p>ข้อควรระวังในการขับรถขึ้นเขาใหญ่</p> <p>1. ห้ามใช้ความเร็วสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตห้ามรถยนต์วิ่ง</p> <p>2. ห้ามแซงรถบรรทุก</p> <p>3. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>4. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>5. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>6. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>7. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>8. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>9. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>10. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>เขตห้ามรถยนต์วิ่งบนถนนที่ลาดชันเขาใหญ่</p> <p>สำหรับนักท่องเที่ยวที่ขับรถขึ้นเขาใหญ่ โปรดปฏิบัติตามข้อควรระวังต่อไปนี้</p> <p>1. ห้ามใช้ความเร็วสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตห้ามรถยนต์วิ่ง</p> <p>2. ห้ามแซงรถบรรทุก</p> <p>3. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>4. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>5. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>6. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>7. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>8. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>9. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>10. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>เขตห้ามรถยนต์วิ่งบนถนนที่ลาดชันเขาใหญ่</p> <p>สำหรับนักท่องเที่ยวที่ขับรถขึ้นเขาใหญ่ โปรดปฏิบัติตามข้อควรระวังต่อไปนี้</p> <p>1. ห้ามใช้ความเร็วสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตห้ามรถยนต์วิ่ง</p> <p>2. ห้ามแซงรถบรรทุก</p> <p>3. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>4. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>5. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>6. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>7. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>8. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>9. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p> <p>10. ห้ามขับขึ้นเขาโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร</p>	<p>มีป้ายโครงการ ปฏิบัติการ ๔ ม</p> <p>ให้ความรู้ไม่ให้นักท่องเที่ยวให้อาหาร สัตว์ป่า ๑ ป้าย และไม่ทิ้งขยะ ๒ ป้าย</p> <p>ป้ายข้อปฏิบัติ เมื่อพบช้างป่า ในอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่</p> <p>ป้ายนิทรรศการ เล่าประวัติ อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่</p>

๔.๔.๓.๒ การประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย
ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่

จากการสำรวจรูปแบบการสื่อความหมายบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ โดยจำแนกและวิเคราะห์เฉพาะรูปแบบการสื่อความหมายด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยวบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด่านศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ สามารถประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย การจำแนกรูปแบบ สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะ การปรับปรุงระบบสื่อความหมาย รายละเอียดตามตารางที่ ๔-๓๔

ตารางที่ ๔-๓๔ การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้
กฎระเบียบ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบ/ข้อความสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และ ข้อเสนอแนะการปรับปรุง
๑	ด่านตรวจ ศาลเจ้าพ่อฯ	 <p>ป้ายสัญลักษณ์และข้อความ “ห้ามให้อาหารสัตว์ป่า” “ห้ามนำสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ต่างถิ่นเข้า” “จำกัดความเร็วไม่เกิน ๖๐ กม./ชม.” และ ป้ายข้อความให้ปฏิบัติ ๑. ความเร็วไม่เกิน ๖๐ กม./ชม. ๒. ห้ามให้อาหารสัตว์ป่า เช่น ลิง กวาง ๓. ห้ามดื่มสุรา ๔. ทิ้งขยะในที่รองรับ ๕. ห้ามเล่นดนตรี ๖. ห้ามรถเสียงดัง ควันดำ รถตัดแปลง ผ้าฝืนมีโทษปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	เป็นป้ายที่ติดตั้งไว้ ที่เชิงชาย หลังคาป้อม โอกาสที่ จะสังเกตเห็นค่อนข้างน้อย เพราะอยู่ที่ระดับสูง และ ข้อความที่เขียนไว้บนไม้ ค่อนข้างบางเบา ไม่ชัดเจน ประกอบกับเป็นจุดที่ นักท่องเที่ยวกำลังขับรถเข้าไป เพื่อเตรียมเสียค่าบริการ เข้าอุทยานฯ และให้เป็นกังวล เกี่ยวกับการคิดเงินค่าบริการ เข้าอุทยานฯ

ตารางที่ ๔-๓๔ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบ(ข้อความ)สื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
๒	ภายใน ศูนย์บริการ	<p>รูปแบบนิทรรศการรูปไปไม้ มีภาพ สัญลักษณ์ และเนื้อหาให้ความรู้ด้าน กฎ ระเบียบ เหมือนที่ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยวเนินหอม</p> 	<p>ศูนย์บริการฯ ไม่ค่อยมีคนสนใจ เข้าไปมากนัก เนื่องจากอยู่ก่อน ถึงด่านตรวจ พอสมควร อาจมีเฉพาะกลุ่มที่หยุดรอคณะ และกลุ่มที่แวะเข้าห้องน้ำ-ห้อง สุขา</p>
๓	ด้านหลัง ด่านตรวจ	<p>ป้ายประกาศอย่างเป็นทางการ ข้อห้ามและ บทลงโทษ ๒ ป้าย</p> <p>เป็นป้ายข้อความ “ห้ามแผ้วถาง ยึดถือ ครอบครองที่ดิน ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง” ปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมัน หรือพืชผล อาสินอื่นๆ ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ และป้ายประกาศห้ามผู้ใดให้อาหารสัตว์ป่า ทุกชนิด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ แห่ง พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนจะมีโทษปรับและจำคุก นอกจากนี้ มีป้าย โครงการ ปฏิบัติการ ๔ ม จำนวน ๓ ป้าย ให้ความรู้ไม่ให้นักท่องเที่ยวให้อาหาร สัตว์ป่า ๑ ป้าย และไม้ทิ้งขยะ ๒ ป้าย</p>	<p>เป็นป้ายติดตั้งไว้ข้างทาง และข้างศาลาเอนกประสงค์ เป็นป้ายที่ให้ความรู้ กฎหมาย ตาม ม. ๑๖ (๑) แห่ง พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ ๒๕๐๔ พร้อม บทกำหนดโทษ เพียงป้ายเดียว ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และสำหรับป้ายห้ามให้อาหาร สัตว์ป่าทุกชนิด มีการอ้างอิง กฎหมายไม่ถูกต้อง ที่ถูกต้อง เป็นระเบียบฯ ๒๕๕๒ ข้อ ๔ (๑๙) ออกตาม พ.ร.บ. อุทยาน แห่งชาติ. ๒๕๐๔ ม.๑๘ บุคคล ซึ่งเขาไป หรือใช้สถานที่ต่างๆ ในอุทยานแห่งชาติ ต้องปฏิบัติ ห้ามให้อาหารสัตว์ทุกชนิด มีโทษ ตาม ม. ๒๕ แห่ง พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืน ม. ๑๘ ต้องระวาง โทษจำคุก ไม่นเกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>

๔.๔.๔ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมอุทยานแห่งชาติทางบก จังหวัดนครราชสีมา

พื้นที่บริเวณนี้ประกอบด้วย ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมอุทยานแห่งชาติทางบก จังหวัดนครราชสีมา นิทรรศการกลางแจ้ง และบริเวณลานจอดรถยนต์

๔.๔.๔.๑ รูปแบบการสื่อความหมายที่บริเวณหน้าศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมอุทยานแห่งชาติทางบก จังหวัดนครราชสีมา

ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมอุทยานแห่งชาติทางบก จังหวัดนครราชสีมา ทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูลด้านวิชาการทางธรรมชาติวิทยา

บริเวณด้านหน้าศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมอุทยานแห่งชาติทางบก จังหวัดนครราชสีมา และบริเวณลานจอดรถยนต์ มีรูปแบบการสื่อความหมายเพื่อการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวด้านต่างๆ ได้แก่

- ป้ายบอกสถานที่
- ป้ายนิทรรศการกลางแจ้ง

โดยมีรายละเอียดของรูปแบบการสื่อความหมายตามตารางที่ ๔-๓๕

ตารางที่ ๔-๓๕ การสื่อความหมายบริเวณหน้าศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมอุทยานแห่งชาติทางบก จังหวัดนครราชสีมา

ลำดับที่	บริเวณสำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๑	บริเวณ หน้าศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมอุทยานแห่งชาติทางบก จังหวัดนครราชสีมา		มีป้ายบอกสถานที่ และ ป้ายนิทรรศการกลางแจ้ง ๓ ป้าย ประกอบด้วย ๑ ป้ายให้ความรู้เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ๒. ข้อปฏิบัติเมื่อเที่ยวชมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ๓. แผนที่ท่องเที่ยวบนเขาใหญ่

**๔.๔.๔.๒ การประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย
ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบบริเวณศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์ธรรมชาติและ
นครราชสีมา**

จากการสำรวจรูปแบบการสื่อความหมายบริเวณศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์
อุทยานแห่งชาติทางบก จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกและวิเคราะห์เฉพาะรูปแบบการสื่อความหมาย
ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยว สามารถประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของ
ระบบสื่อความหมาย การจำแนกรูปแบบ สภาพปัญหา ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะการปรับปรุงระบบสื่อ
ความหมาย ตามตารางที่ ๔-๓๖

ตารางที่ ๔-๓๖ การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้
กฎระเบียบ บริเวณศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์ธรรมชาติและอุทยานแห่งชาติทางบก จังหวัดนครราชสีมา

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบ (ข้อความ) สื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
๑	ด้านหน้า ศูนย์วิจัย และพัฒนา นวัตกรม อุทยาน แห่งชาติ ทางบก จังหวัด นครราชสีมา	<p>นิทรรศการ ตั้งอยู่ตรงจุดที่โดดเด่น มีรูปแบบน่าสนใจ เป็นจุดที่นักท่องเที่ยว สามารถจอดรถเข้าไปศึกษาข้อมูลได้ดี</p> <p>ป้ายข้อความ ประชาสัมพันธ์ กล่าวถึง ข้อไม่ควรปฏิบัติ ดังนี้</p>	<p>บริเวณนี้เป็นจุดที่นักท่องเที่ยว นิยม จอดรถแวะพัก เพื่อชื่นชม บรรยากาศของอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ และเป็นจุดทางแยกไป ยังแหล่งท่องเที่ยว จึงเป็นจุดหนึ่ง ที่เหมาะสม ที่จะให้ความรู้ และ สร้างจิตสำนึกแก่ผู้มาเยือน จึงควรเพิ่มสื่อความหมาย ในบริเวณนี้ให้มากขึ้น</p>

ตารางที่ ๔-๓๖ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบ (ข้อความ) สื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
		<p>“ใช้ความเร็วไม่เกิน 60 กม./ชม.”</p> <p>“ใช้เส้นทางตามที่อยู่ฯ จัดไว้”</p> <p>“ไม่นำสัตว์เลี้ยงเข้าไป หรือ นำสัตว์ อื่นใดไปปล่อยในอุทยานแห่งชาติ”</p> <p>“ไม่เก็บพันธุ์ไม้ ดอกไม้ จับสัตว์ และนำ สิ่งใดออกจากป่า”</p> <p>“ไม่ให้อาหารลิง และสัตว์ป่าทุกชนิด”</p> <p>“ไม่ส่งเสียงดัง เป็นที่รบกวนแก่สัตว์ป่า และนักท่องเที่ยว”</p> <p>“ไม่ขีดเขียน ปิดประกาศใดๆ ใน อุทยานฯ”</p> <p>“ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ ให้ หรือกรุณา นำออกไปจากป่าด้วย”</p> <p>“ไม่ควรเดินป่าตามลำพัง ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ หรือควรมีเจ้าหน้าที่นำทางทุกครั้ง”</p> <p>“กางเต็นท์พักแรม เฉพาะบริเวณที่ อุทยานฯจัดไว้ และไม่ควรรอกจากที่พัก ยามวิกาล”</p> <p>“ช่วยระวังไม่ให้เกิดไฟป่า หาก จำเป็นต้องก่อกองไฟ เมื่อเสร็จแล้ว กรุณาดับไฟให้เรียบร้อย”</p> <p>“เมื่อพบเห็นช้าง ควรจอดรถให้ห่าง อย่างน้อย 20 เมตร อย่าใช้แตร หรือส่ง เสียงดัง ถ้าเป็นเวลากลางคืนให้เปิดไฟ หน้ารถไว้ เพื่อจะได้สังเกตอาการของ ช้าง ถ้าช้างเดินเข้ามาให้ถอยรถไปอยู่ใน ระยะที่ปลอดภัย รอจนกว่าช้างจะเดิน เข้าป่า หรือหันหน้าเข้าชายป่า จึงค่อยๆ ขับรถเคลื่อนผ่านไป”</p>	

๔.๔.๕ บริเวณบ้านพักแรม ค่ายพักแรม และลานกางเต็นท์

พื้นที่บริเวณนี้ประกอบด้วย

๑. บริเวณบ้านพักนักท่องเที่ยวโซนต่างๆ ได้แก่ โซนกองแก้ว โซนทิวทัศน์ โซนบ้านธนรัศมี และค่ายสุรัสวดี
๒. บริเวณลานกางเต็นท์ลำตะคอง ประกอบด้วยอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศาลาอเนกประสงค์ ห้องน้ำ-ห้องสุขา อาคารร้านอาหาร และลานจอดรถ
๓. บริเวณลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้ ประกอบด้วยอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ลานอเนกประสงค์ ห้องน้ำ-ห้องสุขา อาคารร้านอาหาร และลานจอดรถ

๔.๔.๕.๑ รูปแบบการสื่อความหมายที่บริเวณลานกางเต็นท์ลำตะคอง และบริเวณลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้

บริเวณลานกางเต็นท์ลำตะคอง บริเวณลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้ และบริเวณลานจอดรถยนต์ มีรูปแบบการสื่อความหมายเพื่อการให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ได้แก่

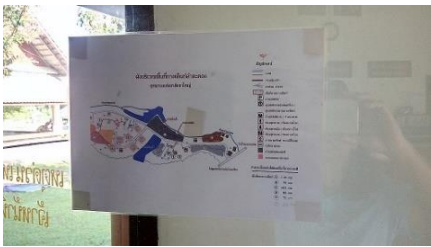
- ป้ายบอกสถานที่ ป้ายประกาศ ป้ายประชาสัมพันธ์
- การให้ข้อมูลโดย เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่ปฏิบัติงานประจำ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- การใช้ป้ายสื่อความหมาย

โดยมีรายละเอียดของรูปแบบการสื่อความหมาย ตามตารางที่ ๔-๓๗

ตารางที่ ๔-๓๗ การสื่อความหมายบริเวณลานกางเต็นท์ลำตะคอง และบริเวณลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
บริเวณลานกางเต็นท์ลำตะคอง			
๑	บริเวณ ปากทางเข้า ลานกางเต็นท์ ลำตะคอง		มีป้ายบอกสถานที่ และป้ายเตือน และป้าย ประชาสัมพันธ์ ต่างๆ

ตารางที่ ๔-๓๗ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๑ (ต่อ)		 <p>นอกจากนี้ มีป้ายรณรงค์ กิจกรรมต่างๆ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ท่องธรรมชาติทั่วไทยใส่ใจสิ่งแวดล้อม (๓๑ ธันวาคม ๕๗ - ๑ มกราคม ๕๘) ● ปั่นสองล้อท่องอุทยาน ● ชยะคีนถิ่น คีนผืนป่าให้แผ่นดิน 	
๒	บริเวณภายใน ศูนย์บริการ ลานกางเต็นท์ ลำตะคอง		ป้าย ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับ การจอง ที่พักเต็นท์ การเช่า อุปกรณ์ และอัตรา ค่าบริการ
๓	ด้านหน้า อาคาร ศูนย์บริการฯ	 <p>ประกาศ ทั้งภาษาไทย และอังกฤษ</p>	ป้ายประกาศ การ ห้ามจำหน่ายและ นำเข้าแอลกอฮอล์ ทุกประเภทใน อุทยานฯ และบึงลพทิว
๔	ด้านในอาคาร ศูนย์บริการฯ		ป้ายผังบอกสถานที่ บริเวณโซน กางเต็นท์ และ จำนวนที่รองรับได้

ตารางที่ ๔-๓๗ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๕	บริเวณ ลานกาง เต็นท์		ป้ายสัญลักษณ์ บอกเตือน และข้อห้าม
๖	บริเวณ ลาน กางเต็นท์		ป้ายรณรงค์ ขอความร่วมมือ นำขยะ กลับบ้าน ตาม “โครงการ ขยะคืนถิ่น” และ ป้ายสัญลักษณ์ ห้ามให้อาหาร สัตว์ป่า ติดประชาสัมพันธ์ ไว้หลายจุด
๗	ภายใน ลาน กางเต็นท์ หน้า อาคาร อเนก ประสงค์		ป้ายบอกสถานที่ ประชาสัมพันธ์ให้ ทราบว่าอยู่ในพื้นที่ มรดกโลก กลุ่มป่า ดงพญาเย็น –เขาใหญ่
๘	บริเวณ ทางเข้า อาคาร ศูนย์บริการ และ ลานกาง เต็นท์		ป้ายเตือนและข้อ ห้าม และประชาสัมพันธ์ แจ้งเหตุ

ตารางที่ ๔-๓๗ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
บริเวณลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้			
๙	บริเวณศาลา เอนกประสงค์		ป้ายห้ามกางเต็นท์ และประกอบอาหาร ในศาลา
๑๐	บริเวณ ลานกางเต็นท์ ผากล้วยไม้		มีป้ายบอกสถานที่
๑๑	บริเวณ ริมข้างทาง		ป้ายรณรงค์ โครงการ ปฏิบัติการ ๔ ม ไม่ให้อาหารสัตว์ป่า และป้ายห้ามตีมี แอลกอฮอล์
๑๒	บริเวณ ศูนย์บริการฯ ลานกางเต็นท์ ผากล้วยไม้		ป้ายแจ้งระเบียบ และข้อปฏิบัติ ที่สำคัญของ การพักผ่อน กางเต็นท์

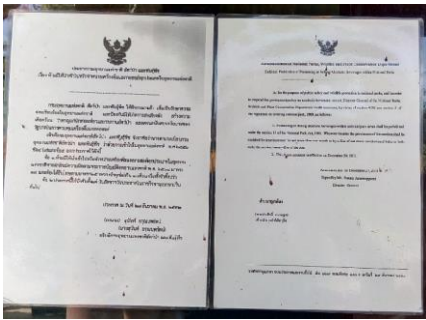
ตารางที่ ๔-๓๗ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย
๑๓	ป้ายด้าน หน้าอาคาร		ป้ายข้อห้าม และ ข้อปฏิบัติ
๑๔	บริเวณ ต้นทาง เดินศึกษา ธรรมชาติ ลานกางเต็นท์ ผากล้วยไม้ - เหวสุวัต		มีป้ายบอกทาง และ ป้ายสื่อความหมาย เกี่ยวกับชะนี เป็นภาษาอังกฤษ และป้ายบอกให้ ทราบว่าอยู่ในพื้นที่ มรดกโลก และป้ายห้ามเข้า หลัง ๑๖.๐๐ น. และป้ายเฟินที่พบ ในเส้นทางศึกษา ธรรมชาติ
๑๕	บริเวณ ลานกางเต็นท์		มีป้ายให้ช่วยรักษา ความสะอาด

๔.๔.๕.๒ การประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการ
บังคับใช้ กฎ ระเบียบ บริเวณลานกางเต็นท์ลำตะคอง และบริเวณลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้

จากการสำรวจรูปแบบการสื่อความหมายบริเวณลานกางเต็นท์ลำตะคอง และบริเวณ
ลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้ โดยจำแนก และวิเคราะห์เฉพาะรูปแบบการสื่อความหมายด้านการบังคับใช้
กฎระเบียบ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยว สามารถประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย
การจำแนกรูปแบบ สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุงระบบสื่อความหมายตามตารางที่ ๔-๓๘

ตารางที่ ๔-๓๘ การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้
กฎระเบียบ บริเวณลานทางเดินที่ลำตะคอง และบริเวณลานทางเดินที่ผากล้วยไม้

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบ (ข้อความ) สื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
บริเวณลานทางเดินที่ลำตะคอง			
๑	หน้าลาน ทางเดินที่ ลำตะคอง	 <p>ป้ายเตือน ข้อความ และสัญลักษณ์ ห้ามนำสิ่งต้องห้ามในอุทยานแห่งชาติ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ๒. สัตว์เลี้ยงทุกชนิด ๓. ภาชนะที่เป็นโฟม ๔. อุปกรณ์ ส่งเสียงดัง กำเนิดแสงสี เช่น เครื่องดนตรี ประทัด พลุ ดอกไม้เพลิง โคมลอย <p>ผู้ใดฝ่าฝืนมีความผิด ตาม พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๕ มีโทษจำคุก หรือปรับ ๑,๐๐๐ บาท</p>	<p>เป็นป้ายที่อยู่หน้าทางเข้าสถานที่ ทางเดินที่ บอกให้ทราบข้อห้าม และโทษ ในการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติ</p> <p>ป้ายลักษณะนี้ ควรบอก นักท่องเที่ยว ตั้งแต่ก่อนเข้ามาใน เขตอุทยานฯ แล้ว เพื่อมิให้ นักท่องเที่ยวนำเข้ามาในอุทยานฯ และเจ้าหน้าที่ที่ด่านตรวจฯ ทั้ง สองด้าน ต้องประชาสัมพันธ์ ด้วย การบอกกล่าว ให้นักท่องเที่ยว ทราบ รวมถึงควรมีการตรวจตรา อย่างเข้มงวดเพื่อ ยึด หรือ มิให้ นำเข้ามาในอุทยานฯ</p>
๒	ที่ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว ลำตะคอง	 <p>ป้ายประกาศ การห้ามจำหน่าย และนำเข้าแอลกอฮอล์ทุกประเภท ในอุทยานฯ และบทลงโทษ</p>	<p>เป็นการปิดประกาศของ กรมอุทยานฯ ลักษณะการ ปิดประกาศจะแปะติดไว้กับ กระจกประตู ที่ศูนย์บริการฯ ทำให้มองดูไม่เรียบร้อย ไม่เหมาะสม</p> <p>อุทยานฯ ควรทำเป็นบอร์ด สำหรับปิดประกาศต่างๆ แยกไว้</p>

ตารางที่ ๔-๓๘ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบ (ข้อความ) สื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
๓	บริเวณ ลานกางเต็นท์ ลำตะคอง	 <p>ป้ายสัญลักษณ์ บอกรเตือน และข้อห้าม แจ้งให้ปฏิบัติตามระเบียบ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่ดื่มหรือนำเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เข้ามา ในอุทยานฯ 2. ไม่นำสัตว์เลี้ยงเข้าไปในอุทยานฯ 3. ไม่พกอาวุธ 4. โปรดรักษาความสะอาด 5. ไม่นำพืชพรรณและทรัพยากรใดออกจากป่า 6. ไม่ส่งเสียงดัง <p>นอกจากนี้ มีป้ายรณรงค์ขอความร่วมมือ นำขยะ กลับบ้าน ตาม “โครงการ ขยะคืนถิ่น” และป้าย สัญลักษณ์ห้ามให้อาหาร สัตว์ป่า</p>	<p>เป็นป้ายไวเนิล ข้อความประชาสัมพันธ์ พร้อมสัญลักษณ์ จำนวน ๑ ป้าย ก่อนทางเข้าลานกางเต็นท์</p> <p>ไม่มีบทกำหนดโทษแสดงไว้</p>
๔	บริเวณ ทางเข้าอาคาร ศูนย์บริการ และลาน กางเต็นท์ ลำตะคอง	 <p>ป้ายเตือน ข้อห้ามและประชาสัมพันธ์ แจ้งเหตุ ป้ายห้ามและข้อปฏิบัติในการเข้าพักแรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ห้ามนำสุนัขและสัตว์เลี้ยงทุกชนิดเข้ามาใน อุทยานฯ ● ห้ามให้อาหารสัตว์ป่าทุกชนิด เช่น ลิง กวาง แก้ง ● ห้ามนำสุราและเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของ แอลกอฮอล์เข้ามาดื่มในอุทยานฯ ● ห้ามเล่นกีตาร์โปร่ง เปิดเครื่องเสียงรถยนต์ และ เครื่องดนตรีทุกชนิด 	<p>เป็นป้ายไม้ถาวร เขียน ข้อความให้ข้อมูล ข้อห้าม ข้อควรปฏิบัติ เมื่อเข้ามา กางเต็นท์ในบริเวณ ลานกางเต็นท์ลำตะคอง อยู่ข้างทางก่อนเข้าลาน กางเต็นท์ จำนวน ๒ ป้าย</p> <p>ไม่มีบทกำหนดโทษแสดงไว้</p>

ตารางที่ ๔-๓๘ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบ (ข้อความ) สื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
		<ul style="list-style-type: none"> ● ห้ามเก็บหาไม้ผืนมาก่อกองไปบนพื้นดิน ห้ามตัดต้นไม้ ห้ามตกปลา ● ห้ามส่งเสียงดังเกินควรเป็นการรบกวนผู้อื่น และสัตว์ป่า ● ห้ามเล่นการพนันทุกประเภท ห้ามรถทุกชนิดลงไปในลานกางเต็นท์ ● ห้ามออกจากที่พัก ตั้งแต่เวลา ๒๒.๐๐ น. ถึง ๐๕.๐๐ น. ● ให้ทิ้งขยะลงในถังที่เจ้าหน้าที่จัดไว้เท่านั้น และเก็บขยะรอบๆ เต็นท์ของท่านด้วย ● ให้ปฏิบัติตามระเบียบและคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สั่งโดยชอบด้วยกฎหมายอย่างเคร่งครัด <p>หมายเหตุ เหตุุด่วน เหตุร้าย หรือพบเห็นสิ่งผิดกฎหมาย โทรแจ้งเจ้าหน้าที่ ลำตะคอง โทร ๐๘๐ ๕๙๖๖๘๖๐</p>	
บริเวณลานกางเต็นท์ผากลัยไม้			
๕	บริเวณหน้าศูนย์บริการฯ ลานกางเต็นท์ผากลัยไม้	 <p>ป้ายข้อห้ามและข้อปฏิบัติ ๒ ป้าย ป้ายแรก</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ติดต่อก่อนเวลา ๑๐.๐๐ น. ๒. เก็บบัตรค่าธรรมเนียมไว้ให้ ตรวจสอบ ๓. จอดรถและกางเต็นท์เฉพาะบริเวณที่จัดไว้ให้เท่านั้น ๔. ห้ามเก็บหาไม้ผืน ใช้ไม้ผืน และ ก่อกองไฟ บนพื้นดิน ๕. ห้ามส่งเสียงดังเกินควร อันเป็น การรบกวนผู้อื่น ๖. ห้ามเคาะแก้ว ขวด หรือวัสดุใดๆ 	<p>ป้ายแผ่นไม้ เขียนประชาสัมพันธ์ ข้อห้ามและข้อปฏิบัติดีไว้ มุมอาคาร เป็นจุดที่อยู่สูง ต้องเงยหน้าขึ้นดู และอีก ป้ายเขียนไว้ที่กระจกประตู หน้าต่างเข้าศูนย์บริการฯ ผากลัยไม้ ซึ่งถ้าเปิดประตู อาคารออกก็จะมาบดบัง ข้อความ ถึงจะเป็นกระจก แต่ก็ไม่เหมาะสม</p>

ตารางที่ ๔-๓๘ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบ (ข้อความ) สื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
		<p>๗. ห้ามเล่นการพนันทุกชนิด ห้ามใช้ปูนขาว ชุดร่อนน้ำ</p> <p>๘. หลังเวลา ๒๑.๐๐ น. ห้ามใช้ยานพาหนะ และ ออกนอกบริเวณ</p> <p>๙. ห้ามใช้เครื่องเสียงและเครื่องดนตรี ทุกชนิด</p> <p>๑๐. ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ หากฝ่าฝืน จับ ปรับ หรือไม่อนุญาตให้พักแรม</p> <p>และป้ายที่สอง ข้อห้ามและข้อปฏิบัติ ดังนี้</p> <p>๑. ห้ามนำสุนัขและสัตว์เลี้ยงทุกชนิดเข้ามาใน เขตอุทยานฯ</p> <p>๒. ห้ามให้อาหารสัตว์ป่าทุกชนิด ลิง เก้ง กวาง</p> <p>๓. ห้ามเล่นเครื่องดนตรีทุกชนิด กีตาร์โปร่ง เคาะแก้ว</p> <p>๔. ห้ามส่งเสียงดังเกินควร อันเป็นการรบกวน ผู้อื่น</p> <p>๕. ห้ามเก็บหาไม้ผืน ก่อกองไฟลงบนสนามหญ้า</p> <p>๖. ห้ามเล่นการพนันทุกชนิด ชุดร่อนน้ำ โรอยปูนขาว</p> <p>๗. ทิ้งขยะลงในถังที่ทางสถานที่กางเต็นท์ ผากกล้วยไม้ได้จัดไว้ให้เท่านั้น และเก็บขยะ รอบเต็นท์ท่านด้วย</p> <p>๘. ให้ตระหนักถึงคุณค่าของธรรมชาติอันยิ่งใหญ่ ที่เราทุกคนต้องร่วมกันรักษาเพื่อตัวเรา และลูกหลานในอนาคต</p> <p>๙. ให้ปฏิบัติตามระเบียบและคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ที่สั่งโดยชอบด้วยกฎหมายอย่างเคร่งครัด อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่</p>	

๔.๔.๖ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวและจุดชมวิว

แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกเหวนรก น้ำตกเหวสุวัต ประกอบด้วย บริเวณ
ลานจอดรถ ศาลาเอนกประสงค์ ห้องน้ำ-ห้องสุขา เส้นทางเดินไปชมน้ำตก

จุดชมวิว ได้แก่ จุดชมวิวผาเดี่ยวตาย จุดชมวิวโป่งกวาง จุดชมวิวกม.๓๐

๔.๔.๖.๑ รูปแบบการสื่อความหมายที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวและจุดชมวิว

บริเวณแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่บริเวณน้ำตกเหวนรก และบริเวณน้ำตกเหวสุวัต บริเวณจุดชมวิว ได้แก่ จุดชมวิวผาเดี่ยวผาย จุดชมวิวโป่งกว้าง จุดชมวิว กม.๓๐ มีรูปแบบการสื่อความหมายเพื่อการให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวด้วยกันได้แก่

- ป้ายบอกสถานที่ ป้ายประกาศ ป้ายประชาสัมพันธ์
- การใช้ป้ายสื่อความหมาย

โดยมีรายละเอียดของรูปแบบการสื่อความหมาย ตามตารางที่ ๔-๓๙

ตารางที่ ๔-๓๙ การสื่อความหมายบริเวณจุดท่องเที่ยวและจุดชมวิว

ลำดับที่	บริเวณสำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย/สื่อความหมาย
น้ำตกเหวนรก			
๑	น้ำตกเหวนรก		ป้ายบอกสถานที่
๒	บริเวณป้อมปากทางเข้าชมน้ำตกเหวนรก		ป้ายประชาสัมพันธ์ “ ทางเข้า ๑ ก.ม. บันได ๒๐๐ ขั้น มีความลาดชันค่อนข้างมาก โปรดระวัง ในการเดิน ขึ้น - ลง” ป้ายสัญลักษณ์แสดงข้อห้ามต่างๆ ๑๒ เรื่อง ป้ายข้อความห้าม
		ป้าย “ ห้ามนำอาหาร กล่องโฟม พลาสติก เข้าไป ด้านใน Bringing food ,foam container and plastic to inside is not permitted ”	

ตารางที่ ๔-๓๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย/สื่อ ความหมาย
๓	ก่อนเข้า ทางเดินไป น้ำตก เหวนรก		<p>ป้ายบอกสถานที่ บอกความเป็น มรดกโลก และ ประกาศ งดเข้าเที่ยวชมน้ำตก ระหว่างเวลา 17.00 น. – 6.00 น. และเดือนอันตราย จะได้รับอันตราย จากสัตว์ป่า</p> <p>ป้ายแนะนำเส้นทาง ศึกษาธรรมชาติ</p>
๔	ภายในอาคาร อเนกประสงค์ หลังแรก		<p>ป้าย แสดงแผนที่ บอกทาง และ แหล่งท่องเที่ยว ป้ายสื่อความหมาย อธิบายข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ป้ายข้อมูล น้ำตกเหวนรก อ่างเก็บน้ำสายสร จุดชมวิวมณีเสวตย ป้ายเรื่องราว เขาใหญ่ในอดีต</p>
๖	ด้านหน้า ศาลา อเนกประสงค์ สอง		<p>ป้ายรณรงค์ โครงการ ๔ ม ขนาดใหญ่</p>

ตารางที่ ๔-๓๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย/สื่อ ความหมาย
๕	ภายในศาลา อเนกประสงค์ สอง	 <p>ข้อควรรู้เกี่ยวกับช้างป่า</p> <ol style="list-style-type: none"> ช้างสามารถวิ่งได้เร็วกว่า 35-40 กิโลเมตร/ชั่วโมง ช้างสามารถวิ่งขึ้นเขาและว่ายน้ำได้ ช้างแม้จะตัวใหญ่แต่สามารถเคลื่อนไหวได้เร็วมาก ที่สำคัญช้างป่าสามารถวิ่งออกตัวได้เร็วมาก เมื่อเห็นช้างจู่โจมสิ่งที่ต้อง ทำคือการออกจากบริเวณนั้นให้เร็วมากที่สุด ช้างจะหยุดวิ่งไล่เอง ถ้า สามารถรักษาระยะห่างจากช้างออกมาได้ โดยมากพบว่าช้างมักต้องการ เพียงป้องกันอาณาเขตตนเองเท่านั้น ปกติช้างป่าจะวิ่งไล่สิ่งทีรบกวนเป็นระยะทางสั้นๆ เพียง 2-3 ครั้ง หาก วิ่งตามสิ่งรบกวนไม่ทันก็จะเลิกวิ่งไล่ไปเอง ช้างเมื่ออารมณ์ดีจะไม่ทำ ร้าย แม้อาจจะวิ่งเข้ามาใกล้ก็ตาม แต่หากช้างโกรธหรือไม่พอใจสิ่งใด โดยเฉพาะช้างแม่ลูกอ่อน อาจตรงเข้าทำร้ายผู้รบกวนได้ จึงพึงสังเกต อารมณ์ไว้และอาการของช้างประกอบการตัดสินใจ ช้างป่าสามารถรับรู้กลิ่นผิดธรรมชาติได้ดี โดยใช้วงยาวๆ ของมันชูขึ้น และส่ายไปมาเพื่อสูดหากกลิ่นแปลกปลอมรอบตัวได้ถึง ๕๐ เมตร ช้างจะหยุดพักและนอน ในช่วงเวลา ๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐ น การนอนของช้างเป็น การนอนแบบยืนหลับ โดยจะยืนสามขา ส่วนขาที่เหลืออีกข้างหนึ่งจะยืน เขย่งเอาไว้ เพื่อเป็นการเปลี่ยนทำยืนนอน โดยจะผลัดเปลี่ยนเวียนขาที่ เขย่งไว้ไปเรื่อยๆ จนครบทั้ง ๔ ขา ส่วนวงจะใช้จับกิ่งไม้คอยโบกสะบัด ไล่แมลงอยู่ตลอด ช้างตัวไหนมีลูกอ่อนก็จะยืนเคียงข้างลูกของตัวเอง ลูกช้างจะยืนอยู่ตรง กลางฝูง ตัวพี่ๆ จะยืนหันหน้าออกรอบๆ ฝูง บางตัวก็สำรองอาหาร ออกมาเคี้ยวเอง และคอยระวังอันตรายต่างๆ คล้ายๆ เป็นยามตลอดเวลา ฝูงช้างแต่ละฝูง จะมีช้างแม่เลี้ยงที่คอยปกป้องลูกช้างให้พ้นอันตรายจาก สัตว์อื่น แต่แม่ฝูงจะมีหัวหน้าฝูงส่วนมากจะเป็นช้างตัวเมีย ช้างเดินได้เร็วมากเพราะมีฝ่าเท้าที่นุ่มและมีอุ้งเท้าสำหรับอากาศเข้าไป ลักษณะของช้างที่ดี มี ๙ อย่าง คือ ขา ๔ ขา ก ๒ กิ่ง รง ๑ รวง หาง ๑ หาง และอวัยวะเพศซึ่งต้องงาถึงพื้นดิน ลักษณะนามของช้างเผือกคือช้าง ลักษณะนามของช้างเลี้ยงคือเชือก และลักษณะนามของช้างป่าคือตัว ลักษณะนามของช้างที่อาศัยรวมกัน ถ้าเป็นช้างเลี้ยงเรียกว่าโคลง ถ้าเป็นช้างป่าเรียกว่าฝูง ลักษณะที่สำคัญของช้างเผือกมี ๗ อย่าง คือ เพดานขาว เล็บขาว ขนขาว ตาขาว ขนหางขาว ผิวหนังขาว การเสียชีวิตของช้างเลี้ยง เรียกว่า “ล้ม” การเสียชีวิตของช้างป่า เรียกว่า “ตาย” <p>ประสบเหตุฉุกเฉิน โทร 086-092-6529 (อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่) 089-155-3965 (ศูนย์ประสานงานกู้ภัยอุทยานแห่งชาติฯ)</p>	<p>มีป้าย ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับ ช้างป่า</p> <p>และ ประชาสัมพันธ์ เบอร์เมื่อประสบ เหตุฉุกเฉิน</p>

ตารางที่ ๔-๓๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย/สื่อ ความหมาย
๖	ภายในศาลา อเนกประสงค์ สอง	 <p>การปฏิบัติตัวเมื่อเจอช้างขณะขับรถ</p> <ol style="list-style-type: none"> หากเจอช้างห้ามจอดดู ให้ขับผ่านไปเลย อย่างไม่รู้ตัวให้สังเกตว่าช้างมีอาการและอากัปกิริยาอย่างไร หากพบว่าช้างยืนกินใบไม้ข้างทางแคว่งหาง นั้นหมายถึงช้างอยู่ในสภาวะปกติ ให้ขับผ่านไปช้าๆ ในอาการปกติ รถคันที่ขับผ่านไปแล้ว กรุณาอย่าหยุดดู ซึ่งจะทำให้ กีดขวางรถคันอื่นที่จะตามมา ห้ามปิดไฟหน้ารถ ห้ามเปิดที่ปัดน้ำฝน ปิบแตร หรือทำอะไรก็ตามที่ผิดปกติหรือทำให้ช้างเข้าใจว่าเราอาจเป็นอันตรายต่อเขา หยุดรถให้ห่างจากช้าง ๓๐ เมตร หากช้างเดินเข้าหาให้เคลื่อนรถหนี รอกันกว่าช้างจะหลบเข้าข้างถนน จึงเคลื่อนรถผ่านไป อย่าใช้แตรรถ หรือส่งเสียงดังรบกวนช้างหรือไล่ช้าง เพราะอาจทำให้ช้างโกรธและจู่โจมเข้าหาเราได้ งดการใช้แฟลชถ่ายรูป เพราะอาจทำให้ช้างตกใจและตรงเข้ามาทำร้ายได้ ให้ติดเครื่องยนต์ไว้เสมอ เพื่อให้สามารถเคลื่อนรถหนีได้ทันที หากพบช้างในเวลากลางคืน ให้เปิดไฟรถไว้เสมอ เพื่อให้สามารถสังเกตอาการของช้าง และระยะห่างระหว่างรถกับช้างได้สะดวก เมื่อตกอยู่ในวงล้อมของช้าง ตั้งสติให้มั่น หากเป็นเวลากลางคืนให้ใช้ไฟสูง และเลือกเคลื่อนรถไปในทางที่มีช้างอยู่น้อยแม้บางครั้งจำเป็นต้องเข้าใกล้หรือเบียดฝูงช้างไปก็ตาม อย่าดับเครื่องยนต์และปิดไฟรถเป็นอันขาด ค่อยๆ เคลื่อนรถให้เสียงเครื่องยนต์นิ่งมากที่สุด ไม่ควรจอดรถดูช้าง เพราะอาจมีรถคันอื่นตามมา แล้วรถของคุณกีดขวางรถผู้อื่น จนเป็นเหตุให้ถูกทำร้ายแทนรถคันของคุณได้ ไม่ควรจอดรถแล้วลงไปถ่ายรูปช้างในระยะใกล้ เพราะอาจทำให้คุณวิ่งหนีขึ้นรถไม่ทัน ควรระลึกอยู่เสมอๆ ว่า โดยทั่วไปช้างมักรวมตัวกันเป็นครอบครัว หรือเป็นฝูง ขณะที่คุณเจอช้างเพียงตัวเดียวเป็นไปได้ว่าอาจมีช้างตัวอื่นกระจายกันหากินอยู่ในบริเวณป่าข้างๆ ทางนั้นก็ไม่ได้ <p>ประสบเหตุฉุกเฉิน โทร .... 086-092-6529 (อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่) 089-155-3965 (ศูนย์ประสานงานกู้ภัยอุทยานแห่งชาติฯ)</p>	<p>มีป้าย ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เมื่อเจอ ช้าง ขณะขับรถ</p> <p>และ ประชาสัมพันธ์ เบอร์เมื่อประสบ เหตุฉุกเฉิน</p>

ตารางที่ ๔-๓๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย/สื่อ ความหมาย
๗	ภายในศาลา อเนกประสงค์ สอง	 <p>ป้ายการปฏิบัติตัวเมื่อเจอช้างขณะขับรถ แปลเป็นภาษาอังกฤษ</p>	<p>ป้าย ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เมื่อเจอ ช้าง ขณะขับรถ แปลเป็น ภาษาอังกฤษ</p>
น้ำตกเหวสุวัต			
๘	บริเวณ ลานจอดรถ น้ำตก เหวสุวัต		<p>มีป้ายบอกสถานที่ ป้ายเตือน ป้ายสัญลักษณ์</p>
๙	บริเวณ ริมถนน ก่อนลงไป น้ำตก		<p>ป้ายห้ามนำ อาหาร และเครื่องดื่ม ห้ามลงเล่นน้ำ ป้ายประชาสัมพันธ์ เวลา เปิด-ปิด</p>

ตารางที่ ๔-๓๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย/สื่อ ความหมาย
๑๐	บริเวณ ริมถนนข้าง ลานจอดรถ		ป้ายห้ามนำอาหาร และเครื่องดื่ม ห้ามลงเล่นน้ำ และ ป้ายสัญลักษณ์ จำนวน ๖ ข้อห้าม
๑๑	บริเวณทาง ไปน้ำตก เหวสุวัต		ป้ายเตือน
๑๒	บริเวณ ทางเดินลง ไปน้ำตก เหวสุวัต		ป้ายห้ามสูบบุหรี่ ป้ายสัญลักษณ์ ห้ามกางเต็นท์ ห้ามก่อกองไฟ ห้ามเก็บหาไม้ผืน ป้าย สื่อความหมาย ป้ายห้ามลงเล่นน้ำ
๑๓	จุดชมวิวเขา เขี้ยว(ผา ตรอมใจ)		ป้าย สื่อความหมาย ทิวทัศน์เบื้องหน้า

ตารางที่ ๔-๓๙ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย/สื่อ ความหมาย
๑๔	จุดชมวิวดา เดี่ยวตาย		ป้าย สื่อความหมาย ทิวทัศน์เบื้องหน้า และคุณค่าของ สภาพพื้นที่
๑๕	จุดชมวิ กม ๓๐		ป้าย สื่อความหมาย ทิวทัศน์เบื้องหน้า
๑๖	จุดชมวิ โป่งกวาง		ป้าย สื่อความหมาย ทิวทัศน์เบื้องหน้า

๔.๔.๖.๒ การประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย
ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ บริเวณจุดท่องเที่ยวและจุดชมวิว

จากการสำรวจรูปแบบการสื่อความหมายบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและจุดชมวิว โดย
จำแนกและวิเคราะห์เฉพาะรูปแบบการสื่อความหมายด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ เพื่อควบคุม
การท่องเที่ยว สามารถประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย จำแนกรูปแบบ
สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุงระบบสื่อความหมาย ตามตารางที่ ๔-๔๐

ตารางที่ ๔-๔๐ การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้
กฎระเบียบ บริเวณจุดท่องเที่ยวและจุดชมวิว

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบ (ข้อความ) สื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
น้ำตกเหวนรก			
๑	ก่อนเดิน ลงไปเที่ยว น้ำตก เหวนรก	 <p>ป้ายสัญลักษณ์ ๑๒ เนื้อหา “ห้ามทิ้งขยะไม่เป็นที่” “ห้ามให้อาหารสัตว์” “ห้ามเล่นกีตาร์หรือส่งเสียงดังรบกวน” “ห้ามนำสัตว์เลี้ยงเข้าไป” “ห้ามเด็ดดอกไม้” “ห้ามล่าสัตว์” “จำกัดความเร็ว 60 กม./ชม.” “ห้ามนำวัสดุระเบิดเข้ามา” “ห้ามก่อกองไฟ” “ห้ามขับรถสองล้อ” “ห้ามทำลายป้าย” “ห้ามเดินออกนอกเส้นทาง” นอกจากนี้ มีป้ายรณรงค์ ปฏิบัติการ ๔ ม อีกหนึ่งป้าย</p>	ป้ายสัญลักษณ์ ค่อนข้างเลือนกลาง หลายอัน ทำให้มองเห็นไม่ชัดเจน สัญลักษณ์ หลายอันถึงแม้จะเป็น มาตรฐาน แต่บางสัญลักษณ์ นักท่องเที่ยวจำนวนมาก ไม่เข้าใจความหมาย ไม่มีบทกำหนดโทษแสดงไว้

ตารางที่ ๔-๔๐ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบ (ข้อความ) สื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
น้ำตกเหวสุวัต			
๒	ก่อนเดิน ลงไปเที่ยว น้ำตก เหวสุวัต	<p>ป้ายสัญลักษณ์ ๑๒</p> <p>เหมือนที่น้ำตกเหวนรก</p> <p>ป้ายข้อความและสัญลักษณ์</p> <p>เหมือนที่ลานกางเต็นท์ลำตะคอง</p> <p>ป้ายสัญลักษณ์ บริเวณจุดชมวิวน้ำตก เหวสุวัต</p> <p>“ห้ามกางเต็นท์” “ห้ามก่อกองไฟ” “ห้ามเก็บหาไม้อื่น”</p> 	<p>ป้ายสัญลักษณ์ ค่อนข้างเลือนกลาง หลายอัน ทำให้มองเห็นไม่ชัดเจน และบางสัญลักษณ์นักท่องเที่ยว จำนวนมาก ไม่เข้าใจความหมาย</p> <p>ป้ายห้ามสูบบุหรี่ และ ห้ามลงเล่นน้ำ พร้อมบทลงโทษ หากฝ่าฝืน</p>
จุดชมวิวต่างๆ			
๓	จุดชมวิว ผาเดี่ยวตาย จุดชมวิว เขาเขี้ยว จุดชมวิว กม. ๓๐ และจุดชม วิวโป่งกวาง		<p>พบป้ายเฉพาะ ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ</p> <p>ไม่พบป้ายห้าม ป้ายเตือน มิให้กระทำผิด ตาม พ.ร.บ. อช. พ.ศ. ๒๕๐๔</p>

๔.๔.๗ กิจกรรมการท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

กิจกรรมการท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้แก่ กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมส่องสัตว์ ดูสัตว์ป่า ดูนก

๔.๔.๖.๑ รูปแบบการสื่อความหมายกิจกรรมการท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ได้แก่ เส้นทางศึกษาธรรมชาติกองแก้ว เส้นทางศึกษาธรรมชาติผาเดียวดาย เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ก.ม. ๓๓

กิจกรรมส่องสัตว์ ดูสัตว์ป่า ดูนก ได้แก่กิจกรรมการดูสัตว์ป่าโดยใช้สปอตไลท์ กิจกรรมเดินดูสัตว์ป่าตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมดูนกตามจุดต่างๆ

มีรูปแบบการสื่อความหมายเพื่อการให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ได้แก่

- ป้ายประชาสัมพันธ์
- ป้ายสื่อความหมาย

โดยมีรายละเอียดของรูปแบบการสื่อความหมาย ตามตารางที่ ๔-๔๑

ตารางที่ ๔-๔๑ แสดงการสื่อความหมายบริเวณกิจกรรมการท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ลำดับที่	บริเวณสำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย/สื่อความหมาย
๑	เส้นทางศึกษาธรรมชาติกองแก้ว		ป้ายแสดงเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ อธิบายจุดเด่น และระยะทางเดิน แล เวลาที่จะใช้เดิน และพบป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติอยู่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ ๔-๔๑ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บริเวณ สำรวจ	รายละเอียด	ประเภทป้าย/สื่อ ความหมาย
๒	เส้นทาง ศึกษา ธรรมชาติ กม. ๓๓		ป้ายแสดงเส้นทาง เดินศึกษา ธรรมชาติ อธิบาย จุดเด่น ระยะ ทางเดิน และ เวลาที่จะใช้เดิน มีสัญลักษณ์ ข้อห้ามปฏิบัติ ขนาดเล็กๆ ที่มุม ด้านซ้าย ระหว่างทางเดิน พบป้ายสื่อ ความหมาย เกี่ยวกับธรรมชาติ ต่างๆ
๓	เส้นทาง ศึกษา ธรรมชาติ ผาเดี่ยวตาย		ป้ายแสดงเส้นทาง เดินศึกษา ธรรมชาติ อธิบาย จุดเด่น ระยะ ทางเดิน และ เวลาที่จะใช้เดิน มีสัญลักษณ์ ข้อห้ามปฏิบัติ ขนาดเล็กๆ ที่มุมด้านซ้าย ระหว่างทางเดิน พบป้ายสื่อ ความหมาย เกี่ยวกับธรรมชาติ ต่างๆ

๔.๔.๖.๒ การประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ บริเวณกิจกรรมการท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

จากการสำรวจรูปแบบการสื่อความหมายบริเวณกิจกรรมการท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยจำแนกและวิเคราะห์เฉพาะรูปแบบการสื่อความหมายด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยว สามารถประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย จำแนกรูปแบบ สภาพปัญหา ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะการปรับปรุงระบบสื่อความหมาย ตามตารางที่ ๔-๔๒

ตารางที่ ๔-๔๒ การประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้
กฎระเบียบ บริเวณกิจกรรมการท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบ (ข้อความ) สื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
๑	เส้นทาง ศึกษา ธรรมชาติ กองแก้ว		พบสัญลักษณ์คำเตือนเล็กๆ อยู่มุมขวาล่างของป้าย ๔ เรื่อง <ul style="list-style-type: none"> - เดินตามเส้นทางที่จัดไว้ - ห้ามทิ้งขยะ - ห้ามส่งเสียงดัง - ห้ามเก็บพันธุ์ไม้
๒	เส้นทาง ศึกษา ธรรมชาติ กม. ๓๓		พบสัญลักษณ์คำเตือนเล็กๆ อยู่ มุมขวาซ้ายของป้าย ๔ เรื่อง <ul style="list-style-type: none"> - เดินตามเส้นทางที่จัดไว้ - ห้ามทิ้งขยะ - ห้ามส่งเสียงดัง - ห้ามเก็บพันธุ์ไม้ และปากทางก่อนเข้าเส้นทาง จะมีป้ายห้ามเข้าก่อนได้รับ อนุญาต เนื่องจากนักท่องเที่ยว ควรต้องไปแจ้งเจ้าหน้าที่ก่อน เดินเข้าไปทุกครั้ง

ตารางที่ ๔-๔๒ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานที่	รูปแบบ (ข้อความ) สื่อความหมาย ด้านการบังคับใช้ กฎระเบียบ	สภาพปัญหา ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะการปรับปรุง
๓	เส้นทาง ศึกษา ธรรมชาติ ผาเดียวดาย		พบสัญลักษณ์คำเตือนเล็กๆ อยู่ มุมขวาล่างของป้าย ๔ เรื่อง - ห้ามเดินออกนอกเส้นทาง - ห้ามส่งเสียงดัง - ห้ามทิ้งขยะ - ห้ามเก็บพันธ์ไม้

ในภาพรวม เมื่อประเมินถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของระบบสื่อความหมาย กรณีอุทยาน
แห่งชาติเขาใหญ่ สรุปได้ดังนี้

๑. ด้านเจ้าหน้าที่สื่อความหมาย พบว่ามีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์และสื่อความหมาย
ตามจุดหลักๆ ได้แก่

๑.๑ บริเวณด้านตรวจและเก็บค่าบริการทั้งสองด้าน มีเจ้าหน้าที่ประจำด้านตรวจ และ
ศูนย์บริการฯ จำนวน ๒-๕ คน ทำหน้าที่หลักในการเก็บค่าบริการในการเข้าท่องเที่ยว และจะต้องทำ
หน้าที่ประชาสัมพันธ์ แนะนำการท่องเที่ยว และแนะนำการปฏิบัติในระหว่างการท่องเที่ยวไปด้วย
ซึ่งสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเฉพาะในช่วงที่นักท่องเที่ยวไม่หนาแน่น แต่ในช่วงที่มี
นักท่องเที่ยวเข้ามาติดต่อหนาแน่นโดยเฉพาะช่วงวันหยุด นักท่องเที่ยวจะเข้ามาพร้อมๆ กันเป็นจำนวน
มาก และทุกคนเร่งรีบที่จะเดินทางต่อทำให้การสื่อความหมายและประชาสัมพันธ์ลดประสิทธิภาพลงไป

๑.๒ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวด้านเนินหอม และศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ มีเจ้าหน้าที่
ทำหน้าที่สื่อความหมายและประชาสัมพันธ์ จำนวน ๒ - ๓ คน สามารถทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้
สร้างความเข้าใจได้เป็นอย่างดี แต่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่สนใจที่เข้าไปเยี่ยมชมศูนย์บริการ
นักท่องเที่ยว

๑.๓ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่
สื่อความหมายและประชาสัมพันธ์ จำนวน ๓- ๕ คน สามารถทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ สร้าง
ความเข้าใจได้เป็นอย่างดี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะแวะเยี่ยมชมศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพื่อสอบถาม
ข้อมูล ชมนิทรรศการ และซื้อของที่ระลึก

๑.๔ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวลานกางเต็นท์ลำตะคอง และลานกางเต็นท์
ผากล้วยไม้ มีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่สื่อความหมายและประชาสัมพันธ์ จำนวน ๒- ๓ คน สามารถทำหน้าที่
ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการปฏิบัติในการกางเต็นท์

นักท่องเที่ยวทุกคณะ ที่มาพักแรมต้องแวะเยี่ยมเข้าสู่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพื่อสอบถามข้อมูล และติดต่อที่พักแรม

๒. ด้านรูปแบบการสื่อความหมาย ได้แก่ ป้ายสื่อความหมายและนิทรรศการ พบว่ามีอยู่กระจัดกระจาย ส่วนใหญ่ในแต่ละป้ายประชาสัมพันธ์ และป้ายสื่อความหมายมีเนื้อหาที่มาก และมีตัวหนังสือขนาดเล็ก ทำให้ไม่น่าสนใจ จะมีเพียงป้ายรณรงค์ของกลุ่มใบไม้ เรื่องมาตรการ ๔ ม. ที่มีการออกแบบได้ดี ข้อความสั้นๆ กระชับ สร้างความเข้าใจได้ดี แต่อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่สนใจที่จะศึกษาหาข้อมูลมากนัก เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่หยุดพักเพียงเพื่อเข้าห้องน้ำ-ห้องสุขา และใช้เป็นจุดนัดพบก่อนเดินทางต่อขึ้นเขาใหญ่ โดยสรุปแล้ว ป้ายสื่อความหมาย ป้ายประชาสัมพันธ์ นิทรรศการในอาคารต่างๆ มีประสิทธิภาพในการสื่อความหมายต่ำ จำเป็นต้องปรับปรุงและปรับแก้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น ส่วนเอกสาร แผ่นพับ พบว่าค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอ ในการแจกนักท่องเที่ยว และบางครั้งเอกสาร แผ่นพับหมด ไม่มีแจกนักท่องเที่ยว การออกแบบไม่สนใจในการศึกษาหาความรู้เท่าที่ควร

๓. ด้านรูปแบบป้ายสัญลักษณ์ มีรูปแบบมาตรฐานที่นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ ได้แก่ การห้ามให้อาหารสัตว์ป่า การห้ามก่อกองไฟ การห้ามทิ้งขยะ การห้ามสูบบุหรี่ การห้ามลงเล่นน้ำ การห้ามส่งเสียงดัง แต่ป้ายสัญลักษณ์บางรูปแบบ ที่ไม่เป็นที่รู้จัก เช่น การห้ามเดินออกนอกเส้นทาง เป็นต้น

๔. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกประกอบการสื่อความหมาย ได้แก่

๔.๑ อาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ บริเวณด้านทางเข้าทั้งสองด้าน ตั้งอยู่ในจุดที่ไม่เหมาะสม ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สนใจที่จะเดินเข้าไปศึกษาหาความรู้

๔.๒ อาคารเอนกประสงค์ หรือศาลาอเนกประสงค์ มีป้ายสื่อความหมายที่ดี และป้ายประชาสัมพันธ์ สอดแทรกให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว แต่นักท่องเที่ยวไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร

โดยสรุปแล้วพบว่า ระบบสื่อความหมายอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยเฉพาะกฎระเบียบข้อบังคับ ยังมีไม่เพียงพอไม่ครอบคลุมกฎระเบียบที่ควรทราบ และไม่สมบูรณ์ ยังขาดโปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงควรพัฒนารูปแบบการสื่อความหมายให้น่าสนใจและสนใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาศึกษาและทำความเข้าใจก่อนเข้าพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้แก่

๑. การพัฒนาโปรแกรมการบรรยายโดยนักสื่อความหมายที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นครั้งแรก คณะนักเรียนที่เข้ามาศึกษาหาความรู้ และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีมัคคุเทศก์ประจำ

๒. ป้ายสื่อความหมาย ป้ายเตือน ป้ายรณรงค์ต่างๆ ที่มีทำให้ความรู้โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสื่อสารองค์ความรู้ที่ทันสมัย อาทิ ระบบ QR – code เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเหตุผลความจำเป็นทางวิชาการในการควบคุมการท่องเที่ยวไม่ให้เกิดการรบกวนและทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. พัฒนาและออกแบบ คู่มือ สมุดภาพเพื่อการเรียนรู้ กฎระเบียบ ข้อควรปฏิบัติตนในระหว่างการท่องเที่ยว โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสื่อสารองค์ความรู้ที่ทันสมัย แจกจ่ายเป็นสมุดคู่มือการท่องเที่ยวประจำรถยนต์ ให้นักท่องเที่ยวได้ทำความเข้าใจในระหว่างการท่องเที่ยวบนเขาใหญ่ และให้นำส่งคืนเมื่อเดินทางกลับออกไป

๔. ป้ายรณรงค์ มาตรการ ๔ ม. ที่เพิ่มเติม การเพิ่มสาระความรู้ทางวิชาการ โดยใช้ระบบ QR – code เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเหตุผลความจำเป็นทางวิชาการที่ต้องรณรงค์ห้ามทิ้งขยะ ห้ามขับรถเร็ว ห้ามให้อาหารสัตว์ป่า และห้ามส่งเสียงดัง

๕. โปรแกรมประยุกต์ใช้ ระบบติดต่อออนไลน์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีช่องทางแจ้งข่าวสาร แจ้งข่าวเตือน ข่าวขอความช่วยเหลือและข่าวต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและโต้ตอบได้โดยตรง โดยใช้หมายเลขสายด่วน ๑๓๖๒ ที่สามารถเชื่อมโยงมายังศูนย์ข้อมูลข่าวสารอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้โดยตรง

๔.๕ แผนการจัดการเพื่อใช้ควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

เพื่อให้การประยุกต์ใช้โปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมมาใช้ในการควบคุมและจัดการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎระเบียบให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิดการป้องกันจะต้องมาก่อนการปราบปราม และการให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ มีความเข้าใจ มีจิตสำนึก และเต็มใจให้ความร่วมมือจะช่วยให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่แท้จริง จึงได้กำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการพัฒนา จำนวน ๔ แผนงาน รวม ๘ กิจกรรม ดังนี้

๔.๕.๑ แผนการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างองค์ความรู้

ประกอบด้วย ๑ กิจกรรม ได้แก่

๑. กิจกรรมการฝึกอบรม สัมมนา ฝึกปฏิบัติการ

๑.๑ การฝึกอบรมเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ

เพื่อควบคุมการท่องเที่ยว

สำหรับ พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว

สำหรับ มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการการท่องเที่ยวต่างๆ

๒. ป้ายสื่อความหมาย ป้ายเตือน ป้ายรณรงค์ต่างๆ ที่มีการให้ความรู้โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสื่อสารองค์ความรู้ที่ทันสมัย อาทิ ระบบ QR – code เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเหตุผลความจำเป็นทางวิชาการในการควบคุมการท่องเที่ยวไม่ให้เกิดการรบกวนและทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. พัฒนาและออกแบบ คู่มือ สมุดภาพเพื่อการเรียนรู้ กฎระเบียบ ข้อควรปฏิบัติตนในระหว่างการท่องเที่ยว โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสื่อสารองค์ความรู้ที่ทันสมัย แจกจ่ายเป็นสมุดคู่มือท่องเที่ยวประจำรถยนต์ ให้นักท่องเที่ยวได้ทำความเข้าใจในระหว่างการท่องเที่ยวบนเขาใหญ่ และให้นำคืนเมื่อเดินทางกลับออกไป

๔. ป้ายรณรงค์ มาตรการ ๔ ม. ที่เพิ่มเติม การเพิ่มสาระความรู้ทางวิชาการ โดยใช้ระบบ QR – code เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเหตุผลความจำเป็นทางวิชาการที่ต้องรณรงค์ห้ามทิ้งขยะ ห้ามขับรถเร็ว ห้ามให้อาหารสัตว์ป่า และห้ามส่งเสียงดัง

๕. โปรแกรมประยุกต์ใช้ ระบบติดต่อออนไลน์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีช่องทางแจ้งข่าวสาร แจ้งข่าวเตือน ข่าวขอความช่วยเหลือและข่าวต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและโต้ตอบได้โดยตรง โดยใช้หมายเลขสายด่วน ๑๓๖๒ ที่สามารถเชื่อมโยงมายังศูนย์ข้อมูลข่าวสารอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้โดยตรง

๔.๕ แผนการจัดการเพื่อใช้ควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

เพื่อให้การประยุกต์ใช้โปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมมาใช้ในการควบคุมและจัดการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎระเบียบให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิดการป้องกันจะต้องมาก่อนการปราบปราม และการให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ มีความเข้าใจ มีจิตสำนึก และเต็มใจให้ความร่วมมือจะช่วยให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่แท้จริง จึงได้กำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการพัฒนา จำนวน ๔ แผนงาน รวม ๘ กิจกรรม ดังนี้

๔.๕.๑ แผนการพัฒนาศูนย์ข้อมูลและเสริมสร้างองค์ความรู้

ประกอบด้วย ๑ กิจกรรม ได้แก่

๑. กิจกรรมการฝึกอบรม สัมมนา ฝึกปฏิบัติการ

๑.๑ การฝึกอบรมเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยว

สำหรับ พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว

สำหรับ มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการกิจการการท่องเที่ยวต่างๆ

๑.๒ การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องรักษาความปลอดภัยและกู้ภัย
สำหรับ พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุม บังคับใช้กฎหมาย
และผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว/จุดท่องเที่ยว มัคคุเทศก์

๑.๓ การสัมมนาผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวใน
อุทยานแห่งชาติด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ถูกต้องในการท่องเที่ยว
อุทยานแห่งชาติ
สำหรับ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ตำรวจท่องเที่ยว มัคคุเทศก์
ผู้นำกิจกรรมท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ นักสื่อความหมายธรรมชาติ
ผู้ประกอบการกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่

๔.๕.๒ แผนงานพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายและรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว

ประกอบด้วย ๓ กิจกรรม ได้แก่

๑. การจัดให้มีนักสื่อความหมายประจำจุดท่องเที่ยว

ภายใต้แนวคิด อธิบายให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ ขอความร่วมมือ
ตักเตือน ก่อนการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด

๒. พัฒนาและจัดทำคู่มือศึกษารธรรมชาติ

๒.๑ การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Handbook)

สำหรับ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ นักสื่อความหมาย และมัคคุเทศก์

๒.๒ จัดทำ สมุดภาพ เพื่อการเรียนรู้กฎระเบียบ การปฏิบัติตน
ประจำรถยนต์ สำหรับแจกให้ผู้ควบคุมรถยนต์หรือผู้นำเที่ยว
(tour leader) ที่มากับรถยนต์เพื่อใช้ ประกอบการเรียนรู้ใน
ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
โดยนำภาพสื่อความหมายประกอบเรื่องราวที่จำเป็นต้องเรียนรู้
และประยุกต์เทคนิคการให้ความรู้ที่ทันสมัย เช่น QR- code
ที่สามารถอธิบายเรื่องรายละเอียดทางวิชาการที่น่าสนใจ
ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตัวเอง

๒.๓ จัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา
สำหรับนักท่องเที่ยว และใช้เป็นคู่มือท่องเที่ยวประจำบ้านพัก
เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ศึกษา เรียนรู้ ทำความเข้าใจเพิ่มเติม

๒.๔ การพัฒนา สมุดภาพการ์ตูนสื่อความหมาย เกี่ยวกับอุทยานอย่าง
นักอนุรักษ์สำหรับ สื่อความหมายให้กับนักเรียน เยาวชนและ
นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ปลุกฝังการท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง ถูกวิธี
ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยการออกแบบสื่อประเภทการ์ตูน
แนะนำการท่องเที่ยว นำเสนอผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป (Application)
ในระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ และระบบอินเทอร์เน็ต นำเสนอใน
Fan page บน Facebooks

๓. พัฒนาระบบป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ

๓.๑ ระบบป้ายประกาศ คำเตือน ป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อแนะนำ
การปฏิบัตินำเสนอ สิ่งที่ได้ และทำไม่ได้ /ควรทำ และไม่ควรทำ
พร้อมระบุความผิดทางกฎหมายที่จะได้รับ

๓.๒ พัฒนาระบบนิทรรศการเคลื่อนที่ ในจุดสำคัญหรือกรณีเร่งด่วน
เฉพาะกิจเช่น กรณีช้างป่าออก การให้อาหารลิง เตือนภัยธรรมชาติ
ในจุดวิกฤติ

๔.๕.๓ แผนงานพัฒนาการมีส่วนร่วม

ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม ได้แก่

๑. กิจกรรม/โครงการ เพื่อน ช่วย เพื่อน

ภายใต้แนวคิด ส่งเสริมให้มัคคุเทศก์และผู้ประกอบกิจการท่องเที่ยว
ในพื้นที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ในการควบคุม
ดูแลให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว

๒. การพัฒนากิจกรรม อาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

เพื่อทำหน้าที่ อาสาช่วยเหลือการปฏิบัติงาน เป็นแนวร่วม ในรูปแบบ
ช่วยเป็นหูเป็นตาแทน หรือ กิจกรรม ตาสับปรดช่วยดูแล ประชาสัมพันธ์
และแจ้งข่าว

๔.๕.๔ แผนงานบริหารการจัดการท่องเที่ยว

ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม ได้แก่

๑. การจัดตั้งศูนย์สื่อสารประจำอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

โดยการจัดตั้งสถานีสื่อสารเต็มรูปแบบประจำอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

๑.๑ การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป

(Application) ในระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยทำการพัฒนา Fan page บน facebook เพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าถึง แลกเปลี่ยน เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง

๑.๒ การประยุกต์ใช้ สายด่วน ๑๓๖๒ ในระบบอัตโนมัติเชื่อมโยงตรงไปยัง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๑.๓ ระบบวิทยุกระจายเสียงชุมชน ออกอากาศให้ครอบคลุมจุดท่องเที่ยว บนเขาใหญ่

๑.๔ ระบบเสียงตามสายกระจายข่าว ออกอากาศเฉพาะพื้นที่จำเป็น เช่น ลานกางเต็นท์ ด้านเก็บค่าธรรมเนียม

๒. การจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็ว

เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา ระวังเหตุ และปราบปรามการกระทำผิดตลอดจน ให้การช่วยเหลือต่างๆ

เพื่อให้การดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ข้างต้น สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพจึงได้กำหนดรายละเอียดของแต่ละแผนงาน กิจกรรม แนวความคิดในการจัดการ วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ กลุ่มเป้าหมาย และหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ รายละเอียดปรากฏตาม ตารางที่ ๔-๔๓

ตารางที่ ๔-๔๓ แผนงาน กิจกรรม โครงการเพื่อพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อควบคุมให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๑. แผนการพัฒนาบุคลากร และเสริมสร้างองค์ความรู้				
๑. กิจกรรมฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติการ สัมมนา	ผู้ที่บังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ชอบธรรม ที่มี มาตรฐานเดียวกัน จะต้องมีความเข้าใจ อย่างถ่องแท้ในกฎระเบียบต่างๆ			
๑.๑ การฝึกอบรมเรื่องใช้ กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ	๑. จากการสำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่อุทยาน แห่งชาติบางส่วน ยังไม่เข้าใจ บทบาท อำนาจ หน้าที่ ในการใช้กฎหมาย กฎระเบียบ เพื่อควบคุมการท่องเที่ยว ๒. มีคคทศกจะมีส่วนสำคัญในการช่วย ควบคุมกลุ่มนักท่องเที่ยวที่รับผิดชอบ ไม่ให้ทำลาย หรือทำความเสียหาย เมื่อมีคคทศกมีความเข้าใจ และพร้อม จะเข้ามาช่วยควบคุมดูแล กลุ่มนักท่องเที่ยว ที่รับผิดชอบจะช่วยในการช่วยควบคุม ให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขึ้นได้	๑. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เสริมสร้างความเข้าใจ ในการใช้กฎระเบียบ เพื่อควบคุมกิจกรรม การท่องเที่ยวที่ถูกต้อง ๒. เพื่อให้สามารถบังคับใช้ กฎระเบียบได้อย่าง ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ ๓. เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และสร้างความเข้าใจ ร่วมกัน	๑. พนักงานเจ้าหน้าที่และ ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ๒. มีคคทศก และผู้ ประกอบกิจการ การท่องเที่ยวต่างๆ ๓. ตำรวจท่องเที่ยว และ ตำรวจภูธรที่เกี่ยวข้อง	กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.) อช.เขาใหญ่

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๑.๒ การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการรักษาความปลอดภัย และกู้ภัย	การป้องกัน แก๊ซ กู้ภัย ช่วยเหลือบรรเทาเหตุที่เกิดจากอุบัติเหตุต่างๆ อาทิ ปัญหา นักท่องเที่ยวหลงป่า การช่วยเหลือ กรณี สัตว์ป่า เช่น ช้าง ลิง เข้าไปรบกวนนักท่องเที่ยว หรือนักท่องเที่ยวรบกวนสัตว์ป่า ตลอดจนการอำนวยความสะดวก รักษาความปลอดภัยและการกู้ภัย มีความจำเป็น ต้องมีเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรม ฝึกฝน ให้มีทักษะและสามารถให้ความช่วยเหลือได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	๑. เพื่อฝึกทักษะในการช่วยเหลือ กู้ภัย กู้ชีพ ที่ถูกต้อง ๒. เพื่อสร้างเครือข่ายแนวร่วมในการทำงานด้านการรักษาความปลอดภัยและกู้ภัย	๑. พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ๒. หน่วยกู้ภัย กู้ชีพต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ๓. ตำรวจท่องเที่ยว และ ตำรวจภูธรที่เกี่ยวข้อง	อส. อช.เขาใหญ่ ศูนย์กู้ภัยประจำอุทยานแห่งชาติต่างๆ
๑.๓ การสัมมนาผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องการท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติ เรื่อง การปฏิบัติ ตามกฎระเบียบ ที่ถูกต้องและเหมาะสมในการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ	ภายใต้แนวความคิด ๑. การสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน จะช่วยแก๊ซปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒. สาเหตุสำคัญที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ดังนั้น มนุษย์เป็นผู้ออกให้เกิดปัญหา มนุษย์ก็ต้องเข้ามามีส่วนร่วมกันแก๊ซ	๑. เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๒. เพื่อสร้างความเข้าใจ และขอความร่วมมือในการปฏิบัติ ตนให้ถูกต้อง ในการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ๓. เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และ สร้างความเข้าใจร่วมกัน และ ช่วยควบคุมไม่ให้กิจกรรม และธุรกิจการท่องเที่ยว มีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อม	๑. เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ๒. ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจภูธรในท้องที่ ๓. มีคฤเทศก์ ผู้นำกิจกรรมท่องเที่ยว นักสื่อความหมายธรรมชาติ ในอุทยานแห่งชาติ ๔. ผู้ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ๕. สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ๖. สำนักงาน ททท. นครนายก	สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวฯ ททท.นครนายก อส. อช.เขาใหญ่ สมาคมอุทยานแห่งชาติ

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๒. แผนงานพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย และรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว				
<p>๑. การจัดให้มีนักสื่อความหมายประจำจุดท่องเที่ยว</p>	<p>ภายใต้แนวคิด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พร้อมจะให้ความร่วมมือในการช่วยกันดูแลแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นการจัดให้มีนักสื่อความหมายประจำจุดท่องเที่ยวอธิบายให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ ขอความร่วมมือ ตักเตือน ก่อนการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด โดยใช้นักสื่อความหมายและเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ที่มีประสบการณ์ และทักษะการสื่อสารที่ดี แต่เนื่องจากเจ้าหน้าที่อุทยานฯมีไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องหาแนวร่วม และอาสาสมัครมาช่วยเป็นนักสื่อความหมาย และช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว จะช่วยทำให้ลดผลกระทบที่เกิดจากนักท่องเที่ยวลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพนักสื่อความหมาย เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ๒. เพื่อจัดให้มีการจัดให้นักสื่อความหมายประจำจุดท่องเที่ยว ในช่วงที่เปิดบริการท่องเที่ยว ๓. เพื่อรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมท่องเที่ยว บนเขาใหญ่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยดูแล แหล่งและจุดท่องเที่ยวต่างๆ</p>	<p>๑. นักสื่อความหมายและเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ๒. เจ้าหน้าที่ประจำอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ๓. อาสาสมัครนกออนุรักษ์ต่างๆ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ อาทิ พนักงานขับรถยนต์ท่องเที่ยว ผู้นำศึกษาธรรมชาติ และกิจกรรมดูนก ส่องสัตว์</p>	<p>อส. สำนักอุทยานแห่งชาติ อช.เขาใหญ่ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวฯ ททท.นครนายก</p>

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๒. พัฒนาและจัดทำคู่มือ ศึกษาระรรมชาติ				
๒.๑ การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Handbook)	การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ได้อย่างถูกต้อง จะต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในกฎระเบียบต่างๆ จึงจำเป็นต้องมีคู่มือปฏิบัติงาน (Handbook) เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถนำไปใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง เป็นธรรมชอบธรรม ที่มีมาตรฐานเดียวกัน โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมเรื่อง กฎหมายและระเบียบ มาตรการการควบคุมด้านการท่องเที่ยว บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องทั้งหมด พร้อมแนวทางการบังคับใช้และคำอธิบายเชิงวิชาการถึงเหตุผลที่จำเป็นต้องกำหนดกฎระเบียบในการควบคุมนั้นๆ เพื่อใช้อธิบายสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง	๑. ออกแบบและจัดทำ คู่มือ รวบรวมกฎระเบียบ การใช้กฎระเบียบที่ถูกต้อง พร้อมเนื้อหาสาระเป็นคำอธิบายทางวิชาการที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย ๒. เพื่อให้การบังคับใช้กฎระเบียบเกิดความเป็นธรรม ชอบธรรมที่มีมาตรฐานเดียวกัน	สำหรับ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ นักสื่อความหมายและมัคคุเทศก์	อส. สำนักอุทยานแห่งชาติ อช.เขาใหญ่

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
<p>๒.๒ จัดทำ สมุดภาพ เพื่อ การเรียนรู้ ภาวะเปียบ การปฏิบัติตนประจำ รถยนต์</p>	<p>เนื่องจากป้ายประชาสัมพันธ์ ที่มีอยู่ ในปัจจุบันได้จัดทำและติดตั้งกระจาย ทั่วไป แต่นักท่องเที่ยวไม่ได้ให้ความสนใจ เท่าที่ควร และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ จะเร่งรีบเดินทาง จึงไม่ค่อยมีเวลาทำ ความเข้าใจข้อความที่ประชาสัมพันธ์ การพัฒนาสื่อความหมายภายใต้ แนวคิดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาผสมผสาน โดยนำภาพสื่อความหมาย ประกอบเรื่องราวที่จำเป็นต้องเรียนรู้ และประยุกต์เทคนิคการให้ความรู้ ที่ทันสมัย เช่น QR- code ที่สามารถ อธิบายเรื่องรายละเอียดทางวิชาการ ที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาส ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตัวเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ออกแบบ และจัดทำสมุดภาพ พร้อมข้อความสั้นๆ เพื่อให้ ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่ ถูกต้องในการท่องเที่ยว สิ่งที่ ควรทำหรือไม่ควรทำ พร้อมบท กำหนดโทษ ๒. เพื่อใช้เป็นคู่มือการท่องเที่ยว และคำแนะนำในการปฏิบัติตัว ที่ถูกต้อง โดยแจกให้ผู้ควบคุม รถยนต์ทุกคันที่เดินทางขึ้น อุทยานฯ และนำคืนเมื่อ เดินทางกลับ ๓. เพื่อเป็นมาตรการที่ป้องกัน ไม่ให้นักท่องเที่ยวอ้างว่าไม่ ทราบกฎระเบียบ 	<p>สำหรับแจกให้ผู้ควบคุม รถยนต์หรือผู้บรรยาย หัวหน้า คณะนำเที่ยวที่มากับรถยนต์ เพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ใน ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว บนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่</p>	<p>อส. สำนักอุทยาน แห่งชาติ อช.เขาใหญ่</p>

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
<p>๒.๓ จัดทำคู่มือท่องเที่ยว อย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา</p>	<p>ภายใต้แนวคิดที่ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ พร้อมจะให้ความร่วมมือและพร้อม ปฏิบัติตนในการท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง เหมาะสม ดังนั้นการจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่าง ถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา สำหรับนักท่องเที่ยว จะเป็นคู่มือเพื่อ ให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ศึกษา เรียนรู้ ทำความเข้าใจเพิ่มเติมในระหว่างที่ ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ จะสามารถ ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ทำความเข้าใจใน เรื่องราวที่น่าสนใจต่างๆ และการปฏิบัติ ตนในระหว่างการท่องเที่ยวในอุทยาน แห่งชาติ เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ขึ้นได้อย่างดี</p>	<p>๑. เพื่อออกแบบ และจัดทำคู่มือ ท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา ประจำตัวนักท่องเที่ยว ที่มี ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่ ถูกต้องในการท่องเที่ยว สิ่งที่ ควรทำหรือไม่ควรทำ พร้อมบท กำหนดโทษ และเหตุผลทาง วิชาการที่จำเป็นต้องควบคุม ไม่ให้เกิดผลเสียต่อทรัพยากร การท่องเที่ยว</p> <p>๒. เพื่อเป็นคู่มือประจำระหว่าง การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ และช่วยเป็นเครื่องมือที่ป้องกัน ไม่ให้นักท่องเที่ยวอ้างว่าไม่ ทราบกฎระเบียบ</p>	<p>๑. สำหรับให้นักท่องเที่ยว และกลุ่มนักท่องเที่ยว ได้ใช้ศึกษาในระหว่าง ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ</p> <p>๒. ใช้เป็นคู่มือท่องเที่ยว ประจำบ้านพัก</p>	<p>อส. สำนักอุทยาน แห่งชาติ อช.เขาใหญ่</p>

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
<p>๒.๔ การพัฒนา สมุดภาพ การ์ตูนสื่อความหมาย เรื่อง ท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี ที่เขาใหญ่</p>	<p>ภายใต้แนวคิด เสริมสร้างองค์ความรู้ ให้กับคนรุ่นใหม่ที่ชอบการสื่อสารโดยใช้ สังคมออนไลน์ เพื่อเป็นนวัตกรรมการสื่อสารกับ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เพื่อปลูกฝัง การท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง ถูกวิธี ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยการออกแบบ สื่อประเภท การ์ตูนแนะนำการท่องเที่ยว นำเสนอผ่าน โปรแกรมสำเร็จรูป (Application) ในระบบโทรศัพท์ เคลื่อนที่ และระบบอินเทอร์เน็ต</p>	<p>๑. เพื่อออกแบบและพัฒนา โปรแกรมสื่อความหมายลงสู่ สังคมออนไลน์ ให้สามารถสร้าง ความเข้าใจและเผยแพร่ข้อมูล การท่องเที่ยวที่ถูกต้องได้อย่าง กว้างไกลและรวดเร็ว ๒. ออกแบบ สื่อประเภทการ์ตูนให้ การแนะนำการท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติ ๓. เพื่อสร้างเครือข่ายสังคม ออนไลน์ โดยเลือกใช้โปรแกรม สำเร็จรูป (Application) จัดทำ Fan page บน Facebooks โดยใช้ชื่อว่า ท่องเที่ยวอย่างถูก วิธีที่เขาใหญ่</p>	<p>๑. สำหรับ สื่อความหมาย ให้กับนักเรียน เยาวชน และนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ๒. กลุ่มเป้าหมายในระบบ เปิดผ่านเครือข่ายสังคม ออนไลน์ที่เหมาะสม สามารถสื่อสารได้อย่าง กว้างขวาง</p>	<p>อส. สำนักอุทยาน แห่งชาติ อช.เขาใหญ่</p>

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๓. พัฒนาระบบป้าย สื่อความหมายอัจฉริยะ				
๓.๑ ระบบป้ายประกาศ คำเตือน ป้ายประชาสัมพันธ์	แนวคิดจะทำการพัฒนารูปแบบป้าย ประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ เพื่อให้ที่น่าสนใจใน การแนะนำการปฏิบัติ นำเสนอสิ่งที่ทำได้และ ทำไม่ได้/ควรทำและไม่ควรทำ พร้อมระบุ ความผิดทางกฎหมายที่จะได้รับอย่างเป็นทางการ โดยประยุกต์เทคนิคการให้ความรู้ที่ ทันสมัย เช่น QR- code ที่สามารถอธิบาย เรื่องราวรายละเอียดเหตุผลทางวิชาการ ที่จำเป็นต้องมีบทบัญญัติต่างๆ	๑. เพื่อจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ ของทางราชการให้นักท่องเที่ยว ได้ทราบถึงกฎระเบียบ การ ปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง เหมาะสม ในการท่องเที่ยวบนเขาใหญ่ ๒. เพื่อให้นักท่องเที่ยวตระหนัก ถึง คุณค่า ความสำคัญของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และร่วมเป็น นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไป	กลุ่มเป้าหมายเป็น นักท่องเที่ยวทั่วไป ที่เดินทางท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติ ติดตั้งตามจุดท่องเที่ยว และพื้นที่สำคัญที่ให้ บริการการท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวได้ ศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเอง	อส. สำนักอุทยาน แห่งชาติ อช.เขาใหญ่
๓.๒ พัฒนาระบบนิทรรศการ เคลื่อนที่	พัฒนาระบบนิทรรศการเคลื่อนที่ ในจุดสำคัญ หรือกรณีเร่งด่วนเฉพาะกิจ เช่น กรณีช้างป่า ออกมาบนถนน การเตือนการให้อาหารลิง การเตือนการเกิดภัยธรรมชาติในจุดวิกฤติ หรือกรณีเหตุการณ์เฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น เฉพาะหน้าโดยทำการติดตั้งเฉพาะกิจ	๑. เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็นหรือเหตุการณ์ เฉพาะหน้า ที่จำเป็นต้องแก้ไข ปรับปรุงอย่างฉับพลันทันด่วน	กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักท่องเที่ยวในอุทยาน แห่งชาติ	อส. สำนักอุทยาน แห่งชาติ อช.เขาใหญ่

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ควรใช้ปฏิบัติ ควบคู่กับ หน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อให้หนักท่องเที่ยวได้ ทราบข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นเร่งด่วน เฉพาะพื้นที่ เวลาที่จำเป็น	๒. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วน		
๓. แผนงานพัฒนาการมีส่วนร่วม				
๑. กิจกรรม/โครงการ เพื่อนช่วยเพื่อน	ภายใต้แนวคิด ส่งเสริมให้มัคคุเทศก์และผู้ประกอบกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติในการควบคุมดูแลการท่องเที่ยว ให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว	๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้สร้างความเข้าใจให้นักท่องเที่ยวท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี ๒. เพื่อสนับสนุนให้มัคคุเทศก์และผู้ประกอบกิจการท่องเที่ยว อาทิ ผู้นำเดินป่า และกิจกรรมท่องเที่ยวและนันทนาการ ตลอดจนผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวต่างๆ ในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ในการช่วยควบคุมให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว	๑. มัคคุเทศก์ ๒. ผู้ประกอบกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่	อส. อช.เขาใหญ่

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๒. การพัฒนากิจกรรม อาสาสมัครพิทักษ์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	เพื่อพัฒนากิจกรรมจิตอาสา โดยทำการ ฝึกอบรมหลักสูตรอาสาสมัครช่วยเหลือการ ปฏิบัติงาน เป็นแนวร่วมในรูปแบบ ช่วยเป็นหูเป็น ตาแทน หรือกิจกรรมตาสับปะรด ช่วยดูแล ประชาสัมพันธ์ และแจ้งข่าว	๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การควบคุมการท่องเที่ยว ๒. เพื่อสนับสนุนให้เกิด กิจกรรมกลุ่มอาสา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การดูแลแหล่งท่องเที่ยว	๑. มัคคุเทศก์ และ ผู้ประกอบการ การท่องเที่ยวต่างๆ ๒. กลุ่มจิตอาสา และ อาสาสมัครต่างๆ	อส. อช.เขาใหญ่
๔. แผนงานบริหารการจัดการท่องเที่ยว				
๑. การจัดตั้งศูนย์สื่อสาร ประจำอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่	การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยานฯ กับนักท่องเที่ยว เกิดความล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ และไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้กับนักท่องเที่ยวได้ โดยตรง จะเป็นปัญหาทำให้การช่วยเหลือ ควบคุม ดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาระบบสื่อสารที่ทันสมัย และ สามารถโต้ตอบได้ทันที จะสามารถแก้ไขปัญหา ต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรต้องพัฒนา ระบบสื่อสารเต็มรูปแบบประจำอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่			

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
<p>๑.๑ การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application) ในระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่</p>	<p>จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ นิยมใช้ระบบโทรศัพท์สมาร์ทโฟน (Smart Phone) เพื่อใช้สื่อสารวางแผนการท่องเที่ยว และค้นหาข้อมูลต่างๆ ไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้จากระบบป้ายสื่อความหมายแบบเดิม ดังนั้นเพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรทำการพัฒนา Fan page บน facebook เพื่อให้ นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าถึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง โดยมีเจ้าหน้าที่ดูแล และพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>๑. เพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว สามารถแลกเปลี่ยน โต้ตอบกันได้ อย่างรวดเร็ว ๒. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตัวในระหว่างการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การสื่อสารและแลกเปลี่ยน องค์ความรู้ให้กว้างไกล</p>	<p>๑. นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไป ๒. พนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ๓. มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยวต่างๆ</p>	<p>อส. อช.เขาใหญ่</p>

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>๑.๒ การประยุกต์ใช้ สายด่วน ๑๓๖๒ ในระบบอัตโนมัติ เชื่อมโยงตรงไปยัง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่</p>	<p>สายด่วน ๑๓๖๒ เป็นเบอร์โทรศัพท์ สายตรงเพื่อแจ้งข่าวสารเรื่องต่างๆ ที่นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป สามารถติดต่อโดยตรงมายัง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตั้งนั้นเพื่อให้นักท่องเที่ยว และ ประชาชนทั่วไปจะสามารถแจ้งข่าวสาร ติดตามข่าวสาร แลกเปลี่ยนโต้ตอบได้ อย่างรวดเร็วทันท่วงที และเป็นการใช้ ระบบสายด่วนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น จึงควรพัฒนาให้ สายด่วน ๑๓๖๒ สามารถ ตัดโอนสายอัตโนมัติเชื่อมโยงตรงไปยัง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่มีเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงาน ตลอด ๒๔ ชั่วโมง</p>	<p>๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การสื่อสารและแลกเปลี่ยน องค์ความรู้ให้กว้างไกล ๒. เพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อสาร ที่สามารถพูดคุย แจ้งข่าว ขอข้อมูลเพิ่มเติม สอบถาม ซึ่งจะสามารถลด ความขัดแย้งที่เกิดจาก ความไม่เข้าใจ หรือ เข้าใจผิดลงได้เป็นอย่างดี</p>	<p>กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติ และผู้สนใจทั่วไป</p>	<p>อส. สำนักอุทยานแห่งชาติ อช.เขาใหญ่</p>

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>๑.๓ ระบบ วิทย์กระจายเสียง ชุมชน</p>	<p>การจัดตั้ง ระบบวิทยุกระจายเสียงชุมชน เพื่อออกอากาศให้ข้อมูลข่าวสาร และ คำแนะนำการท่องเที่ยวครอบคลุมจุดท่องเที่ยวที่สำคัญ บนเขาใหญ่ จะช่วยทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางอยู่บนเขาใหญ่ได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการท่องเที่ยวและ ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม</p>	<p>๑. เพื่อพัฒนาระบบการ ประชาสัมพันธ์ให้ นักท่องเที่ยวระหว่างเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ สื่อสารและแลกเปลี่ยนองค์ ความรู้ให้กว้างไกล</p>	<p>กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติ</p>	<p>อส. สำนักอุทยานแห่งชาติ อช.เขาใหญ่</p>
<p>๑.๔ ระบบเสียงตาม สายกระจายข่าว</p>	<p>ปัญหาความแออัดของการท่องเที่ยวใน บางพื้นที่ บางเวลา เช่น ความสับสนวุ่นวายของ นักท่องเที่ยวในช่วงเวลาตอนเย็นและตอนเช้า บริเวณ ลานกางเต็นท์ และบริเวณด้านเก็บ ค่าบริการเข้าอุทยานแห่งชาติ ระบบเสียงตาม สายกระจายข่าวออกอากาศเฉพาะพื้นที่จำเป็น เช่น ลานกางเต็นท์ที่สำคัญ ด้านเก็บค่าบริการ เฉพาะเวลาที่นักท่องเที่ยวใช้บริการจำนวน มาก ซึ่งใช้เจ้าหน้าที่แจ้งบอกด้วยวิธีปกติไม่ทัน ต่อเหตุการณ์และจะต้องควบคุมการ ออกอากาศไม่ให้ส่งเสียงดังเกินสมควร</p>	<p>๑. เพื่อพัฒนาระบบควบคุมและ ให้คำแนะนำการปฏิบัติที่ ถูกต้องเฉพาะพื้นที่และ เฉพาะช่วงเวลาที่เป็น ๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ สื่อสารและแลกเปลี่ยนองค์ ความรู้ให้กว้างไกล</p>	<p>กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติ</p>	<p>อส. สำนักอุทยานแห่งชาติ อช.เขาใหญ่</p>

ตารางที่ ๔-๔๓ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	แนวความคิด/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
๒. การจัดตั้ง หน่วยเคลื่อนที่เร็ว	เครื่องมือของการกู้ภัย การปฐมพยาบาล การติดตามช่วยเหลือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา ระวังเหตุ และปราบปรามการกระทำผิดตลอดจนให้การช่วยเหลือต่างๆ จำเป็นต้องมี เจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกฝนอย่างดีและมีหน่วยงานที่มีความพร้อม	๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุม บังคับใช้กฎระเบียบให้เคร่งครัดมากขึ้น ๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกู้ภัย การอำนวยความสะดวก รักษาความปลอดภัย ให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติ	อส. สำนักอุทยานแห่งชาติ อช.เขาใหญ่

จากแผนงาน กิจกรรม โครงการ เพื่อพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อควบคุมให้เกิด การท่องเที่ยวสีเขียว โดยมีเป้าหมายทำการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อขับเคลื่อนและจัดการ ให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว ได้เลือกใช้โปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎระเบียบ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้กำหนดโปรแกรมสื่อความหมายให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๔ กลุ่ม ได้แก่เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว ตามตารางที่ ๔-๔๔

ตารางที่ ๔-๔๔ รูปแบบโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ควบคุมการท่องเที่ยวแยกตามกลุ่มเป้าหมาย

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	โปรแกรมสื่อความหมายสำหรับกลุ่มเป้าหมาย			
	เจ้าหน้าที่ อุทยานฯ	ผู้ประกอบการ ธุรกิจท่องเที่ยว	มัคคุเทศก์	นัก ท่องเที่ยว
๑. แผนการพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้าง องค์ความรู้กิจกรรมฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติการ สัมมนา				
๑.๑ การฝึกอบรมเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยว	*	*	*	
๑.๒ การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องรักษา ความปลอดภัยและกู้ภัย	*	*		
๑.๓ การสัมมนาผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับ การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติด้านปฏิบัติ ตามกฎระเบียบที่ถูกต้องในการท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติ	*	*	*	
๒. แผนงานพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายและรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว				
๒.๑ การจัดให้มีนักสื่อความหมายประจำจุดท่องเที่ยว				*
๒.๒ พัฒนาและจัดทำคู่มือศึกษาธรรมชาติ				
๒.๒.๑ การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Handbook)	*		*	
๒.๒.๒ จัดทำสมุดภาพ เพื่อการเรียนรู้ กฎระเบียบ การปฏิบัติตน ประจำรถยนต์				*
๒.๒.๓ จัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา		*		*
๒.๒.๔ การพัฒนาสมุดภาพการ์ตูนสื่อความหมาย เกี่ยวกับอุทยานอย่างนกออนุรักษ์				*

ตารางที่ ๔-๔๔ (ต่อ)

แผนงาน กิจกรรม โครงการ	โปรแกรมสื่อความหมายสำหรับกลุ่มเป้าหมาย			
	เจ้าหน้าที่ อุทยานฯ	ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยว	มัคคุเทศก์	นัก ท่องเที่ยว
๒.๓. พัฒนาระบบป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ				*
๒.๓.๑ ระบบป้ายประกาศ คำเตือน ป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อแนะนำ การปฏิบัติ				*
๒.๓.๒ พัฒนาระบบนิทรรศการเคลื่อนที่				*
๓. แผนงานพัฒนาการมีส่วนร่วม				
๓.๑ กิจกรรม/โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน			*	
๓.๒ การพัฒนากิจกรรม อาสาสมัครพิทักษ์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่		*	*	*
๔. แผนงานบริหารการจัดการท่องเที่ยว				
๔.๑ การจัดตั้งศูนย์สื่อสารประจำ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่				
๔.๑.๑ การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์ และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application)		*	*	*
๔.๑.๒ การประยุกต์ใช้ สายด่วน ๑๓๖๒ เชื่อมโยงตรงไปยังอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่		*	*	*
๔.๑.๓ ระบบวิทยุกระจายเสียงชุมชนออกอากาศ ครอบคลุมจุดท่องเที่ยวบนเขาใหญ่				*
๔.๑.๔ ระบบเสียงตามสายกระจายข่าว ออกอากาศเฉพาะพื้นที่จำเป็น เช่น ลานกางเต็นท์				*
๔.๒ การจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็ว				*

๔.๖ การพัฒนาต้นแบบการสื่อความหมายและโปรแกรมสื่อความหมาย เพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว

จากแผนงานการจัดการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนและจัดการให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว ได้เลือกใช้โปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมเพื่อบังคับใช้กฎระเบียบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้กำหนดโปรแกรมการสื่อความหมายให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และพัฒนาต้นแบบเพื่อให้เป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว ขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อใช้เป็นต้นแบบการพัฒนาโปรแกรมการสื่อความหมาย จำนวน ๖ โครงการ ได้แก่

- ๔.๖.๑ โครงการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Handbook) ด้านการควบคุมการท่องเที่ยว
- ๔.๖.๒ โครงการจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา
- ๔.๖.๓ โครงการจัดทำสมุดภาพประจำรถยนต์ (MOBILE Guided Book) เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบการปฏิบัติตนในการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ
- ๔.๖.๔ โครงการจัดทำสื่อความหมายออนไลน์ในรูปแบบสมุดภาพการ์ตูนเที่ยวอุทยานอย่างนักรัก
- ๔.๖.๕ โครงการออกแบบและจัดทำป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ
- ๔.๖.๖ โครงการพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application)

โดยมีรายละเอียดในแต่ละโครงการดังนี้

๔.๖.๑ โครงการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Handbook) ด้านการควบคุมการท่องเที่ยว

(๑) เหตุผลความจำเป็น

จากการสำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเกือบครึ่ง ยังไม่เข้าใจบทบาท อำนาจหน้าที่ในการใช้กฎหมาย กฎระเบียบเพื่อควบคุมการท่องเที่ยว และมีภาคีเครือข่ายที่มีส่วนสำคัญในการช่วยควบคุมกลุ่มนักท่องเที่ยวที่รับผิดชอบไม่ให้ทำลายหรือทำความเสียหาย เมื่อมีภาคีเครือข่ายที่มีความเข้าใจและมีส่วนร่วม จะช่วยในการช่วยควบคุมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้ที่บังคับใช้กฎหมาย ระเบียบได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมชอบธรรมที่มีมาตรฐานเดียวกัน จะต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในกฎระเบียบต่างๆ

(๒) แนวความคิดในการจัดทำคู่มือ

การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ได้อย่างถูกต้อง จะต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ในกฎระเบียบต่างๆ และการป้องกัน แก้ไข ภัย ช่วยเหลือบรรเทาเหตุที่เกิดจากอุบัติเหตุต่างๆ นักท่องเที่ยวหลงป่า การช่วยเหลือกรณีสัตว์ป่า เช่น ช้างป่า ลิง เข้าไปรบกวนนักท่องเที่ยว จะต้องมีการอบรม ฝึกฝน ให้มีทักษะที่ดีและมีมาตรฐาน จึงจำเป็นต้องมีคู่มือปฏิบัติงาน (Handbook) โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมเรื่องกฎหมาย และระเบียบ มาตรการการควบคุมด้านการท่องเที่ยว บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องทั้งหมด พร้อมแนวทางการบังคับใช้และคำอธิบายเชิงวิชาการถึงเหตุผลที่จำเป็นต้องกำหนดกฎระเบียบในการควบคุมนั้นๆ เพื่อใช้อธิบายสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถนำไปใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง เป็นธรรม ชอบธรรม ที่มีมาตรฐานเดียวกัน

(๓) เป้าหมายและวัตถุประสงค์

(๓.๑) เป้าหมาย

๑. เพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎระเบียบได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ ทำให้การบังคับใช้กฎระเบียบ เกิดความเป็นธรรม ชอบธรรม ที่มีมาตรฐานเดียวกัน
๒. เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และสร้างความเข้าใจร่วมกันในกลุ่มเจ้าหน้าที่ และผู้บังคับใช้กฎระเบียบ

(๓.๒) วัตถุประสงค์

๑. เพื่อออกแบบและจัดทำคู่มือ รวบรวมกฎระเบียบ การใช้กฎระเบียบที่ถูกต้อง พร้อมเนื้อหาสาระเป็นคำอธิบายทางวิชาการที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย
๒. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เสริมสร้างความเข้าใจ ในการใช้กฎระเบียบเพื่อควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ถูกต้องและเหมาะสม

(๔) กลุ่มเป้าหมาย

๑. พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว
๒. มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการกิจการการท่องเที่ยวต่างๆ
๓. ตำรวจท่องเที่ยว และตำรวจภูธรที่เกี่ยวข้อง

(๕) เนื้อหาสาระในคู่มือ ประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระสำคัญ ได้แก่

ตอนที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับปรัชญา และหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ การจัดการอุทยานแห่งชาติทางบกและทางทะเล การวางแผน การแบ่งเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติ การจัดการท่องเที่ยวบนนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตอนที่ ๒ สารความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

๒.๑ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งบทวิเคราะห์เจตนารมณ์ของการออกกฎระเบียบขึ้นมาบังคับใช้

๒.๒ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และระเบียบกรมการท่องเที่ยว ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งบทวิเคราะห์เจตนารมณ์ของการออกกฎระเบียบขึ้นมาบังคับใช้

๒.๓ มาตรการต่างๆ ที่ใช้ในการควบคุมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๒.๔ มาตรการและการดำเนินการด้านการอำนวยความสะดวก รักษาความปลอดภัย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว

๒.๕ แนวทางการบังคับใช้และขั้นตอนการปฏิบัติที่ถูกต้อง

ตอนที่ ๓ สารความรู้เชิงวิชาการที่ใช้อธิบายเหตุผลข้อห้าม ข้อบังคับ มาตรการ ข้อความปฏิบัติแต่ละข้อ เพื่อให้ผู้บังคับใช้ สามารถนำไปใช้อธิบายให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงเหตุผลสำคัญเชิงวิชาการ

ตอนที่ ๔ บทสรุป

(๖) คุณลักษณะและการออกแบบคู่มือ

๑. จัดทำและแจกจ่ายให้เป็นคู่มือประจำตัวเจ้าหน้าที่ และประจำสำนักงาน ซึ่งก่อนนำไปใช้ควรมีการแนะนำและฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติในมาตรฐานเดียวกัน
๒. ออกแบบและจัดทำคู่มือ ขนาดเล่ม ๑๖ x ๒๑ เซนติเมตร มีภาพประกอบ
๓. รูปเล่มจัดพิมพ์แบบใส่ห่วงพร้อมซองพลาสติกกันน้ำ

(๗) ผลที่จะได้รับ

๑. สามารถบังคับใช้กฎระเบียบได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ ทำให้การบังคับใช้กฎระเบียบ เกิดความเป็นธรรม ชอบธรรมที่มีมาตรฐานเดียวกัน
๒. ได้เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และสร้างความเข้าใจร่วมกันในกลุ่มเจ้าหน้าที่และผู้บังคับใช้กฎระเบียบ

๓. ได้คู่มือที่รวบรวมกฎระเบียบ การใช้กฎระเบียบที่ถูกต้อง พร้อมเนื้อหาสาระ เป็นคำอธิบายทางวิชาการที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย สามารถเพิ่มพูนความรู้ เสริมสร้างความเข้าใจ ในการใช้กฎระเบียบ สามารถควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ถูกต้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๘) หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

กองนิติการ และสำนักอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

๒. หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่

กรมการท่องเที่ยว

สำนักงานตำรวจท่องเที่ยว

๔.๖.๒ โครงการจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา

๑. ความสำคัญความจำเป็น และเหตุผล

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ พร้อมจะให้ความร่วมมือและพร้อมปฏิบัติตนในการท่องเที่ยวอย่างถูกต้องเหมาะสม การที่กระทำผิดเป็นเพราะไม่ทราบว่าเป็นการกระทำผิด บางส่วนระบุว่าไม่มีการแจ้งเตือนจากเจ้าหน้าที่ แต่ที่สำคัญนักท่องเที่ยวจำนวนมากไม่เข้าใจว่ากรณีที่เจ้าหน้าที่ห้ามไม่ให้กระทำ อาทิ ห้ามให้อาหารสัตว์ป่า ห้ามให้อาหารปลา มีเหตุผลอย่างไรที่ห้ามกรณีเช่นนี้นักท่องเที่ยวมักจะแอบกระทำลับหลังเจ้าหน้าที่ ดังนั้น การจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพาสำหรับนักท่องเที่ยว จะเป็นคู่มือเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ศึกษาเรียนรู้ทำความเข้าใจเพิ่มเติมในระหว่างที่ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ จะสามารถช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ทำความเข้าใจในเรื่องราวที่น่าสนใจต่างๆ ได้รับรู้ข้อมูลทางวิชาการที่ถูกต้องถึงเหตุผลที่ทางอุทยานแห่งชาติ จำเป็นต้องออกระเบียบขึ้นมาเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวบางประการ และปฏิบัติตนในระหว่างการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขึ้นได้เป็นอย่างดี

๒. แนวความคิดในการจัดทำ

ภายใต้แนวคิดที่ว่า *ถ้ารู้ เข้าใจ จะไม่ทำผิด* เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พร้อมจะให้ความร่วมมือและพร้อมปฏิบัติตนให้ถูกต้องในการท่องเที่ยวอย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นการจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา สำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ศึกษาเรียนรู้ ทำความเข้าใจเพิ่มเติม จะสามารถช่วยทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขึ้นได้

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อออกแบบ และจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพาประจำตัวนักท่องเที่ยว ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในการท่องเที่ยว สิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ พร้อมบทกำหนดโทษ และเหตุผลทางวิชาการที่จำเป็นต้องควบคุมไม่ให้เกิดผลเสียต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว

๓.๒ เพื่อเป็นคู่มือประจำระหว่างการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ และช่วยเป็นเครื่องมือที่ป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวอ้างว่าไม่ทราบกฎระเบียบ

๔. กลุ่มเป้าหมาย

๔.๑ สำหรับให้นักท่องเที่ยวและกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ใช้ศึกษาในระหว่างท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

๔.๒ สำหรับใช้เป็นคู่มือท่องเที่ยวประจำบ้านพักไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ศึกษาหาความรู้ในช่วงเวลาว่าง

๕. เนื้อหาสาระสำคัญในคู่มือ เนื้อหาภายในเล่ม ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับปรัชญาและหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ คุณค่า และความสำคัญ การจัดการท่องเที่ยวนันทนาการ และกิจกรรมท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปโดยรอบพร้อมคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ สิ่งที่ต้องรู้ในการเดินทางท่องเที่ยว

ตอนที่ ๒ สาระน่ารู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ประกอบด้วย

๒.๑ สรุปสาระสำคัญ ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และพระราชบัญญัติรกรักษาเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และระเบียบกรมการท่องเที่ยวที่ควรรู้ บทวิเคราะห์เจตนารมณ์ของการออกกฎระเบียบขึ้นมาบังคับใช้

๒.๒ นำเสนอสิ่งที่ทำได้และทำไม่ได้/สิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ พร้อมเหตุผลทางวิชาการที่เข้าใจง่าย ตรงประเด็น

๒.๓ ข้อควรปฏิบัติในการท่องเที่ยวและการเป็นนักท่องเที่ยวที่ดีควรทำอย่างไร

๒.๔ ช่องทางการแจ้งข่าว ติดต่อสื่อสาร และขอความช่วยเหลือ

ตอนที่ ๓ สารระความรู้เชิงวิชาการที่ใช้อธิบายเหตุผลข้อห้าม ข้อบังคับ มาตรการ ข้อความปฏิบัติแต่ละข้อ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงเหตุผลสำคัญเชิงวิชาการ ที่นักท่องเที่ยวสามารถ เข้าใจได้ง่ายโดยใช้เทคนิคการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้สนุกกับการเรียนรู้ด้วยตัวเอง พร้อมบันทึกการเดินทางและความประทับใจที่ได้มาเยือน

ตอนที่ ๔ บทสรุป และบันทึกการเดินทาง

๖. คุณลักษณะและการออกแบบ

๑. จัดทำและแจกจ่ายให้เป็นคู่มือประจำตัวนักท่องเที่ยว และใช้ประชาสัมพันธ์ ประจำสำนักงานตลอดจนส่วนบริการต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวได้นำไปศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตัวเอง

๒. ออกแบบคู่มือให้สะดวกในการพกพาติดตัว ขนาดเล่ม ๑๐ x ๑๙ เซนติเมตร มีข้อความคำอธิบายพอสังเขปพร้อมภาพประกอบเพื่อสื่อความรู้ที่เหมาะสม โดยใช้เทคนิคการนำเสนอด้วย QR - code เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเพิ่มเติมได้ด้วยตัวเอง

๓. รูปเล่มจัดพิมพ์แบบใส่ห่วงพร้อมซองพลาสติกกันน้ำ

๗. ผลที่จะได้รับ

๑. ได้คู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพาสำหรับประจำตัว นักท่องเที่ยว ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในการท่องเที่ยว สิ่งที่ทำหรือไม่ควรทำ พร้อม บทกำหนดโทษ และเหตุผลทางวิชาการที่จำเป็นต้องควบคุมไม่ให้เกิดผลเสียต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว

๒. เพื่อเป็นคู่มือประจำตัวระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ และช่วยเป็นเครื่องมือที่ป้องกันควบคุมไม่ให้นักท่องเที่ยวอ้างว่าไม่ทราบกฎระเบียบ

๓. เป็นนวัตกรรมการนำเสนอความรู้เชิงวิชาการผ่านระบบสังคมออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวสมัยใหม่ที่ชื่นชอบการใช้โทรศัพท์มือถือ ใช้ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตัวเอง

๔. สามารถลดปัญหาการกระทำผิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. นักท่องเที่ยวได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และพร้อมที่จะทำตัวให้เป็น นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ดีต่อไปด้วยความเต็มใจ

๘. หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

สำนักอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

๔.๖.๓ โครงการจัดทำสมุดภาพประจำรถยนต์ (MOBILE Guided Book) เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบการปฏิบัติตนในการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

๑. ความจำเป็นและเหตุผล

ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้พยายามให้ความรู้เกี่ยวกับคำแนะนำในระหว่างการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ป้ายรณรงค์ต่างๆ ติดตั้งกระจายทั่วไปจนในบางพื้นที่เต็มไปด้วยป้ายสื่อสารหลากหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่ติดตั้งบริเวณริมถนน แต่จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะเร่งรีบเดินทาง จึงไม่มีเวลาทำความเข้าใจข้อความที่ประชาสัมพันธ์ มีเพียงป้ายรณรงค์ที่เรียกว่า มาตรการ ๔ ม. ที่มีการออกแบบที่ดี เข้าใจง่าย แต่อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมนับว่าการใช้เทคนิคการติดตั้งป้ายรณรงค์และป้ายประชาสัมพันธ์เช่นในปัจจุบันไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

๒. แนวความคิดในการจัดทำ

การพัฒนาสื่อความหมายภายใต้แนวคิด การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาผสมผสาน โดยนำภาพสื่อความหมายประกอบเรื่องราวที่จำเป็นต้องเรียนรู้ และประยุกต์เทคนิคการให้ความรู้ที่ทันสมัย เช่น QR- code ที่สามารถอธิบายเรื่องราวรายละเอียดทางวิชาการที่น่าสนใจ ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตัวเอง

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ ออกแบบ และจัดทำสมุดภาพพร้อมข้อความสั้นๆ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในการท่องเที่ยว สิ่งที่ทำหรือไม่ควรทำ พร้อมบทกำหนดโทษ

๓.๒ เพื่อใช้เป็นคู่มือการท่องเที่ยวและคำแนะนำในการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง โดยแจกให้ผู้ควบคุมรถยนต์ทุกคนที่เดินทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และคืนเมื่อเดินทางกลับ

๓.๓ เพื่อเป็นมาตรการที่ป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวอ้างว่าไม่ทราบกฎระเบียบ

๓.๔ เพื่อลดปัญหาการกระทำผิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติลง

๔. กลุ่มเป้าหมาย

สำหรับแจกให้ผู้ควบคุมรถยนต์ หรือหัวหน้าคณะนำเที่ยวที่มากับรถยนต์ทุกคนที่เดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ให้เป็นเอกสารประกอบการเรียนรู้ทำความเข้าใจในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

๕. เนื้อหาสาระสำคัญในเล่ม

๑. สมุดภาพขนาดใหญ่ที่มีข้อความสั้นๆ เป็นคำแนะนำประกอบภาพสื่อความหมาย พร้อมเพิ่มช่องทางให้รายละเอียดที่เป็นความรู้ทางวิชาการ ผ่านระบบ QR – code ให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเพิ่มเติม

๒. เนื้อหาสาระ จะให้ความรู้ในเรื่องต่างๆประกอบด้วย

๒.๑ คุณค่าความสำคัญของป่าเขาใหญ่ – ดงพญาเย็น

๒.๒ คำแนะนำในการขับรถยนต์ท่องเที่ยว

๒.๓ คำแนะนำข้อควรปฏิบัติเมื่อพบ ช้างป่า ลิงป่า

๒.๔ ข้อควรปฏิบัติในการเดินทางท่องเที่ยวอย่างนักท่องเที่ยว

๒.๕ บทกำหนดโทษและฐานความผิด หากทำผิดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ การเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี

๒.๗ การติดต่อสื่อสาร และช่องทางการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

๖. คุณลักษณะและการออกแบบ

๑. จัดทำและแจกจ่ายให้เป็นคู่มือประจำตัวรถยนต์ให้นักท่องเที่ยวได้นำไปศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตัวเอง

๒. ออกแบบคู่มือให้สะดวกในใช้ประจำรถยนต์ขนาดเล่ม ๒๑ x ๓๐ เซนติเมตร มีข้อความคำอธิบายพอสังเขปพร้อมภาพประกอบเพื่อสื่อความรู้ที่เหมาะสม โดยใช้เทคนิคการใช้ QR – code เพื่อให้ใช้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตัวเอง

๓. จัดพิมพ์ ๔ สี กระดาษอาร์ตแข็งหนาอย่างน้อย ๒๓๐ แกรม เคลือบเงา

๔. การใช้งาน แจกจ่ายให้กับรถยนต์ทุกคันที่เดินทางขึ้นและให้นำกลับมาคืนที่ด่านบริการ เมื่อเดินทางกลับ

๗. ผลที่จะได้รับ

๑. ได้สมุดภาพพร้อมข้อความสั้นๆ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในการท่องเที่ยว สิ่งที่ทำหรือไม่ควรทำ พร้อมบทกำหนดโทษ เป็นคู่มือ การท่องเที่ยวและคำแนะนำในการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง โดยแจกให้ผู้ควบคุมรถยนต์ทุกคันที่เดินทางขึ้นอุทยานฯและคืนเมื่อเดินทางกลับ

๒. เป็นนวัตกรรมการออกแบบสื่อความหมายที่เหมาะสมกับการใช้งานบนรถยนต์ ที่ประยุกต์แนวความคิดการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้าไปใช้ในสมุดภาพให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่กว้างไกล เกิดประสิทธิผลที่ดี

๓. เป็นมาตรการที่ป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวอ้างว่าไม่ทราบกฎระเบียบ

๔. สามารถลดปัญหาการกระทำผิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ
ลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
สำนักอุทยานแห่งชาติ
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

๔.๖.๔ โครงการจัดทำสื่อความหมายออนไลน์ในรูปแบบสมุดภาพการ์ตูนเที่ยวอุทยาน
อย่างนักอนุรักษ์

๑. ความจำเป็นและเหตุผล

นักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบัน เป็นยุคแห่งการใช้เทคโนโลยีผ่านเครือข่ายสังคม
ออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน ดังนั้น การพัฒนาสื่อความหมาย
ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวจะต้องออกแบบและพัฒนาสื่อความหมายให้สอดคล้องกับความสนใจ
โดยสอดแทรกองค์ความรู้เพื่อให้นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่เป็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนั้นการออกแบบ
และจัดทำสื่อในรูปแบบสื่อความหมายออนไลน์ ในรูปแบบสื่อภาพการ์ตูนเที่ยวอุทยานอย่างนักอนุรักษ์
จะเป็นนวัตกรรมการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เพื่อปลูกฝังการท่องเที่ยวอย่างถูกต้อง ถูกวิธี
ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

๒. แนวความคิดในการจัดทำ

ภายใต้แนวคิด เสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับคนรุ่นใหม่ที่ชอบการสื่อสารโดยใช้
สังคมออนไลน์ ดังนั้น การออกแบบสื่อประเภทการ์ตูนแนะนำการท่องเที่ยว นำเสนอผ่านโปรแกรม
สำเร็จรูป (Application) ในระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ และระบบอินเทอร์เน็ตจะช่วยให้นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่
เป็นนักท่องเที่ยวที่ดีใส่ใจการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นได้

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อออกแบบและพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายลงสู่สังคมออนไลน์
ให้สามารถสร้างความเข้าใจและเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวที่ถูกต้อง ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

๒. เพื่อออกแบบสื่อความหมายออนไลน์ ประเภทการ์ตูนให้การแนะนำการ
ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ให้เข้าถึงนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ที่นิยมใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการ
ท่องเที่ยว

๔. กลุ่มเป้าหมาย

๑. สำหรับสื่อความหมายให้กับนักเรียนเยาวชน และนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่
๒. กลุ่มเป้าหมายในระบบเปิดผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เหมาะสม ให้กับผู้ใช้ระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เข้าถึง และสามารถสื่อสารได้อย่างสะดวกรวดเร็วและกว้างขวาง

๕. คุณลักษณะและการออกแบบ

๑. ออกแบบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประยุกต์ เพื่อสร้างรูปแบบการ์ตูนให้เป็นตัวแทนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อให้การแนะนำการท่องเที่ยวอย่างนักอนุรักษ์
๒. สอดแทรกความรู้ทางวิชาการในแต่ละตอนเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

๖. เนื้อหาสาระสำคัญ

เนื้อหาสาระ จัดทำเป็นการ์ตูนเพื่อสื่อสารเป็นตอนสั้นๆ เพื่อให้ความรู้สร้างความเข้าใจ และทักษะการท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี เฉพาะประเด็นจบในตอนเดียวกัน อาทิ

- ๖.๑ แนะนำคุณค่าความสำคัญของเขาใหญ่
- ๖.๒ คำแนะนำในการขับรถยนต์ท่องเที่ยว
- ๖.๓ คำแนะนำ ข้อความปฏิบัติเมื่อพบ ช้างป่า ลิงป่า
- ๖.๔ ข้อความปฏิบัติในการเดินทางท่องเที่ยวอย่างนักอนุรักษ์
- ๖.๕ บทกำหนดโทษ และฐานความผิดหากทำผิดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ๖.๖ การเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี
- ๖.๗ คำแนะนำในการพักค้างในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

๗. ผลที่จะได้รับ

- ๗.๑ ได้รูปแบบนวัตกรรมโปรแกรมสื่อความหมายลงสู่สังคมออนไลน์ให้สามารถสร้างความเข้าใจและเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวที่ถูกต้องได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว
- ๗.๒ ได้สรรสร้างสื่อความหมายออนไลน์ประเภทการ์ตูนให้การแนะนำการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ให้เข้าถึงนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ที่นิยมใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการท่องเที่ยว
- ๗.๓ สามารถใช้เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยลดปัญหาการกระทำผิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. แนวทางการนำไปปฏิบัติ

๘.๑ ออกแบบและจัดทำสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Application) จัดทำ Fan page บน Facebooks โดยใช้ชื่อว่า ท่องเที่ยวอย่างถูกวิธีที่เขาใหญ่

๘.๒ จัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ให้ทำหน้าที่ควบคุม ดูแล ปรับปรุงและพัฒนาให้ เครือข่ายมีการเคลื่อนไหว

๘.๓ ทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

๙. หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

สำนักอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

๙.๖.๕ โครงการออกแบบและจัดทำป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ

๑. ความจำเป็นและเหตุผล

จากการสำรวจพบว่า ปัจจุบันได้มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายรณรงค์ต่างๆ ติดตั้งกระจายทั่วไปจนในบางพื้นที่เต็มไปด้วยป้ายสื่อสารหลากหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่ติดตั้งบริเวณริมถนน แต่จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะเร่งรีบเดินทาง จึงไม่มีเวลาให้ความสนใจข้อความที่ประชาสัมพันธ์ การใช้เทคนิคการติดตั้งป้ายรณรงค์และป้ายประชาสัมพันธ์เช่นในปัจจุบัน ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จึงได้พัฒนาแนวคิดการพัฒนาออกแบบ และจัดทำป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะขึ้น

แนวคิดจะทำการพัฒนารูปแบบป้ายประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ เพื่อให้น่าสนใจในการแนะนำการปฏิบัติ นำเสนอสิ่งที่ทำได้และทำไม่ได้ /ควรทำและไม่ควร ทำ พร้อมระบุความผิดทางกฎหมายที่จะได้รับอย่างเป็นทางการ โดยประยุกต์เทคนิคการให้ความรู้ที่ทันสมัย เช่น QR- code ที่สามารถอธิบายเรื่องรายละเอียดเหตุผลทางวิชาการที่จำเป็นต้องมีบทบัญญัตินั้นๆ สำหรับการพัฒนาระบบนิทรรศการเคลื่อนที่ ในจุดสำคัญหรือกรณีเร่งด่วนเฉพาะกิจ เช่น กรณีช้างป่าออกมาบนถนน การเตือนการให้อาหารลิง การเตือนการเกิดภัยธรรมชาติในจุดวิกฤติ หรือกรณีเหตุการณ์เฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าโดยทำการติดตั้งเฉพาะกิจ ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นเร่งด่วน เฉพาะพื้นที่ เวลาที่จำเป็น ควรใช้ปฏิบัติควบคู่กับหน่วยเคลื่อนที่เร็ว จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมและขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ของทางราชการ ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงกฎระเบียบ การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมในการท่องเที่ยวบนเขาใหญ่

๒.๒ เพื่อจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ให้คำแนะนำ ข้อควรปฏิบัติในการท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี

๒.๓ เพื่อประยุกต์ใช้เทคนิคการนำเสนอข้อมูลข่าวสารแบบผสมผสานโดยใช้ป้ายกับการใช้ QR- code ให้นักท่องเที่ยวสามารถค้นหาข้อมูลอธิบายเรื่องราวรายละเอียดเหตุผลทางวิชาการที่จำเป็นต้องมีบทบัญญัตินั้นๆได้ด้วยตนเอง

๒.๔ เพื่อให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และร่วมเป็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไป

๒.๕ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นหรือเหตุการณ์เฉพาะหน้าที่จำเป็นต้องแก้ไข ปรับปรุงอย่างฉับพลันทันด่วน เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วน

๓. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยวทั่วไปที่เดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

๔. เนื้อหาสาระสำคัญในป้ายสื่อความหมาย

๔.๑ รูปแบบป้ายแบ่งออก ๒ ประเภท ดังนี้

(๑) ป้ายประชาสัมพันธ์ ให้คำแนะนำในการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ อาทิ ป้ายคำแนะนำในการขับรถยนต์ท่องเที่ยว ป้ายมาตรการ ๔ ม. ป้ายข้อควรปฏิบัติเมื่อพบช้างป่า ลิงป่า ป้ายห้าม เช่น ห้ามให้อาหารสัตว์ป่า ป้ายกำหนดโทษ และฐานความผิดหากทำผิดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๒) ป้ายนิทรรศการเคลื่อนที่ อาทิ ป้ายห้ามเข้าในบางพื้นที่เฉพาะกิจ ป้ายเตือนพื้นที่อันตราย

๔.๒ การออกแบบ

(๑) ออกแบบจัดทำและติดตั้งตามจุดท่องเที่ยวและพื้นที่สำคัญ ที่ให้บริการการท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเอง

(๒) ออกแบบป้ายโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป พิมพ์ลงแผ่นป้ายสติ๊กเกอร์ ๔ สี สำหรับติดตั้งภายนอกขนาดตามความเหมาะสมในการใช้งาน มีข้อความคำอธิบายพอสังเขปพร้อมภาพประกอบเพื่อสื่อความรู้ที่เหมาะสม โดยใช้เทคนิคการนำเสนอด้วย QR - code เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเพิ่มเติมได้ด้วยตัวเอง

๕. ผลที่จะได้รับ

๕.๑ ได้จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ของทางราชการ ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงกฎระเบียบ การปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง เหมาะสมในการท่องเที่ยวบนเขาใหญ่และป้ายประชาสัมพันธ์ให้คำแนะนำ ข้อควรปฏิบัติในการท่องเที่ยวอย่างถูกวิธีโดยประยุกต์ใช้เทคนิคการนำเสนอข้อมูลข่าวสารแบบผสมผสาน โดยใช้ป้ายกับการใช้ QR- code ให้นักท่องเที่ยวสามารถค้นหาข้อมูลอธิบายเรื่องราวรายละเอียดเหตุผลทางวิชาการที่จำเป็นต้องมีบทบัญญัตินั้นๆ ได้ด้วยตนเอง

๕.๒ นักท่องเที่ยวตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และร่วมเป็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไป

๕.๓ ได้พัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นหรือเหตุการณ์เฉพาะหน้าที่จำเป็นต้องแก้ไข ปรับปรุงอย่างฉับพลันทันด่วน เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วน

๕.๔ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตัวในระหว่างการท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติ

๖. หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
สำนักอุทยานแห่งชาติ
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

๔.๖.๖ โครงการพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application)

๑. ความจำเป็นและเหตุผล

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมใช้ระบบโทรศัพท์สมาร์ทโฟน (Smart Phone) เพื่อใช้สื่อสารวางแผนการท่องเที่ยว และค้นหาข้อมูลต่างๆ ไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้จากระบบป้ายสื่อความหมายแบบเดิม

ดังนั้น เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรทำการพัฒนา Fan page บน facebook เพื่อให้นักท่องเที่ยว และผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าถึง แลกเปลี่ยน เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง โดยมีเจ้าหน้าที่ดูแลและพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่อง

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว สามารถแลกเปลี่ยน ได้ต่อกันได้อย่างรวดเร็ว
- ๒.๒ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตัวในระหว่างการท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติ
- ๒.๓ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ให้กว้างไกล
- ๒.๔ เพื่อสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Application) จัดทำ Fan page บน Facebooks โดยใช้ชื่อว่า ท่องเที่ยวอุทยานฯ ด้วยใจรัก

๓. กลุ่มเป้าหมาย

- ๓.๑ นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไป
- ๓.๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว
- ๓.๓ มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการการท่องเที่ยวต่างๆ

๔. เนื้อหาสาระสำคัญในระบบ

เนื้อหาสาระ จะให้ความรู้ในเรื่องต่างๆประกอบเรื่องราวที่น่าสนใจ อาทิ

- ๔.๑ คุณค่า ความสำคัญของป่าเขาใหญ่ – ดงพญาเย็น
- ๔.๒ คำแนะนำในการขับรถยนต์ท่องเที่ยว
- ๔.๓ คำแนะนำ ข้อความปฏิบัติเมื่อพบช้างป่า ลิงป่า
- ๔.๔ ข้อความปฏิบัติในการเดินทางท่องเที่ยวอย่างนักอนุรักษ์
- ๔.๕ บทกำหนดโทษ และฐานความผิดหากทำผิดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ๔.๖ การเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี
- ๔.๗ ช่องทางติดต่อสื่อสารและช่องทางการสื่อสาร กับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

๕. คุณลักษณะและการออกแบบ

- ๕.๑ ออกแบบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประยุกต์ จัดทำ Fan page บน Facebooks โดยใช้ชื่อว่า *ท่องเที่ยวอุทยานฯ ด้วยใจรัก*
- ๕.๒ สอดแทรกความรู้ทางวิชาการในแต่ละตอนเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน
- ๕.๓ ทำการเชื่อมโยงโปรแกรมสื่อความหมายต่างๆ เพื่อนำเผยแพร่ในระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์

๖. ผลที่จะได้รับ

๖.๑ สามารถใช้เป็นช่องทางสื่อสารกับนักท่องเที่ยว สามารถแลกเปลี่ยนโต้ตอบกันได้อย่างรวดเร็ว

๖.๒ นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตัวในระหว่างการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

๖.๓ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ให้กว้างไกล

๖.๔ ได้พัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่มีประสิทธิภาพ

๖.๕ สามารถใช้เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยลดปัญหาการกระทำผิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. แนวทางการนำไปปฏิบัติ

๗.๑ ออกแบบและจัดทำสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Application) ที่เหมาะสม

๗.๒ จัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ให้ทำหน้าที่ควบคุม ดูแล ปรับปรุงและพัฒนาให้เครือข่ายมีการเคลื่อนไหว

๗.๓ ทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

๘. หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

สำนักอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุป อภิปรายผล

การท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม ผิดวิธี ละเมิดกฎระเบียบ ตลอดจนพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสมได้ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากมาย ปัญหาเหล่านี้ได้ทวีความรุนแรง สร้างความสัมพันธ์ที่ยาวไกลและรุนแรงมากขึ้นทั้งในอุทยานแห่งชาติทางบกและอุทยานแห่งชาติทางทะเล บางปัญหาได้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงส่งผลให้ความหลากหลายทางชีวภาพเสียหาย สิ่งมีชีวิตที่มีค่าหายากใกล้สูญพันธุ์หลายชนิดสูญหายออกจากพื้นที่ บางกรณีได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติทุกระดับตั้งแต่สิ่งมีชีวิตบนบกจวบจนในท้องทะเล กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ยิ่งก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว อาทิ การเกิดอุบัติเหตุจากการที่ลงเล่นน้ำในจุดที่อันตราย เช่น น้ำตก ชายทะเล หรือแม้แต่การให้อาหารสัตว์ป่า เช่น ช้างป่า ลิง ด้วยความเชื่อว่าได้ทำบุญเลี้ยงสัตว์ป่ากลับเป็นการทำให้สัตว์ป่าเปลี่ยนพฤติกรรมเข้ามาใกล้ชิดเกินไปจนก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่สัตว์ป่าทำร้ายนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ เป็นต้น การศึกษาครั้งนี้จึงนำแนวคิดการพัฒนาและออกแบบโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ จะทำการสร้างเครื่องมือและกลไกในการแก้ไขปัญหาด้วยการพัฒนารูปแบบ โปรแกรม และนำเสนอแนวทางการสื่อความหมายเพื่อสื่อสารให้ความรู้สร้างความเข้าใจเรื่องการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ และพัฒนากิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดทัศนคติ จิตสำนึก และเกิดเจตคติที่ดีในการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติอย่างถูกต้องโดยไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง ผลการศึกษาสามารถนำไปขยายผลเพื่อปรับใช้กับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆ ทั้งในอุทยานแห่งชาติทางบกและอุทยานแห่งชาติทางทะเลได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อความหมายด้านการใช้ กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ นำมาออกแบบ พัฒนา โปรแกรม และจัดทำแนวทางข้อเสนอการปรับปรุงโปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ และข้อบังคับเพื่อใช้ควบคุมและขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวอย่างยั่งยืนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการใช้อย่างสอบถามไปยังทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการเจาะกลุ่มเป้าหมายและทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผสมผสานกับการสำรวจและวิเคราะห์เพื่อประเมิน

สถานภาพการบริหารจัดการ และการใช้เทคนิคการประชุมระดมความคิด FOCUS GROUP เพื่อจัดทำ
แนวการปรับปรุงโปรแกรมการสื่อความหมายที่เหมาะสมในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

ผลการศึกษา ได้ทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ
ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ประเมินระดับความรุนแรงของกิจกรรมการท่องเที่ยว ทำการศึกษาความ
คิดเห็นต่อการสื่อความหมายในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา และทำการ
ประเมินศักยภาพและประสิทธิภาพของโปรแกรมสื่อความหมายด้านการใช้ กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ
และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

การประยุกต์ใช้โปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมมาใช้ในการควบคุมและจัดการท่องเที่ยว
ในอุทยานแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎระเบียบให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิด การป้องกัน จะต้อง
มาก่อนการปราบปราม และการให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ มีความเข้าใจ มีจิตสำนึก และเต็มใจให้ความร่วมมือ
จะช่วยให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่แท้จริง จึงได้กำหนดแผนการจัดการเพื่อใช้ควบคุมกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ เป็นแผนงานกลยุทธ์ในการพัฒนา จำนวน ๔ แผนงาน รวม ๘ กิจกรรม ดังนี้

แผนงานที่ ๑ การพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างองค์ความรู้ ประกอบด้วย ๑ กิจกรรม ได้แก่
กิจกรรมการฝึกอบรม สัมมนา ฝึกปฏิบัติการ จำนวน ๓ โครงการ ได้แก่ โครงการฝึกอบรมเรื่องการบังคับ
ใช้กฎหมาย ระเบียบ มาตรการเพื่อควบคุมการท่องเที่ยว โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องรักษาความ
ปลอดภัยและกู้ภัย และการสัมมนาผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติด้าน
ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ถูกต้องในการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ

แผนงานที่ ๒ พัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายและรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวประกอบด้วย
๓ กิจกรรม ได้แก่ การจัดทำมีนีสื่อความหมายประจำจุดท่องเที่ยว การพัฒนาและจัดทำคู่มือศึกษา
ธรรมชาติ อาทิ คู่มือปฏิบัติงาน (Handbook) การจัดทำสมุดภาพ เพื่อการเรียนรู้กฎระเบียบ การปฏิบัติตน
ประจำรถยนต์ การจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพาสำหรับนักท่องเที่ยว
การพัฒนาสมุดภาพการ์ตูนสื่อความหมาย เที่ยวอุทยานอย่างนุกอนุกรักษ์ การพัฒนาระบบป้ายสื่อ
ความหมายอัจฉริยะ

แผนงานที่ ๓ การพัฒนาการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม/โครงการ
เพื่อนช่วยเพื่อน ภายใต้แนวคิด ส่งเสริมให้มัคคุเทศก์และผู้ประกอบกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ทำหน้าที่เป็น
ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ในการควบคุมดูแลให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว และการพัฒนากิจกรรม
อาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ให้เป็นแนวร่วมในรูปแบบกิจกรรม ตาสับปรดช่วยดูแล
ประชาสัมพันธ์และแจ้งข่าว

แผนงานที่ ๔ บริหารการจัดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์
สื่อสารประจำอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่โดยการจัดตั้งสถานีสื่อสารเต็มรูปแบบประจำอุทยานแห่งชาติ
เขาใหญ่ อาทิ การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application) การประยุกต์ใช้

สายด่วน ๑๓๖๒ ในระบบอัตโนมัติเชื่อมโยงตรงไปยังอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ การจัดตั้งระบบวิทยุกระจายเสียงชุมชน ออกอากาศให้ครอบคลุมจุดท่องเที่ยวบนเขาใหญ่ พัฒนาระบบเสียงตามสายกระจายข่าวออกอากาศเฉพาะพื้นที่จำเป็น เช่น ลานกางเต็นท์ ด้านเก็บค่าธรรมเนียม และการจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็ว

จากแผนงานการจัดการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนและจัดการให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว ได้เลือกใช้โปรแกรมสื่อความหมายที่เหมาะสมเพื่อบังคับใช้กฎระเบียบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดโปรแกรมการสื่อความหมายให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และพัฒนาต้นแบบเพื่อให้เป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว ขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อใช้ต้นแบบการพัฒนาโปรแกรมการสื่อความหมาย จำนวน ๖ โครงการ ได้แก่ ๑. โครงการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Handbook) ด้านการควบคุมการท่องเที่ยว ๒. โครงการจัดทำคู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guided book) ฉบับพกพา ๓. โครงการจัดทำสมุดภาพประจำรถยนต์ (MOBILE Guided Book) เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบการปฏิบัติตนในการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ๔. โครงการจัดทำสื่อความหมายออนไลน์ในรูปแบบสมุดภาพการ์ตูนเที่ยวอุทยานอย่างนักรัก ๕. โครงการออกแบบและจัดทำป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ และ ๖. โครงการพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป (Application) โดยพัฒนา Fan Page บน Facebook ชื่อ ท่องเที่ยวอุทยานฯ ด้วยใจรัก

ผลของการศึกษาได้นำเสนอครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ควบคุมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแนวทางการบังคับใช้ที่ตรงกับความต้องการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถนำไปขยายผลเพื่อปรับใช้กับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สำหรับในภาพรวมหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งอุทยานแห่งชาติทางบก และอุทยานแห่งชาติทางทะเล สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุม บริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพต่อไปได้เป็นอย่างดี

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๑. การพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้ด้านกฎระเบียบข้อบังคับนั้น มีผลในการบังคับใช้ด้านกฎหมายด้วย จึงควรมีการสื่อความหมายให้ครอบคลุมบทกำหนดโทษ เพื่อทำความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว

๒. การสื่อความหมาย เพื่อใช้ในการควบคุมบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีหลากหลายภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ เยอรมัน จีน เป็นต้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญภาษานั้นๆ มาเป็นที่ปรึกษา หรือใช้อาสาสมัครที่มีประสบการณ์จากต่างประเทศมาช่วยงานด้านนี้โดยเฉพาะ

๓. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ควรตั้งองค์กรหรือหน่วยงานหลักขึ้นมาเป็นหน่วยปฏิบัติการเพื่อทำการพัฒนาและจัดทำด้านการสื่อความหมายโดยเฉพาะการจัดทำป้ายสื่อความหมาย เพื่อให้การจัดทำสื่อความหมายในอุทยานแห่งชาติทั่วประเทศเป็นมาตรฐานและสมบูรณ์แบบ

๔. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดทำสื่อความหมายให้มากขึ้น บนพื้นฐานป้องกันก่อนการปราบปราม

เอกสารอ้างอิง

ฉลอง นุญฉิม. ๒๕๔๒. การพัฒนาคู่มือสื่อความหมายธรรมชาติและประวัติศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล

พิชา พิทยขจรวุฒิ. ๒๕๓๒. การสื่อความหมายธรรมชาติ. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การสื่อ
ความหมายธรรมชาติ. (อัครสำเนา)

วรัทยา พรหมชู, สันต เกตุปราณีต, นภวรรณ ฐานะกาญจน และปนัดดา ชำนาญสุข. ๒๕๕๐ รายงาน
วิจัยเรื่อง **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโปรแกรมสื่อความหมายในแหล่งนันทนาการ
ทางธรรมชาติ แหล่งนันทนาการกึ่งธรรมชาติ และแหล่งนันทนาการทางประวัติศาสตร์**
การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ ๔๕ : สาขาสถาปัตยกรรม
ศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ สาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรุงเทพฯ
ระหว่างวันที่ ๓๐ มกราคม – ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

วันวิสา สุขประเสริฐ. ๒๕๔๗. ปัญหาและความต้องการใช้ป้ายสัญลักษณ์และป้ายสื่อความหมายของ
นักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สรณรัชฎ์ กาญจนะวณิช. ๒๕๔๐. หลักการและเทคนิคการจัดและนำเสนอกิจกรรมการสื่อความหมาย
ธรรมชาติ. เอกสารประกอบการฝึกอบรมการสื่อความหมายธรรมชาติแก่ผู้พิทักษ์ป่า,
มูลนิธิโลกสีเขียว, กรุงเทพฯ.

สฤกษ์ แสงอรัญญา. ๒๕๕๐ . คู่มือสื่อความหมายธรรมชาติสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่สวน
สาธารณะ จังหวัดกาฬสินธุ์. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ. ๒๕๕๘. สถิติข้อมูลนักท่องเที่ยว. สำนักอุทยานแห่งชาติ.
จาก <http://www.dnp.go.th>

สุรเชษฐ์ เชษฐมาส. ๒๕๒๕. เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการพื้นที่นันทนาการ. กรุงเทพฯ :
คณะวนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุรเชษฐ์ เชษฐมาส, อุทิศ กุญอินทร์, สมพร อควิลานนท์, เรืองเดช ศรีวรรณนะ, เพิ่มศักดิ์ มกรภิรม และ
นภวรรณ ฐานะกาญจน์. ๒๕๓๔. ขนาดเนื้อที่และมาตรการในการจัดการป่าอนุรักษ์.
คณะวนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. ๒๕๔๖. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์ เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักการ
จัดการอุทยานแห่งชาติ สำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๓๐ สิงหาคม
๒๕๔๖ . สำนักอุทยานแห่งชาติ, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

สำนักอุทยานแห่งชาติ. ๒๕๔๖. รายงานการสัมมนาหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ และวนอุทยานครั้งที่ ๓
การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติ วันที่ ๒๓ - ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๕,
สำนักอุทยานแห่งชาติ, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช .

สำนักอุทยานแห่งชาติ. ๒๕๕๕. คู่มือการจัดการอุทยานแห่งชาติ ลำดับที่ ๑๕ ป่าและสัญลักษณ์
ในอุทยานแห่งชาติ. สำนักอุทยานแห่งชาติ, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

สำนักอุทยานแห่งชาติ. ๒๕๔๗. คู่มือการจัดการอุทยานแห่งชาติ. สำนักอุทยานแห่งชาติ, กรมอุทยาน
แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

อภิญา บุญนิยม. ๒๕๕๖. ความเหมาะสมและการใช้ประโยชน์ป่าสื่อความหมายธรรมชาติในอุทยาน
แห่งชาติเขาใหญ่ วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อภิญา เลื่อนฉวี. ๒๕๔๗. รายงานวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ : ศึกษาเฉพาะกรณีอุทยานแห่งชาติ. ทูลสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๔๗.

อภิญา เลื่อนฉวี. ๒๕๕๑. บทความ เรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ : ศึกษาเฉพาะกรณีอุทยานแห่งชาติ. วารสารกฎหมายธุรกิจบัณฑิต ๖๘ หน้า

เอกชัย พรหมแสง, นันทชัย พงศ์พัฒนานุรักษ์, แสงสรรค์ ภูมิสถาน และ ฉัตรชัย เงินแสงสรวย. ๒๕๕๗.
การออกแบบโปรแกรมการสื่อความหมายธรรมชาติบริเวณเส้นทางเดินป่าระยะไกล
ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง. วารสารวนศาสตร์ ๓๓ (๒) : ๗๗-๘๗ (๒๕๕๗)

Chettamart, S. 1983. Interpretation as a Management Tool for Nation Park in
Thailand. Jurnal of Forestry, January-March 1983, Bangkok.

Cole, D. N. 1982. "Controlling the Spread of Campsites at Popular Wilderness
Destinations." Journal of Soil and Water Conservation ๓๗:๒๙๑-๒๙๕. อ้างโดย
สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. ๒๕๔๖ อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. เอกสารประกอบการฝึกอบรม
หลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ. สำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ระหว่าง ๒๕ - ๓๐
สิงหาคม ๒๕๔๖.

Emphandhu, Dachance. 1993. **Public Participation as a conflict Management tool : A case study of Coi Inthanon National Park.** Dissertation, Graduate School, Univ. Of Washington. อ้างโดย สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. ๒๕๔๖. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ. สำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ระหว่าง ๒๕ - ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๖.

Fazio, J.R. 1979. **Communicating with the wilderness User.** Bulletin 28, College of Forestry, Wildlife and Range Sciences, Univ. of Idaho, Moscow. อ้างโดย สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. ๒๕๔๖. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ. สำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ระหว่าง ๒๕ - ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๖.

Garratt, Keith. 1984. **The Relationship between adjacent lands and protected areas : issue of concern of the protected area manager.** In : **National Park Conservation and Development : The Role of Protected Area in Sustaining Society.** McNeely, J.A. and K.R. Millers (eds). Smithsonian Institution, Washington, D.C. อ้างโดย สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. ๒๕๔๖. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ. สำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ระหว่าง ๒๕ - ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๖.

Hammitt, W. E. and Cole, D. N. 1987 b. **Wildland Recreation. Ecology and Management. A Wiley - Interscience Publication.** John Wiley and Sons, New York. อ้างโดย สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. ๒๕๔๖. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ. สำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๖. สำนักอุทยานแห่งชาติ, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

Roggenbuck, J. W. and D. L. Berricer **"Communications to Disperse Wilderness Campers."** Journal of Forestry 70 : 295 - 297, 1981. อ้างโดย สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. ๒๕๔๖. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ. สำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติระหว่างวันที่ ๒๕ - ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๖.

Sharpe, G. W. 1982. **Interpreting the Environment,** John Wiley and Sons. Inc, New York.

Sharpe, G. W. (ed) 1983. **Interpreting the Environment, 2nd ed.,** New York : John Wiley and Sons. อ้างโดย สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. ๒๕๔๖. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ. สำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๖.

- Stankey, G.H. and J.h. Banden. Retioning Wilderness Use : Methods, Problems and Guildelines. USDA Forest Service Research Paper INT – 192, 1977. อ้างโดย สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. ๒๕๔๖. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ. สำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ระหว่าง ๒๕ – ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๖.
- The Ecotourism Society, 1993. **Ecotourism** : A Guide for Plannerse Manager S. Lingberg Kreg and D.E. Hawkins (eds). North Bennington, verment.
- Tilden, F. 1967, 1987. **Interpreting our Herittage**. The University of north Carolina Press, Chaple Hill.
- Washburne, R.F. and D.N. cole. 1983. **Problems and Practices in Wilderness Managemwnt** : A Survey of Managers. USDA Forest Service Research Paper INT–304 อ้างโดย สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ. ๒๕๔๖. อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ. สำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ระหว่าง ๒๕ – ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๖.
- Well, M. 1997. Interpretation Research : from concept to practice. In Human Dimension in Park and Protected Area.
- www.thairanger.com/การสื่อความหมาย.htm

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ ๒-๑ รายชื่อนักวิจัย

๑. หัวหน้าโครงการวิจัย

นางอนุชยา ชำนาญคิด	
หน่วยงาน	สมาคมอุทยานแห่งชาติ
สถานที่ติดต่อ	สมาคมอุทยานแห่งชาติ ห้อง ๖๐๓ ชั้น ๖ อาคารวนศาสตร์ ๖๐ ปี คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
หมายเลขโทรศัพท์/fax	๐ ๒๕๖๑ ๔๒๔๕ (มือถือ) ๐๘ ๑๗๐๐ ๕๑๑๒
E-mail :	anuchaya@hotmail.co.th

๒. ผู้ร่วมงานวิจัยคนที่ ๑

นายครรชิต ศรีนพวรรณ	
หน่วยงาน	อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
สถานที่ติดต่อ	ตู้ ป.ณ ๙ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๑๓๐
โทรศัพท์	๐๘ ๖๐๙๒ ๖๕๒๙ โทรสาร ๐ ๓๗๓๕ ๖๐๗๗
E-mail :	vanakorn49@yahoo.com

๓. ผู้ร่วมงานวิจัยคนที่ ๒

นางสาวหทัยกาญจน์ ศุภพรโอสสาร	
หน่วยงาน	กลุ่มงานวิชาการ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
สถานที่ติดต่อ	๔๙๘/๑ ถนนหน้าเมือง ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ๒๕๐๐๐
โทรศัพท์	๐ ๓๗๒๑ ๑๑๔๐ ต่อ ๔๐๐ โทรสาร ๐ ๓๗๒๑ ๑๓๔๐
E-mail:	hataikan_aom@hotmail.com

ภาคผนวกที่ ๒-๒ ตัวอย่างการพัฒนาต้นแบบการสื่อความหมายและโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว เรื่อง คู่มือปฏิบัติงาน (handbook)

ด้านการควบคุมการท่องเที่ยว

ตัวอย่าง การออกแบบปกคู่มือปฏิบัติงาน

ประกอบรายงานวิจัยข้อ ๔.๖.๑

ตัวอย่างประกอบการจัดทำ คู่มือปฏิบัติงาน (handbook) ด้านการควบคุมการท่องเที่ยว

เป้าหมาย เพื่อออกแบบและจัดทำ คู่มือ รวบรวมกฎระเบียบ การใช้กฎระเบียบที่ถูกต้อง พร้อมเนื้อหาสาระเป็นคำอธิบายทางวิชาการที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เสริมสร้างความเข้าใจ ในการใช้กฎระเบียบเพื่อควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ถูกต้องและเหมาะสม

จัดทำและแจกจ่ายให้เป็นคู่มือประจำตัวเจ้าหน้าที่ และประจำสำนักงาน ได้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการกิจการการท่องเที่ยวต่างๆ และตำรวจท่องเที่ยว และ ตำรวจภูธรที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาบทบัญญัติที่ใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ปรัชญาการจัดการอุทยานแห่งชาติ พร้อมคำแนะนำและนำไปใช้ในทางปฏิบัติที่ถูกต้อง มีข้อมูลเหตุผลทางวิชาการเพื่อให้เหตุผลของแต่ละบทบัญญัติที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เกิดความรู้ในการบังคับใช้ พร้อมบันทึกช่วยจำ

การนำไปใช้ควรมีการแนะนำและฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติในมาตรฐานเดียวกัน

ออกแบบและจัดทำ คู่มือ ขนาดเล่ม ๑๖ X ๒๑ เซนติเมตร.มีภาพประกอบรูปเล่มจัดพิมพ์แบบใส่ห่วงพร้อมซองพลาสติกกันน้ำ

ภาคผนวกที่ ๒-๒ (ต่อ)

เนื้อหาสาระในคู่มือ ประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระสำคัญได้แก่

ตอนที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ ปรัชญาและหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ การจัดการอุทยานแห่งชาติทางบกและทางทะเล การวางแผนและการแบ่งเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติ

การจัดการท่องเที่ยว นันทนาการในอุทยานแห่งชาติ การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตอนที่ ๒ สาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

๒.๑ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งบทวิเคราะห์ เจตนารมณ์ของการออกกฎระเบียบ
ขึ้นมาบังคับใช้

๒.๒ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และ ระเบียบกรมการท่องเที่ยว ที่เกี่ยวข้อง บทวิเคราะห์เจตนารมณ์ของการออกกฎระเบียบขึ้นมาบังคับใช้

๒.๓ มาตรการต่างๆที่ใช้ในการควบคุมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๒.๔ มาตรการและการดำเนินการด้านการอำนวยความสะดวก รักษาความปลอดภัย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว

๒.๕ แนวทางการบังคับใช้และขั้นตอนการปฏิบัติที่ถูกต้อง

ตอนที่ ๓ สาระความรู้เชิงวิชาการที่ใช้อธิบายเหตุผลข้อห้าม ข้อบังคับ มาตรการ

ข้อความปฏิบัติแต่ละข้อ เพื่อให้ผู้บังคับใช้ สามารถนำไปใช้อธิบายให้

นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงเหตุผลสำคัญเชิงวิชาการ

ตอนที่ ๔ บทสรุป

ภาคผนวกที่ ๒-๓ แสดงแนวพัฒนาด้านแบบการสื่อความหมายและโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว เรื่อง คู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี

(Guided book) ฉบับพกพา

ประกอบรายงานวิจัยข้อ ๔.๖.๒

ตัวอย่างประกอบการจัดทำ คู่มือท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี (Guide book) ฉบับพกพา

รักถิ่นป่ามรดกโลก ดงพญาเย็น – เขาใหญ่
ส่วนที่คนสำคัญ

ปฏิบัติกร ๘.
๑. ไม่ทิ้งขยะในป่าหรือสวนสาธารณะ
๒. ไม่รบกวนสัตว์ป่า
๓. ไม่จอดรถ
๔. ไม่ส่งเสียงดัง

BAMAIL.ORG

ปฏิบัติให้ถูกเมื่อต้องเจอช้างป่า

- ระบุชื่อเขตป่า หรืออุทยานแห่งชาติ
- เมื่อเจอช้างป่า: 1. อย่านอนหรือวางของไว้โดยมีช้างป่า
- กรณีผู้เช่าป่าวางทางให้ระยะห่างช้างป่า 50 เมตร
- หากช้างเดินเข้ามาให้ระยะห่าง 200 เมตร หรือ 500 เมตรแล้วจะยกของและให้พยายามเคลื่อนย้ายอย่างช้าๆ
- หากช้างยกเท้าขึ้นมา 2 นิ้วให้หยุดนิ่งไว้
- หากช้างยกขาขึ้นมา 3 นิ้วให้หยุดนิ่งไว้
- หากช้างยกขาขึ้นมา 4 นิ้วให้หยุดนิ่งไว้
- หากช้างยกขาขึ้นมา 5 นิ้วให้หยุดนิ่งไว้
- หากช้างยกขาขึ้นมา 6 นิ้วให้หยุดนิ่งไว้
- หากช้างยกขาขึ้นมา 7 นิ้วให้หยุดนิ่งไว้
- หากช้างยกขาขึ้นมา 8 นิ้วให้หยุดนิ่งไว้
- หากช้างยกขาขึ้นมา 9 นิ้วให้หยุดนิ่งไว้
- หากช้างยกขาขึ้นมา 10 นิ้วให้หยุดนิ่งไว้

เที่ยวอุทยานฯ ด้วยใจรัก
Save the National Park

ควรทำตามนี้ใหม่

แจ้งข่าวคราวผ่าน fan page

เที่ยวอุทยานฯ ด้วยใจรัก

มีอยู่ที่: สวนพฤกษศาสตร์
ทุกข้อมูลจะส่งผ่านไปยังศูนย์วิจัยและพัฒนาอุทยานแห่งชาติที่มีสิทธิ์ดูแล
ขอข้อมูลข้อมูลได้ทันที โทร 1362

สมาคมอุทยานแห่งชาติ
โครงการวิจัยปรับปรุงและจัดทำข้อมูลหมายเหตุและมาตรการพิเศษเพื่อ
สนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

รู้จัก อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ดงพญาเย็น – เขาใหญ่ เป็นป่าต้นสมบูรณ์และเป็น มรดกโลก

9 จุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจในเขต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

- น้ำตกธารทิพย์
- คอกหิน ชิบาวัง
- วนอุทยานเขาชะเมา
- น้ำตกพรมคีรี
- จุดชมวิวก่อนเขาใหญ่
- วนอุทยานเขาชะเมา
- วนอุทยานน้ำตกเอราวัณ
- ยอดเขากันยาล
- น้ำตกพรมคีรี
- จุดชมวิวก่อนเขาใหญ่
- วนอุทยานเขาชะเมา
- วนอุทยานน้ำตกเอราวัณ
- ยอดเขากันยาล

ปฏิบัติอย่างงู อีไรท์ไม่ตี องศา

ช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

Please help preserve our national park by following these simple rules.

- ห้ามปัสสาวะและฉี่ในป่า
- ห้ามทิ้งขยะ
- ห้ามจุดไฟ
- ห้ามล่าสัตว์
- ห้ามขายของ
- ห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- ห้ามดื่มยา
- ห้ามเล่นกีฬา
- ห้ามเล่นดนตรี
- ห้ามเล่นปืน
- ห้ามเล่นปืน

- แหล่งควบคุมสภาพแวดล้อม ให้อากาศและชีวิต
- เป็นแหล่งกำเนิดของต้นไม้ ที่ให้ร่มเงาและเสียง
- พื้นที่เกษตรกรรม เสริมเขื่อนเก็บน้ำที่มีชีวิต
- แหล่งรวมพืชพรรณไม้ป่าเขตร้อน
- อุทยานสมบูรณ์ไปด้วยสรรพสัตว์นานาชนิด
- สถานที่ศึกษาเรียนรู้ทางวิชาการอันมีค่ายิ่ง
- แหล่งท่องเที่ยว พักผ่อน นันทนาการที่ทรงคุณค่า

9 กิจกรรม ที่ไม่ควรพลาด

- ศึกษาค้นคว้า
- ชม
- ชม
- ชม
- ชม
- ชม
- ชม
- ชม
- ชม

เที่ยวอย่างไร? ไม่ทำร้ายเขาใหญ่ Save the National Park

สิ่งที่คุณต้องรู้

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติม

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

แผนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ท่านสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรมด้วย
วางแผนการท่องเที่ยวให้ดี ไม่ทิ้งขยะ ไม่ส่งเสียงดัง ไม่วิ่งกริ่งหรือให้อาหารสัตว์ป่า ไม่เปลี่ยนแปลงธรรมชาติ

ภาคผนวกที่ ๒-๓ (ต่อ)

เนื้อหาสาระสำคัญในคู่มือ เนื้อหาภายในเล่ม ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับปรัชญาและหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ คุณค่าและความสำคัญ การจัดการท่องเที่ยว นันทนาการและกิจกรรมท่องเที่ยวโปรแกรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปโดยรอบพร้อมคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ สิ่งที่ต้องรู้ในการเดินทางท่องเที่ยว

ตอนที่ ๒ สาระน่ารู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ประกอบด้วย

๒.๑ สรุป สาระสำคัญ. ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และ ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และระเบียบกรมการท่องเที่ยว ที่ควรรู้ บทวิเคราะห์เจตนารมณ์ของการออกกฎระเบียบขึ้นมาบังคับใช้

๒.๒ นำเสนอ สิ่งที่ได้และทำไม่ได้/สิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ ในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ พร้อมเหตุผลทางวิชาการที่เข้าใจง่าย ตรงประเด็น

๒.๓ ข้อควรปฏิบัติในการท่องเที่ยวและการเป็นนักท่องเที่ยวที่ดีควรทำอย่างไร

๒.๔ ช่องทางการแจ้งข่าว ติดต่อสื่อสาร และขอความช่วยเหลือ

ตอนที่ ๓ สาระความรู้เชิงวิชาการที่ใช้อธิบายเหตุผลข้อห้าม ข้อบังคับ มาตรการข้อควรปฏิบัติแต่ละข้อ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงเหตุผลสำคัญเชิงวิชาการ ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจได้ง่ายโดยใช้เทคนิคการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้สนุกกับการเรียนรู้ด้วยตัวเอง พร้อมบันทึกการเดินทางและความประทับใจที่ได้มาเยือน

ตอนที่ ๔ บทสรุป และบันทึกการเดินทาง

ภาคผนวกที่ ๒-๔ แนวทางพัฒนาต้นแบบการสื่อความหมายและโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว เรื่อง สมุดภาพประจำรถยนต์

(MOBILE Guided Book)

เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบการปฏิบัติตนในการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ประกอบรายงานวิจัยข้อ ๔.๖.๓

ตัวอย่างประกอบการจัดทำ สมุดภาพประจำรถยนต์ (Mobile Guide Book)

ปกหน้า

หน้า 1

หน้า 2

หน้า 3

หน้า 4

หน้า 5

ภาคผนวกที่ ๒-๔ (ต่อ)

หน้า 6

หน้า 7

หน้า 8

หน้า 9

หน้า 10

ปกหลัง

ภาคผนวกที่ ๒-๔ (ต่อ)

เนื้อหาสาระสำคัญในเล่ม

๑. สมุดภาพขนาดใหญ่ที่มีข้อความสั้นๆ เป็นคำแนะนำประกอบภาพสื่อความหมาย พร้อมเพิ่มช่องทางให้รายละเอียดที่เป็นความรู้ทางวิชาการผ่านระบบ **QR – code** ให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเพิ่มเติม
๒. เนื้อหาสาระ จะให้ความรู้ในเรื่องต่างๆประกอบด้วย
  - ๒.๑ คุณค่า ความสำคัญของป่าเขาใหญ่ – ดงพญาเย็น
  - ๒.๒ คำแนะนำในการขับรถยนต์ท่องเที่ยว
  - ๒.๓ คำแนะนำ ข้อควรปฏิบัติ เมื่อพบช้างป่า ลิงป่า
  - ๒.๔ ข้อความปฏิบัติในการเดินทางท่องเที่ยวอย่างนักท่องเที่ยว
  - ๒.๕ บทกำหนดโทษ และฐานความผิดหากทำผิดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
  - ๒.๖ การเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี
  - ๒.๗ การติดต่อสื่อสาร และช่องทางการสื่อสาร กับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

ภาคผนวกที่ ๒-๕ แสดงแนวพัฒนาด้านแบบการสื่อความหมายและโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว เรื่อง จัดทำสื่อความหมายออนไลน์ในรูปแบบ สมุดภาพการ์ตูน เทียวอุทยานอย่างนักรัก

ประกอบรายงานวิจัยข้อ ๔.๖.๔

ตัวอย่างประกอบการจัดทำ สื่อความหมายออนไลน์ในรูปแบบสมุดภาพการ์ตูนเทียว เพื่อใช้สื่อทางสังคมออนไลน์ ซึ่งจะต้องทำการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ เทคนิคการบริหารจัดการสื่อออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ จะต้องให้ความสำคัญในเรื่อง

๑. ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนออยู่เสมอ
๒. ออกเผยแพร่อย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ
๓. ใช้เทคนิคการนำเสนอที่หลากหลาย เช่น ภาพนิ่ง การ์ตูน วิดีโอ หรือ การถ่ายทอดสด เลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
๔. พยายามใช้เทคนิคการนำเสนอและภาพเพื่อสื่อความหมายมากกว่าการบรรยาย
๕. สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อช่วยกระจายข้อมูล และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ให้กว้างไกลมากขึ้น

ออกแบบการ์ตูนรูปช้าง ให้เป็นสัญลักษณ์ของเขาใหญ่เป็น ตัวแทนเล่าเรื่องราวเกิดกับการท่องเที่ยวที่ถูกต้องเหมาะสม เป็นข้อความสั้นๆ ที่มีคำอธิบายเป็นข้อมูลเชิงลึกทางวิชาการ อยู่ใน QR – code

ตัวอย่าง ภาพการ์ตูนเพื่อการสื่อความหมายเป็นเรื่องราว จำนวน ๘ ภาพต่อเนื่อง ที่ใช้สื่อความหมายในสังคมออนไลน์ เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สัตว์ป่า

เพื่อเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ ควรมีการออกแบบที่หลากหลายทั้งรูปแบบการเสนอ เทคนิคการนำเสนอ และหัวข้อที่น่าสนใจในการเผยแพร่ จะต้องเผยแพร่ซ้ำๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ทำความเข้าใจได้ดีขึ้นและเปิดโอกาสให้สามารถ บันทึก(download) เอาไปศึกษาเพิ่มเติมได้ด้วยตัวเอง

สัตว์สี่เท้า พวกเราคือสัตว์ป่า

หลายคนเห็นว่าพวกเราน่ารัก เลยอดอยากซื้อเลี้ยง แต่ผมขอรองว่า “อย่าเลย” เพราะอะไรนะเหรอ...? ภาพผมเล่า...

Nature Toon อนุรักษ์สัตว์ป่าธรรมชาติ

① ที่มันเป็นคือความโหดร้าย

หลายคนอาจเห็นเราในร้านขายสัตว์เลี้ยง แต่รู้ลึกกว่าดี แคร่ใหม่บึ่งหลังคือกรงที่พวกเรากำบากจากบ้านที่แท้จริงของเรา ถูกขนส่งอย่างแออัดยิ่งเจ็บตาพรหมาน กว่าจะถึงร้านขาย ก็เหลือรอดแค่ไม่กี่ตัว...

ดังนั้น นักหนึ่งตัวที่ดูเห็นในกรง คืออีกหลายชีวิตที่ต้องแลกไป

Nature Toon อนุรักษ์สัตว์ป่าธรรมชาติ

② ชีวิตในกรง คือความเครียด

ตอนนั้นผมอยู่ที่ หอขงสัตว์ป่า โรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนี่... คืองานแคร์แคร์ที่ถูกรังแกจริงๆ

ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ

ดังนั้น ความเครียด และความรู้สึกไม่พอใจ เพราะมันอยู่ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ ขังไว้ในกรงแคบๆ

Nature Toon อนุรักษ์สัตว์ป่าธรรมชาติ

③ เลี้ยงไม่เป็น = ทำให้พิการตลอดชีวิต

นี่คือหนึ่งในตัวอย่างของกรง ในหัวของพี่น้องล่าสัตว์

จับคือเหยี่ยว จับคือเป็นลูกที่ผิดปกติ แต่วันหนึ่ง มันทำไม่ได้มันแสดงเป็นของตัวเอง เพราะมันไม่ใช่เหยี่ยว แต่เลี้ยงไม่เป็น (ใช้กรงเลี้ยงไว้แต่ไม่ให้ออก) ทำให้พวกเรารอดแคร์แคร์ จนเป็นโรคกระดูกอ่อน ซึ่งรักษาไม่หายตลอดชีวิต

Nature Toon อนุรักษ์สัตว์ป่าธรรมชาติ

④ ยิ่งเลี้ยง = ยิ่งส่งเสริมขบวนการค้าสัตว์ป่า

เมื่อ Demand เพิ่มขึ้น >>> Supply ก็มาก การลักลอบจับสัตว์ป่าจากธรรมชาติ ก็ยิ่งมากขึ้น มากขึ้น

Nature Toon อนุรักษ์สัตว์ป่าธรรมชาติ

⑤ การกักขัง... ไม่ใช่ความรัก

ลองจินตนาการดูเป็นด้วยถูกกักขัง ขังอยู่ในกรงแคบๆ ขังอยู่ในกรงแคบๆ ขังอยู่ในกรงแคบๆ ขังอยู่ในกรงแคบๆ ขังอยู่ในกรงแคบๆ ขังอยู่ในกรงแคบๆ ขังอยู่ในกรงแคบๆ ขังอยู่ในกรงแคบๆ ขังอยู่ในกรงแคบๆ ขังอยู่ในกรงแคบๆ

....คุณจะมีความสุขกับชีวิตแบบนี้หรือไม่? พวกเราใจแข็ง.....

Nature Toon อนุรักษ์สัตว์ป่าธรรมชาติ

⑥ เลี้ยงแล้วทิ้ง >>> สร้างปัญหา

แม้ว่าสัตว์เลี้ยงจากต่างชาติ (Exotic Pet) หลายชนิด จะมาจากจากการเพาะเลี้ยงอย่างถูกกฎหมาย แต่หากเลี้ยงแบบไม่รับผิดชอบ เช่นปล่อยทิ้ง ผลที่ตามมาคือ...

กรณีที่ 1 : ตาย เนื่องจากถูกเลี้ยงขังในกรง ทำให้ขาดสติขาดความในการเอาชีวิตรอดตามธรรมชาติ หายหรือถูกจับไม่ได้ ตกเป็นเหยื่อผู้ล่า

เช่น นกหรือสัตว์ที่ถูกเลี้ยงขังเป็นลูกป้อน

Nature Toon อนุรักษ์สัตว์ป่าธรรมชาติ

⑦ คุณค่าที่แท้จริงของพวกเรา คือการได้ทำหน้าที่ตามธรรมชาติ

กระต่ายเลี้ยงตามธรรมชาติ ฟันคู่เลี้ยงไว้ชม กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ

กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ กิ้งก่าพิษ

Nature Toon อนุรักษ์สัตว์ป่าธรรมชาติ

ภาคผนวกที่ ๒-๖ แสดงแนวพัฒนาด้านแบบการสื่อความหมายและโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว เรื่องป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ

ประกอบรายงานวิจัยข้อ ๔.๖.๕

ตัวอย่างประกอบ การจัดทำป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ

รูปแบบเดิม

๑. มีการออกแบบที่ดี จูงใจให้นำสนใจเข้าไปศึกษา
๒. ขาดคำอธิบายถึงเหตุผลการรณรงค์ในข้อห้ามต่างๆ ทั้ง ๔ เรื่อง
๓. นักท่องเที่ยวไม่สามารถติดต่อแจ้งข่าวเพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้เข้ามาช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาได้โดยตรง

รูปแบบที่เสนอให้ปรับปรุง

๑. มีการออกแบบที่ดี จูงใจให้นำสนใจเข้าไปศึกษา
๒. ให้อายละเอียด คำอธิบายถึงเหตุผลการรณรงค์ในข้อห้ามต่างๆ ผ่านระบบค้นหาข้อมูลที่ทันสมัย QR – code
๓. นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อแจ้งข่าว เสนอแนะเพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้เข้ามาช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาได้โดยตรง ผ่านเครือข่ายสื่อสารทางโทรศัพท์สายด่วน 1362

แนวคิดในการปรับปรุง ป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ

สายด่วน 1362

ปฏิบัติการ 4 ม.

- 1 ไม่ทิ้งขยะไว้เป็นภาระ โดยการนำขยะกลับบ้าน
- 2 ไม่ให้อาหารสัตว์
- 3 ไม่ขับรถเร็ว
- 4 ไม่ส่งเสียงดัง

BAIMAI.ORG
Environmental Enterprise

ให้อาหาร สัตว์ป่า อาจเท่ากับ **ฆ่า** ไม่รู้ตัว อาหารจากท่านเต็มไปด้วย เชื้อโรค และ สิ่งแปลกปลอม ที่เป็นอันตราย **ต่อสัตว์**

สายด่วน 1362

ปฏิบัติการ ๕ ม.

๑. ไม่ทิ้งขยะไว้เป็นภาระ: ควรนำกลับบ้าน
๒. ไม่ให้อาหารสัตว์
๓. ไม่ขับรถเร็ว
๔. ไม่ส่งเสียงดัง

ตัวอย่างประกอบการจัดทำ ป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ

ห้ามให้อาหารสัตว์

ปฏิบัติการ 4 มล - ไม่ให้อาหารสัตว์ ไม่ทิ้งขยะ ไม่ขับรถเร็ว ไม่ส่งเสียงดัง

สายด่วน 1362

ปฏิบัติการ ๔ ม.

๑. ไม่ทิ้งขยะไว้เป็นภาระ: ควรนำขยะกลับบ้าน
๒. ไม่ให้อาหารสัตว์
๓. ไม่ขับรถเร็ว
๔. ไม่ส่งเสียงดัง

สายด่วน 1362

ทำไม...ต้อง 4 ม.

ม. ไม่ให้อาหารสัตว์

ผลกระทบจากการให้อาหารสัตว์ป่า (ให้อาหาร = ให้อาหารคน)

ทำลายสิ่งแวดล้อม
ขยะหรือเศษอาหารที่เหลือจากการให้อาหารสัตว์ป่ามันจะย่อยสลายยาก เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา

มีברกรเร็ว
ถนนมักเป็นจุดที่สัตว์ป่าออกมาขออาหารที่มักก่อให้เกิดอุบัติเหตุเป็นประจำ ทำให้เกิดอาการจราจร และหากป้องกันการรับรถด้วยความปลอดภัย ไม่ระมัดระวังก็อาจเป็นจุดที่อันตรายจุดหนึ่ง อาจเกิดอุบัติเหตุกับสัตว์ป่าและคนได้รับบาดเจ็บได้

พืชต่างถิ่น
พืชและผลไม้บางชนิดที่สัตว์ป่ากินเข้าไป อาจเป็นพืชต่างถิ่นที่ไม่เคยมีในป่ามาก่อน นกสัตว์ป่ากินเข้าไปแล้วถ่ายเอาเมล็ดออกมา ก็จะแพร่พืชชนิดนี้ได้ อาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศที่มีอยู่เดิมและระบบนิเวศใหม่

ห่วงโซ่อาหาร
เมื่อสัตว์ที่อยู่ในห่วงโซ่อาหาร เช่น เก้ง กวาง ออกมาใกล้คนเพื่อรับอาหารจากคนมากขึ้น ก็จะเป็นการรบกวนให้สัตว์ผู้ล่าในห่วงโซ่อาหาร เช่น เสือ หมานoir ซึ่งนอกจากจะกระทบห่วงโซ่อาหารแล้ว การออกมาล่าสัตว์เหยื่อที่อยู่ใกล้คนมากขึ้นอาจเกิดอันตรายแก่คนและสัตว์ป่าชนิดอื่น ๆ ได้

รักตัวเองบ้าง
ในแง่การสังเกตหรือ นอกจากภัยธรรมชาติ และความเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศที่มนุษย์จะได้รับผลกระทบแล้ว ยังไวรัลชนิดใหม่ โดยคนนำโรคที่ติดต่อกันระหว่างสัตว์ป่าและคนนั้นจะเกิดขึ้นควบคู่กัน วิธีการที่เหมาะสมที่สุดคือ อย่าไปเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ "ธรรมชาติคือของขวัญส่วนหนึ่งของรางวัลจากธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไป ชีวิตที่อุดมสมบูรณ์ก็จะเปลี่ยนแปลงตาม ดังนั้น หากรักตัวเองก็อย่าทำร้ายตัวเอง หากทำร้ายธรรมชาติก็เท่ากับทำร้ายตัวเรา"

please don't feed animals

แนวคิดในการปรับปรุงป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะ

ทำไม...ต้อง 4 ม.

ม. ไม่ให้อาหารสัตว์

ผลกระทบจากการให้อาหารสัตว์ป่า (ให้อาหาร = ให้อาหารคน)

อาหาร
อาหารบางชนิดคนกินได้ สัตว์กินไม่ได้ อาหารบางชนิดคนกินไม่ได้ สัตว์กินไม่ได้ ดังนั้น อาหารที่ไม่เหมาะสมที่คนให้สัตว์ป่ากินนั้น อาจทำให้สัตว์ป่าเกิดการท้องเสีย ท้องอืด หรืออาหารเป็นพิษได้ เช่น การนำเศษอาหารจากโต๊ะอาหาร มานำไปเลี้ยง สุนัข เป็นพิษ

คนใกล้ชิดกับสัตว์ป่า
การที่คนไม่รู้จักสัตว์ป่า และการนำอาหารจากคนให้สัตว์ป่ากิน เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการรบกวนที่อาจส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่า รวมทั้งอาจมีโรคติดต่อจากสัตว์ป่าที่คนเลี้ยงสัตว์ป่าได้ และโรคติดต่อจากสัตว์ป่าในคนที่อาศัยอยู่ใกล้ เช่น เสือ หมานoir ก็อาจเกิดได้เช่นกัน และนี่อาจเป็นอันตรายได้

พฤติกรรมเปลี่ยน
พฤติกรรมสัตว์ป่าจะเปลี่ยนไป โดยมีการออกมาใกล้คนเพื่อขออาหารมากขึ้น อาจเกิดมีเศษอาหารในป่ามากขึ้น สัตว์ป่าอาจออกมาขออาหารมากขึ้น หรือเข้ามาหาคน สัตว์ป่าที่คุ้นเคยกับคน สัตว์ป่าที่กลัวคน

ขยะหรือเศษอาหาร
ขยะหรือเศษอาหารที่คนทิ้งไว้ที่สัตว์ป่ากิน หรือสัตว์ป่าเข้ามาแย่งกิน อาจทำให้สัตว์ป่าเจ็บป่วยได้ การนำเศษอาหารที่เหลือจากโต๊ะอาหาร มานำไปเลี้ยง สุนัข เป็นพิษ

การหากิน
พฤติกรรมการหากินที่เปลี่ยนไป ซึ่งตรงประเด็นนี้ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการที่สัตว์ป่ามาขออาหารมากขึ้น อาจทำให้สัตว์ป่าที่กลัวคน กล้าเข้ามาหาคนมากขึ้น สัตว์ป่าที่กลัวคน กล้าเข้ามาหาคนมากขึ้น สัตว์ป่าที่กลัวคน กล้าเข้ามาหาคนมากขึ้น สัตว์ป่าที่กลัวคน กล้าเข้ามาหาคนมากขึ้น

please don't feed animals

ปฏิบัติการ 4 ม.

1. ไม่ทิ้งขยะไว้เป็นการควรถ่ายขยะกลับบ้าน
2. ไม่ให้อาหารสัตว์
3. ไม่ขับรถเร็ว
4. ไม่ส่งเสียงดัง

ห้ามให้อาหารสัตว์

ปฏิบัติการ 4 ม. - ไม่ให้อาหารสัตว์ ไม่ทิ้งขยะ ไม่ขับรถเร็ว ไม่ส่งเสียงดัง

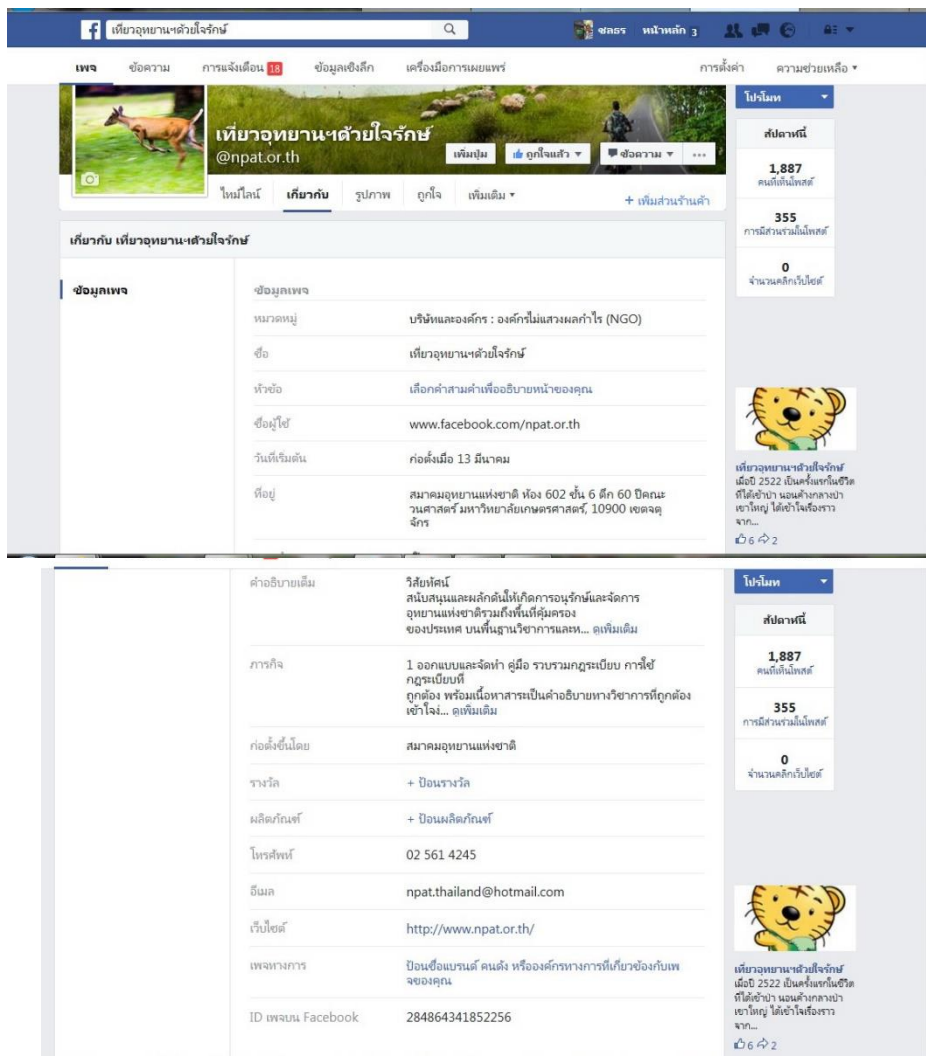

ตัวอย่างประกอบการจัดทำ ป้ายสื่อความหมายอัจฉริยะที่เสนอแนะ

1. ป้ายสื่อความหมายมีเพียงข้อความสั้นๆ เข้าใจง่าย
2. รายละเอียด เหตุผลที่ห้าม ใส่เพิ่มเติมไว้ใน QR – code
3. ควรเพิ่มบทกำหนดโทษ หากฝ่าฝืนหรือกระทำผิด
4. กรณีป้ายที่ติดตั้งที่ลานจอดรถยนต์ ริมทางเดิน หรือ ริมถนน พิจารณาเลือกควรใช้ขนาดตัวอักษร หรือ รูปแบบให้เหมาะสม

รูปแบบป้ายสื่อความหมายแบบเดิมที่ใช้ติดตั้งเพื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์
 ป้ายสื่อความหมายมีการออกแบบที่ดี เหมาะสำหรับการจัดทำเป็นป้ายนิทรรศการในอาคารมากกว่าจะใช้เป็นป้ายให้ความรู้ตามจุดท่องเที่ยว เนื่องจากมีข้อความอธิบายมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวมักจะไม่ค่อยใช้เวลาดู ศึกษา เพียงเวลาสั้นๆ ทำให้เนื้อหาที่อยู่บนป้ายไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร

ภาคผนวกที่ ๒-๗ แสดงแนวพัฒนาต้นแบบการสื่อความหมายและโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อใช้ในการควบคุมการท่องเที่ยว เรื่อง การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป

ประกอบรายงานวิจัยข้อ ๔.๖.๖

ตัวอย่างประกอบ การจัดการพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ นิยมใช้ระบบโทรศัพท์ สมาร์ทโฟน (Smart Phone) เพื่อใช้สื่อสาร วางแผนการท่องเที่ยวและค้นหาข้อมูลต่างๆ ไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้จากระบบป้ายสื่อความหมายแบบเดิม ดังนั้นเพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวางและสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรทำการพัฒนา Fan page บน Facebook เพื่อให้ นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าถึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง โดยมีเจ้าหน้าที่ดูแลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

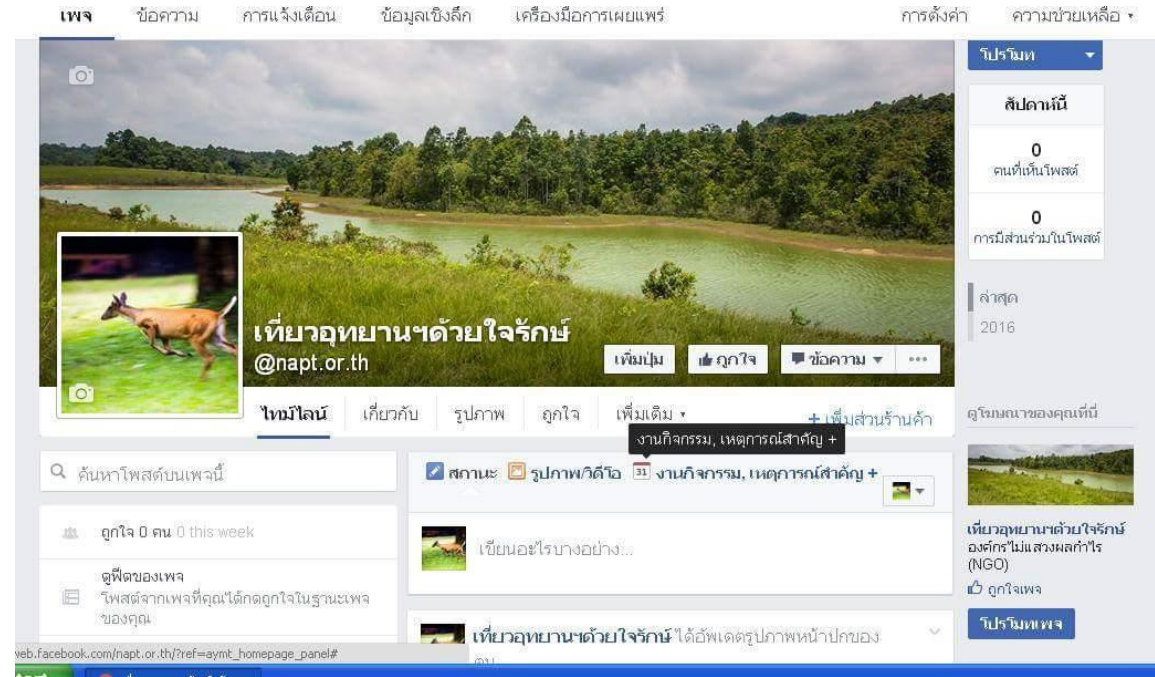
ออกแบบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประยุกต์ จัดทำ Fan page บน Facebooks โดยใช้ชื่อว่า **เที่ยวอุทยานฯ ด้วยใจรัก** เป็น Fan page ที่บริหาร ดูแลและพัฒนาเพิ่มเติม แก้ไขข้อมูล โดยสมาคมอุทยานแห่งชาติ ที่มีเจ้าหน้าที่ดูแลระบบโดยตรงสามารถพัฒนาต่อยอดได้เป็นอย่างดี สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่าน website ของสมาคมอุทยานแห่งชาติ (npat.or.th)

สามารถเพิ่มเติมข้อมูล แก้ไข เปลี่ยนแปลงได้สะดวก รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และสามารถโต้ตอบกับผู้ที่เข้ามาสอบถามได้สะดวก สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ทันสมัย

สามารถนำเอกสารเผยแพร่ผ่านระบบได้ง่ายโดย สามารถ download เอกสาร ข้อมูลคู่มือศึกษาธรรมชาติ

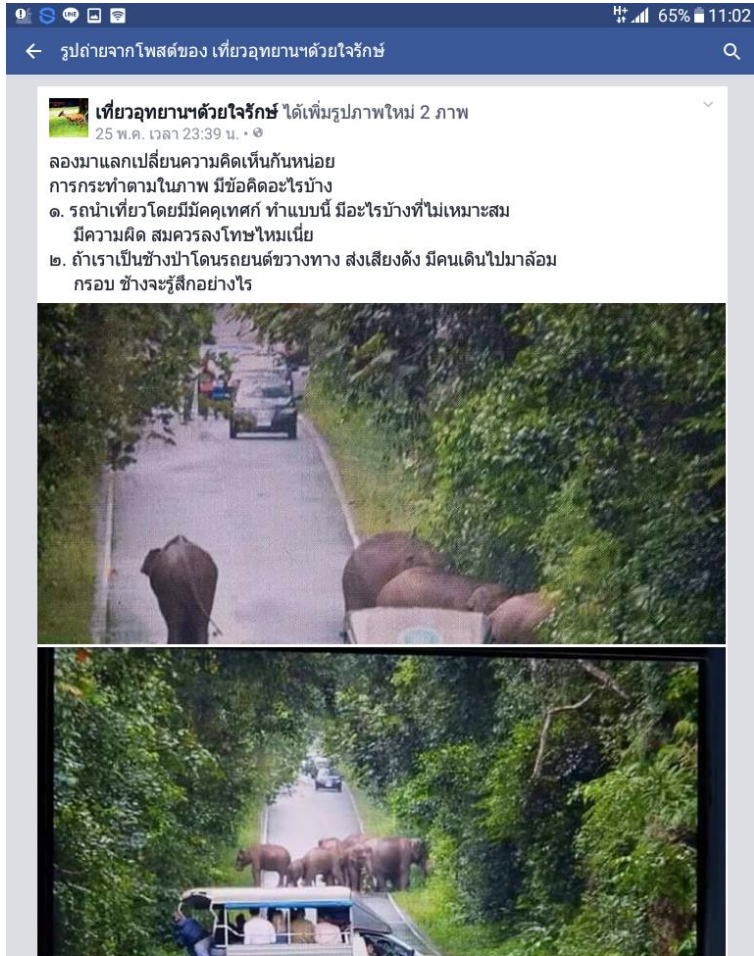
ตัวอย่างประกอบการจัดทำ การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป

- ภาพแสดง การนำเสนอข้อมูลผ่าน โปรแกรมสำเร็จรูปที่พัฒนาขึ้น ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ระบบได้พัฒนาขึ้นเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๙
- เริ่มออกเผยแพร่ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙
- กลุ่มเป้าหมายที่เผยแพร่ ได้แก่ ผู้ที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกที่ได้เปิดใช้ Facebook
๑. เชื่อมโยงไปยัง สมาชิกรายบุคคลทั่วไป
  ๒. อุทยานแห่งชาติต่างๆ
  ๓. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
  ๔. องค์กรภาคเอกชน ชมรมอนุรักษ์ ผู้ประจักษ์ท้องถิ่น ภาคเกษตร
  ๕. สามารถเพิ่มเครือข่าย และผู้ที่เข้ามาศึกษาเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา

ตัวอย่างประกอบการจัดทำ การพัฒนาเครือข่ายสังคมออนไลน์และโปรแกรมสำเร็จรูป

ตัวอย่าง แสดงการเผยแพร่ข้อมูลผ่าน page ท่องเที่ยวอุทยานฯด้วยใจรักษ์ เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ความเสียหายที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติ ข้อควรปฏิบัติที่ถูกต้อง ตลอดจน ความผิดและบทกำหนดโทษ ในการเผยแพร่ ได้มีช่องทางเปิดให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม หรือแจ้งข่าว ปัญหาหรือข้อเสนอแนะต่างๆได้ โดยตรง

Jittasak Putjorn ได้แชร์อัลบั้มของ **Golity - ไปแล้วดี มีบอกต่อ**
1 ชม. • 🌟

ทำไมจึงไม่ควรให้อาหารปลาในทะเล เพราะอะไรเหรอ ลองอ่านดูนะคะ

Golity - ไปแล้วดี มีบอกต่อ ได้เพิ่มรูปภาพใหม่ 56 ภาพลงในอัลบั้ม: **ทำไมถึงห้ามให้อาหารปลาในทะเล**
27 เม.ย. เวลา 13:38 น. • 🌟

วันนี้ขอเสนอการ์ตูนฮาปนสาระที่นึ่งปั่นมาสองวัน 🤔🤔 เกี่ยวกับการห้ามให้อาหารปลาในทะเล

เมื่อถึงหน้าร้อน หลายๆ ท่านคงไม่พลาดการจัดทริปเที่ยวทะเล และไม่... อ่านต่อ

ตัวอย่าง การใช้เครือข่ายเพื่อการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตัวอย่าง แสดงการเผยแพร่ข้อมูลผ่าน page ของเครือข่ายความร่วมมือ เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ หรือ ข้อควรปฏิบัติที่ถูกต้อง ตลอดจนความผิดและบทกำหนดโทษ ในการเผยแพร่ที่สามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม หรือแจ้งข่าว ปัญหา หรือข้อเสนอแนะต่างๆ ได้ โดยตรง

สามารถใช้ **page** ของสมาคมอุทยานแห่งชาติเข้าไปแบ่งปันข้อมูลข่าวสารเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จะทำให้การควบคุม ดูแล บังคับใช้กฎระเบียบผ่านโปรแกรมสื่อความหมายที่สามารถทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ครอบครัว ทวีระตะลอน ▶ Nature Camp Nature School
24 พ.ค. เวลา 22:51 น. • 🌟

ไปเที่ยวทะเล อย่าให้อาหารปลา มีโทษหนัก ปรับ 1 แสนบาท จำคุก 1 ปี เขียวครีบ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีคำสั่งในการกำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และ...
อ่านต่อ

กฎเหล็ก ม.17 "กรมทะเล"เอาจริงให้อาหารปลาปรับ1แสนคุก1ปี
กรณีให้นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.)...
matichon.co.th

👍👎🗨️ 64

👍 ถูกใจ   💬 แสดงความคิดเห็น   ➡ แชร์